

SERXWEBÛN

JI SERXWEBÛN Û AZADIYÊ BI RÛMETTIR TIŞTEK NÎNE

Sal: 34 / Hejmar 402 / Hezîran 2015

Kaybeden AKP iktidarıdır, yenilen Türk ulus-devletidir

7 Haziran seçim sonuçlarıyla Kürdistan'da, Ortadoğu'da devrimci demokrasi güçleri bir hamle yaptı. Ulus-devlet faşizmi ciddi bir darbe yedi.

AKP şahsında yüz yıllık cumhuriyet tarihi boyunca egemen kılınmak istenen Türk devlet ulusçuluğunun yenilgisi olmuştur. Kültürel soykırımcı Türk ulusçuluğunun özel savaş temelinde sürdürülmesinin yenilgisi olmuştur. Kaybeden AKP, yenilen Türk ulus-devletidir. Yenilen Türk devlet ulusu çizgisine karşı Türkiye demokratik ulusunun şekillenmesinin başlaması ortaya çıkıyor. Buna karşı Türkiye demokratik ulusu ve Kürdistan demokratik özerkliği şekillenmeye başlamıştır.

Kürt halkı özgürlük ve demokrasiden yana tavır koyarak Türk sömürgeciliğinden koptuğunu gösterdi. Bu kadar devlet baskısı altında yapılan bir seçimde halkın yüzde 80 oranında -ki bu yüzde 100'lük bir tutuma tekabül ediyor- özgürlük ve demokratik özerklikten yana oy kullanmış olması tarihte eşi görülmemiş bir sonucu ifade ediyor.

Devlet ulus çizgisinden demokratik ulus çizgisine bir geçiş söz konusudur. Kültürel soykırım çizgisinden özgürlüğe ve demokrasiye, demokratik özerkliğe geçiş; AKP'nin 2023'e planladığı faşist diktatörlüğe karşı demokratik Türkiye'ye geçiş. Bütün bunlar demokratik Türkiye'nin, Türkiye demokratik ulusunun, Kürdistan demokratik özerkliğinin başlangıcını ifade ediyor. >2-5

1 Haziran Atılımı'nın yeni döneminde dört parçada topyekün direniş hazır olalım

2015, Bakur'da devrim yılıdır, Devrimci Halk Savaşı yılıdır. Dolayısıyla bu mücadeleyi demokratik özerklik çözümünü gerçekleştirme temelinde yürütmeliyiz. Hazırlıklarımız, yönelimimiz bu olmalıdır. Planlı, örgütlü, koordineli bir direniş yürütmemiz gerekli. Sadece "bize saldırıyorlar ona karşı savunma içinde olalım" demek yetmez. Devrim yapmak için aktif, taktik saldırı yapan bir konumda olmalıyız. Bu bakımdan 2015 yılı Devrimci Halk Savaşı Stratejisi'nde topyekün bir direniş yılı, dört parçada birden direnme ve savaşma yılıdır. Böyle bir mücadelenin merkezinin de Bakur olması şarttır. Doğru stratejik planlama, böyle bir durumda saldırının merkezi Ankara'da olduğuna göre direnişin merkezinin de Bakur olması gerekir. >6-8

Kayıpların izinde kaybedenlerin peşinde

>12-13

Örgüte göre eylem değil, eyleme göre örgüt esastır

Örgüte göre eylem değil, eyleme göre örgüt esastır. Eylem görev demektir, neyi nasıl yapacağını belirlemek demektir. Sonra eylemi nasıl bir örgütle yapacağını belirleyeceksin. Örgüt eyleme göre şekillenecek. Fonksiyonel devrimci hareketler böyle olur. Eylemi örgüte göre belirleyenler ise bürokratik, devletçi hareketlerdir. >16-17

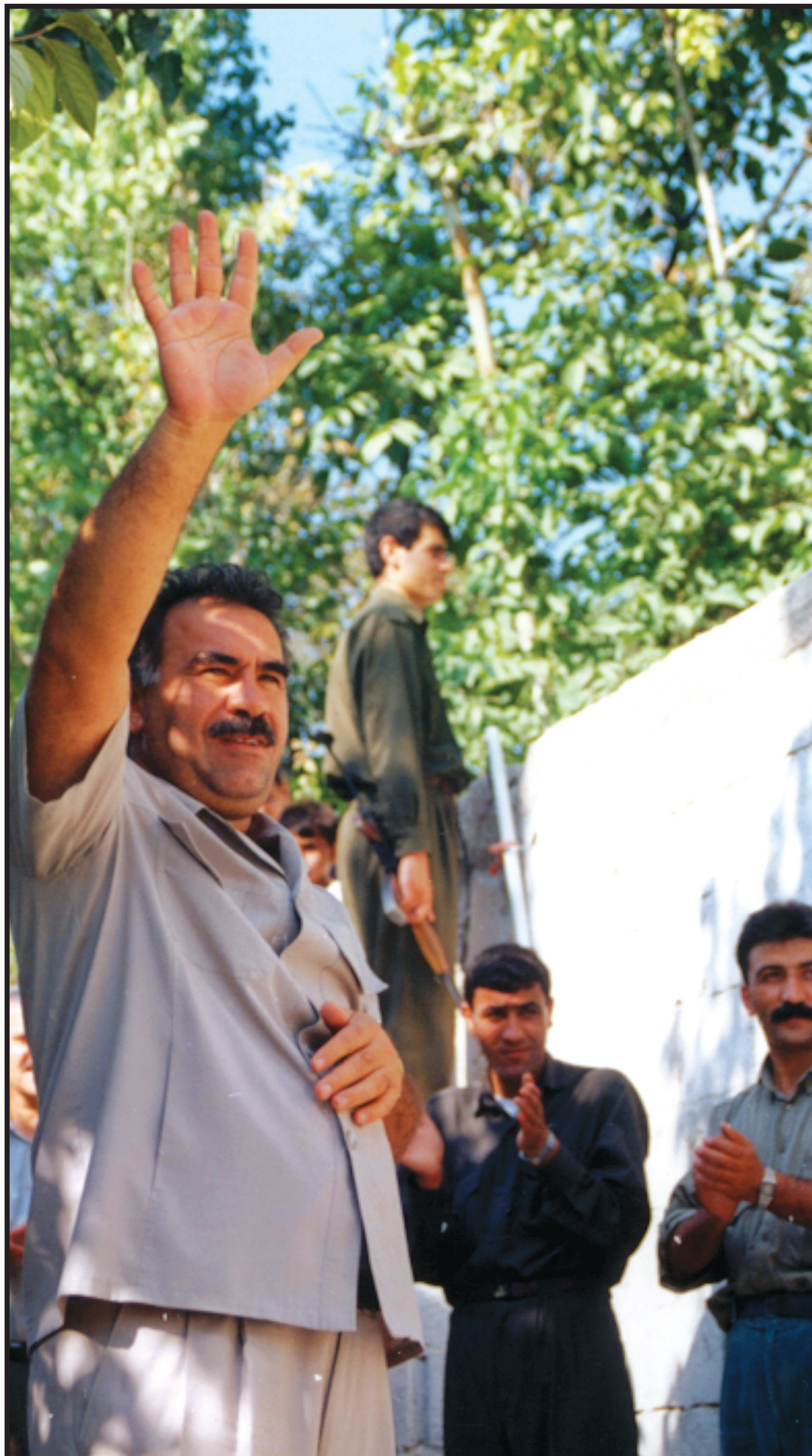

Kadın bilgeliğinin bilimciliğe başkaldırısı

Jineoloji konferansımızı 11-15 Mayıs tarihleri arasında 120 kadın arkadaşın katılımı ile Medya Savunma Alanları'nda gerçekleştirdik. Dağlarda gerçekleştirdiğimiz ilk "***bilim konferansı***" olarak çok büyük bir heyecan, derin anlamlar ve önemli hedefleri barındıran bir konferans oldu. >20-21

İktidarlaşmış bilime karşı felsefeye dönüş özgür toplumun çıkış ilkesidir

>22-25

Bütün yaptıklarım, şehitlerin anısına biraz yanıt olmaktır

Canlar gidiyor, sizler gidiyorsunuz. En değerli varlıklar bu kadar giderken, insan duyarlı olmaz mı? Partimiz içindeki yoldaşlar, değerler, bir halkın tek umut kaynaklarıdır. Eğer bu düzeyi yakalayamazsanız ve onların şahsında bir halk adına umut edinebilecek en son ne varsa, tümüyle bir daha dirilmemecesine elden gidiyor.

İlk defa yükselişi kesintisiz ve başarılı bir biçimde sürdürüyoruz. Bundan daha güzel ne olabilir ki. Bir halk ve bazı insani değerlere bağlı, hatta birey olarak da kendine saygılı olanlar için bundan daha ne kutsal olabilir ki. İster yaşayın, ister ölün, ister kaybedin, ister kazandırın. Ne olursanız olun, önderlik gerçeğinde verilen söz önemlidir ve söze kati bağlılık vardır.

Büyüklük, şehitlere verilen anlamla orantılıdır. Anlam vermek, bir ölüye gösterilen ilgi değildir; anlam vermek, onları yaşamsallaştırmakla mümkündür. Şehide saygılı olmayı bilmek gerekiyor, doğru bir saygı duruşuna geçmeliyiz. Bütün yaptıklarım, onların anısına biraz yanıt olmak. Bütün yaptıklarımı, onların anısına armağan ediyorum.

Önder Apo'nun yazısı 14. sayfada

Kürdistan'da gerçekleşen demokratik devrim, demokratik Ortadoğu Konfederalizmiyle taçlanacaktır

■ Duran Kalkan

Türkiye ve Bakurê Kurdîstan'da 7 Haziran'da tarihsel öneme sahip bir genel seçim yaşandı. Seçimde başarılı olan HDP, kaybeden ise AKP oldu. Zaten seçim kampanyası boyunca da CHP ve MHP'nin fazla bir etkinliği yoktu. Çünkü Türkiye'nin ihtiyacına cevap verecek bir zihniyetleri ve politikaları mevcut değildi. Türkiye toplumu ciddi bir demokratik değişim dönüşüm beklerken, onlar geçmişin ulus-devlet milliyetçiliğinde çakılıp kalmış güçlerdi. Her ne kadar AKP iktidarından ciddi biçimde rahatsızlık duysalar da öz itibariyle AKP'yi aşan, Türkiye toplumunun özgürlük ve demokrasi ihtiyacına cevap veren bir ideolojiye ve programa sahip değillerdi. AKP ile çelişki ve çatışma kavgalarının özünü de çıkar kavgası ve mücadelesi oluşturuyordu. Zaten iç ve dış politikada alternatif ortaya koyan bir seçim programı ve bildirgesi sunmadılar. Ya ekonomik vaatlerde bulundular ya da Erdoğan'ı eleştiren pozisyonda kaldılar. Seçim sonuçları itibariyle her iki parti de eskiyi aşan bir durum ortaya çıkaramadılar. MHP oyunu bir iki puan arttırıp milletvekili sayısında kısmi bir artış sağlasa da mevcut haliyle CHP ve MHP'nin seçimde aldığı sonuçlar, taşıdıkları zihniyet ve politika gereği fazla bir değer ifade etmiyor. Türkiye toplumunun demokratik değişim ve dönüşüm ihtiyacı açısından bir olumluluk içermiyor. Tersine, olumsuzluğa açık bir durumu yaşıyor. Bu nedenle seçim kampanyası 13 yıldır iktidarda olan ve iktidarını korumaya çalışan AKP ile kendisini demokratik alternatif konumuna getirmeyi başarmış olan HDP arasında kıyasıya bir mücadele olarak geçmiştir. Seçim sonuçları da bu mücadeleyi tartışmaya mahal vermeyecek derecede net ve kesin bir biçimde ortaya koymuştur. Aldığı oy oranı ve elde ettiği milletvekillikleriyle AKP ilk defa bir seçimden tek başına iktidar olamaz bir konumda çıktı. Dolayısıyla 7 Haziran seçiminde AKP'nin iktidardan düşmüş olması hem güncel siyaset bakımından, hem de yüz yıllık cumhuriyet tarihi ve ulus-devlet gerçeği açısından önemli sonuçlar içermektedir. Bu bakımdan da mevcut sonuçları herkes tartışmaktadır. Hala da bu yönlü tartışmalar devam ediyor. Herkes kendisi açısından bu sonuçları anlamaya, değerlendirmeye, bu temelde kendi çıkarlarını mevcut sonuçlara dayalı olarak önümüzdeki süreçte nasıl yürütecek sorusuna cevaplar oluşturmaya çalışıyor.

7 Haziran seçim sonuçlarının etkisi sadece Türkiye ve Bakurê Kurdîstan'la da sınırlı kalmayacaktır. İlk andan itibaren Ortadoğu ve dünya siyasetinde de gündem oluşturma, yer edinme düzeyine ulaşmıştır. Demek ki bu sonuçlar sadece Türkiye ve Kuzey Kürdistan'la sınırlı değil, Kürdistan'ın diğer parçalarını, Ortadoğu'yu ve bütün dünyayı bir ölçüde etkiliyor. O bakımdan da önemli bir siyasi durumu ifade ettiği kesin. Bütün çevrelerin bu kadar yoğun ve derin tartışması, anlamaya ve değerlendirmeye çalışması buradan ileri geliyor. Elbette bizim de herkes kadar, hatta işin ortasında yer alan bir güç olarak herkesten daha fazla mevcut gelişmeleri tartışmamız, değerlendirmemiz ve bu temelde başlayan yeni süreci tanımlayarak buna göre görev ve sorumluluklarımızı tespit edip bunları yeterli bir planlama ve örgütlenmeyle hayata geçirir konuma gecikmeden gelmemiz gerekiyor. Bu çerçevede Yürütme Konseyimiz seçimden iki gün sonra genel bir durum değerlendirmesi toplantısı yaparak başlayan yeni süreci ve önümüzdeki yeni dönem görevlerini netleştirmiş bulunuyor. Seçim sonuçlarının ve önümüzdeki görevlerin ne olduğunu genel hatlarıyla kamuoyuna açıklamıştır. Tüm hareketi ve halkı da 7 Haziran seçimiyle ortaya çıkan süreci doğru anlar ve görev ve sorumluluklarına doğru sahip çıkar hale getirmeye çalışıyor. Bu görev ve sorumlulukları anlamak ve yerine getirmek hareketimiz ve halkımız açısından tarihi önemdedir.

7 Haziran seçimleri nasıl bir ortamda ve ne tür bir mücadele içinde gerçekleşti, öncelikle bunları ortaya koymak gerekiyor. Dikkat edilirse yüzde 86 gibi çok yüksek bir oy oranıyla katılım gerçekleşti. Genel seçim ortalamalarına göre çok yüksektir. Sadece Türkiye ve Kuzey Kürdistan'daki bir çalışmayla da sınırlı olmadı seçim kampanyası; Kürdistan'ın tüm parçalarını, Ortadoğu'yu, özellikle de Avrupa'yı etkili bir biçimde içine aldı. Deyim yerindeyse bu seçim mücadelesine herkes katıldı ve yüksek katılım oranıyla önemini ortaya koydu. Bu durum seçimin Türkiye açısından ne kadar ciddi bir ihtiyaç haline geldiğini ifade ediyor. Toplumun ne kadar mevcut sistemi aşmak, bir değişim ve dönüşüm yaşamak istediğini ortaya koyuyor. Eğer bu seçim toplumun derin ihtiyaçlarını karşılayacak özelliklere sahip bir çalışma olmasaydı, değişik kesimler bu denli ilgi duymazlar ve bu biçimde de yüksek oranda katılmazlardı. Katılım oranın yüksekliği Türkiye toplumunun demokratik değişim ve dönüşüm ihtiyacından ve isteğinden kaynaklandığı açıktır.

"7 Haziran'da seçimi kaybeden AKP, yüz yıllık cumhuriyet tarihi boyunca egemen kılınmak istenen Türk devlet ulusçuluğunun yenilgisi olmuştur. Kültürel soykırımcı Türk ulusçuluğunun özel savaş temelinde sürdürülmesinin yenilgisi olmuştur. Kaybeden AKP, yenilen Türk ulusdevletidir."

Bu seçimin eşitsizlik ortamında, baskı ve hileler içinde yaşandığını söylemeye gerek bile yoktur. Seçim öncesinde genel kamuoyunda ve toplumda ciddi kaygılar bulunmaktaydı. AKP iktidarının hileler yapacağı, sonuçları tersyüz edeceği yönünde genel bir kamuoyu oluşmuştu. Çünkü geçmişteki seçimlerde AKP hükümeti hileler yapmıştı. Yine bu seçimde de iktidarı kaybetmemek için can havliyle çalışıyordu. Dahası, zaten seçim kampanyası sürecinde hiçbir yasa, kural dinlemeksizin hepsini ihlal etme pahasına iktidar ve devlet yetkilerini ve imkanlarının hepsini AKP'nin seçim başarısı için pervasızca kullanıyordu. Seçim kampanyasını bu biçimde yürüten bir iktidardan seçimde de hile elbette beklenebilirdi. Seçim boyunca özellikle de AKP ile HDP arasında yaşanan mücadelenin çok gergin ve sert geçtiğini de biliyoruz. HDP gelişme sağladıkça, tabanını genişletip oyunu arttırdıkça ve bu durum AKP'nin tek başına iktidardan düşme olasılığını arttırdıkça bunu engellemek için başta Cumhurbaşkanı Tayyip Erdoğan olmak üzere AKP yetkililerinin HDP'ye çok ölçüsüz bir biçimde saldırı yaptığı herkesin bildiği bir gerçek. HDP için, demokratik güçler için, Kürt halkı için, Kürdistan Özgürlük Hareketi için söylemedik söz, etmedikleri hakaret bırakmadılar. Yine özellikle sivil polisi, MİT'i, istihbaratı devreye koyarak polis terörünü en ileri düzeyde uygulayarak HDP'nin Türkiye'ye açılımını, Türkiye kentlerinde seçim çalışmasını engellemeye çalıştılar. Bizzat Cumhurbaşkanı ve Başbakan HDP'nin Türkiye partisi olamayacağını söyledi; MİT, istihbarat ve emniyet güçleri de Türkiye'deki çalışmalarını engelleyerek HDP'yi Kürdistan'a hapsetmek için her türlü şiddete, baskıya başvurdu. Seçim bürolarının açılması ve seçim mitinglerinin yapılması engellenmeye çalışıldı, il ve ilçe binaları bombalandı ve birçok saldırı yapıldı. Adana ve Mersin il binalarına eş zamanlı katliam hedefleyen saldırıların yapıldığı biliniyor.

Orduyu da Kürdistan'da savaş konumuna getirdiler. 2013 Newroz'unda ilan edilmiş ateşkesi bozarak başta sınır hatları olmak üzere Kürdistan'ın dört bir yanında askeri harekatlılığı süreklileştirdiler. Ağrı'da olduğu gibi baskılar, provokasyonlar, saldırılar yaptılar. Subaylar, generaller HDP'ye oy vermemeleri için kasabalarda, şehirlerde halkı tehdit ettiler. Bütün bunlarla HDP üzerinde büyük bir baskı ve terör uygulandığı açıktır. Bu baskı ve terör uygulaması en son 5 Nisan Amed mitingine dönük saldırıyla katliam girişimine kadar vardırıldı. O girişimin de seçimi kaybedeceğini anlayan AKP'nin büyük bir katliamı gündeme getirerek seçimi erteletmek, iptal ettirmek isteğinden kaynaklı olarak yaşandığı net bir biçimde açığa çıktı. Bütün bunlar HDP'nin yüzde 13'ü aşan oy oranıyla kazandığı seçim her türlü devlet baskı, terör ve katliamına karşı bir başarı, bir zafer olma özelliği taşıyor. Dikkat edilirse eşitsizlikten, dengesizlikten söz etmek bile burada anlamsız oluyor. Ondan çok öteye ağır bir baskı, terör ve katliam altında adeta çalışma yapamaz bir konuma düşürülerek HDP'nin baraj altında kalması sağlanmak istendi. İktidarını biraz daha uzatmayı bu sonuca bağlıyordu. Bunun için de iktidar ve devlet imkanlarını sonsuz düzeyde kullandı. Demek ki HDP'nin seçim kazanması her türlü baskı, terör ve katliama karşı büyük bir zaferi ifade ediyor.

AKP iktidarına koltuk değneği olan zihniyet HDP projesine köstek oldu

HDP'nin seçim başarısı sadece AKP'nin devlet ve iktidar imkanlarını kullanarak uyguladığı baskı, terör ve katliama karşı bir başarı olma özelliği taşımıyor. Bundan da öte böyle bir demokrasi hareketinin örgütlenip başarı kazanmasına dair HDP'nin kendi içinde ve çevresinde yaşanan her türlü siyasal darlığa, inançsızlığa, güvensizliğe karşı da büyük bir başarı ve zafer elde etmeyi ifade ediyor. HDP projesine saldırı ve engelleme sadece dıştan, cepheden AKP'den gelmedi; onunla birlikte en az onun kadar zarar verici olan kendi içinden geldi. HDK-HDP bileşenleri içinde yer alan, ya da onunla ittifak halinde olan, ittifak kurması gereken güçlerin dar, güvensiz ve inançsız yaklaşımından geldi. Önder Apo böyle bir projeyi gündeme getirdiğinde uzun süre ilgiyle yaklaşılmadı, uzak duruldu, başarılı olacağına dair inanılmadı, demokrasi güçlerinin böyle bir birlik yaratarak seçimden sonuç alacağına güvenilmedi. Herkes kendi dar yaklaşımı içinde ve mevcutla yetinme tutumundaydı. Zaten bu konuda Türkiye solunun ideolojik grup düzeyinde kalan marjinal yapısı biliniyor. Onlardan bu duruma öncülük etmesi, demokratik siyaseti doğru anlayan ve uygulayan bir pozisyonda olması beklenemezdi. Böyle bir durumda öncülük etmesi gereken güç hiç kuşkusuz Kürdistan Özgürlük Hareketi'ydi. Çünkü bu projeyi bu hareketin Önderi ortaya koyuyordu, dolayısıyla hareketin kendisi, çevresi bunu herkesten çok anlayarak ve sahiplenerek pratiğe geçirmesi gerekiyordu. Ama biz iyi biliyoruz ki bu konuda da son derece dar, isteksiz, inançsız yaklaşım gösterildi. Kürt demokratik hareketinde birçok çevre ilgiyle yaklaşmadı, uzak durdu, başarılı olamayacağına dair propaganda yürütüldü. Aslında destek değil, köstek olundu. Uzun süre bundan dolayı sahipsiz kaldı. Hatta en son parti olarak seçime girme kararı ortaya çıktığında birçok çevre buna muhalefet etti. Parti olarak girmek yerine, bağımsız adaylarla girip otuz milletvekili çıkarmaya razı olan, bunu doğru bulan birçok kesim vardı. Dikkat edilirse mücadeleyle ortaya çıkmış birikimi, o mücadelenin büyütülmesi için kullanma arayışını ve isteğini yansıtmıyordu. O birikim üzerinden bazıları bireysel çıkar sağlama hesabı içindeydi. Demek ki bir fedai hareket olan ve on binlerce şehidin kanıyla gelişme sağlayan Özgürlük Hareketimiz üzerinde bazıları bireysel ihtiraslarını karşılama, çıkar elde etme cüretini gösterecek bir tutuma, anlayışa sahip bulunuyorlar.

Demokratik siyaseti Kürdistan'da ve Türkiye'de büyütüp yönetim alternatifi haline getirmek yerine, bir tür CHP, MHP marjianlizmi gibi marjinal sınırda tutup AKP iktidarına koltuk değneği olmayı yeğleyenler vardı. Öyle olsaydı HDP 30-35 milletvekili çıkarmış olacaktı; geri kalan milletvekilleri AKP'ye gidecekti ki, AKP yine tek başına iktidara gelmiş olacaktı. Dolayısıyla bu zihniyet tıpkı CHP ve MHP gibi şimdiye kadar AKP iktidarına koltuk değneği olmuştur. 7 Haziran'da da bunu yapmak istiyordu. Buna Önder Apo izin vermedi, yönetimimiz izin vermedi. Bu konuda çok yoğun bir mücadele yürütülerek büyük bir umut, güven yaratılarak HDP'nin parti olarak seçime girmesi ve bu sonucu elde etmesi sağlandı. Bu bakımdan HDP'nin 7 Haziran seçim başarısının her türlü siyasal darlığa, inançsızlığa, güvensizliğe karşı kazanılmış bir zafer olduğu da tartışmasızdır. Bunu herkes böyle bilmek, anlamak ve bu temelde özeleştirel bir yaklaşımla kendi zihniyet ve politikalarını düzeltmek zorundadır. Bu sonuç herkesten böyle bir yaklaşım göstermeyi ve düzeltme geliştirmeyi istiyor, bekliyor.

KDP ve işbirlikçiler HDP projesini boşa çıkartmak istediler

HDP projesine karşı çıkılmasının ya da uzak durulmasının nedeni, KDP ve onun etkisindeki milliyetçi çizgiden etkilenilmiş olmasıdır. Kuşkusuz KDP ve onunla ilişkili olanlar aynı zamanda AKP'nin ittifakıdırlar. AKP'yi yıllardır iktidarda tutanlardan en önemlisi KDP ve işbirlikçileridir. KDP ve işbirlikçileri HDP projesini bilinçli olarak boşa çıkarmak istemişlerdir. Halkların kardeşliğine, demokratik ulusa ve Türkiye'nin demokratikleşmesine dayalı Kürt sorununun çözümü projesi boşa çıkarılarak Kürt halkı işbirlikçi-milliyetçi bir politikaya muhtaç edilmek istenmiştir. Bunun için de HDP projesinin Kürtlerin kazanımlarından ve Kürtlükten vazgeçmeymiş gibi göstererek bu proje konusunda kuşkular uyandırıp başarısız kılmak istemişlerdir. Demokratik ulus temelinde Türkiye'nin demokratikleşmesine dayalı çözüm projesi başarısız kaldığında "*Bakın bu tür projelerle olmaz, bir devlete dayanarak sorunları çözmemiz gerekir*" diyerek kendi milliyetçi politikalarının tek seçenek olduğu iddiasında bulunacaklardı. Bu nedenle 7 Haziran seçimlerinde tamamen AKP'nin yanında ve HDP'nin başarısız olması için çalıştılar.

Diğer taraftan da Türkiye'deki inkarcı soykırımcı ulusalcı kesimler de HDP projesinin başarılı olmasını istemiyorlardı. 90 yıldır Kürt halkının özgürlük ve demokrasi mücadelesiyle Türkiye halkının özgürlük ve demokrasi mücadelesinin birleşmemesi için özel bir politika yürütmüşlerdi. Yürüttükleri özel savaş politikalarıyla Kürt halkının özgürlük mücadelesiyle Türkiye'nin demokrasi güçlerinin birleşmesini engellemişlerdi. Çünkü iki halkın mücadelesi birleştiğinde, Kürt halkı üzerindeki kültürel soykırım politikasını yürütemezlerdi. Böyle bir durumda Kürt halkının özgürlük mücadelesi başarılı olur; Türkiye de demokratikleşirdi. Bu açıdan Türk devleti HDP projesinin başarılı olmaması için özel politika yürütmüştür. Bu açıdan HDP'nin başarısı aynı zamanda hem KDP'nin işbirlikçi-milliyetçi çizgisinin hem de Türkiye'deki kültürel soykırımcı inkar-imha politikasının ve bunun temsilcilerinin yenilgisidir.

Bütün bunların sonucu olarak, HDP'nin 7 Haziran başarısı, aslında doğru siyasetin, doğru siyasi çizginin başarısı oldu. Önder Apo tarafından felsefi, teorik, ideolojik ve politik olarak geliştirilen ve çizgi haline getirilen demokratik modernite çizgisinin en zor koşullarda, dıştan ve içten dayatılan ağır engellemelere rağmen zafer kazanmasını ifade etti. Bu, son derece önemlidir. Bu temelde Önder Apo'nun çizgisinin doğruluğu kazanılan başarıyla bir kere daha kanıtlanmıştır. Doğru siyasi çizginin her türlü darlığa, grupçuluğa, parçalılığa karşı başarısı bir kez daha bu biçimde kanıtlanmış bulunuyor. Öncelikle mevcut sonuçların bu boyutlarını görmemiz ve değerlendirmemiz gerekiyor. Derler ya Sezar'ın hakkını Sezar'a teslim etmek lazım. Dolayısıyla 7 Haziran seçim sonuçlarında sağlanan başarının da nereden kaynaklandığı, kimden kaynaklandığını, hangi siyasetin zaferi olduğunu teslim etmeliyiz. Kim kazandırdı, kim kaybettirdi, kim bu başarıya ne kadar ortak oldu? Başarının içinde bile kendini görenler acaba başarıya ortak mı oldular, yoksa engel mi oldular? Bunların eleştirel-özeleştirel bir yaklaşımla tespitinin yapılması gerekiyor.

Bütün bunlar yapıldığında şu görülecektir; güncel siyaset açısından ve ulus-devlet milliyetçiliğine vurulmuş darbe bakımından tarihi büyük öneme sahip olmasına rağmen HDP'nin 7 Haziran'da kazandığı başarıyı abartmamak da gerekiyor. En büyük sonuç buydu, bundan fazlası olmaz dememek lazım. Bu elde edilmesi gereken başarının çok gerisinde bir sonuçtur. Gerçekten demokratik modernite çizgisine sahip çıkılsaydı, doğru anlaşılarak bu çizgi ve demokratik ulus çizgisi doğru örgütlenip harekete geçilseydi 7 Haziran'da demokratik hareket büyük zafer kazanırdı ve yönetim gücü haline gelirdi. Değil yüzde 13 oy oranı kazanmak, onu üçe, dörde katlayacakmış. Eğer böyle bir sonuç alınamadıysa, bunda en az AKP'nin devlet ve iktidar gücünü pervasızca kullanıp yürütmesi kadar içte yaşanan darlık, inançsızlık, engelleyici oldu. Bu engeller olmazsa ya da zamanında aşılabilmiş olsaydı, hiç kuşkusuz başarı çok daha fazla olacaktı. Çünkü HDP'nin temsil ettiği siyasi çizginin kitle potansiyeli yüzde 13 değildir, yüzde 20 değildir; bu potansiyel yüzde 70-80'lere ulaşıyor. Çizgi doğru temsil edilse en az yüzde 50-60 oranında halktan destek alma özelliğine sahip. Eğer bu alınamıyorsa çizginin doğru temsil edilememesi, programa, plana, örgüte dönüştürülememesi, halka taşırılıp halkın bu temelde eğitilememesi, tersine egemen güçlerin büyük para dökerek, baskı uygulayarak halkı aldatıp oylarını çalması, hırsızlaması yatıyor. 7 Haziran'da bunun yüzde 13'ü geri alınabildi. Daha çalınmış, hırsızlanmış olup da geri alınması gereken yüzde 50-60'tan fazla oy oranı vardır. Önümüzdeki seçimlerde bu çalınmış oyların da demokratik güçler tarafından geri alınması gereği bir borç olarak, boyun borcu olarak demokratik güçlerin omuzlarında bulunmaktadır.

Türk devlet ulusculuğunun yenilgisi

7 Haziran'da ortaya çıkan sonuç, Türkiye siyaseti açısından ve bu temelde Türkiye'yi ve bölgeyi etkilemesi açısından küçümsenecek bir sonuç değildir. AKP'nin bu biçimde yenilmesiyle HDP'nin böyle bir başarı elde etmesinin oldukça önemli ve anlamlı sonuçları vardır. Hem güncel siyaset bakımından hem de tarihsel açıdan böyle bir derin anlam ifade ediyor. Bunu görmek, anlamak da söz konusu zaferi anlamak kadar önem taşıyor. Bu noktadan baktığımızda AKP'nin bu biçimde seçimde yenilgi almış olması neyi ifade ediyor? Öncelikle şunu belirtelim, bu yenilgiyi sadece bir parti yenilgisi, AKP'nin seçimde yenilmesi olarak anlamamak lazım. Böyle bir yaklaşım olursa bu çok yetersiz ve dar, ters bir yaklaşım olur. AKP'nin yenilgisinin onu da aşan devlet ve iktidar sistemi bakımından önem taşıyan tarihsel bir çerçevesi vardır. 7 Haziran'da seçimi kaybeden AKP, yüz yıllık cumhuriyet tarihi boyunca egemen kılınmak istenen Türk devlet ulusçuluğunun yenilgisi olmuştur. kültürel soykırımcı Türk ulusçuluğunun özel savaş temelinde sürdürülmesinin yenilgisi olmuştur. Kaybeden AKP, yenilen Türk ulus-devletidir. Bunu böyle bilmemiz gerekiyor.

"Kürt halkı özgürlük ve demokrasiden yana tavır koyarak Türk sömürgeciliğinden koptuğunu gösterdi. Bu kadar devlet ve iktidar gücünün baskısı altında yapılan bir seçimde bir halkın yüzde 80 oranında -ki bu yüzde 100'lük bir tutuma tekabül ediyor- özgürlük ve demokratik özerklikten yana oy kullanmış olması tarihte eşi görülmemiş bir sonucu ifade ediyor."

Kürdistan demokratik özerkliği şekillenmeye başlamıştır

Bu ulus-devletin 12 Eylül askeri faşist darbesinin ortaya çıkardığı iktidar sistemini yürütmekle en son görevli olan gücü AKP'ydi. Her ne kadar kendisini sanki bu sistemle karşıtmış gibi gösterse de, bu bir aldatmacaydı. Gerçek olan, Tayyip Erdoğan'ın her sıkıştığında ifade ettiği tek millet, tek devlet, tek dil diye mevcut cumhuriyetin Türk devlet ulusu çizgisinin teklik, merkeziyetçilik ve hegemonik bir diktatörlük biçiminde ifade edilmesiydi. O halde AKP'nin seçim yenilgisi AKP şahsında yüz yıldır Türkiye'ye dayatılan, Türkiye üzerinden bütün Ortadoğu'ya dayatılan devlet ulusu çizgisinin yenilgisi olmuştur. Bu denli tarihsel bir önemi var. Aynı zamanda biz çok iyi biliyoruz ki, bu devlet ulusçu çizgi sömürgecidir, kültürel soykırımcıdır. Kürt gerçeğini inkar eden ve imha etmek isteyen bir özelliğe sahiptir. O halde AKP'nin seçimi kaybetmesi ile ortaya çıkan, AKP şahsında yüzyıldır Kürt'ü inkar eden ve imha etmek isteyen kültürel soykırım rejiminin yenilgisi olmuştur. Bu temelde yüzyıldır uygulanan soykırım, bu soykırımları yürüten özel savaş sistemi bu biçimde 7 Haziran seçimlerinde yenilgiye uğramıştır. Bu sonuçlar önemlidir, anlamlıdır ve tarihidir.

Bunun karşıtı olarak HDP'nin seçim başarısıyla ortaya çıkan, gerçekleşen, kanıtlanan ne oluyor? Yenilen Türk devlet ulusu çizgisine karşı Türkiye demokratik ulusunun şekillenmesinin başlaması ortaya çıkıyor. Yine yenilen kültürel soykırım rejimine karşı Kürdistan demokratik özerkliğinin AKP'ye ezici bir darbe vurma temelinde açıkça tescil edilmesi yaşanıyor. Bunlar da önemli sonuçlar. Yani sadece AKP yenilmemiş, AKP şahsında Türk ulus-devleti ve kültürel soykırım rejimi yenilgiye uğramamıştır; o yenilgilerin karşıtı olarak Türkiye demokratik ulusu ve Kürdistan demokratik özerkliği şekillenmeye başlamıştır. Türkiye'nin ve Kürdistan'ın birlikte geleceği olarak, yeni bir sistemin 7 Haziran seçim sonuçları temelinde bu biçimde şekillenmesi söz konusudur. Bunlar çok büyük öneme sahip tarihi gelişmelerdir.

Aslında reel sosyalizmin çözülüşü ulusdevletçiliğin ciddi bir darbe yemesiydi. 25 yıllık Ortadoğu'da yaşanan III. Dünya Savaşı'nın önemli bir gerçeği I. Dünya Savaşı'nın ortaya çıkardığı ulus-devlet statükosunun çökmesi ve bu temelde demokratik ulus anlayışının çözüm seçeneği haline gelmesidir. Kürdistan özgürlük devriminin demokratik modernite çizgisi temelindeki gelişiminin en temel hedefi, mevcut ulus-devlet statükoculuğunu yıkarak onun yerine Ortadoğu demokratik konfedearlizmini demokratik özerklik temelinde gerçekleştirme gerçeğidir. Bütün bunlar 7 Haziran seçim sonuçlarıyla önemli bir gelişim rotası tutturmuş bulunuyor. Seçim sonuçları, tarihsel olarak aşılması gereken ve aşılmak istenen ulus-devletçiliğin ve kültürel soykırımcılığın artık aşılıp tarihin çöp sepetine atılarak, mezara gömülerek onun yerine demokratik ulus çizgisinin ve demokratik özerklik çizgisinin başarı kazanması, gelecek ifade etmesi oluyor. Böyle büyük bir tarihi gelişme yaşanmış durumdadır. Bu çerçevede ister Türkiye'deki sonuçlara bakalım, isterse Kürdistan'daki sonuçlara, mevcut tablo çok açık bir biçimde bunu ifade ediyor.

Demokratik ulusun temelinde ne var? Öncelikle kadın özgürlüğü var. Dikkat edelim 7 Haziran seçiminde yüz yıllık cumhuriyet tarihinin en fazla kadın katılımının olduğu bir seçim kampanyası yaşandı ve en çok kadın milletvekilinin seçildiği bir sonuç ortaya çıktı. Bu oran HDP'de yüzde 40, genelde ise yüzde 18'dir. Sadece HDP'de böyle bir artış söz konusu değil, CHP başta olmak üzere diğer partilerde de benzer artış var. Bunların hepsi HDP'nin demokratik ulus çizgisinin zorlaması sonucunda ortaya çıktı. Aslında daha seçim olmadan, seçim mücadelesine başlanırken demokratik ulus çizgisi diğer ulus-devlet yapılanmalarını zorlayarak, bunları değişikliklere yönelterek başarı kazanmıştı. Bu durum seçim sonuçlarıyla daha çok somutlaştı.

Diğer yandan 95 yıl önce açılan I. Meclis bileşiminden sonra ilk defa farklı ulusal, dinsel, mezhepsel kimlikler kendi özgünlükleri temelinde ve özgürce kimliklerini ifade ederek Meclise giriyorlar. Türkiye demokratik ulus çizgisi temelinde birliğini ortaya koyarak her kimlik kendini özgürce temsil etme özelliğine sahip olmuştur. Bu da demokratik ulus olma yolunda çok önemli bir durumun ortaya çıkmasını ifade ediyor. I. Meclisten sonra Türk devlet ulusçuluğu dayatılarak diğer kimliklerin tümünün katliama ve soykırıma uğratılmasına karşı, bütün bu kimliklerin yürüttüğü direniş mücadelesinin sonuç aldığı, başarı kazandığını 7 Haziran seçimiyle oluşan Meclis bileşimi doğruluyor. Demek ki ulus-devlet ne kadar terör, katliam, soykırım uygulasa da başarı kazanamamıştır. Demek ki, kültürel soykırım rejimi ne kadar saldırsa, katliam yapsa, asimile etmeye çalışsa da sonuç alamamıştır. Mevcut durum, Türkiye ve Kürdistan'da ortaya çıkan seçim bilançosu bu gerçeği net bir biçimde gösteriyor. Türkiye demokratik ulusunun artık bir gerçek olduğunu, merkezinde HDP'nin bulunduğu, bir sistem halinde gelişme gösterdiği net bir biçimde anlaşılıyor.

Tabii demokratik ulus şekillenmesinin en önemli bir ayağı Kürdistan demokratik özerkliği oluyor. Bunun da çok somut ve net bir biçimde ortaya çıktığını görüyoruz. Zayıf olan alanlar yok mu? Var tabii. Örneğin Kuzey Kürdistan'da Erzincan bölgesi, Batı Kürdistan'da Malatya, Adıyaman, Maraş hattı, Antep bölgesi! Neden buralar zayıf kaldı? Yüz yıldır uygulanan kültürel soykırım saldırıları sonucunda Erzincan yöresinde 1927'de hazırlanan bir rapor çerçevesinde uygulanan bir planlamayla bir soykırım uygulandığını biliyoruz. Buna **İnönü-Fevzi Çakmak projesi** deniyor. Çok bilinçli bir uygulamadır bu. Öyle olmazsa bütün Bakurê Kurdîstan'ın Kürtleşeceği endişesini taşıyorlar ve bunu engellemek için tehcirden asimilasyona kadar, yine katliama kadar her türlü katliamı uyguluyorlar. Dersim katliamının ve soykırımının da bu temelde gerçekleştirildiğini biliyoruz.

Malatya, Maraş, Antep, Adıyaman, Sivas yöresine yönelik **Şark Islahat Planının** kültürel soykırımı gerçekleştirmede önemli adımlar attığı, bunun üzerinden de 12 Eylül askeri faşist darbesinin PKK direnişini zayıflatarak bu planlı soykırımı tamamlama planlaması yaptığını biliyoruz. Bu soykırım tehcirle oldu, oradaki yurtsever Kürt topluluğu göçertildi. Kimisi metropollere, daha çoğu da yurtdışına, Avrupa'ya sürüldü. Toplum bırakılmadı. Bu da çok planlı, bilinçli bir özel savaş uygulamasaydı. Eğer bugün bu alanlarda bir eksiklik varsa bu, özel savaş planlaması kapsamında uygulanan soykırımın nedeniyledir. Onun dışındaki alanlara dönük bütün baskılara, saldırılara, özel savaşı her boyutta derinleştirip uygulama çabalarına rağmen Kürt toplumu ve Kürdistan halkı 7 Haziran'da inkar ve imha sistemine ve onun en son uygulamakla görevlendirilmiş yönetimi olan AKP hükümetine, iktidarına öldürücü darbeyi vurdu. AKP, tarihinin hezimetini 7 Haziran'da Kürdistan'da yaşadı. Zagros-Botan hattının devlete nasıl sıfır çektirdiği ortada. Yine Serhat'ın Kürt, Türkmen, Terekeme çok farklı halklardan oluşan toplumunun AKP'ye nasıl bir hezimet yaşattığı ortada. Wan, Amed, Mardin'in ezici darbe vurduğu ortada. Bütün soykırım politikalarına rağmen Dersim halkının Kürtlükte ve özgürlükte ne kadar kararlı ve bütünlüklü olduğu görüldü. Bingöl ve Urfa'ya dönük AKP'nin çok özel bir politika uyguladığını biliyoruz. Zaten AKP uluslararası komployu sürdürmekle görevlendirilirken özel savaşı tırmandırmada dinci-milliyetçi çizgiye dayalı olarak en çok Urfa ve Bingöl gibi alanlarda yoğunlaşmıştır. Bu alanlarda da çok baskı ve özel savaş sistemi uygulandı. Fakat 7 Haziran'daki sonuçlar bunun da kırıldığını gösteriyor. Aslında 2014 Mart'ındaki yerel seçimden sonra geçen bir yıl içerisinde çok ciddi değişikliklerin olduğu, AKP'nin ciddi bir zayıflamayı yaşadığı 7 Haziran seçimiyle ortaya çıktı.

Kürt toplumu inkar ve imha sisteminden, sömürgecilikten, kültürel soykırım rejiminden kopmuştur

7 Haziran seçimlerinden sonra bu tablonun çok daha fazla değiştiğini ve değişeceğini düşünmemiz lazım. Özel savaş korkusuyla halk oyunu yeterince HDP'ye veremedi; ama şimdi biz inanıyoruz Urfa'da da, Bingöl'de de yüzde 50'inin üzerine rahatlıkla çıkmıştır. AKP belki de en ağır yenilgilerinden birisini bu çözülüşten sonra Urfa ve Bingöl'de yaşıyor. Böylece AKP eliyle 13 yıldır sisteme bağlı tutulan, demokratik çözüm söylemiyle Kürt sorununun çözümü engellenen durum sona ermiştir. 7 Haziran seçim sonucuyla Kürt toplumu yüzde 80'i aşan bir oy oranıyla yüzde yüzlük bir tutumla inkar ve imha sisteminden, sömürgecilikten, kültürel soykırım rejiminden kopmuştur. Amed'in, Wan'ın, Mardin'in oy oranları yüzde 80'e yaklaşıyor. Diğerleri de devlet görevlileridir. Aslında bu oran Kürdistan'daki toplumun tümünün özgür ve demokratik Kürdistan'dan yana oy kullanmış olduğunu gösteriyor. Botan'da, Zagros'ta bu oranlar neredeyse yüzde 90'ı buldu. Bütün bunlar tarihi sonuçlar, önemli sonuçlardır.

Dikkat edelim Türk sömürgeci sistemi bu durumu ortadan kaldırabilmek için 26 yıldır topyekün özel savaş uyguluyor. 1991'de Doğan Güreş çetesi öncülüğünde bu saldırılar başlatıldı. Bugüne kadar Kürt toplumunun yaşadığı ulusal diriliş devrimini tasfiye edebilmek için topyekün özel savaş konseptiyle saldırı yürütüldü. Bu çerçevede

"7 Haziran'dan sonraki hiçbir şey 7 Haziran'da önce olduğu gibi devam etmeyecek. Böyle bir değişim gerçeğini ifade ediyor. Türk ulusdevletçiliği bitmiştir, Türkiye demokratik ulusu süreci başlamıştır; Türk kültürel soykırımı yenilgiye uğratılmıştır, Kürdistan demokratik özerkliği adım adım gerçekleştirilme sürecine girmiştir. Açığa çıkan budur."

son altı yıldır da gerçekleştirilen her seçim referandum olarak tanımlanıyor. Her yıl seçim bu nedenle yapıldı. Topyekün savaş uygulamaları Kürdistan'daki siyasi tabloyu ne kadar çok değiştiriyor, onu görmek istiyorlardı. 29 Mart 2009 yerel seçimi şahsında Türk devleti, kültürel soykırım rejimi çok ağır bir yenilgi aldı. Ondan sonraki yılların hepsinde gittikçe artan oranda Kürt halkı özgürlük ve demokrasiden yana tavır koyarak Türk sömürgeciliğinden koptuğunu gösterdi. Eğer bir seçimde tersi olsaydı Özgürlük Hareketimizi bastırmak, tasfiye etmek için kıyameti koparacaklardı. Her türlü katliam ve baskı uygulamasına girişeceklerdi. Fakat bu zemini bulamadılar. En son 7 Haziran'da acaba yaptığımız bu kapsamlı baskılar sonuç vermedi mi diye bir arayışa girmişlerdi. Ne var ki bu sefer daha büyük bir hezimetle karşı karşıya geldiler. Demokrasi güçlerinin partisi HDP, 7 Haziran'da önceki seçim sonuçlarını on puandan fazla aşarak AKP'ye de, Türk devletine de tarihinin en büyük dersini verdi. Bu kadar devlet ve iktidar gücünün baskısı altında yapılan bir seçimde bir halkın yüzde 80 oranında -ki bu yüzde 100'lük bir tutuma tekabül ediyor- özgürlük ve demokratik özerklikten yana oy kullanmış olması tarihte eşi görülmemiş bir sonucu ifade ediyor. Böyle değerlendirmemiz, anlamamız gerekiyor.

Şu çıkıyor ortaya; gerçekten de adil ve özgür bir seçim olsa Kürdistan'da değil Kürtler, devlet görevlileri dışında hiçbir insan mevcut sistemden yana oy kullanmayacak. Yüzde 100'lük bir oy oranıyla özgür, demokratik yaşamdan, demokratik özerklik çözümünden yana oy kullanacaklar. Önder Apo'nun demokratik ulus çizgisi, özgürlük ve demokrasi çizgisi işte bu denli Kürdistan'da yaşayan toplum, halklar tarafından kabul edilmiş, benimsenmiş oluyor. Seçim sonuçlarının bir de böyle bir önemi, anlamı var. Bunu da bu biçimde değerlendirmemiz, ifadelendirmemiz önem taşıyor. Seçim sonuçları bu anlamda bir tür çözümü ortaya koymuş oluyor. Türkiye ve Kuzey Kürdistan için sorunların çözümü nedir dendiğinde bu soruya açık, net uygulanabilir cevap vermiş oluyor. Türkiye demokratik ulusu, Kürdistan demokratik özerkliği! Çözüm budur. Bu temelde günümüz Türkiyesi'nin bütün sorunları demokratik siyasetle rahatlıkla çözülebilir. Bu açıdan da 7 Haziran Türkiye için büyük bir çözümün açığa çıkması, şekillenmesi anlamına geliyor.

Türkiye'deki çözüm Ortadoğu'daki çözümdür. Çünkü Kuzey Kürdistan'daki çözüm Kürdistan'ın diğer parçalarındaki çözümdür. Kürdistan bütünündeki çözüm Ortadoğu'daki çözümdür. Ortadoğu'da demokratik konfederalizm çizgisinde sorunları çözen bir gelişme dünyada demokratik özerklik çözümünün, demokratik konfederalizm çizgisinin zafer kazanması, başarı elde etmesi anlamına gelmektedir.

Devlet ulus çizgisinden demokratik ulus çizgisine geçiş sürecindeyiz

Bütün bunlarla birlikte önümüzdeki süreçte ne olacağını birkaç noktada ortaya koymak hem gerekli, hem de yararlıdır. Birincisi, 7 Haziran bir dönemeç. Öyle bir sürecin adım adım gelişimi değildir. Bir sürecin bitişini, yeni bir sürecin başlangıcını ifade ediyor. Dolayısıyla 7 Haziran'dan sonraki hiçbir şey 7 Haziran'da önce olduğu gibi devam etmeyecek. Böyle bir değişim gerçeğini ifade ediyor. Türk ulus-devletçiliği bitmiştir, Türkiye demokratik ulusu süreci başlamıştır; Türk kültürel soykırımı yenilgiye uğratılmıştır, Kürdistan demokratik özerkliği adım adım gerçekleştirilme sürecine girmiştir. Açığa çıkan budur. Bu bakımdan bütün siyasi ilişkilerde, dengelerde yepyeni bir başlangıcı ifade ediyor. Bunu görmemiz lazım. Bunu görmeden yapılacak her değerlendirme, her adım ve her yaklaşım yanlış ve yetersiz olacaktır.

Böyle bir başlangıç açısından süreci tam da böyle götürecek bir netlik de seçim sonucu çıkmamıştır. Eğer HDP Türkiye siyasetini öngördüğü gibi şekillendirecek bir sonuca ulaşmış olsaydı bu yüzde yüz böyledir diyebilirdik. Fakat dikkat edilirse o güçte değildir. Böyle bir sürecin başlaması için gerekli veriler ortaya çıkmıştır, ama henüz Türkiye'nin siyasi dengesini ve toplumsal gerçekliğini tümüyle temsil edecek ve şekillendirecek bir durumdan da söz edilemez. AKP hala şişkindir; CHP'nin bir çözüm politikası yoktur. MHP de çözümsüzlüğü dayatmada bir güce sahiptir. HDP bunları aşacak halde değildir. Ancak gelecek dönemde böyle bir gelişmenin yüksek düzeyde olacağı tartışmasızdır. Dolayısıyla şimdi her şey çok netleşmiş değil, belli bir belirsizlik var. İçinde bulunduğumuz süreç bir tür bir ara dönem, geçiş süreci özelliği taşıyor. Nereden nereye geçiş? Devlet ulus çizgisinden demokratik ulus çizgisine bir geçiş söz konusudur. Kültürel soykırım çizgisinden özgürlüğe ve demokrasiye, demokratik özerkliğe geçiş; AKP'nin 2023'e planladığı faşist diktatörlüğe karşı demokratik Türkiye'ye geçiş. Bütün bunlar demokratik Türkiye'nin, Türkiye demokratik ulusunun, Kürdistan demokratik özerkliğinin başlangıcını ifade ediyor. Ama bunları güçlü bir biçimde uygulayacak bir siyasi tablo henüz ortada yoktur. Dolayısıyla da o tablonun oluşması için bir mücadeleye, çabaya ihtiyaç var. Onu ortaya çıkaracak mücadeleler bakımından da mevcut durum bir ara dönemi, ara durumu ifade ediyor. Henüz her şey çok netleşmiş değil, belirsizlikler yaşanıyor. Bu da daha dikkatli, duyarlı olmayı, mücadele etmeyi gerektiriyor.

28 Şubat 2015 Dolmabahçe deklarasyonuyla ve Newroz mesajıyla Önder Apo İmralı'da yürütülen mücadele sürecini bir noktaya getirdi. Ondan ötesi artık müzakere ve yeniden yapılanma olacaktır. İşte burada Tayyip Erdoğan Newroz sonrasında müdahale ederek bu süreci bitirdi. Dolmabahçe deklarasyonunu ve Newroz manifestosunu Önder Apo'yu meşrulaştırmak olarak değerlendirdi. Önder Apo'yu meşrulaştırmak, muhatap kabul etmek de Türk devletinin bitişi demektir. Yani Türk ulus-devletinin bitişini Tayyip Erdoğan Newroz ertesinde kendisi ilan etti. Eğer bu gelişme olursa bu soykırımcı devletçi ulusun bitiştir, dedi. 7 Haziran böyle bir bitiş sürecinin başladığını açığa çıkardı; gözle görülür hale getirdi.

Şunu görmemiz lazım; 7 Haziran öncesi yasal, yasa dışı yürütülen bütün siyasi mücadeleler, ilişkiler bir noktaya geldi. Ancak o noktada durmak mümkün değildir. 7 Haziran seçim sonuçları temelinde Türkiye'de yeni bir siyasi mücadele, yeni siyasi dengelerin oluşumu başlıyor. Dolayısıyla hiçbir şey önceden olduğu gibi olmaz; önceki gibi devam etmez. AKP ile ilişkiler de öyle devam etmez. O nedenle HDP Eşbaşkanlığının AKP ile yapacağımız bir şey kalmadı demesi anlaşılırdır; doğrudur da. Artık o sona erdi. HDP heyetinin ayda bir İmralı'ya giderek Önder Apo'yla görüşüp tartışma yürütmesi süreci bitmiştir. Onunla da ulaşılabilecek yere ulaşıldı, daha öteye gideceği yoktur. Önceki görüşmelerle On maddelik müzakere programı ortaya çıkarıldı. Sorunların müzakere yöntemiyle çözülebileceği gerçeği çıktı ortaya. Müzakerenin nasıl yapılacağı belirlendi; ama müzakereye adım atılamadı, müzakerenin koşullarını AKP hükümeti ve Türk devleti oluşturmadı. Eğer bundan sonra ilerleme olacaksa bu ancak bu koşulların oluşturulmasıyla olacak. Bu da eskinin devamı değil, müzakere koşullarının yeniden tanımlanmasını, müzakere heyetlerinin, taraflarının buna göre oluşmasını, eşit ve özgür koşullarda bir müzakere ortamının oluşturulmasını gerektiriyor. Bunun da Önder Apo'nun özgür yaşam ve çalışma koşullarının yaratılması anlamına geldiği açıktır.

> **"7 Haziran seçim sonuçlarının ortaya çıkmasında en büyük pay sahibi olan güçlerden birisi Önder Apo'nun dehası ve ısrarlı çabasıysa, ikincisi ise IŞİD faşizmine karşı Şengal'de, Maxmur-Kerkük'te ve Rojava'da yürütülen kahramanca direnişti. Şengal ve Kobanê Direnişleri ve zaferleriydi."**

Türkiye'nin önünde iki yol var

Bundan böyle Önder Apo'nun özgür yaşam ve çalışma koşullarına sahip olmadığı bir durumda İmralı'da yapılabilecek hiçbir şey kalmamıştır. Hiçbir görüşme, herhangi bir siyasi ilerleme sağlatmaz; o görüşmeleri yürütmeye çalışmak eskiyi tekrarlamak, 7 Haziran'da ortaya çıkan seçim sonuçlarının gerisine düşmek, onları geriye çekmek olur. Dolayısıyla o yaklaşım gericidir. Öyle bir yaklaşıma kesinlikle düşmemek lazım. Doğru olan nedir? Bir, Kürt tarafının baş müzakerecisi olan Önder Apo'nun özgür yaşam ve çalışma koşullarının sağlanması. Yani istediği zamanda istediği herkesle görüşen, tartışan, çalışan bir konumda olmasıdır. Sağlık ve güvenlik sorunlarının bu temelde çözülmesidir. Bu anlamda güvenliği olabilir; denetim olabilir, ama özgür yaşam ve çalışma koşullarında en küçük bir zayıflık olmamalıdır. Öyle hükümetin ya da devletin izniyle ayda, bir buçuk ayda bir milletvekili heyetinin gidip iki saat konuşmasıyla yapılabilecek hiçbir şey kalmamıştır. O artık geride kaldı.

O halde mevcut ara dönem dediğimiz süreçte Türkiye siyasetini dengeye uğratacak demokratik yeniden yapılanmaya götürecek gelişmeler nasıl olur? Bunun için en başta da Dolmabahçe açıklamasıyla kamuoyuna deklere edilen on maddelik müzakere programı temelinde adil, özgür bir müzakerenin, sürecinin başlatılması ve müzakereyle ortaya çıkan sonuçların Mecliste yeni bir anayasa ve yasal düzenleme haline getirilmesi gerekir. Bu temelde mevcut Meclisin bir demokratik kurucu Meclis biçiminde tanımlanarak bu yönlü rolün oynatılması önemlidir. İçinde bulunduğumuz günlerde nasıl bir koalisyon olacak, hükümet kurulması nasıl olması sorusuna cevap arıyorsak, en doğru demokratik cevap, süreci bu biçimde götürecek bir hükümetin kurulması cevabı oluyor. Bu temelde müzakereleri esas alıp yürüten, Meclisi demokratik kurucu Meclis haline getiren ve anayasal ve yasal yeniden yapılanmayı gerçekleştiren bir çalışma dışında hiçbir yönetim bu dönemin doğru yönetimi olamaz. Hiçbir hükümet doğru, demokratik bir hükümet olamaz. Dönemin tek demokratik hükümeti ancak bunları yapan hükümet olur. Bunun dışında mevcut sistemi işletme, yönetme üzerine alacak her hükümet faşist olur, gerici olur; ulus-devlet sisteminin bir aracı olur; uluslararası komployu, kültürel soykırım rejimini yönetmekle görevlendirilmiş hükümet olur. Yani 12 Eylül askeri faşist rejiminin ortaya çıkardığı sistemin hükümeti olur. Öyle bir hükümetin de demokratik hükümet olması, Türkiye'yi yeniliğe taşıması elbette mümkün değildir. O açıdan bundan sonraki siyasi gelişmeler nasıl şekillenecek, ne tür bir koalisyon kurulacak, hükümet nasıl ortaya çıkacak soruları temelinde yürütülen tartışmalara böyle açık bir biçimde cevap vermeliyiz.

Bu anlamda Türkiye'nin önünde iki yol var; birincisi, demokratik çözüm süreci temelinde müzakereleri geliştiren, Meclisi demokratik kurucu Meclis yapan ve bu temelde anayasal ve yasal reformlar yaparak Türkiye'yi demokratik yeniden yapılanmaya götüren yoldur. İkincisi ise, eğer bu gerçekleşmezse mevcut sistemi yönetmek üzere hükümet olma yoludur ki, bu da çatışma, kaos, kriz ve savaş demektir. Hiçbir hükümet mevcut durumda mevcut sistemi çatışmasız ve savaşsız yönetemez. Bunun imkanı yoktur. Kim hükümet olursa olsun bu sistemi yönetemez. Bu sistem artık yönetilemez. Bu sistemin değiştirilmesi, dönüştürülmesi gerekiyor. 7 Haziran seçim sonuçları bu değişimin imkanlarını ortaya çıkardı, önünü açtı. O halde yapılması gereken demokratik gelişme temelinde değişim ve dönüşümün gerçekleşmesidir. Demokratik değişim ve dönüşüm gerçekleşmezse yaşanacak olan kriz, çatışma ve savaştır. Eğer kriz, çatışma ve savaş istenmiyorsa, Türkiye'nin siyasi gidişinin demokratik yeniden yapılanma temelinde gerçekleşmesini sağlatmak gerekir. Bu noktada henüz istediği güce ulaşamamış olsa da, HDP önemli bir başarı elde etti ve bu başarının sağladığı gücü böyle bir demokratik yeniden yapılanma temelinde kullanarak sürece öncülük etmesi görevi bulunmaktadır. Asgari bir demokratik yeniden yapılanma programı sunarak bütün partileri süreci böyle anlayıp bir kurucu Meclis ve kurucu hükümet olarak çalışmaya çağırması, davet etmesi en doğru tutumdur. Böyle bir şeye bütün partiler katılabilir. Eğer MHP katılmazsa o zaman MHP dışındaki partiler katılmalıdır. Hükümet sorunu süreci böyle anlama ve programlama temelinde çözülmelidir. Bu doğru bir çözüm olur. Bunun dışında ne HDP-AKP ittifakı yalnız başına bir şey getirebilir, ne HDP-CHP ittifakı bir çözüm olabilir, ne de HDP-CHP-MHP koalisyonu kurulabilir. Bunlar demokratik çözüm, demokratik yeniden yapılanma görevini yerine getiremezler. Eğer demokratik gelişme sağlanacaksa bu ancak belirttiğimiz çerçevede sağlanabilir ve bunda da HDP'ye büyük görev ve sorumluluklar düşüyor. Aynı şekilde CHP içinde gerçekten demokratik, ilerici olan kesimlere büyük görev ve sorumluluklar düşüyor.

HDP-CHP ilişkileri böyle bir sürecin geliştirilmesi bakımından önem arz edebilir. Eğer böyle bir yol izlenmez, bu tarzda bir hükümet kurulmazsa o zaman gündeme gelecek AKP-MHP koalisyonu veya AKP-CHP koalisyonu, ya da AKP'nin tek başına azınlık hükümeti kurması dır. Bu üç formülün her üçü de, hangisi gerçekleşirse gerçekleşsin gericidir, faşisttir. Böyle bir yapılanma demokratik değişimi ve yeniden yapılanmayı engellemeyi ifade eder, mevcut faşist sistemi rötuşlayarak sürdürmeyi içerir ki, bunu da ancak savaşla, çatışmayla yapabilirler. Bu hükümet alternatiflerini sürdürmenin savaş dışında hiçbir yolu yoktur.

Yürütme Konseyi Eşbaşkanlığı açıklaması bunu açıkça ortaya koymuştur. Yürütme Konseyi süreci demokratik yeniden yapılanma süreci olarak ele alıp demokratik kuruculuğu İmralı'daki müzakere ve ve Meclisteki kararlaşmayla gerçekleşeceğini ortaya koymuştur. Bu tür çalışmaya da destek vereceğini açıklamıştır. Bunun için öncelikle tahkim edilmiş bir ateşkes gerekiyor. Çünkü AKP, Tayyip Erdoğan ateşkesi bitirdi. Müzakere ve Meclisin devreye girmesi açısından öncelikle tahkim edilmiş ateşkesin yapılması şarttır. İkinci olarak Önder Apo'nun özgür yaşam ve çalışma koşullarının sağlanması lazım. Üçüncü olarak müzakere sürecinin yeniden tanımlanması lazım. Dördüncü olarak Meclisin ve hükümetin kendisini demokratik kurucu Meclis ve kurum olarak tanımlaması lazım. Eğer gerçek anlamda Hükümet olunacak ve demokratik yapılanma içine girilecekse, buna göre bir program oluşturulup işlerin yürütülmesi gerekir. Eğer süreç böyle işlerse PKK ve KCK demokratik siyasi mücadele temelinde böyle bir sürece aktif ve etkin katılarak rolünü oynar. Ama böyle olmaz da AKP'nin şu ya da bu partiyle koalisyon kurarak dayatacağı her türlü savaşa karşı da devrimci halk savaşı temelinde direnme gelişir. Özgürlük Hareketi her türlü olasılığa hazırdır. Öyle bir durumda Kürdistan'da yerelden başlamak üzere demokratik özerklik çözümünü Kürt halkının kendi gücüyle gerçekleştireceği yeni bir mücadele dönemi devreye girer. Çünkü eski tekrar edilemeyeceğine göre, ya demokratik yapılanma ve çözüm ya da mücadelenin keskinleştiği yeni bir dönem yaşanacaktır. Seçim sonuçlarını bu çerçevede ele alıp değerlendirmek gerekir.

Ankara'da kaybeden AKP, Hewler'de kaybetmiş KDP oldu

Bununla birlikte seçimin en çok etkilediği bir alan Güney Kürdistan oluyor. Çünkü Güney Kürdistan yönetimi de şu veya bu biçimde seçime dahil oldu. KDP AKP ile çok sıkı ittifak yaparak HDP'nin kaybetmesi için çalıştı. Öyle ki, AKP'ye seçimde harcasın diye 2 milyar dolar verdiği bile söyleniyor. Kendi adaylarını AKP içinde gösterdi. Bütün ilişkilerini Güneye çağırdı, AKP'ye oy vermeleri için telkinde bulundu. Açıkça da AKP'ye destek verdiğini ilan etti. Dolayısıyla Ankara'da kaybeden, yenilen AKP, Hewler'de kaybetmiş, yenilmiş KDP oldu. En az AKP kadar KDP'nin üzüldüğü, hatta Hewler'de yas tuttuğu söyleniyor. O kadar çok üzülmüşler ki, Kürdistan parlamentosu denen meclise başkanlık eden biri, keşke HDP yüzde 13 oy alacağına, bu yüzde 13 oyun hepsi AKP'ye gitse de AKP yüzde 53 oy alsaydı, demiştir. Bakurê Kurdîstan'daki halkın iradesine karşı bir tutum içindedirler. Kürt halkının siyasi iradesinden yana değil de, kültürel soykırımcı siyasi güçlerden yanadırlar. Çok yanlış yoldalar. Yani birçok kirli işi besbelli ki AKP eliyle yürüttüler. AKP yenilirse bu kirli işleri açığa çıkacaktı. Yine kendi geleceklerini AKP'de gördüler. Oysa AKP 13 yıldır topyekün özel savaşı Bakur'da derinleştiren ve Kürt sorununun çözümünü engelleyen güçtür. Biz 13 yıl boyunca dişe diş bir mücadele içinde olurken, bizimle, Kürt tarafıyla ittifak yapmak yerine, AKP ile ittifak yapmanın Kürtlükle, Kürdistanilikle, demokratlıkla, Kürt sorununun çözümünü istemekle bir alakası yoktur. Buna Kürt karşıtlığı derler. Şu açıktır ki, şimdiye kadar KDP yeterince teşhir edilememiştir. Bu nedenle Kürt halkının özgürlük mücadeelsine karşı bu kadar ağır suçlar işleyebiliyorlar. KDP'nin hangi cephede, hangi safta olduğu net ortaya konulmamıştır. Bundan yararlanarak hem kendini Kürtlüğün temsilcisi gibi göstermeye çalıştı, hem de Kürt sorununu yaratan ve derinleştirilmiş özel savaş ile Kürt Özgürlük Hareketi'ni imha ve tasfiye etmek isteyen güçle en sıkı stratejik ilişki ve ittifak kurdu. Bu suçları işlediği halde kalkıp Özgürlük Hareketi'ni suçluyor. PKK ile bütün ilişkilerini keserek baskı kurmaya ve dayatmalar yapmaya çalışıyor. Nitekim PKK-KDP ilişkileri gerilmiş, sıfırlanmıştır. Eğer çatışmalar olmuyorsa bu da sorumlu davranan PKK'nin tutumu sayesindedir.

''KDP AKP ile çok sıkı ittifak yaparak HDP'nin kaybetmesi için çalıştı. Öyle ki, AKP'ye seçimde harcasın diye 2 milyar dolar verdiği bile söyleniyor. Kendi adaylarını AKP içinde gösterdi. Bütün ilişkilerini Güneye çağırdı, AKP'ye oy vermeleri için telkinde bulundu. Dolayısıyla Ankara'da kaybeden, yenilen AKP, Hewler'de kaybetmiş, yenilmiş KDP oldu.''

Böyle bir noktaya gelmek, KDP'nin izlediği strateji çerçevesinde doğal bir durumdur. Demek ki 7 Haziran seçimine giderken süreci bitiren sadece AKP olmadı, aynı zamanda KDP de süreci bitirdi. PKK ile, Kürdistan özgürlük ve demokrasi hareketiyle ilişkilerini bitirdi. AKP-KDP ittifakının hesabı neydi? Seçimde HDP barajın altında kalır, böylece PKK zayıf düşer. Zaten IŞİD saldırıyor, Hizbulkontra saldırıyor, AKP ve KDP de baskısını sürdürürse PKK'yi iyice daraltan, marjinalleştiren bir sonuca ulaşılır. Hesap buydu. Eğer HDP barajı aşamamış olsaydı şimdi özgürlük hareketine bu biçimde bir saldırı yürütüyor olacaklardı. Zaten AKP hükümeti seçimden sonra saldırıyı geliştirecekti. En başta da yeniden binlerce siyasetçiyi tutuklayacaktı. Fakat seçim sonuçlar tersi oldu, kendileri kaybettiler. Dolayısıyla öngördükleri planlar bozuldu. Ortaya yepyeni bir durum çıktı. HDP'nin başarısı Türkiye'yi, Ortadoğu'yu, dış kamuoyunu derinden etkiledi. KDP'liler Kürdistan'ın tek temsilcisi, Kürt başkanıyım derken Kürdistan'ın daha büyük temsilcileri Kuzey Kürdistan'da ortaya çıktılar. Hem de Güney'dekini katbekat aşan bir demokratik gelişme temelinde. Böylece eski ilişkiler, eski düzen KDP ile de bitti.

Neydi KDP'nin eski düzen isteği? PKK Bakur örgütüdür, Güney'de misafirdir, misafir gibi davranacak, hiçbir örgütleme yapmayacak, çalışma yapmayacak! Bu artık bitmiştir. Biz artık KDP ile böyle bir ilişki sürdüremeyiz. PKK Kuzey'den doğdu, gelişme sağladı, diğer Kürdistan parçalarına yayıldı, ama bir Kürdistan partisidir ve Kürdistan'ın hiçbir yerinde misafir değildir. Kimse PKK'yi misafir yapamaz. Bu biraz da köylü kurnazlığı oluyor. KDP dört parça Kürdistan'da örgütleniyor, ama PKK örgütlenemez, diyor. Güney benim babamın mülküdür diyor. Öyle olur mu, baba mülkü olur mu? Artık demokratik olmak lazım. En fazla da KDP'nin zihniyet değişimine dönüşümüne ihtiyaç var. Artık eski Ortadoğu yöneticilerinin zihniyetiyle Kürdistan'da da, Ortadoğu'da da yönetim olunamaz. Bu kadar mülkiyetçi, tekçi, hegemonik, merkezi bir yaklaşımla günümüz Kürdistan'ında, dünyasında yaşamak mümkün değildir. Demokratikleşmek gerekli. Dolayısıyla Güney Kürdistan da demokratikleşecek. Güney Kürdistan'ın farklı bölgeleri kendi demokratik öz yönetimlerini, özerkliklerini geliştirecekler ve Güney Kürdistan demokratik özerklik temelinde birliğini sağlamış olarak sağlam bir demokrasiye kavuşacak. KDP ile ilişkiler de bu çerçevede yeniden yapılanacak. Nasıl yapılanır, ne olur bilemiyoruz. Biz Şengal başta olmak üzere demokratik yaklaşım temelinde ulusal kongrede demokrasiyi inşa etmeyi öngören bir ortak çalışma içinde olmak istiyoruz. Fakat buna KDP tarafından PKK Güney'de işgalcidir, terör örgütüdür, derhal terk etmeli, kalacaksa da misafirdir dayatmasıyla karşılık veriyor. Bu, kabul edilir bir dayatma değildir. Hiçbir Kürt örgütü başkasına böyle yaklaşmamalı böyle dayatmalarda bulunmamalıdır. Böyle yaklaşılırsa bu antidemokratik bir tutum olur; hiç kimseye de yararı olmaz. KDP bu dayatmalarını bırakmazsa ilişkilerin ve siyasi gergin olacağı bir durum yaşanır.

Biz demokratik birlikçi ve ortak çalışmayı öngören tutumumuzu ısrarla sürdüreceğiz. Kürdistan ulusal kongresinin gelişimi, sorunları çözen organ haline gelmesi açısında KDP'nin tutumunu değiştirmesi önemlidir. KDP tekçi, merkezci hegemonik tutumunu değiştirir, demokratik çizgiye gelirse o zaman PKK-KDP ilişkileri arasında yeni bir sayfa açılır. Bu, bütün Kürt örgütleri arasında da yeni bir demokratik ilişki sayfası açılması anlamına gelir ki, böyle bir durum bizi Kürt ulusal kongresinin toplanmasına kadar götürebilir. Ulusal kongrenin ihtiyacı daha da fazla artmıştır. Ulusal kongreyi engelleyen güçlerin başında AKP iktidarı geliyordu. AKP'nin yenilgi alarak iktidardan düşmüş olması, Kürt ulusal kongresini toplama önündeki ciddi bir engelin aşılmış olduğunu gösteriyor. Eğer KDP ve diğer Kürt partileri olumlu yaklaşırlarsa bu sonuç temelinde Kürdistan ulusal kongresinin toplanıp işlevli hale gelmesinin önü açıktır.

Önder Apo'nun dehası ve ısrarlı çabası

Diğer yandan 7 Haziran seçim sonuçlarının ortaya çıkmasında en büyük pay sahibi olan güçlerden birisi Önder Apo'nun dehası ve ısrarlı çabasıysa, ikincisi ise IŞİD faşizmine karşı Şengal'de, Maxmur-Kerkük'te ve Rojava'da yürütülen kahramanca direnişti. Şengal ve Kobanê Direnişleri ve zaferleriydi. Yine Tıl Hemıs'te, Çiyaye Abdul Aziz'de YPG-YPJ güçlerinin kazandığı büyük zaferdi. Şengal ve Kobanê'de, Rojava'da bütün IŞİD faşizmine karşı kazanılan askeri zafer, 7 Haziran'da Bakur'da ve Türkiye'de AKP faşizmine karşı kazanılan siyasi zafer olarak ortaya çıktı. 7 Haziran seçim sonuçlarını böyle değerlendirmemiz lazım. Bunlar birbirleriyle bu denli bütünlüklü ve iç içedirler. Kesinlikle birbirinden kopuk ve ayrı değildirler. Dolayısıyla Bakur'da 7 Haziran seçiminde HDP'nin kazanmış olduğu başarının Rojava Devriminin derinleşmesinde, Rojava direnişinin zaferler kazanarak ilerlemesinde çok büyük bir payı olacaktır. Büyük moral güç yarattı, destek verdi. Savaşan güçleri, savaşan halkı özgür yaşama ve direnişe daha fazla motive etti. Şimdi 7 Haziran'dan öncekine göre Rojava halkı ve özgürlük kuvvetleri daha güçlüler, daha iradeliler, daha coşkulular. Bakur'da ve Türkiye'de 7 Haziran sonuçlarının yarattığı bayram havasının bir benzeri Rojava'da da olduğu gibi yaşandı. Bu denli coşku verdi, heyecan verdi, moral verdi. Bunun siyasi-askeri mücadeleye, IŞİD faşizmine karşı direnişe ve Rojava'da demokratik ulus inşasına büyük katkısı olacaktır. Nitekim Çiayayê Abdulaziz zaferiyle birlikte iyice darbe yiyen, panikleyen IŞİD'e karşı Cezire ve Kobanê kantonlarını birleştirmek üzere Tıl Ebyad hattını ele geçirme hamlesi gelişmiş ve büyük bir zafer elde edilmiştir. Bu zaferde 7 Haziran hamlesinin etkisi de önemli olmuştur. Özgürlük mücadelemiz her parçada birbirini etkileyip güçlendirerek sürmektedir. Özellikle AKP'nin 7 Haziran'da yediği darbeye Girê Sipî zaferi de eklenince Özgürlük Hareketimizin konumu sadece Türkiye karşısında değil, tüm Ortadoğu'da da güçlenmiştir. Girê Sipî-Til Abyad zaferi, Rojava Devrimini güçlendirmiş, demokratik Suriye'nin temeli haline getirmiştir. Artık Rojava Devrimi daha da güçlenmiş ve tüm Ortadoğu'yu etkiler hale gelmiştir.

IŞİD çetelerinin ramazan ayıyla birlikte Kobanê'ye saldırması, sivil katliam gerçekleştirmesi, aslında Türk devletinin ve IŞİD'in ne kadar sıkıştığını ortaya koymuştur. Girê Sipî'nin alınmasından sonra AKP hükümet yetkililerinin "*PYD IŞİD'ten daha tehlikelidir*" demesi, bu saldırının kimler tarafından yapıldığını göstermektedir. AKP ve IŞİD sıkışmışlığını böyle gidermek istemişlerdir. 7 Haziran seçimleri ve Girê Sipî zaferinden sonra böyle bir saldırının gerçekleşmesi, aslında Türk devleti ve IŞİD'in ne kadar iç içe olduklarını gözler önüne sermektedir. IŞİD, aldığı yenilgileri gidermek için birçok yerde saldırıya geçmiştir. Bu saldırılar sonunun geldiğinin korkusunu yaşamasıyla ilgilidir. Dikkat edilirse Türk devleti de saldırganlaşmıştır. Kobanê-Afrin arasına Türk ordusunun girerek bir tampon bölge kurma yönlü çabaları, Türk devletinin yaşadığı sıkışıklıktan kurtulmak için olduğu açıktır. Girê Sipî-Til Abyad'tan sonra Kürt düşmanlığını daha da açığa vurmuştur. Suriye ve Ortadoğu politikasının esas olarak Kürt düşmanlığı üzerine kurulduğu netleşmiştir.

Amed'teki saldırı JİTEM saldırısıdır

AKP'nin yenilmesinden dolayı İran memnun oldu. Çünkü Suriye'ye tehdidi eskisi gibi olamayacak. Fakat HDP'nin kazanmasından da gayri memnundur. Çünkü Kürtler gelişme sağlamış oluyorlar. AKP kadar Kürt gelişmesine İran da karşıdır. O nedenle AKP ve İran çıkarları birleşti, seçim ardından halkın sevincini, seçim kutlamasını zehirlemek için Amed'teki provokasyonu gündeme getirdiler. Hizbulkontrayı yeniden saldırıya geçirdiler. Onun arkasında AKP var, İran var. Türk özel savaşıyla İran özel savaşı birlikte yönlendiriyorlar, yarattıkları bu gücü. Bu bir JİTEM saldırısıdır. Bu saldırıyı bir yasal parti örtüsüyle ifade etmek çok yanlıştır. Bu saldırı bizzat JİTEM tarafından yaptırılmıştır. Karşımızda Hüda-Par diye bir siyasi parti yoktur; bir JİTEM örgütlenmesi vardır. Hüda-Par, JİTEM örgütlenmesinin yasal görünümüdür. Dolayısıyla saldıranlara Hüda-Par dememek lazım. Karşımızda bir siyasi parti yoktur. Bunların adını 1990'lı yıllarda Kürt halkı doğru koymuştu; Hizbulkontra diyordu, tanım aynen böyledir. Saldıran Hizbullah bile değiller. Hizbullah demek bile mevcut gerçeğin üstünü örtmektir. Dolayısıyla takılan adlar JİTEM'in kendini başka adlar altında ortaya koyması ve Kürdistan'daki özgürlükçü gelişmeleri bu temelde provoke etmeye, darbelemeye çalışmasıdır. Bunu böyle görmemiz lazım. Ortada ne bir Kürtler arası savaş vardır, ne iç savaş vardır ne de Kürt'ün Kürt'e kırdırılması vardır. Tamamen devletin ve onun JİTEM'inin Kürt halkına karşı saldırısı vardır.

KDP-İ'nin gerilla alanlarına zorla sokulmak istenmesi de bir KDP-AKP provokasyonudur. Seçim öncesi böyle bir provokasyon yaratarak PKK'yi Kürt örgütleriyle savaşan bir konumda gösterip 7 Haziran'da bir kısım Kürtleri HDP'ye oy vermesinin önüne geçmek istemişlerdir. Diğer yandan KDP KDP-İ'yi gerilla alanlarına sokup gerilim yaratarak gerillanın Şengal'deki durumunu tartıştırmak istemiştir. KDP-İ ile PKK arasında hiçbir sorun yokken birden böyle bir sorunun ortaya çıkarılması ve dayatılması arkasında kesinlikle KDP vardır. Doğrudan ya da dolaylı böyle bir provokasyonu geliştirmiştir. Ancak suni bir kriz yaratma olduğundan Kürt Özgürlük Hareketi sağduyulu daranmış, bu sorunu aştırarak AKP ve KDP'nin oyunları da bozulmuştur.

Bütün bunlar şunu gösteriyor, aslında 7 Haziran seçim sonuçlarıyla Kürdistan'da da, Ortadoğu'da da devrimci demokrasi güçleri bir hamle yaptı. Ulus-devlet faşizmi ciddi bir darbe yedi. Dolayısıyla 2015 yılı Kürdistan'da özgürlük devrimi, Ortadoğu'da demokrasi devrimi olma yönünde gelişmeye devam ediyor. Küresel kapitalist sistemle bölgenin ulus-devlet statükoculuğu arasındaki üçüncü dünya savaşı sürüyor. Çelişkili, çatışmalı durum devam edecek; ama çözümsüzdürler, çözüm de üretemiyorlar. O halde çıkmazları da sürecek. Böyle bir noktada tek çözüm, tek çıkar demokratik Ortadoğu konfederalizmi çizgisindeki devrimci mücadelelerdir. Kürdistan parçalarında, Ortadoğu'nun değişik alanlarında gelişen demokratik özerklik çözümünü öngören demokratik modernite kuramına dayanan demokratik devrim gelişimidir. Buna Kürdistan özgürlük devrimi öncülük ediyor. Rojava Devrimi bu öncülükte ciddi bir kıvılcım oldu. Bu rolünü oynamayı sürdürüyor. Şengal'den Germiyan'a, Kerkük'e karşı IŞİD faşizmine karşı gerilla direnişi çok önemli bir etkiyi Irak'ta, Ortadoğu'da, dünyada yaptı. Önümüzdeki dönemde bu etki devam edecek. Bütün bunlar Bakur'da 7 Haziran seçimleri sonucunda ne pahasına olursa olsun, ister demokratik siyaset yoluyla, ister devrimci halk savaşıyla olsun, gelişecek büyük devrimci hamleyi hem besliyorlar, hem ondan güç alıyorlar. 7 Haziran seçim sonuçları Başur ve Rojava'daki bu mücadelelere hem büyük destek verdi, hem de Bakur'da büyük bir devrim hamlesini geliştirmenin önünü açtı. Biz inanıyoruz ki bu hamle ilerleyecek ve 2015 gerçekten de özgürlük devriminin demokratik özerklik temelinde zafere gittiği, 1990'larda başlayan ulusal diriliş devriminin özgürlük ve demokrasi devrimine dönüştüğü bir yıl olacaktır.

Rojava Devrimi Bakur'daki gelişmelere dayanarak kendini yıkılmaz bir biçimde sağlamlaştırır, kökleştirirken, Başur'da demokratikleşme, gelişecek Rojhilat'ta da büyük devrim potansiyeli de İran'ın demokratikleşmesi konusunda rolünü oynayacaktır. Bunları yapabilmek için de doğru anlama ve sağlam parti öncülüğü gerekiyor. Her türlü saldırı karşısında da ülkeyi, halkı ve devrimi savunacak bir gerillaya ihtiyaç duyuluyor. Dolayısıyla parti ve gerilla öncülüğünün bütün bu görevleri anlama ve başarıyla yürütmede yeterli anlayışa, iradeye ve güce sahip olması lazım. Mevcut öncülük, parti öncülüğü, kadın ve gençlik öncülüğü ne kadar yeterli, hazırlıklı olur, doğru anlar, iyi planlar ve görevlerinin gereğini yaratıcı bir tarzla başarılı bir biçimde pratiğe geçirirse Kürdistan özgürlük devrimi bütün parçalarda o kadar çok gelişecek, demokratik Ortadoğu devrimini de o kadar çok etkileyecektir.

''PKK Kuzey'den doğdu, gelişme sağladı, diğer Kürdistan parçalarına yayıldı, ama bir Kürdistan partisidir ve Kürdistan'ın hiçbir yerinde misafir değildir. Kimse PKK'yi misafir yapamaz. KDP dört parça Kürdistan'da örgütleniyor, ama PKK örgütlenemez, diyor. Güney benim babamın mülküdür diyor. Biz artık KDP ile böyle bir ilişki sürdüremeyiz. KDP tekçi, merkezci hegemonik tutumunu değiştirir, demokratik çizgiye gelirse o zaman PKK-KDP ilişkileri arasında yeni bir sayfa açılır.''

■■■

1 Haziran Atılımı'nın yeni döneminde dört parçada topyekün direnişe hazır olunmalıdır

■ Duran Kalkan

1 Haziran stratejik hamlemizin 6. yılına giriyoruz. Böyle bir süreçte yeniden bir durum değerlendirmesi yapmak ve 6. yıl görevlerini çok daha kapsamlı, derinlikli bilince çıkarmak önem taşıyor. Bu temelde hamlenin en gayretli ve öncü militanlarından Reşit yoldaş şahsında tüm hamle döneminin şehitlerini saygı ve minnetle anıyoruz.

Böyle tarihi bir süreçte değerlendirme yapmak kuşkusuz büyük önem taşımaktadır. 1 Haziran 2010 4. Stratejik Hamlesi biraz parçalı ve dalgalı yürüse de devam etmektedir. Dolayısıyla 15 Ağustos Atılımı gibi üzerinde durulan, yoğunlaşılan, zafere kilitlenip mutlaka sonuç almada ısrarla yürütülen bir hamle olamamaktadır. Öncelikle bu temelde özeleştirel bir yaklaşım gösterilmelidir. Kaldı ki, 1 Haziran'a dair mücadele kararlılığımız sadece 1 Haziran 2010 stratejik hamlesi de değil, bu hamleyi hazırlayan daha önceki 6 yıllık süreç de vardır. Bu süreç, 1 Haziran 2004'ten itibaren gelişen süreçtir. Bir bakıma yarı yarıya stratejik değişim o zaman başlamıştı. 7. Kongremizin, İmralı'da verilen idam kararını devletin uygulamama yaklaşımı karşısında aldığı süresiz ateşkes ilan etme ve demokratik siyasi mücadele stratejisi temelinde özgürlük devrimini yürütme kararından belli ölçüde bir değişiklik yapmayı ifade ediyordu. Yoğun bir savaşı öngörmese de düşük yoğunluklu bir aktif savunma savaşını 1 Haziran 2004'ten itibaren başlatmayı, böylece demokratik siyasi mücadeledeki tıkanmaları devrimci şiddetle aşmayı öngörüyordu. Bütünlüklü bir stratejik değişiklik denilemez, ama dar, basit bir taktik değişim de değildi. Dolayısıyla 1 Haziran 2010 **4. Stratejik Dönemi** anlamak açısından bu dönemin öncesini de bilmek, değerlendirmek gerekli. Çünkü bu birikim üzerinden gerçekleşti. Bu gelişmeler uluslararası kompoloya karşı mücadele stratejisi ve taktiklerimizin bir parçasıydı.

4. Stratejik Döneme geçildi ve neden **Devrimci Halk Savaşı** yeniden bir strateji olarak uygulanmak, yaşanmak durumunda kalındı sorusuna cevap vermek gerekli. Bu konular üzerinde parça parça da olsa epeyce duruyoruz. Fakat doğru olan parçalamadan bütünlüklü bir biçimde ele almak, tartışmak ve değerlendirmektir. Bu bütünlüğü de en azından uluslararası komplo ve komploya karşı mücadele kapsamında ele almak daha doğru olabilir. **1 Haziran 2010 Stratejik Hamlesi**'nin nedenlerini görmek, anlamak daha önceki stratejik mücadele dönemlerinden farkını daha derinden bilince çıkarmak böyle mümkün olabilir. Bu bakımdan uluslararası komployu anlamak, komployu anlamak için de Birinci Dünya Savaşı'nın ortaya çıkardığı Kürdü inkar ve imha sistemini, bu inkar ve imhayı gerçekleştirmek için Kürdistan'a dayatılan kültürel soykırım rejimini doğru anlamak gerekiyor.

Bu rejimin amaçları ne, öncüleri kim? Dayanakları ve yöntemleri ne? Farklı dönemlerde uygulamaları nasıl olmuş? Hangi yol ve araçları kullanıyor? Bugün gelinen noktada neyi ifade ediyor? Bunların hepsini sormak ve cevaplamak gereklidir.

Doğru ideolojik-siyasi bilinç edinmek, Kürt ve Kürdistan gerçeğini doğru kavramak bununla mümkün olabilir. Ne yüzeysel, biraz da maceracı mücadele hevesiyle bu durumu doğru anlayabiliriz ne de kof '*bağımsız devlet*' edebiyatıyla bu gerçekleri doğru bilince çıkartıp çözüm üretebiliriz. Bu yaklaşımlar işin özünü açığa çıkartmayan, tersine maskeleyen, görünmez kılan anlayış ve tutumlar oluyor. Önder Apo'nun yaklaşımı ve tutumu kesinlikle böyle değildir. Bunu mücadele yol ve yöntemlerinden, mücadeleye yaklaşımlarından daha iyi görüyor ve anlıyoruz. Bunu uluslararası komploya karşı mücadele yolunu aydınlatan savunmalarını okuyup inceleyerek iyice görüyor, anlıyoruz. Dolayısıyla bizim ele alacağımız kuşkusuz Önder Apo'nun çizgisidir. Apocu felsefeyle, teorik analizle, sosyal bilimle olay ve olgulara bakmak, incelemek, araştırmak, çözümleri Apocu ideolojik, politik çizgide yani **Demokratik Modernite** kuramıyla araştırıp bulmak temel yaklaşımımızdır. Önder Apo bütün bunları geliştirdi, analiz ve çözüm gücü olarak önümüze koydu. Apocu militanlar olarak görevimiz bütün bunları derinden bilince çıkartarak doğru tarz, üslup ve yeterli tempoyla pratiğe geçirmek olmalıdır.

"Çözüm Bakur'da olur. Çünkü inkar ve imha sisteminin merkezi Ankara'dır. Orası üzerinden yürütülüyor. Ancak Ankara'yla mücadele edilerek Kürdistan'da ulusal demokratik gelişme sağlanabilir, Kürt sorunun çözümü gerçekleştirilebilir"

İçinde bulunduğumuz 2015 yılının siyasi askeri olaylarını doğru kavrayabilmek, görev ve sorumluluklarımızı bu yıl kapsamında doğru belirleyebilmek, dahası onları başarıyla pratiğe geçirmek için yakın tarihsel sürece böyle bütünlüklü ve derinlikli bakmamız şart. Böyle olmayanlar bırakalım doğru taktik ve tarz geliştirebilsin, yaşadığımız günlerin başaran militanı olsun doğru dürüst neyi yapmaları gerektiğini bile bilemezler. Yeterli bir görev ve sorumluluk kapsamına kendilerini ulaştıramazlar. Bu açıdan tüm arkadaşlarımızın genel tarihsel duruma olduğu kadar yakın tarihsel sürece, uluslararası komplo ve ona karşı mücadele gerçeğine bütünlüklü ve derinlikli bakabilmesi bu mücadelenin stratejik unsurlarını, taktik uygulamalarının doğru ve yeterli bilince çıkartılabilmesi kaçınılmazdır.

Bugün yaşadığımız olayları doğru bir çözüme kavuşturabilmek, buradan da görev ve sorumluluklarımızın neler olduğunu ve bunları nasıl başarıyla pratikleştirebileceğimizi bilince çıkartmak gerekir. Bizi mücadelede başarılı kılabilecek gerçek güç kaynağımız budur. Arkadaşlar başarmak istiyorlar, mücadele etmek istiyorlar, tarihe iz bırakmak istemektedirler. Bunun için güç gereklidir. Güçsüz ne mücadele edilebilir ne de başarı elde edilebilir. Bu da tartışılmaz bir gerçektir. O halde bizi başarılı kılacak gerçek güç kaynağımızı doğru tespit etmemiz lazım. Bazı arkadaşlar teknik meseleleri öne çıkartmakta, bazıları nicelik gücü, bazıları ise görev ve sorumluluğu başkalarının üzerine yüklemek istemektedir. Bütün bunlar tali hususlardır, işin özünü ifade ve temsil etmemektedir. İşin esası düşünce gücü, bilinç, doğru anlayış, buradan çıkan doğru planlama ve karardır.

Yeni ve güçlü bir hamle dönemine giriyoruz

Yanlış bakış açısı ve düşünce sistemiyle doğru militanlık olmaz, başaran gerillacılık ve komutanlık gerçekleşmez. Gözükara, salt sağa sola saldıran, maceracı, sürekli emir veren, işler iyi olsun hevesiyle yetinen tutumlarla biz bu işi yürütemeyiz. Ancak doğru ve derinlikli bir anlayışla, kavrayışla ve onu tarza, üsluba, tempoya dönüştürerek görevleri yürütebiliriz. Önder Apo 26 Haziran 2014 tarihli talimatında zihniyet ve irade yetersizliğini temel eksiklik olarak ortaya koydu. Bu eksikliği ancak bu biçimde giderebiliriz. Bunu edinmek açısından sürecin derslerini doğru çıkartabilmek önemlidir. Diğer yandan ise kritik bir süreçteyiz. Yeni bir mücadele dönemine girdik. 4. Stratejik Dönem'in yeni ve güçlü bir taktik hamlesi dönemine giriyoruz da diyebiliriz.

Kürdistan'ı parçalı ele almamalıyız, ama Bakur açısından eğer 2013 Newrozu'ndan ateşkesle birlikte Devrimci Halk Savaşı sürecini biraz geriye çektik diyorsak, '*şimdi bunu yeniden hamlesel düzeye getiriyoruz*' biçiminde bu süreci ifade edebiliriz. Bakur'da 2013 Newrozu'nda ateşkes ve çözüm arayışıyla Önder Apo 4. Stratejik Dönemi değiştirmek istedi. Fakat geldiğimiz noktada bu gerçekleşmemiştir. Şimdiye kadarki süreç stratejik değişiklik olacak mı yoksa Devrimci Halk Savaşı Stratejisi derinleşerek devam edecek mi, sorusuna cevap arandığı süreçti. Bir dönem Bakur'da kısmi bir çatışmasızlık süreci yaşadık ama savaş durmadı, Rojava'da devam etti, hatta Başur'a taştı. Önder Apo Kobanê direnişini yüksek yoğunluklu savaş olarak da tanımladı.

Çatışmanın Bakur'dan Rojava'ya ve Başur'a taşarak devam eden günümüzde birinci 1 Haziran Atılımı'nın 12. yılına, ikinci 1 Haziran Atılımı'nın ise 6. yılına girerken Devrimci Halk Savaşı Hamlesi'ni bir ya da iki parçada da değil dört parça Kürdistan'da birlikte çok daha örgütlü, bilinçli, planlı yürütmekle karşı karşıya olduğumuz bir gerçektir. Süreç değişimler geçirdi ve biz böyle bir noktaya geldik. O açıdan yakın geçmişin derslerini çıkarmak, böyle kapsamlılaşmış ve yoğunlaşmış mücadele sürecinin görev ve sorumluluklarını doğru anlayarak başarılı bir biçimde yürütebilmek için gerekli ve şarttır.

Uluslararası komplo amacı neydi, neye dayandı? 9 Ekim '98 ile 15 Şubat '99 taktik uygulama evreleri nasıl gelişti? 15 Şubat Komplosu'ndan Ocak 2000'e kadar geçen süreçteki sözde İmralı yargılama, hesaplaşma süreci ardından idamın uygulanması durdurularak çürütme politikasıyla Önderliğin imhası ve PKK'nin tasfiyesi öngörüldü. Buna karşı İmralı mücadele süreci, Önderliğin AİHM savunmasıyla bu politikayı boşa çıkartması Ecevit başbakanlığındaki koalisyonu çöküşe götürdü. Komployu yeni ideolojik eğilimlerle sürdürüp başarıya götürmek için son hamle olarak AKP'nin iktidara getirilmesi ve İslami çizgide İmralı mücadelesi yürütülüp kazanılmaya çalışıldı. Buna karşı paradigma değişimi, **Bir Halkı Savunmak** kitabı temelinde Demokratik-Ekolojik-Kadın Özgürlükçü Toplum Paradigması'nın tanımlanıp PKK'nin bu temelde yeniden inşasının demokratik konfedaral toplum örgütlülüğü çerçevesinde sağlanması süreciyle AKP hamlesi boşa çıkartıldı. Bunların hepsi tarihi taktik süreçlerdi. Yeniden çatışmalı süreç ya da savaş süreci bunların sonucunda gündeme geldi.

ABD'nin Ortadoğu hamlesine karşı Türkiye'de AKP hamlesine karşı sadece demokratik siyasi mücadelenin yetmeyeceği silahlı direnişle de desteklenmesi gerektiğini Önder Apo 2003 yazında tanımladı. Fakat ABD ve AKP'nin içten tasfiyeci dayatmalarının engellemesi böyle bir hamlenin ancak 1 Haziran 2004'te uygulanmasını gündeme getirdi. Böyle bir sürece ulaşmak bile AKP ile yürütülmek istenen politikaları boşa çıkartmaya yetti. 23 Ağustos 2005 tarihli Milli Güvenlik Kurulu toplantısı bütün bu konularda uluslararası komployu başarıya götürmek için yürüttükleri stratejik ve taktik saldırılarda başarısız kaldıklarını tespit ederek yeniden topyekün özel savaş konseptiyle imha ve tasfiye amaçlı saldırıların yürütülmesine karar verdi. Aslında karşı cephede kapsamlı bir stratejik değişiklik bu dönemde gündeme geldi. Biz de buna aktif savunma savaşıyla karşılık verdik. Değişik taktik planlamalar çerçevesinde 2006'da hem gerilla hem de halkın "*Önder Apo siyasi irademdir*" kampanyası temelinde çok önemli bir direnişi oldu. Bu direniş bir yandan Genelkurmay ve AKP'yi uzlaşır kılarken diğer yandan taktik saldırıların boşa çıkardı. Sonunda bir ateşkese varıldı; 1 Ekim 2006 ateşkesi. Oyun değildi, başlangıçta basit bir durum da değildi. Ama Ortadoğu'daki siyasal hareketlilik, zeminin ne kadar kaygan olduğunu o zaman gördük. Başlangıçta küresel ve bölgesel güçler ateşkesten yanayken bir-iki ay içerisinde birçoğunun tutumunda değişiklik oldu. Başta da ABD olmak üzere herkesin mutabık olduğu ateşkes sahipsiz kaldı. Onun sahiplenerek Kürt sorununun demokratik siyasi çözümünün gelişimi için arabuluculuk yapacağını, öncülük edeceğini söyleyenler "*bir şey yapacak güçlerinin kalmadığını*" itiraf etmek zorunda kaldı. Bu da 2007'den itibaren gelişen yeni bir çatışma dönemini gündeme getirdi.

TC, hükümet, meclis ve planlama olarak kendini yapılandırdı. ABD ile ittifak yaptı ve Güney Kürdistan'a, yeniden Medya Savunma Alanlarımıza dönük askeri operasyonu da gündeme getirerek yeni bir saldırı sürecini başlatmayı öngördü. 2007 Aralığından itibaren 2008 boyunca Zap operasyonu merkezli bir saldırıya muhatap kaldık. Bu saldırı ideolojik ve siyasi boyutla beslenen bir askeri saldırıydı. Bunlara karşı ideolojik, siyasi ve askeri olarak direnildi. İdeolojik bakımdan saldırılar Önderliği hedefledi. En başta da Önderlik direndi ve ideolojik saldırıları kırdı. Askeri saldırılar ise Zap operasyonunda direnişle kırıldı. Siyasi saldırılar da 2009 Martı'ndaki yerel seçimle kırıldı. Ardından birçok taktik savaşım verildi ve sonunda devlet ve AKP hükümeti siyasi mücadelede başarılı olamayacağını görünce, 2009 Ekimi'nden itibaren Tayyip Erdoğan "*sil baştan yapıyoruz*" belirlemesi çerçevesinde yeniden 2005 Ağustosu'nda kararlaştırılan topyekün savaş sürecine geçildi. Siyasi soykırım operasyonları denilen süreç de böyle başladı.

1 Haziran 2010 4. Stratejik Hamlesi böyle bir mücadele temeli üzerinden çok yoğun stratejik ve taktik savaşımlar sonunda inkar ve imha sisteminin, özel olarak TC devletinin ve en son AKP hükümetinin özel savaş kapsamında geliştirdiği çok sayıdaki ideolojik, siyasi, askeri saldırıların başarısız kılınması, boşa çıkarılması sonucunda gündeme geldi. Önder Apo'yu etkisizleştirme ve PKK'yi tasfiye etmeyi başaramayan TC devleti ve AKP hükümeti siyasi soykırım operasyonları temelinde yeniden topyekün özel savaş saldırısını gündeme getirdi. 2009-2010 kışı boyunca siyasi, askeri, ideolojik saldırıların en üst düzeye çıkardı. Bunun karşısında Önder Apo "*artık siyasi mücadele etme koşullarının kalmadığını*" değerlendirerek kendisini görüşmelerden geri çekti. 1 Haziran 2010 Stratejik Hamlesi böyle gündeme geldi.

1 Haziran 2004'ten 2010'a kadar 6 yıllık çok yönlü taktikler içeren mücadele sonunda hükümetin ve devletin taktikleri başarısız kılınarak yeni bir stratejik mücadele süreci içine girildi. Bu başarısız kalan hükümet ve devletin yeniden topyekün özel savaş konseptini esas alması çerçevesinde gerçekleşti. Tabi ona karşı da özgürlük hareketimizin bir anlamda topyekün direniş olarak ifade edebileceğimiz Devrimci Halk Savaşı Stratejisi'yle bu saldırı konseptini karşılayıp başarısız kılması, yenilgiye uğratması gündeme geldi.

Stratejik değişim son 5 yıllık Devrimci Halk Savaşı temelindeki mücadele sürecinin böyle bir dayanağı bulunmaktadır. Çok kapsamlı ve çok yönlü bir mücadele ardından buraya gelindi. Bu, esas itibariyle devrimi zafere götürememiş olsak da uluslararası komplonun başarısız kılınması sonucunda gerçekleşti. Böyle bir topyekün özel savaş uygulamasına geçmesi devlet ve hükümet açısından bir başarı değil, o zamana kadar uygulamalarda yaşadığı başarısızlık sonucunda, saldırı yöntemleriyle, savaşla hukuku etkili bir araç olarak kullanarak ve bu temelde yeni saldırı yöntemlerini gündeme getirdi. Buna karşı Önderlik ve Hareket olarak tutumumuz Devrimci Halk Savaşı temelindeki topyekün direnişti. Bu temelde kendi direnme gücümüzle Kürt sorununun demokratik özerklik çözümünü gerçekleştirme sürecine girmemiz oldu. 4. Stratejik Dönemin esas anlamı, tanımı da buydu.

Özeleştiri Rojava pratiğine bakarak olmalıdır

Bu çerçevede 2010 süreci yalnız başına değerlendirilmesi gereken bir süreçtir. Bu sürece ilişkin cevaplanması gereken soruları şöyle sıralayabiliriz: Birincisi, bu süreçte durumumuz, yaklaşımlarımız, pratiğimiz neydi, nasıl oldu? Yaptıklarımız karşı taraf üzerinde ne kadar etkide bulundu? Dolayısıyla 13 Ağustos 2010 ateşkesi neden ve nasıl gündeme geldi? Onderlik başta 13 Ağustos'tan 20 Eylül'e kadar 40 günlük bir ateşkes ilan etmişken bu süreç 2011 Temmuzu'na kadar nasıl ve neden uzadı? İkincisi, 2011 Haziran seçimleri sonrası Bakur'da yaşanan süreç, demokratik özerklik ilanı ve onun yürütülmesi, 2011-2012 mücadelesi demokratik özerklik çözümünü Devrimci Halk Savaşı mücadelesiyle gerçekleştirme stratejisinin uygulanma biçimi, düzeyi, tarzı ve taktik bakımından stratejik gerçekliği ne kadar temsil edildi? Amaca ne kadar bağlı kalındı? Ne kadar planlı ve örgütlü olundu? Yine bu sorular temelinde yapılacak değerlendirmelerin yanında 2013 Newroz'undaki ateşkesle birlikte Kuzey'de yaşanan gelişmeler, 2013-2014'te Bakur'daki pratik, başta DAİŞ olmak üzere çeşitli çete gruplarının Rojava Devrimi'ne saldırısı karşısında Rojava'da, Şengal'de, Başur'da yaşanan direnişler de Devrimci Halk Savaşı kapsamında değerlendirilmelidir. 19 Temmuz 2012 Rojava Devrimi'ni de böyle bir stratejik mücadelenin en güçlü hamlesi, en ileri noktası olarak ele alıp değerlendirmek gereklidir.

"2015, Bakur'da devrim yılıdır, Devrimci Halk Savaşı yılıdır. Dolayısıyla bu mücadeleyi demokratik özerklik çözümünü gerçekleştirme temelinde yürütmeliyiz. Hazırlıklarımız, yönelimimiz bu olmalıdır."

2010-2012 Kuzey pratiğine özeleştirel yaklaşmak, bu özeleştiriyi de 19 Temmuz Rojava Devrimi temelinde vermek gerekli. Çünkü şöyle bir ruh hali ve anlayış pratiğe yaklaşımda çok etkili oldu: "*Söz olarak söylenenler ayrı pratik ayrıdır, söylenenler anlaşılmıyor*" veya "*Önderliğin yeni çizdiği strateji pratikte uygulanır değildir!*" Hatta şunu söyleyenler bile vardı: "*Eskiden PKK'nin amacı çok netti, ama şimdi amacı karıştı, ne yapmak istiyor biz anlamıyoruz!*" Savaş doğru yürümedi, biz o stratejik hamleyi başarıyla örgütleyip yürütemediysek bu kafa karışıklığından, anlayışsızlıktan kaynaklandı. Ne imkanımız yoktu, ne gücümüz azdı, ne devlet çok güçlüydü, ne Ortadoğu'daki karşıtlarımız çok fazlaydı. Kesinlikle bunlar değildi, bütün bunlar lehimizeydi. Bizi bu süreçte başarıdan alıkoyan her zamankinden daha fazla anlayışsızlık, kavrayışsızlık oldu. Önder Apo'nun "*zihniyet yetersizliği*" dediği nokta da burasıdır.

Rojava Devrimi işte bütün bu görüşleri çürüttü. Bütün bunların bir tür pratikleşmesi, somutlaşmasını ortaya koydu ki, aslında Bakur'da onlarca Rojava Devrimi çıkarabilirdik. Rojava Devrimi üç kasabada bir halk yönetimi ortaya çıkarmayı, özgürlük sağlamayı ifade ederken, Bakur'un öyle 50 kasabası ve şehri bulunmakta. Bu kasaba ve şehirlerin yarıdan çoğu halkın kendi kendini yönetmesi, devrime destek vermesi bakımından Rojava toplumundan daha bilinçli ve örgütlü. 25 yıldır ulusal diriliş devrimini yaşamakta. PKK'nin baştan beri çalışıp örgütlediği, halkı eğittiği, gerilla halk gücünün bütünleştiği sahalardı. Buralardaki imkanı zayıf görmek, fırsatı görmemek kabul edilir ve anlaşılır bir durum değildir. Bu bakımdan özeleştiri Rojava pratiğine bakarak olmalıdır.

Rojava'da sınırlı bir gelişme vardı. Bakur'daki gerilla savaşına Rojava halkı da katıldı. 1985'ten itibaren bu katılımı sağladı, yoğun olarak ise '90'dan itibaren Bakur'da gerilla savaşını Bakur halkı kadar destekledi, yürüttü. Ama arada şu fark vardı: Bakur'daki halk o savaşın acısını, şiddetini bizzat yaşadı, onun içinde kendini eğitti, eyleme çekti. Rojava halkı ise sadece destekleyen, gerilla ve güç veren konumda oldu. Bu bakımdan devrimci mücadelenin ateşi içinde pişen Bakur halkıydı. O nedenle Rojava'da sınırlı bir bilinç ve örgütlülük vardı, mücadele deneyimi yaşamamış bir halk gerçeği vardı. Biraz konjonktür elverişli hale geldi, merkezi Şam yönetimi sarsıntı yaşadı. Bu, ustaca değerlendirilince şimdi Rojava Devrimi dediğimiz realite ortaya çıktı.

Bütün taktik ve tarz yetersizliğine rağmen değil, tarz dışılığına rağmen başta Şemzinan olmak üzere birçok yerde yönetimi çekip çekmemeyi 2012 yazında TC devletinin kendi içinde tartıştığını da biliyoruz. Demek ki karşımızdaki irade o kadar güçlü değildi. Ne olursa olsun sonuna kadar direnebilecek durumda değildi. Eğer taktik ve tarz bakımından usta, örgütlü, planlı, sonuç alıcı bir mücadele yürütebilsek ve bir de ne yaptığımızı bilen bir planlama ve yönetim tarzıyla işleri yönetebilseydik esas büyük devrimci gelişmeler Bakur'da olacaktı. Bu olmadıysa nedenlerini sorgulamak lazım. Kendimizi eğitmek demek bu nedenleri anlamak demektir. Özeleştiri demek neden hamle yapamadık, sonuç alıcı olamadığımızın nedenlerini bulmak demektir. Başka türlü ne özeleştirinin ne de eğitimin bir anlamı yoktur. Geçmişte yapamadığımızı yapabilir bir zihniyet ve irade gücüne ulaştırdığımız oranda kendimizi eğittiğimiz, eleştiri-özeleştiri verdiğimiz söylenebilir.

Neden, Bakur'da hamle yapamadık?

Bütün bunlar üzerinden gelinen noktada 2015 süreci için de şunlar söylenebilir: Önderlik direniyor, halk direniyor, gerilla her gün onlarca şehit vererek direniyor. Bu direniş karşısında devrim sürüyor, yenilmiyor. Kısmi bazı gelişmeler de sağlıyor. Fakat kısmi gelişmelere bakarak; bir, ancak gelişme bu kadar oluyor, demek yanlış bir görüştü. Büyük hata burada ortaya çıkıyor. Küçük adımları büyük saymak yanlıştır. Apocu çizgi bunu kabul etmiyor. İçinde bulunulan koşullar doğru değerlendirildiğinde kazanılacak başarı bunları kat be kat aşacak düzeydedir. İki, gelişme olduğuna göre hepimiz iyi durumdayız, mücadele ediyoruz gelişme sağlıyoruz, demek de yanlıştır. Evet, kısmi gelişmeler var, ama o kısmi gelişmeleri hangi mücadeleler yaratıyor, herkes bu gelişmenin ortağı mıdır, değildir. Eksiklikleri paylaşmıyoruz, birbirimizin üzerine yıkıyoruz, ama bir yerde azıcık gelişme, başarı olmuşsa oraya ortak olmakta çok istekliyiz. Önder Apo şöyle söyledi: "*Bazıları kazandırıyor, bazıları da kaybettiriyor.*" Aslında kısmi gelişmeleri yaratan değerleri doğru tespit edeceğiz. O halde o değerleri yaratanlar belki daha fazlasını yaratabilecekken onu tutan, geriye çeken kaybettirenler olmuş mudur? Onları da açığa çıkarmamız gerekir.

Bu noktada genellemeci yaklaşım da doğru değildir. "*Örgüt yenilmemiş, bazı gelişmeler de yaratmış, iddiasını koruyor, bunun içinde ben de varım, mücadele ediyorum ve iyi durumdayım*" demek yanlıştır. Böyle bir bakış açısı içten içe bizde çok fazla var. Sonuç alıcı çözümlemeler yapamayışımızın altında bu yatıyor. Platformlarla eleştirilen, mahkum edilen yeterlilik anlayışı aslında budur. Bu bakımdan da içinde bulunduğumuz sürece geçmişin dersleri temelinde doğru yaklaşmamız gereklidir.

Bütün bunların sonucunda, 1 Haziran Stratejik Hamle'mizin 6. yılına girerken durum nedir sorusunu sorduğumuzda şu cevabı net veriyoruz: Kültürel soykırım rejimi yeniden topyekün özel savaş konsepti temelinde özgürlük hareketimizi imha ve tasfiye etmeyi amaçlayan yeni bir saldırı süreci içine girmiş, böyle bir süreç başlatmıştır.Temel tespitlerde biri budur. Newroz sonrasında Cumhurbaşkanı Tayyip Erdoğan'ın müdahalesiyle TC devletinin ve AKP hükümetinin içine girdiği süreç budur. Artık bu temelde 2013 Newrozu'nda Önder Apo'nun çağrısıyla başlayan ateşkes süreci sona ermiştir, görüşmeler ve diyalog süreci, demokratik siyasi çözüm süreci sona ermiştir. Ortada yeni bir süreç vardır. 5-8 Mayıs tarihleri arasında PKK Yürütme Komitesi toplantısının tartışması ve süreç tespiti bu şekildedir.

Süreç yeni bir mücadele sürecidir. Hareket olarak yeni bir imha ve tasfiye süreciyle karşı karşıyayız. Buna karşı hareket olarak tutumumuz, duruşumuz Devrimci Halk Savaşı Stratejisi temelindeki topyekün direniş durumudur. Önder Apo'nun 5 Nisan tarihli HDP heyetiyle görüşmesindeki öfkesi, sözleri, tutumu böyle bir mücadele sürecinin başladığını ve yürütülmesi gerektiğini ifade ediyor. Anlayanlar açısından her türlü mücadeleyi yürütebilirsiniz, değerlendirmesidir. Yoksa Tayyip Erdoğan'a, Mesut Barzani'ye kendisine sunulan tekliflere niye öfke duydu, "*masadan kalkıyorum*" dedi ve görüşme sırasında masadan kalkıp oturuyor da. Önderlik şöyle diyordu: "*Benim yumruğum birisine kalktı mı sizinki değmiş olmalı.*" Önderlik masadan kalkmış, o zaman biz düşmana vurmuş olmalıydık. Mücadele böyle yürür, bir çizgiye böyle katılınır, bir çizgi mücadelesi böyle yürütülür. Şimdi hareket olarak bize verilmiş talimatı böyle anlamamız gereklidir.

Bu nedenle de altıncı 1 Haziran hamle yılına girerken hamlenin en yoğun çatışmayla, mücadeleyle geçtiği bir dönemi yaşıyoruz. Böyle bir duruma evrilirken içinde bulunulan geçmiş dönemdeki mücadelelerin yarattığı sonuçlar olarak bazı anlayışlar, örgütsel sistemler, alışkanlıklar var, onlar devam ediyor. Birdenbire böyle bir sürece geçmiş olmuyor, hala bazı şeyler devam ediyor. Ona bakarak süreci normal ve eskinin devamı gibi algılamamak lazım. Bizde şu an öyle bir yanılgı görünüyor. Kendimizi yeniye uyarlamada, değişeni görmede ve yeniye göre plan, örgüt ve pratik geliştirmede zayıf kalıyoruz. Bu bizi zarara götürür: Bir, darbe yememize yol açar, iki, başarıyla gelişmeler sağlayabilmemizi engeller. O nedenle gözü dört açmak, kulağı her tarafı duyar hale getirmenin zamanıdır. Doğru ve derin anlamanın, iradeli ve inisiyatifli olmanın zamanıdır. Fakat buna karşı hepimiz gayet normaliz, rahatız. Olanlara bakıyoruz, parça parça bir-iki görüş belirtiyor ve duruyoruz. Bu duruş bize zarar verir. Bu durum ne kadar uzarsa o kadar çok zarar görürüz. O halde yapmamız gereken derin derin, yemeden içmeden, yatıp uyumadan tartışmalı ve çözümler bulmalıyız. Önder Apo'nun zihniyet ve irade yetersizliği olarak ifade ettiği tam da budur. İnisiyatifsizlik, ertelemecilik, refleks zayıflığı, değişimi görememe, anında tavır alamama, zamanında tutum değiştirememe vb. biçimlerde ifade edilebileceğimiz bir durumdur.

Nereden bakılırsa bakılsın karşı cephe topyekün özel savaş konsepti temelinde bir saldırıyı başlatmış durumdadır. Şimdi bu saldırıyı Türkiye'deki 7 Haziran genel seçimine uyarlama temelinde, seçimde AKP'nin kazanmasını öngörecek, HDP'nin seçimi kaybetmesini sağlayacak tarz ve yöntemlerle yürütmeye çalıştılar. Seçimi kazanmak için 30 Ekim 2014 tarihli MGK'nın kararlaştırdığı topyekün özel savaş konsepti temelindeki saldırının planlamaları, eyleme geçişi cumhurbaşkanı, başbakan, AKP yöneticileri çok yoğun bir propaganda saldırısı yürütüler, hala da bu devam ediyor. Öyle ki, bir taraftan tehdit ediyorlar, diğer taraftan AKP tabanını HDP'ye tümüyle düşman haline getirerek AKP tabanından HDP'ye geçişleri önlemeye çalıştılar. Tayyip Erdoğan "*bir şey yapmaya kalkarlarsa bedelini ağır öderler*" diye basın önünde bizi açıkça tehdit etti. Katliamlar yapacağını açıkça söylüyor. Bunu henüz anlayıp teşhir etmiş durumda bile değiliz. Başbakan Ahmet Davutoğlu da İmralı'ya görüşmeye gitmenin koşulu olarak teslim olmayı ortaya koydu. Çözüm süreci, diyalog, İmralı'ya gitmek, Önderliği muhatap almadaki ulaşmak istedikleri hedef bir teslimiyet çağrısıdır.

Diğer yandan polis ve ordu gücünü devreye koydular. O günden bu yana sürece müdahale eden sadece Tayyip Erdoğan olmadı. Bunu Genelkurmay başkanı ile birlikte yürüttüler. Polisle HDP'nin Türkiye'ye açılımını, seçim çalışması yaparak oy almasını engellemeye çalıştılar. Orduyla da Kürdistan'da halkı tehdit ederek HDP'ye oy verilmesini engellemeye çalıştılar. Böyle bir seçim politikası oluşturdular. Hem siyasi hem de ordu gücüne görev yüklemiş bulunuyorlar. Mitingler yaptırmadılar, seçim büroları açtırmadılar, açılanları yaktılar, il ve ilçe binalarını bombalıyorlar; Mersin ve Adana'da il binaları bombalandı. Diyarbakır'da kapsamlı bir saldırı oldu. Karadeniz'de doğru dürüst miting yapmalarına bile izin vermediler.

AKP bunları yaparken bir de şu iddiada bulunuyor: Kendileri değil de HDP ve dolayısıyla PKK birçok çevreyle kavgalı ve çatışıyor, çatışmalar onlar arasında oluyor! HDP-MHP kavgası, HDP-Hüda Par kavgası gibi sahte kavgalar yaratmaya çalışıyorlar. Saldırıyı doğrudan devletin ve hükümetin kendi resmi güçleriyle yürütmüyorlar, taşeron örgütler kullanıyorlar. HDP ve PKK'yi devlet ve hükümet dışında bir güçle savaşıyor, çatışıyormuş gibi gösteriyorlar. Kürtlerle Türkler, Kürtlerle Araplar çatışıyor gibi göstermeye çalışıyorlar. Bu yeni dönemdeki topyekün özel savaş konseptinin temel bir yöntemidir. Eskiden de bunlar kısmen vardı, ama bu kadar yaygın ve açık değildi. O nedenle Bakur'da, Rojava'da, Başur'da, Rojhilat'a olanlar bir bütünlük arz ediyor, benzerlik içeriyor. İdil'de Hüda Par çatışması ne idiyse, öncesindeki Xinere'de sözde İran KDP'si ile olan çatışma aynı çatışmaydı, benzerdir, aynı merkezlerden örgütleniyor, yönlendiriliyor. Serêkaniyê-Tel Abyad hattında Kürt-Arap çatışması yaratmak ya da Şêx Mexsut'da saldırı yapmak, orada bulunan Kürt güçlerine saldırmak benzer amaçlıdır ve birbirine çok benzemektedir. Bu bakımdan da dört parça Kürdistan'da böyle bir saldırıyla yüz yüzeyiz.

Bütün bunların sonucunda "*çok zayıf durumdayız, bizi boğmak istiyorlar*" demek de doğru olmayacaktır. Geçmiş mücadele süreci içerisinde Önderlik çizgisinin amaçladıklarını tam başaramadık, ama önemli gelişmeler de yarattık. Öyle çok zayıf, zor durumda değiliz. En son Kobanê direnişi, Şengal direnişi, Tel Abyad hamlesi özgürlük hareketimizi küresel bir güç haline getirdi. Kürt halkını ve onun özgürlük davasını bütün ezilenlerin, insanlığın tanıdığı bir dava haline getirdi. Halkların, ezilenlerin desteğini aldı, dikkatini çekti. Bu, Kürtler'e ve Kürt gerillasına oldukça itibar kazandırdı. Özellikle Şengal'de Êzidî soykırımının önlenmesi bütün ezilen kimlikler için bir umut, güven kaynağı oldu. Ezilen kimlikler daha büyük bir istekle, güvenle Kürtler ile, PKK ile ilişkilenmeye, gerilla saflarına akıp böyle onurlu, insancıl mücadeleye katılıp destek vermek istedi. Bunun Kürt toplumu ve Ortadoğu halkları üzerinde çok fazla etkisi oldu.

Askeri boyutta da Bakur'da istediğimizi

"Planlı, örgütlü, koordineli bir direniş yürütmemiz gerekli. Bu bakımdan 2015 yılı Devrimci Halk Savaşı Stratejisi'nde topyekün bir direniş yılı, dört parçada birden direnme ve savaşma yılıdır. Böyle bir mücadelenin merkezinin de Bakur olması şarttır."

yapamadıysak da Rojava'da önemli gelişmeler sağlandı. KDP oyunları boşa çıkartıldı. Doğrudan Apocu çizginin pratikleştiği bir toprak parçası ve toplum nüfusu ortaya çıkardı. Bakur'da nerede gelişme sağladıysa orası insansızlaştırıldı. Başur'da hangi coğrafyada biraz etkinlik kazandıksa oradaki halkı alıp götürdüler. Bize '*terörist*' diyorlar ve 'terörist'liğimizi de şununla ispatlamaya çalışıyorlar: "*Bunların olduğu yerde halk olamaz. Bunların denetimine, bunlarla birlikte yaşamaya hiçbir halk kesimi bırakılmamalı!*" Maxmur'da bile halkı yakından denetliyorlar. Bizi tecrit etme ve tasfiye etmeyi gerçekleştirmek üzere kullandıkları temel yöntem budur. O bakımdan Şengal direnişi ve Rojava devrimi bütün bu politikaları, stratejik duruşları yerle bir etti, tersi bir durum ortaya çıkardı.

AKP ile KDP politikaları ortaktır

Bu nedenle topyekün özel savaş konsepti temelindeki saldırı itibarımızı kırmaya, bizi sınırlandırmaya, fırsat buldukları yerde imha ve tasfiye etmeye yönelen bir saldırı biçiminde sürüyor. Aslında büyük gelişmeyi ve daha büyük hamle yaparak, Kürdistan'ın dört parçasında özgürlük devrimi yaparak demokratik Ortadoğu devriminin öncülüğü haline gelecek bir gelişmeyi önlemeye çalışıyorlar. Bu saldırının altında bu yatıyor ve arkasında da bölgesel ve küresel gericilik vardır. Bu konsept ile PKK'ye karşı imha ve tasfiye amaçlı saldırı konseptiyle birçok çevre iktidarını, ömrünü uzatmaya, birbiriyle ittifak kurmaya çalışıyorlar. Barzani yeniden '*başkan*' olmasını ve Tayyip Erdoğan-AKP'nin iktidarda kalışını buna dayandırmış durumdadır. KDP ve AKP ABD'yle, AB'yle ittifak yapmasını buraya dayandırıyor. Ancak böyle olursa kendi aralarındaki çelişkileri, çatışmaları tali plana iterek ittifak yapacaklar ve küresel güçlerin desteğini alacaklar. Hedefleri ve amaçları budur. Bunun merkezinde AKP-KDP ittifakı var. Onun arkasında ise İsrail yönetimi olabilir. Şu an kesinlikle gelinen noktada AKP ile KDP politikaları ortaktır. Bu iki güç iktidarda kalmalarını PKK'yle savaşmaya bağlamışlardır. KDP, PKK ile savaşarak Barzani'nin başkanlığını uzatmaya, diğer partileri kendine mecbur bırakmaya çalışıyor. AKP içteki muhalefeti bastırarak "*bölücülüğe karşı savaş başladı*" diyerek onların desteğini almak istiyor.

Bir de yöntem bakımından da bu saldırılar için taşeron güç kullanılmaktadır. Çeşitli besleme örgütleri, güçleri gizli-açık örgütlemişler, ilişkilenmişler ve onları kullanıyorlar. Her iki cepheden de gelen saldırılar ortaktır. Aynı günde böyle bir saldırı durumuyla yüz yüzeyiz. Adana ve Mersin'de HDP'ye yönelik bombalı saldırıyı yapanlar için Başbakan Davutoğlu "*eski DHKP/C'li*" dedi. Peki, yeni nedir? Bir eski DHKP/C'li aynı anda iki il binasını nasıl bombalıyor! Bir de niye yapıyor, delirmiş mi? Diyorlar ya, '*merdi kıptiseceat arz ederken sirkatin söylermiş*' yani yiğitliklerini propaganda ederken hırsızlıklarını ele veriyorlar. Davutoğlu "*eski DHKP/C, açığa çıkardık*" derken o kişinin yeni MİT'çi olduğunu itiraf etmektedir. Eskiden DHKP/C'li olduğunu biliyorsa, şimdi bu kişi hangi örgüttedir, nerede ne yapıyor? Niye eskiliğiyle ifade ediyor, yeni yeri neredeyse onunla ifade edilsin. Demek ki yeni olanı gizleniyor. Yeninin de nerede olduğu anlaşılmaz değildir. MİT bu temelde örgütleniyor. Buradan kalkarak Hakan Fidan denen kişinin ne olduğu daha iyi açığa çıkıyor. Tayyip Erdoğan neden ısrarla Hakan Fidan'ı yeniden MİT'in başına gönderdi, o da açığa çıkıyor.

MİT bu güçleri örgütlemiştir. Eski solcular, ondan sonra Muhsin Yazıcıoğlu'nu öldürdüler ve BBP'nin gençlik kolları olan '*Alperenler'i*' örgütlediler, eski Hizbulkontra olan Hüda-Par'ı örgütlediler. Aslında AKP'nin paramiliter güç olarak arkasında MİT'in olduğu bir sistem dahilinde örgütlediği, ele geçirdiği ve yönlendirdiği anlaşılmaktadır. Bunlar eliyle saldırı yürütüyorlar.

Halep saldırısı bunun bir başlangıcıdır. Rojava'da savaşı daha da derinleştirmeye çalışacaklardır. Yeni hedefin Halep ve Afrin olacağı da anlaşılmaktadır. Zaten geçen yıl Eylül'de Tayyip Erdoğan "*Kobanê'den sonra sıra Afrin'e gelecek*" dedi. Şimdi ona hazırlandılar ve saldırıya başladılar. "*PKK'yi tasfiye edelim*" diye saldırmayacaklar, öyle değerlendirmeyelim, o bizi yanılgıya götürebilir. Bizi yenmek için saldırmayacaklar, AKP iktidarda kalmak için saldıracak. Hükümet olmayı savaşa bağlayacak. PKK ile savaşmazsa artık hiçbir etken AKP'yi hükümette tutamaz. Ne paralelci diyerek Fetullahçılara saldırısı ne de Ergenokoncularla mücadelesi… Bütün bunlar aşıldı. Şimdi yeniden yapabilirse PKK'yle "*bölücülüğe karşı savaş*" diyerek Türk milliyetçiliğini, şovenizmi tırmandırıp '90'lı yıllardaki gibi bir ulusal cephe yaratıp ve onun komutanlığını üstlenir ve bunu başarırsa iktidarda kalır. Dolayısıyla amaç iktidarda kalmayı sürdürmektir.

AKP ve Tayyip Erdoğan için ise iktidarda olmak var olmakla birdir. Varlık yokluk meselesi haline gelmiştir. İktidardan düştüğü gün bu dünyadan da göçtüğü gün olacaktır. Bunu iyi biliyor ve o nedenle herkesle böyle bir çatışmaya girmiştir. O nedenle birçok arkadaş, birçok çevre de değerlendiriyor, "AKP sonuna kadar çatışır, öyle kolay iktidarı bırakmaz, savaşa hazırlanıyor ve kendi gizli paramiliter güçlerini yaratarak savaşa hazırlanıyor" denilmektedir. Büyük olasılıkla Mısır'ın İhvancılarından, Mursi pratiğinden çıkardığı ders de bu oluyor. Onlar örgütlenip savaşa girmediler, darbe oldu ve sonları böyle oldu. Oradan çıkardığı ders ne olursa olsun tutuklanmayacaksın, savaşacaksın. Tutuklanırsan zaten yok oluyorsun. Şimdi AKP böyle bir çizgiye oturmuş durumdadır.

Bu bakımdan da Bakur'da da, kendisi zarar görmesin diye yapabilirse Rojava'da, KDP eliyle Başur'da ve Rojhilat'ta saldırılar geliştirmeye çalışacaklardır. Bu noktada AKP ile KDP'nin birlikte çalıştığını düşünmek lazım. İran-KDP adı altında Xinere'de geliştirilmek istenen saldırıları da böyle değerlendirmek gerekli. KDP'nin Şengal gerginliği bunun bir parçasıydı, Rojava'ya ulaşmak istemesi de bunun parçasıydı. Zaten Kobanê'den güçlerini çektiler, yoğun bir propagandaya başladılar. İran-KDP denen gücü devreye koydular. Hem bizi onlarla çatıştırarak "*PKK Kürt örgütleriyle çatışıyor*" deyip DAİŞ'e karşı direnişin yarattığı büyük itibarı kırmak istiyorlar hem de bizi İran'la çatışmaya sokmak istiyorlar. Şu an Türkiye'yle KDP'nin ortak politikasının bizi İran'la savaştırmak, Doğu cephesinde çatışmaya sokmak olduğu anlaşılıyor. Öyle olursa Bakur'daki gücümüzü, Rojava ve Başur'daki gücümüzü Doğu'ya çekeceğiz, İran'la savaş büyük bir savaş olur. Diğer cephelerin hepsini zayıflatmak zorunda kalacağımızı hesaplıyorlar. Böyle bir duruma gelirsek de bunu fırsat bilerek Şengal ve Rojava'yı ele geçirmek isteyeceklerdir.

Saldırının merkezi Ankara direnişin merkezi de Bakur'dur

Bizim bütün bunlara karşı planlı, örgütlü, koordineli bir direniş yürütmemiz gerekli. Bu bakımdan 2015 yılı Devrimci Halk Savaşı Stratejisi'nde topyekün bir direniş yılı, dört parçada birden direnme ve savaşma yılıdır. Böyle bir mücadelenin merkezinin de Bakur olması şarttır. Rojava'da, Şengal'de savaşarak ya da Xinere'de İran-KDP'yle uğraşarak PKK gelişme sağlayamaz. Demokratik özerklik devrimini geliştiremez, çözüm üretemez. O, PKK'yi geriye çekmek, sınırlandırmak anlamına gelir. Bu nedenle böyle bir bütünlüklü mücadele öngörürken stratejik planlamayı doğru yapmamız gereklidir. Doğru stratejik planlama, böyle bir durumda saldırının merkezi Ankara'da olduğuna göre direnişin merkezinin de Bakur olmasıdır. Bu PKK stratejisinin de özüdür.

"Sadece "bize saldırıyorlar ona karşı savunma içinde olalım" demek yetmez. Devrim yapmak için biz de aktif mücadele edelim, taktik saldırı yapan bir konumda olmalıyız. Aktif bir mücadele, girişken bir devrimci mücadele yürütmeliyiz."

"Aslında Bakur'da onlarca Rojava Devrimi çıkarabilirdik. Rojava Devrimi üç kasabada bir halk yönetimi ortaya çıkarmayı, özgürlük sağlamayı ifade ederken, Bakur'un öyle 50 kasabası ve şehri bulunmakta."

Barzani ve KDP stratejisine göre Kürdistan'ın merkezi Güney'dir, sorunlar Güney'de çözülür! Buna tüm partiler '*evet*' dedi, itiraz eden tek kişi ise Önder Apo oldu. Karşıt strateji geliştirdi ve "*Çözüm Bakur'da olur. Çünkü inkar ve imha sisteminin merkezi Ankara'dır. Orası üzerinden yürütülüyor. Ancak Ankara'yla mücadele edilerek Kürdistan'da ulusal demokratik gelişme sağlanabilir, Kürt sorunun çözümü gerçekleştirilebilir*" dedi. 40 yıllık çalışmaların sonucu bu düşünceyi bin kez doğruladı. Başur'daki gelişmeler bile bu stratejiye dayanarak bu noktaya geldi. Yoksa böyle bir strateji temelindeki mücadele olmasaydı iflas etmişlerdi. Kaç kere bırakıp kaçtılar. KDP sadece Şengal'den kaçmadı, Saddam'ın önünden her gün kaçıyorlardı. Güney'i kaç sefer boşalttılar! Rojhilat'a gittiler, Bakur'a gittiler, Avrupa'ya gittiler, Lübnan'a, Suriye'ye gittiler… Onların işleri kaçmaktır. Direnişçi yönleri yoktur. Eğer bugün kaçmıyorlarsa, daha ötesi "*devlet kuracağım*" diyecek kadar irade kazanmışsa, bu kendi yiğitliğinden değil, stratejisinin gücüyle de değil, Apocu stratejinin Kürdistan genelinde sağladığı gelişmeler temelinde, yürüttüğü mücadele sayesinde oluyor.

Bu bakımdan, böyle bir topyekün saldırıyla, özel savaş saldırısıyla yüz yüze olduğumuz ve bunun merkezinin de TC olduğu bir ortamda bizim buna karşı mücadelemizin merkezine Bakur'daki mücadeleyi koymak ve bunu da bir devrimci hamle, demokratik özerklik devrimini gerçekleştirme hamlesi olarak planlayıp yürütmeden başka doğru tutum olamaz. Sadece "*bize saldırıyorlar ona karşı savunma içinde olalım*" demek yetmez. Devrim yapmak için biz de aktif mücadele edelim, taktik saldırı yapan bir konumda olmalıyız. Aktif bir mücadele, girişken bir devrimci mücadele yürütmeliyiz. 2011-2012'de başaramadığımızı, 2014'te planlayıp da adım bile atamadığımızı 2015'te mutlaka yapmalıyız. Bakur 26 yıldır devrim halindedir. Ulusal diriliş başladı ve hiçbir devrim bu kadar böyle iktidara dayanmadan 26 gün bile halk direnişi biçiminde yaşanmadı. Bu ilk defa Bakur'da gerçekleşiyor. Halkın gücünün devrime katılımının ne kadar ileri düzeyde olduğunu gösteriyor. Bu devrimi ilerletmek, demokratik özyönetime kavuşturmak, demokratik konfederalizm temelinde örgütlemek, demokratik ulus inşası haline getirme hedeflerimiz var. Bunu artık mutlaka başarmalıyız, gerçekleştirmeliyiz. Bütünlüklü olmasa bile parça parça, yer yer, mıntıka mıntıka nerede hangi düzeyde uygulayabiliyorsak o düzeyde uygulamak üzere hamle geliştirmeliyiz. Ancak bütün bu oyunları böyle bozarız, saldırıları böyle bir direnişle kırarız. Sadece bu saldırıları kırmak için mücadele etmek yetmez, demokratik özerklik çözümünü kendi gücümüzle gerçekleştirmeyi hedefleyen ve gerçekleştiren bir mücadeleyle ancak bu imha ve tasfiye amaçlı özel savaş saldırılarını kırabiliriz.

2015 Bakur'da devrim yılıdır, Devrimci Halk Savaşı yılıdır

Bu nedenle mücadele zemini önceliği Bakur'a kayıyor. Bu konuda zayıflama olduğu görülüyor. Şengal direnişi çok değerliydi, tarihiydi. Rojava Devrimi, direnişleri çok tarihiydi, anlamlıydı. Bu anlamda bunlara ilgi duymak, katılmak, Rojava Devrimi'ni yürütmek bütün Kürdistan devrimini yürütmekti ama Kürdistan oradan kurtulacak diye sanmamak lazım. Bu ilgi eğer oraya giderse yanlış bir anlayış ortaya çıkar. Zihniyet kayması, ideolojik-politik çizgi kayması, strateji kayması yaşanır. Bu düzeyde değil ama buna benzeyen eğilimler gözükmektedir. Günlük mücadele stratejik anlayışı gölgeliyor. Böyle olursa esas devrim merkezini unutma, onun üzerinde yeterince yoğunlaşmama ortaya çıkıyor. Tüm arkadaşlar bunu aşmalıdır. Eğer PKK Şengal'de, Rojava'da direndiyse, Rojihilat'ta direnme iradesi gösterebildiyse Bakur'daki mevzilenmesi ve yarattığı gelişmelere dayanması sayesindedir. O olmasa KDP gibi Şengal'den PKK de kaçardı. O yüzden Bakur devriminin tayin ediciliği iyi görülmelidir. 2015, Bakur'da devrim yılıdır, Devrimci Halk Savaşı yılıdır. Dolayısıyla bu mücadeleyi demokratik özerklik çözümünü gerçekleştirme temelinde yürütmeliyiz. Hazırlıklarımız, yönelimimiz bu olmalıdır.

Rojava'daki durum da bununla bağlantılıdır. TC DAİŞ'i saldırtıyor, daha çok da saldırtabilir, El Kaide'nin Suriye kolu El Nusra'yı daha fazla saldırtabilirler. El Nusra tümüyle AKP'ye bağlıdır. Mevcut haliyle de Afrin'i kuşatmış durumdadır. Orası da bir savaş cephesi haline gelebilir. Kobanê'de, Cezire'de de DAİŞ her an yeniden saldırabilir. Türkiye'nin rahat durmayacağını bilerek savunma tedbirlerini geliştirmek önemlidir.

DAİŞ Rojava cephesinde darbe yiyor, ama genelde DAİŞ'in gerilediği bir süreç yoktur. Kobanê savaşına DAİŞ'in ilk yenilgisi dendi, fakat mevcut haliyle ilk ve tek yenilgisi hala Rojava yenilgisidir. Çiyayê Abdülaziz'de yenilgi alıp çekilmesine eş zamanlı olarak Irak'ta El Ambar vilayetinin en önemli şehri olan Ramadi'yi ele geçirdi. Suriye'de de tarihi şehir Palmira'yı ele geçirdi. Her iki cephede de ilerledi, gücünü büyüttü. Irak'ta Bağdat'ı tehdit ediyor, Suriye'de ise -verilen bilgilere göre- Suriye'nin yarısını kontrol ediyor. Irak'ta DAİŞ'in Bağdat'a yürüyüşünü durdurmaya çalışıyorlar. Bağdat tehlikede ve panik halindedir. Türkiye buralarda aldığı güçle DAİŞ'i Rojava Devrimi'ne saldırtmak isteyebilir. Bu konuda hazırlıklı olunmalıdır. Sadece bizim niyetimiz pratiği belirlemiyor, karşı tarafın çıkarlarının ne olacağı ve onu nasıl yürüteceği her zaman hesaba katılmalıdır.

Şengal'in kurtuluşu ise DAİŞ'in güçlülüğünden dolayı değil, KDP'nin engel çıkarmasından dolayı gerçekleşmiyor. Hewler'de Kürdistan parlamentosu denen topluluk HPG ve YJA STAR güçlerini işgalci ilan etti, bunu KDP yönetimi her gün söylemektedir. Bütün dünya insanlığı Şengal'deki HPG-YJA STAR güçlerini "halkı soykırımdan kurtaran güç" olarak tanımlıyor, Güney yönetimi ise 'işgalci güç' olarak tanımlıyor. Bununla DAİŞ'le ortaklıkları da her bakımdan ortaya çıkıyor. KDP yönetiminin devlet propagandası ile DAİŞ saldırıları aynı planın parçasıdır. Bu anlamda Şengal kurtulamıyorsa bundan dolayıdır. Bizim politikamız Şengal'in kurtuluşunu bütün güçlerle birlikte yapmaya dönüktür. Tarihi olarak ulusal bir alandır. Savunmasını da demokrasisini de kendileri oluştursunlar ve biz bütün örgütler ulusal kongre çerçevesinde birleşelim ve destek verelim, diyoruz. Buna KDP yanaşmıyor, diğer örgütleri de etkisi altına alıp bize karşı çıkarmaya çalışıyor. Biz bunda ısrar edeceğiz. Tüm ısrarımıza rağmen olmasa da KDP siyasetini kabul edecek durumda değiliz.

Güney'deki durum, gerginlik sürüyor. Aslında PKK bu kadar gelişme sağlamamış olsa, sonuç alabileceklerini bilseler saldırırlar. Şu anki durum, KDP'nin politik duruşu böyledir. İran KDP'sini bu biçimde harekete geçiren kesinlikle Hewler yönetimidir. Bizi Kürt örgütleriyle de İran'la da çatıştırmak istiyor. Bunun arkasında İsrail ve Türkiye var. Yıllardır Ortadoğu'da sözde en çok karşıt, çatışmalı İsrail ve Türkiye ama bizi İran'la çatıştırmak için bu iki güç ittifak halinde. İki taraf da bunu istiyor ve KDP, KDP-İ provokasyonunu bu çerçevede geliştirdi. Güney'de durum ne olacağı belli değildir. KDP zorlandı, daraldı. Buna karşın PKK büyüdü, bundan korkuyor. Onun için de Güney'de kendini demokrasiye kapatmış, "*her şey benim olacak*" diretmesi içindedir. Fakat gelişmeler Başur'da da demokratik açılımı zorladı. Diğer partiler ise zayıftırlar. Onların denetiminden çıkamıyorlar. İktidar oyunları da var.

Güney'deki gerginliğin nedeni elbette sadece Şengal'le bağlantılı değildir. Güney'de Haziran ayında başlayacak seçim süreci var ve Ağustos'ta da seçim yapılması gerekmektedir. Seçim süreci başlarsa Barzani yasal olarak aday olamıyor, bunun için yasaların değişmesi lazım. Yasal değişiklik olsa bile seçimi kazanamayacağından korkuyor. Dolayısıyla seçim olmadan iki yıl daha başkanlığını uzattırmak istiyor. İki yıl önce de benzer durum vardı, ama başkanlık süresi iki yıl uzatılmıştı. Bizimle gerginliği bunun için araç olarak kullanmak istiyor. "*PKK ile mücadele etmemiz lazım, onu da ancak biz yapabiliriz*" diyerek YNK'yi, Goran'ı, İslami partileri Barzani'nin başkanlığına ikna etmeye çalışıyor. Bu güçleri epeyce etkilediği de söyleniyor, fakat diğer güçler de bu durumda biraz siyaset yapmaya çalışıyor, daha fazla taviz istiyorlar. Bu gerginliğin bir boyutu da budur.

İran şimdiye kadar Yemen'de, Suriye'de, Irak'ta, Arabistan'da savaştı, onun için Kürtler savaşmak istemedi. Fakat her an bu durum değişebilir. İran karşısında oldukça dikkatli olunmalıdır. Fakat var olan birçok oyun ve teşvike karşı da dikkatli olunmalıdır. Rojhilat'ın devrim potansiyeli güçlüdür. Halk bilinçlenmiş ve örgütlüdür. Mahabad'ta itlahatçıların tecavüz girişimi karşısında gösterilen tepki de bunu net ortaya koymuştur.

Bütün bu değerlendirmeler kapsamında sonuç olarak şunları belirtmek tamamlayıcı olacaktır. Bölgede çatışmalı durum sürüyor ve sürecek. Küresel sistemle ulus-devlet statükoculuğu arasındaki çatışma ve çözümsüzlük devam edecek. Bu konuda daha çok İran ve Türkiye'ye doğru yayıldığı söylemek zor değildir. Bu iki güç ise çatışmanın merkezini Arabistan'a, Kürdistan'a sevk etmeye çalışmaktadır. Böyle bir durum devrimci hamleler için oldukça fırsat sunmaktadır. Bu noktada Kürdistan'daki durum önemlidir. Kürdistan düşünce olarak da pratik olarak da öncü konumundadır. Dolayısıyla Kürdistan devriminin tarihi misyonu, rolü, sorumluluğu bulunmaktadır. Bunu doğru bir stratejik yaklaşımla ele almak ve başarı kazanıcı taktiklerle yürütmek, böyle bir ortamda hem Kürdistan özgürlük devrimini başarıya taşıyacak hem de Ortadoğu demokratik konfederalizminin önünü açacağı kesindir.

■■■

Kurucu Meclis ve deneyimleri

"Kürt Özgürlük Hareketi'nin kurucu meclis talebi derinliğine ele alındığında görülecektir ki devlete yöneltilmiş bir talep değildir. Demokrasi güçlerine yapılmış bir mücadele ve direniş çağrısıdır."

Türkiye'nin geçtiğimiz süreç içinde temel konularından biri "*Yeni Anayasa*" tartışmaları oldu. Tüm farklılıklarıyla Türkiye toplumu artık 12 Eylül anayasasına hapsolmak istemediğini tüm kesimleri şahsında ortaya koydu. Son seçimleri bu boyutuyla da değerlendirmek gerekir.

AKP sağından solundan desteklerle ayakta tutulan ve hiçbir meşruiyeti kalmayan 12 Eylül anayasasının sağladığı gayri meşru imkan ve olanaklarla seçimlere girdi, ona rağmen büyük bir darbe aldı. Bu gerici anayasaya dayanarak devlet içindeki iktidarını ve hegemonyasını sultanlığa kadar vardırmak isteyen Erdoğan ve AKP'si büyük bir yenilgi yaşadı. 140 milletvekili, yüzde 10 oranında da oy kaybetti.

Bu 12 Eylül anayasasını koruyan, onun zihniyetini, kurumlarını ve kadrolarını kendine dayanak yapan Erdoğan ve AKP'nin halklarımızla çelişkisini ortaya koyan önemli bir göstergedir. Ancak sorun bu kadarıyla sınırlı değildir. Türkiye tekçi, merkeziyetçi, otoriter ve inkarcı ulus-devlet yapılanmasının artık toplumun başına bela olduğu gerçeğini tüm açıklığıyla gördü.

Kürt sorununda inkar ve imha politikaları başta olmak üzere tüm emekçi toplumsal kesimlerin talep ve istemlerine kapalı despotik yapısı çatırdadı ve çöktü. Erdoğan ve AKP'nin başkanlık sistemi çöken bu inkarcı ve anti-demokratik sistemi restore etmeye, sürdürmeye dönük beyhude çabalar olarak tarihe geçti.

Yeni bir anayasa temelinde Türkiye toplumunun demokratikleşme ve Kürdistan halklarının özgürleşmesi çözüm bekleyen, tüm sorunlara kaynaklık eden temel sorun durumunda. Ancak bununla da kalmıyor Türkiye halkları demokrasi taleplerini hiç olmadığı kadar örgütlü, sistemli ve kitlesel bir biçimde ortaya koymuş bulunuyor.

Bunda Kürt Özgürlük Hareketi birleştiren, harekete geçiren çoğulcu, özgürlükçü yapısıyla dinamo rolü oynuyor. Kürt Özgürlük Hareketi'nin yürüttüğü 42 yıllık kesintisiz mücadele Türkiye'yi kesin bir yol ayrımına getirmiş bulunuyor. Son süreçte Türkiye demokrasi ve özgürlük güçlerinin katılımı, Rojava'da yaşanan gelişmeler, bölgenin kaostan kurtulma çabalarıyla da birleşen bu dinamizm Türkiye'yi köklü bir değişime zorluyor.

Seçimlerden sonra yoğun tartışmalar yaşandı ve bu tartışmalar hala kim kiminle koalisyon kuracak, koalisyon hangi müşterekler üzerinden sağlanacak, bu seçenekler Türkiye'ye ne getirir ne götürür birçok boyutuyla sürüyor.

Ancak görülen odur ki mesele kimin kiminle koalisyon kuracağından ziyade kurulacak hükümetin misyonu ne olacak noktasında düğümleniyor.

Zira Türkiye'de yaşanan sistem krizinin kaynağı olan olgular bunu dayatıyor. Kürt Özgürlük Hareketi, Türkiye demokrasi hareketi, bölge ve dünyada yaşanan gelişmeler Türkiye'ye kimin ya da kimlerin hükümet olacağına değil; kurulacak hükümetin ne yapacağı noktasına odaklanmasını dayatıyor. Bunu herkesten önce okuyan ve dile getiren her zamanki gibi yine Kürt Özgürlük Hareketi olmuştur.

Önder Öcalan'ın başlattığı çözüm süreciyle Türkiye'yi yeni bir yapılanma sürecine soktuğu, bunun için gerçekleşebilir, silahsız ve demokratik siyasete dayanan makul öneriler geliştirdiği herkesin malumu.

Seçimler öncesi süreç her ne kadar Erdoğan ve AKP'si tarafından kesintiye uğratılsa da herkes bunun devam ettirilmesi dışında bir seçeneğin ucu iç savaşa kadar gidecek bir süreç başlatacağını ısrarla dile getiriyor. Konuyla ilgili Kürt Özgürlük Hareketi seçim sonrası açıklamalarında sürecin nasıl devam ettirilmesi gerektiğine ilişkin son derece çarpıcı açıklamalarda bulundu bulunuyor.

"***Şu anki Meclis yetersizlikleri de olsa Türkiye'nin tüm farklı etnik, inançsal ve siyasal topluluklarını kapsamaktadır. Bu karakteriyle Kurucu Meclis olma özelliği taşımaktadır. Bu bilinçle hareket edilmelidir. Herkes Türkiye'nin yeni bir anayasaya ihtiyacı olduğunu söylemektedir. Bu açıdan derhal Türkiye'nin demokratikleşmesini sağlayacak ve tüm sorunlarını çözecek, barış ve istikrarı kalıcı hale getirecek yeni anayasa çalışmalarını bir Kurucu Meclis sorumluluğuyla başlatmalı, böyle bir anayasa topluma mal edilerek toplumun katılımıyla Türkiye halklarına armağan edilmelidir.***"

Görüldüğü gibi KCK Yürütme Konseyi Eşbaşkanlığı bunu açıkça ifade etmiş ve bunun için Kürt Halk Önderi Abdullah Öcalan'ın özgür yaşam ve çalışma koşullarına sahip olması gerektiğini belirtmiştir. Kuşkusuz İmralı'daki görüşmeler ve müzakere süreci geçmişte olduğu gibi devam edemez. Bu temelde müzakere gerçeğinin yeniden tanımlanması gerektiği ortaya konulmuştur. Yine yeni oluşan meclise bir kurucu meclis gibi yaklaşılması ve halklarımızın taleplerini karşılayacak, sorunlarına köklü çözümler getirecek yeni bir anayasanın hazırlanması öne sürülmüştür.

Bu üç koşul temelinde HDP'nin de asgari bir demokratik yeniden yapılanma programı ortaya koyup, yeni hükümet kuruluşuna bu temelde yaklaşarak, seçilen meclisi yeni bir demokratik anayasa ve yasal düzenlemeleri gerçekleştirecek bir kurucu meclise dönüştürmeyi esas alacağı anlaşılmaktadır.

Bu anlamda önümüzdeki süreçte gündeme sık sık gelecek konulardan biri de, "*Kurucu Meclis*" meselesidir. Geçmişte AKP'nin yeni bir anayasa hazırlamada yaklaşımlarını, yöntemini ve fikirlerini tehlikeli bulan Türkiye demokrasi güçleri ve bazı muhalif kesimler, AKP'nin anayasayı değiştirme ve yeni anayasa yapma yetkisinin bulunmadığını iddia ettiler. Yeni bir anayasanın ancak, bu amaçla oluşturulacak bir Kurucu Meclis tarafından hazırlanabileceğini ileri sürdüler. Bunu iddia edenler arasında, sadece Kürt Özgürlük Hareketi ve Türkiye demokrasi güçleri bulunmuyor, otorite sayılan hukukçular da var. Bir de seçimlerle Türkiye toplumunun %60'ı AKP'ye güvensizliğini ve duyduğu tepkiyi çok net dile getirmiştir.

HDP'nin seçim zaferi, Türkiye halklarıyla Kürdistan halklarının buluşma zaferidir. Kürt halkının tutumu; Önder Apo'nun, Kürt Özgürlük Hareketi'nin ve HDP'nin; Kürtlerin siyasi iradesi ve muhatabı olduğunu, Kürt sorununun çözümünün ancak bunlarla müzakereyle çözüleceğini bir daha gözler önüne sermiştir. Muhatap ve temsil konusunda yürütülen yersiz tartışmalara son vermiştir. Şu anki meclisin yetersizliklerine karşın Türkiye'nin tüm farklı etnik, inançsal ve siyasal topluluklarını kapsayan bir meclis olarak kurucu meclis olma özelliği gösterebileceği dile getirilmiştir.

Mademki Kürt Özgürlük Hareketi ve Türkiye demokrasi güçleri tarafından yeni oluşan meclis bileşiminin, halklarımızın ihtiyaçlarını karşılayacak bir anayasa yapmak üzere bir "*Kurucu Meclis*" gibi ele alınması fikri ortaya atılmıştır; öyleyse kurucu meclis nedir, hangi koşullarda gündeme gelir, görevleri, özellikleri ve kimi örneklerine bakmak faydalı olacaktır.

KURUCU MECLİS NEDİR?

"Kurucu meclis, yeni bir anayasa hazırlamak için oluşturulan bir kuruldur. Kurucu meclis anayasada istediği değişikliği yapabilir, onu sınırlayacak hiçbir güç bulunmamaktadır. Genelde askeri darbeler sonrası oluşturulan kurucu meclisin görevi yönetimin sivil kişilere verilmesine kadar devam eder.

Kurucu meclisin başkanı aynı zamanda devlet başkanı sıfatına sahiptir. Daha sonra gelecek yönetim anayasada değişiklik yapmak isterse kurucu meclisin anayasaya koyduğu kurallara bağlı kalmak zorundadır ve ancak onların çizdiği sınırlar dahilinde değişiklik yapabilir." (Vikipedi)

"Yeni kurulan bir devlette veya devrim-hükümet darbesi gibi değişikliklerde, yeni düzeni kurmak ve bundan sonra yapılacak işleri kararlaştırmak için kurulan meclistir. Örneğin, ülkemizde 27 Mayıs devriminden sonra toplanan kurucu meclis. Hukuken anayasa yapmak, mevcut sistemi değiştirmek için siyasi partilerden bağımsız olarak toplumun her kesiminden birilerinin bir araya gelerek oluşturdukları meclis. 1924 meclis seçimleri ve 1961 kurucu meclisi bunun örneklerindendir." (Uludağ sözlük)

Kurucu meclis hakkında fazla kaynak bulunmuyor. Sınırlı kaynaklarda ise kurucu meclis, yeni bir anayasa hazırlamak için oluşturulan bir kurul olarak tanımlanıyor.

Kurucu meclisin anayasada istediği değişikliği yapabileceği onu sınırlayacak hiçbir gücün bulunmadığı diğer bir hususu oluşturuyor.

Kurucu meclisin görevleri olarak;

• Yeni anayasayı ve bu anayasanın halkoyuna sunuluş yasasını hazırlamak;

• Halkoyuna sunulan ve kabul edilince kesinleşen anayasanın ilkelerine uygun Siyasi Partiler Yasası'nı hazırlamak

• Yeni Anayasa'nın ve Siyasi Partiler Yasası'nın hükümlerini göz önünde tutarak, Seçim Yasası'nı hazırlamak;

• Kararlaştırılacak tarihte yapılacak genel seçimlerde meclis oluşup, fiilen göreve başlayıncaya kadar, yasama görevlerini yerine getirmek, hususları belirtiliyor.

Örneklere bakıldığında genelde devrimler, askeri darbeler ve sistemin kaosa girdiği dönemlerde karşımıza çıkan kurucu meclis, yönetimin seçilmiş, meşru yapılarca devralınmasına kadar devam ediyor.

Kurucu meclisin başkanı aynı zamanda devlet başkanı konumunda oluyor.

Daha sonra gelen yönetim anayasada değişiklik yapmak isterse kurucu meclisin anayasaya koyduğu kurallara bağlı kalmak zorunda oluyor ve ancak kurucu meclisin çizdiği sınırlar temelinde değişiklik yapabiliyor.

Krize giren bir sistemin yeniden yapılandırılması temelinde gündeme gelen kurucu meclis, belirli bir süre içinde misyonunu tamamlayıp dağılan geçici bir meclis olarak değerlendiriliyor.

TÜRKİYE TARİHİNDE KURUCU MECLİS DENEYİMLERİ

Türkiye'de 1960 ve 1980 askeri darbelerinden sonra iki kurucu meclis oluşturulmuştur. İlk meclis de kimi akademisyenlerce kurucu meclis olarak değerlendirilmektedir ve doğruluk payı yüksektir.

1. Kurucu meclis deneyimi: 1960 ve 1980 askeri darbeleri üzerinden ele alındığında Türkiye'de kurucu meclisler, askeri müdahaleler sonunda ortaya çıkmıştır. Bu anlamda ele alındığında ilk kurucu meclis, 1960-61 Kurucu Meclisi'dir. 27 Mayıs 1960 darbesini gerçekleştiren, Milli Birlik Komitesi önce yeni bir anayasa yapılması için öğretim üyelerinden bir komisyon kuruyor. Bu komisyonun hazırladığı taslak tepkilere yol açınca, 13 Aralık 1960 tarihinde bir yasa çıkararak kurucu meclis oluşturulması kararına gidiliyor.

Bu kurucu meclis Mili Birlik Komitesi ile Temsilciler Meclisi'nden oluşturuluyor. Bu meclisin hazırladığı Anayasa 9 Temmuz'da halk oyuna sunuluyor ve %61,5 evet oyu alarak yürürlüğe giriyor. Kurucu meclisin yetkileri ve varlığı da bu tarihte sona eriyor.

2. Kurucu meclis deneyimi: 12 Eylül 1980 darbesinden sonra yeni bir anayasa hazırlaması için 29 Haziran 1981 tarihinde ikinci kurucu meclis oluşturuluyor. Bu meclis 160 kişiden oluşuyor ve siyasi partilerden temsilcilerin bu mecliste yer almasına izin verilmiyor.

Bu meclisin hazırladığı ve günümüzde varlığını sürdüren 12 Eylül anayasası, 7 Kasım 1982'de süngülerin gölgesinde ve sıkıyönetim koşullarında halk oyuna sunuluyor ve malum olduğu gibi % 91,2 evet oyu alarak kabul ediliyor.

KURUCU MECLİS DENEYİMLERİ:

Öncesine ilişkin fazla bir kaynak bulunmuyor ancak son yıllarda önemli gelişmelere sahne olan üç Latin Amerika ülkesinde kurucu meclis süreçlerinden geçilmiştir. Bu ülkeler, ilerici demokratik hükümetlerin seçimlerle işbaşına geldiği Venezüella, Bolivya ve Ekvador'dur.

Bolivya, Venezüella ve Ekvador'da kurucu meclisler alışılageldiği üzere darbe ya da devrim sonrasının kurucu meclisleri biçiminde ortayı çıkmıyorlar. Bu anlamıyla daha günce ve Türkiye'nin durumuna uygun özellikler içeriyorlar.

EKVADOR KURUCU MECLİS DENEYİMİ

Ekvador'da kurucu meclis, seçimlerle işbaşına gelen ilerici hükümet tarafından oluşturuluyor.

Toplam 130 temsilciden oluşan kurucu meclisin 100 temsilcisi bölgelerden oluşan Ekvador'un 22 bölgesinden seçiliyor. Her bir bölge, nüfusuna uygun bir sayıyla temsil ediliyor. 24 temsilci de Ekvador'un genelinden seçiliyor. Kalan 6 temsilci ise Ekvador dışında yaşayan Ekvadorlular'ı temsilen seçiliyorlar.

Bunlar bir araya gelerek kurucu meclis çalışmalarını başlatıyorlar. Yeni anayasanın hazırlanması ve devlet kurumlarının yenilenmesinden sorumlu kurucu meclis, önce bir çalışma iç tüzüğü oluşturuyor sonra her biri 13 üyeden oluşan 10 çalışma komisyonu kuruyor. Bu komisyonlar, kalkınma, temel haklar, bölgesel yapılanma, çalışma ve üretim ile yasama modeli gibi başlıklarda çalışma yürütüyorlar.

Tam yetkiye sahip olan kurucu meclis, ilk oturumunda Devlet Başkanı Rafael Correa'nın görevini onaylıyor ve Ekvador yasama meclisi, Ulusal Kongre'nin faaliyetlerini kurucu meclis çalışmalarını tamamlayana kadar askıya alıyor.

Burada kurucu meclis 2006 yılı Kasım ayında yapılan seçimlerde %56,8 oy toplayarak işbaşına gelen Rafael Correa'nın önerisi temelinde gündeme geliyor. Seçimlerden önce halka anayasayı değiştirmek üzere bir Kurucu Meclis toplanmasını öneren Rafael Correa seçimlerden sonra kurucu meclisi halkın onayına sunuyor.

Tabi işbirlikçi tekelci ve egemen kesimler kurucu meclis fikrine şiddetle karşı çıkıyorlar ama başarılı olamıyorlar. Yapılan halk oylamasında halkın ezici bir çoğunluğu yeni anayasa yapmak üzere bir kurucu meclisin oluşturulmasına oy veriyor.

VENEZÜELLA KURUCU MECLİS DENEYİMİ

1998 seçimlerinden önce Chávez yeni bir anayasa yapılmasını ve bunun için bir kurucu meclisin seçileceğini vaat ediyor. Toplumun tüm kesimlerini kapsayacak bir anayasayla halk ve ülke karşıtı anayasadan, yasalardan ve yapılardan kopulmasını propagandasının ana başlığı yapıyor.

Seçimlerde toplumsal muhalefeti birleştiren Chavez güçlü bir destekle iktidara geliyor.

Söz verdiği gibi seçilir seçilmez yeni ve demokratik anayasayı yapacak kurucu meclis kurulması için çalışmalara başlıyor. 1999'da yapılan referandumda kurucu meclis toplumdan %88'i oranında destek alıyor. Bu temelde kurucu meclis "Anayasal Meclisi" adıyla kuruluyor. Halk desteğini alan bu meclis kısa sürede çalışmalarını tamamlıyor ve 2000 yılında yapılan referandumla yeni anayasa kabul ediliyor.

Çok ayrıntılı olmasa da ana hatlarıyla Venezüela ve Ekvador örnekleri incelendiğinde Türkiye ile paralellikler gösteriyor ve kimi sonuçlar sunuyor. Öncelikle Türkiye'de olduğu gibi illa da darbelerden sonra gündeme gelen bir yöntem olarak ele alınamayacağı ortaya çıkıyor. Bu da "*darbe ya da ihtilal mi olduki kurucu meclis kuralım*" diyenlere iyi bir yanıt oluşturuyor

Yine Kurucu Meclis'in önüne konan görevi halkların lehine yerine getirebilmesi birçok koşulu gerektiriyor. Yoksa kurucu meclis oluşturmak demokratik bir anayasa ve demokratik bir ülke ortaya çıkarmaya yetmiyor. Halkların lehine özgürlükçü ve demokratik bir anayasal sistem ortaya koyabilmesi esas olarak kuruluş amacına, bileşimine ve demokratik kamuoyunun örgütlülüğüne tabi eylem gücüne bağlı olarak gerçekleşebiliyor.

Kurucu meclisin toplumun mu devletin mi çıkarlarını esas aldığı büyük önem taşıyor. Devletin yeniden yapılandırılması temelinde mi toplumun demokratik taleplerinin karşılanması temelinde mi oluşturulduğu belirleyici önem taşıyor.

Yeni anayasa yapımı tartışmaları sırasında gündeme gelen kurucu meclis önerisi, kimi çevrelerce yaşamda karşılığı olmayan bir öneri olarak gösterilirken, AKP ve çevresi, kurucu meclis oluşturulmasını darbeyle bir tuttu. Muhtemelen önümüzdeki süreçte de yaklaşımı bundan farklı olmayacaktır.

Kurucu meclis yoluyla ya da değil her biçimde halklarımızın temel hak ve özgürlüklerini garantiye alan, demokratik eşitlikçi, kadın özgürlükçü, ekolojik sistemini ortaya çıkaracak bir anayasa halklarımızın örgütlü birliği ve mücadelesiyle gerçekleşebilir. Bu anlamıyla Kürt Özgürlük Hareketi'nin kurucu meclis talebi derinliğine ele alındığında görülecektir ki devlete yöneltilmiş bir talep değildir. Demokrasi güçlerine yapılmış bir mücadele ve direniş çağrısıdır.

■■■

Nasıl bir devrim?

Marx "*Filozoflar dünyayı, yalnızca, çeşitli şekillerde yorumlamışlardır; oysa sorun onu değiştirmektir*'' der ve devrime çağırır. Oldukça pozitif bir mesaj içeren bu çağrı ile bizde oluşturulan devrim algısı farklılık arz eder. İçine girmek, yer almak bilinç ister, kararlılık ister.

Devrim sözcüğü, kavram olarak İngilizce '*revolution*' kelimesinden kaynağını alır. Revolution'un verdiği anlamı tam vermeyen -ki burada eskiyi yıktığı kadar yerine yenisini kurma vardır- devrim kelimesinin genel olarak zihinlerde negatif bir algı oluşturduğu, böyle bir mesaj verdiği açıktır. Yıkar, fakat yerine yenisini kurmaz. Toplumsal algı biraz böyledir. Devrim zor, yapılmaması gereken, düzeni bozan bir anlam kazanmıştır toplumsal hafızada. Belki bilinçli bir çabanın ürünü değildir ama oluşturduğu algı itibariyle bu çevirinin oldukça sorunlu olduğunu ve olumsuz bir rol oynadığını söylemek mümkündür.

1980 askeri darbesinden sonra devrim ve devrimcilik en uzak durulması gereken işler olarak gösterilmiş, bunun yoğun propagandası yapılmıştır. Öyle ki devrimcilik kurulu düzeni değiştirme, daha iyisini getirme değil de daha çok kaos ve kriz yaratarak huzuru bozma eylemi olarak lanse edilmiş ve bu sayede toplum kurulu sisteme mecbur kılınmıştır. İkili bir yaklaşımla hem toplumda yeni arayışların önüne geçilmiş hem de var olan sistemin bekçiliği, sistemden en fazla rahatsız olan, onun mağduru olan kesimlere yaptırılmıştır. İncelikle yürütülen bu siyaset tarzının büyük oranda sonuç aldığını, gelecek ütopyası olmayan, günübirlik yaşayan bir toplum gerçekliğini açığa çıkardığını bunun da toplumsal bir kriz hali olduğunu söyleyebiliriz.

Peki, tarihi arka plan devrim ve devrimcilerden nasıl söz ediyor. Hakikat bu gibi devrimi yapanların önüne çıkmıştır. Gerek Fransız Devrimi'nde gerek Ekim Devrimi'nde gerek de diğer devrimlerde böyle bir gerçeklik görmek mümkün.

Devasa Ekim Devrimi nasıl oldu da 70 yıldan sonra ömrünü tamamladı. Dünyanın üçte birini etkisine alan, kapitalizm karşısında tam bir denge pozisyonunda olan Ekim Devrimi neden kalıcı olamadı, kendisini sürekli kılamadı. Askeri ve siyasi olarak büyük bir güç haline gelen Rus devrimi hangi gerekçelerle uzun ömürlü olamadı. PKK Önderi Abdullah Öcalan, '*'Kaybettiren temel noktanın halkların komünal ve demokratik duruşunu esas almamaktan geçtiği kanısındayım. Ne kadar toplum analizleri yapılsa, strateji ve taktikler oluşturulup örgüt ve eylemler konulsa, hatta zaferler kazanılsa da varılacak nokta yine sisteme en kötüsünden buluşmadır. 20. yüzyılın dahi devrimcisi Lenin 'demokrasi dışında sosyalizme giden yol yoktur' derken temel doğruyu söylüyordu. Ama o bile, başta iktidar hastalığına bulaşınca, en kestirmeden 'hiç demokrasi deneyimi yaşamadan' sosyalizme gidilebileceğine inandı. Dayandığı iktidarın 70 yıl sonra da olsa en çapulcu kapitalizme götüreceğini herhalde düşünmüyordu*'' değerlendirmesinde bulunur ve devamında '*'devrimcilerin amaçları kadar araçları da temiz olmalı*'' demektedir.

Biliyoruz ki kapitalizmin insan ve topluma dair bir derdi yoktur. Bunlar umrunda bile değildir. Zaten toplumsal olana tümüyle de karşıdır. İnsanı bir gelir kaynağı olarak görür. Çıkarı için her şeyi yok edebilir. Ortadan kaldırabilir. Ama sosyalistler bunu yapamaz. Bu anlamıyla kapitalizmin karşısında duran sosyalizmin, sosyalist bloğun silahlanmaya aşırı önem vermesi, zoru öne çıkarması, toplumsal çıkar adına uyguladığı devletçilikle toplumu-bireyi neredeyse görünmez kılması, burjuvaziye karşı proleteryanın diktatörlüğünü savunması, iki sistem arasındaki farkın bulanıklaşmasına, alternatif olduğunu söyleyen sosyalizmin karşıtına benzeşmesine neden olmuş ve etkisini büyük oranda kaybetmesine yol açmıştır. İdeolojik olarak farklı kulvarları temsil iddiası olsa da fiilen birbirine yaklaşan, özde bir değişikliği ifade etmeyen durum giderek alternatif yaşam paradigmasının etkisini kaybetmesine, kapitalizmin kendisini tek ve vazgeçilmez sistem olarak sunmasına neden olmuştur.

"*İnsan insanın kurdudur*", "*doğa insanın hizmetindedir*", "*erkek esas kadın talidir*", "*ekonomi toplumu ayakta tutan temel olgudur*" yaklaşımları tam da bu zeminden beslenmiş ve temel kural haline gelmiştir. Bireycilik had safhaya vardırılmış, insan neredeyse sosyal çevresinden soyutlanır olmuştur. Kapitalizm zaferini böyle ilan etmiş, bu zeminde halklara karşı en pervasız saldırılara girişmiştir.

''Kendisi özel, düşüncesi komünal olmaz. Kendisi de düşüncesi de komünal olanlar devrim yapabilir''

''Rojava Devrimi her açıdan önemli örnek oluşturuyor ve nasıl bir devrim sorusuna gereken cevabı veriyor. Rojava Devrimi doğru ideolojik perspektif ve buna uygun örgütlenmenin devrimci deneyimi oluyor. Sadece zora dayalı olmayan bağrında güçlü bir toplumsal inşanın olduğu Rojava Devrimi adeta çağımızın devrim tanımını yapıyor. Rojava Devrimi'nde askeri yan meşru savunma boyutunda kalıyor ve esas belirleyici olan toplumun tabandan başlayarak inşa edilmesi oluyor.''

mudur? Görüyoruz ki bu durumun tam tersi bir gerçeklik var. Gerek Fransız Devrimi'nde gerek büyük Ekim Devrimi'nde gerek de 20. yüzyıl boyunca gelişen ulusal kurtuluş devrimlerinde göze çarpan en belirgin yan daha güzel bir yaşam, daha yaşanılır bir dünya olmaktadır. Özgürlük, eşitlik, adalet ilkeleri temelinde gerçekleşen tüm bu devrimlerin öz itibariyle pozitif bir toplumsal inşa amacı güttükleri şüphe götürmez. Her bir devrimsel süreç büyük bedeller verilerek hayat bulmuş, insanlığın yüz akı diyebileceğimiz nice kahramanlar canları pahasına bu mücadele de yer almıştır.

Fakat zamanla bu devrimlerin amaçlarından uzaklaştıklarını, çıkış süreçlerindeki idealleri ile fiili durum arasında fark oluştuğunu, giderek kendi karşıtlarına dönüştüklerini görüyoruz. Hemen her devrimde böyle bir gerçeklik adeta kader

Tarihsel deneyim sadece fiziki bir altüst oluşun hiçbir sorunu çözmediğini hatta alternatifi inşa edilmediğinde daha fazla kaos zemini olduğunu göstermektedir. Verili sistem varlığını sürdürdükçe onu yürütenlerin bir önemi yoktur. Asıl tehdit kapitalizmin yaşam felsefesinden, yarattığı birey tipinden gelmektedir. Dönüşüm de bu noktalarda gerekmektedir. Kapitalizmden zihni kopuş yapmadan verilecek mücadele havanda su dövmenin ötesine geçememektedir. Bu durumu değerlendiren Önder Abdullah Öcalan "***Yanıltmayan, topluma gerçek projeler ve paradigmalar sunan bilim ve bilim yapılanmalarına, sosyal bilim okul ve akademilerine ihtiyaç vardır.***

Mücadele öncelikle entelektüel alanda, yani zihniyet alanında kazanılmalıdır. Zihniyet devriminin belirleyici önem kazandığı bir süreç yaşanmaktadır'' demektedir.

O halde toplumsal dönüşüm öncelikle fikirde olmalı, kapitalizmden ideolojik bir kopuşu esas almalıdır. Kapitalizmin bio-iktidar dönemini yaşadığı, insanın duygu, düşünce ve davranışlarına doğrudan yön verilme sürecinden geçtiğimiz bir çağda devrimci mücadelenin zihniyet yanı daha fazla öne çıkmakta ve temel bir rol oynamaktadır. Kapitalizm "*ideolojiler dönemi kapandı*" propagandasını boşuna yapmamaktadır. Alternatifin öncelikle zihniyet de gelişeceğini kendisi de bilmektedir. Bilimi, bilim insanlarını bu kadar denetimine alması, o alanda alternatif seslerin çıkmaması için büyük özen göstermesinin altında bu gerçeklik yatmaktadır. Önder Apo, "*bilim insanları kapitalist sistemin sürdürülmesinde, Sümer rahiplerinden daha tehlikeli bir rol oynuyorlar*" derken bu gerçekliğe vurgu yapmakta, sözü edilen bilim softalarını teşhir etmektedir.

Diğer bir temel konu devrimin geneli kapsaması hususudur. İçinden geçtiğimiz dönem ne Fransız Devrimi ne de Ekim Devrimi sürecine benzemektedir. Farklı bir toplumsal zemindeyiz. Toplumun sınırlı bir kesimi ile yapılan devrimler dönemi büyük oranda kapanmıştır. Devrim genelleşmeli ve toplumun ezici kesimini kapsamalıdır ki ayakta durabilsin. Eskinin zora dayalı belli bir kesime dayanan devrim yaklaşımı günümüzün toplumsal gerçekliği karşısında büyük oranda geçerliliğini yitirmektedir. Bunu söylerken günümüzde devrimci zor kullanılmaz, kullanılsa da sonuç almaz demiyoruz. Bu gün de devrimci zor sonuç alıcı özelliğini korumaktadır. Özellikle Ortadoğu da böyle bir zemin fazlasıyla mevcuttur. Rojava Kürdistan deneyimi bunun somut örneğidir. Fakat tek devrimsel yöntemin bu olmadığını, farklı yol ve yöntemlerle de büyük devrimsel dönüşümlerin gerçekleşebileceğini her geçen gün daha fazla görüyoruz.

Sistemden rahatsız olanların, alternatif bir yaşamı savunanların, bunun mücadelesini verenlerin öncelikle zihniyet gücüyle ortaya çıkması ve kurulu kapitalist sistemi öncelikle buradan doğru aşması elzemdir. Devrim zihniyette başlamalı, zihniyet gücüyle ayakta durmayı esas almalıdır.

20 yüzyıl deneyimi sadece zora dayalı devrimlerin nasıl büyük yıkımlar getirdiğini, nasıl büyük acılar yaşattığının önemli örnekleri ile doludur. Sadece Rus devriminde milyonlarca insanın hayatını kaybetmesi bile yaşanan vehameti anlamaya yeter. Çağın bilimsel-teknik gelişmeleri zora dayalı bir devrimci pratiğin nasıl büyük riskler barındırdığını göstermektedir. Kimyasal silahlar bunun en somut ifadesidir. Önder Apo, ''***Toplumların dönüşümlerinde önemli kırılma ve yeniden yapılanma anları olan devrimler, 19. ve 20. yüzyılın sağ ve sol mantık yapıları ile gerçekçi olarak kavranamazlar. İnsanlık adına bu en büyük fedakarlık hareketlerini doğru tanımlamak önemini korumaktadır, çözülüş tarzına ve sonuçlarına bakarak uğruna milyonların büyük fedakarlık yaptığı Sovyet devrimini yeniden tanımlama ihtiyacının ne kadar önemli olduğu anlaşılırdır. Son iki yüz yılın modernlik adına deryalar kadar acısı, kanı, şiddeti ortaya çıktıktan sonra, özellikle II. Dünya Savaşı'nın dehşetiyle iktidar, şiddet ve ideolojik kamuflaj araçları sınırlı olarak tartışma gündemine geldi***'' demektedir.

Bu anlamıyla vurgulamak gerekir ki devrimin zihniyette gerçekleşmesi esas olurken, onun yaygın ve toplumun tüm katmanlarını kapsayan, her ferdinin içinde aktif yer aldığı, öznesi olduğu bir devrimci örgütlenme süreci, kalıcılaşan ve örnek olan bir devrim için temel koşul olmaktadır.

Bu noktada devrimlerin diğer yanı - üsten, fiziki müdahalelerle değişimi yaratma- hala bir yöntem olarak geçerliliğini korumakla birlikte; günümüz de yatay örgütlenme yanı daha fazla öne çıkmakta ve çözümü mümkün kılma özelliği taşımaktadır. Uygun koşullarda devrimci müdahalelerle üsten değişim ve dönüşümü sağlamak imkan dahilinde olurken, alttan başlayarak üste doğru toplumu örgütleyerek de toplumsal değişim ve dönüşümü yaratmak mümkün olmakta ve bu tarz tarihsel tecrübe ile de görülmektedir ki devrimi daha fazla kalıcılaştırmaktadır.

Tabiki bu örgütlenme süreci devrimci kişilik, devrimci bir karakter istemekte, sistemden zihni kopuş kadar yaşamsal bir kopuş da gerektirmektedir. Bunu gerçekleştirmiş komple bir insan istemektedir. Sosyalist kişilik istemektedir. Önder Apo bu konuda, ''***PKK, ne mülk olan, ne de mülk edinen inanç ve moral sahibi sosyalist kişiliği yaratarak, Ortadoğu'nun büyük insanlık ve sosyalist devrimini gerçekleştirme mücadelesini, emperyalizmin, sömürgeciliğin ve her türden gericiliğin karşı engellerine rağmen yükseltiyor ve zaferi yaratma yolunda dünyayı sarsan adımlarla ilerliyor. Onun bu önlenemez başarısı, bilimsel sosyalizmin zaferidir***'' diyor. Ve devamında ''***kendisi özel, düşüncesi komünal olmaz. Kendisi de düşüncesi de komünal olanlar devrim yapabilir***'' değerlendirmesinde bulunuyor.

Tarihsel deneyim bize devrimlerin sonuç almamasında zihniyette yaşanan sorunlar kadar devrimin öncü kadrosunu, militanını yaratma sorunlarının da olduğunu göstermekte ve yaşanan öncülük sorunlarının devrimlerin uzun süreli olmamasında başat rol oynadığına işaret etmektedir. Anlaşılıyor ki sadece söylemek, alternatifi dile getirmek yetmemekte, dile geleni yaşamsallaştırma, pratize etme de en az söylem kadar önemli olmaktadır. Türkiye solu pratiği bunun fazlaca örneği ile doludur. Türkiyeli devrimciler, büyük oranda doğru söylediler, önemli tahlillerde bulundular fakat söylediklerini yaşamda temsil etmede, buna uygun öncülük yapma da zayıf kaldılar ve bir yerden sonra inandırıcılıklarını yitirdiler. Kuşkusuz Deniz'in, İbrahim'in, Mahir'in güzel bir ülke özlemleri vardı ve oldukça gerçekçiydi fakat düşünceleri güncelleştirilip, yaşamsal kılınamadığı için, sınırlı kalmış, yaygınlaşamamıştır. Aynı durum dünyanın farklı yerlerindeki devrimler için de geçerlidir.

Bu noktada tartışmamızı biraz daha ileriye götürdüğümüzde temel soru şu oluyor: Temel çelişki nedir, bunu çözüme kavuşturacak yol ve yöntem hangisidir? Toplumsal çelişkinin doğru ya da yanlış tespiti verilecek mücadeleyi de etkilediğinden üzerinde önemle durulmayı gerektirmektedir. Devrimcilerin hangi çelişkiyi baz alıp çıkış yapacakları bu anlamıyla önemli olmaktadır. Önder Apo, "***toplumu ayakta tutan temel değerler ahlaki ve politik değerlerdir, diğerleri talidir***'' demektedir. Kapitalizm ise toplumu ayakta tutan temel olgunun ekonomi olduğunu söylemekte ve ahlakın yerine hukuku, politikanın yerine ise bürokratik siyaseti koymaktadır. Halbuki Önder Apo belirleyici olanın ahlak ve politika olduğunu söylüyor. Bu noktada görüyoruz ki kapitalist bireyciliğe karşı demokratik-komünal bireysellik toplumsal dönüşümün temeli olmakta, toplumda ahlaki-politik ölçüleri yükseltme, demokratik-ekolojik-kadın özgürlükçü felsefeyi geliştirme temel devrimsel çalışma olmaktadır.

Yakın zamanda yaşanan bir gelişme bahsi geçen konuyu anlamak açısından önemli bir örnek oluşturdu. ABD Başkanı Obama Küba Devlet Başkanı Raul Castro ile görüştü. Birçokları bunu şaşkınlıkla değerlendirdi, yorumladı. Fakat iyi bir gözlemci, Afganistan'a müdahale ile başlayan Irak ile devam eden Ortadoğu'ya yönelik emperyal saldırıların yeni ve temel bir çelişkiyi ortaya çıkardığını görür. Sağ-sol, ezen-ezilen çelişkisini de aşan ve her geçen gün daha fazla gündemi yakıcı bir şekilde meşgul eden laik-radikal dinci çelişkisi oluşmuş durumdadır. Artık sol adına siyaset yürütenler eskisi gibi kapitalizm için tehdit oluşturmamakta- ya da böyle görülmekte- tehdit radikal dinci hareketlerden beklenmektedir. Her ne kadar bu durum, esas çelişkiyi gizlemeye yönelik bilinçli bir faaliyet olsa da önemli bir etki yarattığı aşikârdır.

Çağımızın önemli düşünürlerinden Hannah Arendt de ''***insanlık yaşadığı sorunları şiddet yöntemi dışında çözme yolu bulamadığı ya da başka çözüm yolları geliştiremediği için zor ve şiddet yöntemini kullanmaya devam ediyor***'' diyerek meseleye farklı bir açıdan yaklaşmaktadır.

Tüm bunların ortasında Rojava Devrimi her açıdan önemli örnek oluşturuyor ve nasıl bir devrim sorusuna gereken cevabı veriyor. Rojava Devrimi doğru ideolojik perspektif ve buna uygun örgütlenmenin devrimci deneyimi oluyor. Sadece zora dayalı olmayan bağrında güçlü bir toplumsal inşanın olduğu Rojava Devrimi bu anlamıyla adeta çağımızın devrim tanımını yapıyor. Klasik bir toplumsal devrimde askeri yan ön plandadır, var olan yönetim üstten zor kullanılarak değiştirilir. Fakat Rojava Devrimi'nde askeri yan meşru savunma boyutunda kalıyor ve esas belirleyici olan toplumun tabandan başlayarak inşa edilmesi oluyor. Devrim alternatif toplumun inşası, kültürel bir dönüşüm oluyor. Ve tabiki ekonomik ve siyasal bir sistemin yenilenmesi oluyor.

Burada dikkat çeken yan kuruculuk oluyor. Yani devrimin eskiyi yıkan yanı kadar yeniyi inşa eden, kuran yanı öne çıkıyor. Yine devrim sadece bir toplumsal kesimin, halkın, inancın öncüsü olduğu, sınırlı bir toplumsal tabandan değil farklı etnik ve inanç kesimlerinden halkın içinde olduğu geniş bir toplumsal tabandan besleniyor. Bu anlamıyla geçmiş deneyimlerinden oldukça farklılık arz ediyor. Devrim birilerinin değil herkesin, bir kesimin değil tüm toplumsal kesimlerin devrimi oluyor. Bu da devrimin ikinci temel özelliği oluyor. Diğer bir yan alternatif bir paradigmaya dayanması oluyor. Devlet ve iktidar karşıtıdır ve esas gücünü buradan alıyor. Marksizmin düştüğü hataya düşmeden, kapitalizmi toplumsal gelişmede zorunlu bir ilerleme olarak görmeden, kendi yaşam sistemini inşa etme, sosyal, kültürel, siyasal, ekonomik alanda köklü bir yeniden yapılanma belirgin yan oluyor. Kapitalizmin sınırlarında, onun çeperinde hareket etmiyor, tarih içinde gelişen komünal-demokratik kültürü kendisine referans alıyor ve oradan besleniyor. Bundandır ki dünya ilerici insanlığı başta olmak üzere hemen herkes hayranlıkla Rojava 'ya bakıyor. Umudu orada görüyor. Her ne kadar DAİŞ saldırılarıyla, meşru savunma yanı ön plana çıksa da dikkat çeken esas yan toplumsal inşa yanı oluyor.

Toplumbilimciler, siyasal analistler doğal olarak soruyor? Ortadoğu'da kan gövdeyi götürürken, etnik ve inanç kimlikleri üzerinden bu kadar savaş yaşanırken, nasıl oluyor da Rojava da insanlar bir arada ve kardeşçe yaşıyorlar. Beraber savunma yapıyorlar, yönetimlerini ortak oluşturuyorlar, ekonomilerini birlikte örgütlüyorlar.

Kuşkusuz bu Rojava Devrimi'nin dayandığı ideolojik paradigmadan bağımsız değil. Rojava Devrimi'nin kendisine rehber edindiği Önder Öcalan'ın Demokratik- Ekolojik- Kadın Özgürlükçü paradigmasından ayrı değil. Hatta doğrudan bağlantılı. Önder Apo'nun Demokratik Toplum, Demokratik Konfederalizm, Demokratik Özerklik perspektifi Rojava Devrimini ayakta tutmakta, günlük yol göstermektedir.

Bu durumda akla doğal olarak şu soru geliyor. Kapitalizmin tüm dezenformasyonuna, ideolojik saldırılarına rağmen devrim toplumsal sorunların çözümünde hala kaçınılmaz yöntem mi?

Kuşkusuz evet. Hatta daha da can alıcı bir biçimde, bugün devrim kendisini dayatmaktadır. Kapitalizm kriz ve kaos içinde cebelleştikçe daha fazla ideolojik saldırılara yönelmekte, yaşadığı bunalımı böylece örtbas edip, ömrünü uzatmak istemektedir. Eğer örgütlü bir karşı koyuş, direniş gelişmezse kapitalizmin insanlığın en temel yaşam alanlarını ortadan kaldıracağı açıktır. Geliştirilen muazzam bireycilik, zenginler ve yoksullar arasındaki uçurumun giderek büyümesi, ekolojik felaket krizin sadece belli görüngüleri olmaktadır. O halde devrimci bir direniş, mücadele kaçınılmazdır. Bu da eskisi gibi sadece zor araçları ile değil en başta zihniyet alanında verilecek mücadele ile olacak, zihniyet devriminden gücünü alan bir örgütlü karşı koyuş gerektirmektedir.

Gelinen aşamada kapitalizmi ayakta tutan kendisi değildir. Kapitalizmi ayakta tutan temel güç, karşısında muhalefet eden güçlerin sistemli, örgütlü bir mücadele perspektifini tam oluşturamamaları olmaktadır. Rojava deneyimi bize bu anlamıyla hem ideolojik hem yaşamsal anlamda yol gösteriyor. Devrimin coşkusu daha şimdiden tüm dünyayı etkilemiş, etkilemeye devam ediyor. Yeter ki bizler, alternatif yaşam iddiası olanlar devrimci görevlerimize sahip çıkalım, öncülük yapalım. Kapitalizmin talan, sömürü ve gasp sistemi karşısında halklarımızın adil, özgür bir gelecek inşasında yanlarında olalım. Halkımız, halklar hazır.

■■■

Kayıpların izinde, kaybedenlerin peşinde

Her Cumartesi İstiklal Caddesi'nde, Galatasaray Lisesi'nin önünde 20 yıldır sessizce toplanıyorlar. Ellerinde "*kayıp*" çocuklarının fotoğrafları var. Bu çocukları doğurmuş olduklarını ve onların gerçekliklerini kendi bedenleriyle kanıtlıyorlardı. Ve onların dilde, mekanda ve zamanda kaybedilmesine karşı tek bir talepleri vardı: Çocuklarımız bulunsun...

''Her Cumartesi İstiklal Caddesi'nde, Galatasaray Lisesi'nin önünde çeyrek asırdır yıldır sessizce toplanıyorlar. Ellerinde "kayıp" çocuklarının fotoğrafları var. Bu çocukları doğurmuş olduklarını ve onların gerçekliklerini kendi bedenleriyle kanıtlıyorlardı. Ve onların dilde, mekanda ve zamanda kaybedilmesine karşı tek bir talepleri vardı: Çocuklarımız bulunsun...''

Devletlerin muhaliflerine karşı uyguladığı "*gözaltında kaybetme*" politikası, askeri diktatörlükler döneminin yaşandığı 1970'li yıllarda Latin Amerika ülkelerinde dünyanın gündemine girdi. **Arjantin, Şili, Kolombiya** ve **Guatemala**'da, binlerce insan bir anda ortadan kayboldu. Bazılarının tanıkları olmasına rağmen bir daha kendilerinden haber alınamadı.

Latin Amerika ülkeleri ile sınırlı kalmayan bu politika, dünyanın her yerinde muhaliflere, devrimcilere karşı kullanılan bir yöntem oldu. İkinci Dünya Savaşı öncesinde de yaygın olmayan bir biçimde kullanılsa da gözaltında kaybetme suçunun devletlerin sistematik bir politikası haline gelmesi, Nazisizm dönemi ile başladığı biliniyor.

Hitler, faşizme karşı yükselen antifaşist direniş karşısında, "*İdamlar kahramanlar yaratıyor*" diyerek başka bir yöntem bulunmasını ister. Ardından da "**Gece ve Sis**" kararnamesi yayınlanır. Bu kararname ile insanlar bir gece evlerinden ya da sokaktan alınarak bilinmeyen bir yere götürülürler ve bir daha geri getirilmezler. Faşistlere göre, "*bu önlemlerin bitirici bir etkisi olacaktır. Çünkü tutsaklardan tek bir iz olsun kalmayacaktır; onların nerede oldukları konusunda bilgi verilmeyecektir.*"

İHD'nin verilerine göre, Türkiye'de ilk '*kaybettirme*' 1937 yılında yaşanıyor. Komünist tütün işçisi Salih Bozışık, "*Türkiye Komünist Partisi ile bağlantılı olduğu*" iddiasıyla gözaltına alındı. Bozışık'ı bir daha da gören olmadı. Gözaltında kaybetme politikasının sistemli bir saldırıya dönüşmesinin ilk örnekleri ise devrimci muhalefetin yükseldiği 1970'li yıllara denk geliyor. Latin Amerika ülkeleri ile aynı dönem bu.

Ali Kayahan, 6 Şubat 1973'de Haseki Hastanesi'nin önündeki durakta beklerken, polisler tarafından gözaltına alındı ve Harbiye Jandarma Komutanlığı içindeki kontrgerilla merkezine götürüldü. Kayahan'dan bir daha haber alınamadı. 1977 yılında ise Kurtuluş Sosyalist Dergisi okuru inşaat mühendisi Zeki Erginbay kaçırıldı, olay kamuoyuna yansıdıktan hemen sonra bir çöplükte cesedi bulundu. Demokrat Gazetesi muhabiri Recai Ünal da aynı dönemde kaçırılan, işkence edildikten sonra telle boğulmuş olarak cesedi bulunanlardan.

12 Eylül askeri faşist darbesi ile birlikte gözaltında kaybetme politası artık "*Milli Güvenlik Devleti*" uygulamasına dönüşür. 1990'lı yıllardan itibaren uygulama alanı ağırlıklı olarak Kürdistan olur. Kayıplar 1980 sonrasının gerçeğidir artık. Hayrettin Eren, 12 Eylül döneminin ilk kayıplarındandır. 21 Kasım 1980'de babasına ait otomobille İstanbul Aksaray'daki Haşim İşcan geçidine geldi. Burada gözaltına alınarak Karagümrük Karakolu'na götürüldü. Gözaltında görenler oldu. Anne Elmas Eren, Gayrettepe'deki polis binasına gittiğinde kapıdaki polisler ona "*burada Hayrettin Eren diye biri yok, gözaltına alınmadi*" dedi. Ancak Elmas Eren siyasi polis karargahının bahçesinde otomobillerini gördü. "*İşte arabamız burada, oğlum da burada olmalı*" diye ısrar edince oradan tartaklanarak uzaklaştırıldı. Hayrettin Eren ile birlikte gözaltına alınan 8 kişi çıkarıldıkları askeri mahkemelerde Eren'in kendileri ile birlite olduğunu söyledi ancak tüm bu girişimler sonuçsuz kaldı.

1984'te 15 Ağustos Atılımı'yla başlayan Kürt özgürlük mücadelesinin devlet tarafından zorla ezilmesi girişimi, kayıp sayısını hızla artırır. 1980 ile 1991 arası bilinen gözaltında kayıp sayısı 13'tür. 1990 sonrası ise tam anlamıyla kirli savaş dönemidir. Dargeçit örneğinde olduğu gibi toplu olarak kaybedilir. 1995 yılının 29 Ekim gecesi Mardin'in Dargeçit ilçesinde İlçe Jandarma Komutanlığı'na bağlı askerler, çok sayıda eve baskın yaptı. O gece gözaltına alınan 8 kişiden sadece, o günlerde 9 yaşında olan Hazni Doğan sağ kaldı. 7 kişi işkence yapılarak, gizlice gömüldü. Yıllar süren mücadelenin ardından kemiklerine ulaşıldı.

1990'lı yılların Batı'daki ilk kaybı ise Hüseyin Toraman'dır.

Hüseyin Toraman, 1990'lı yıllarda batıdaki ilk kayıplardandır. Gözaltında kayıplara karşı ilk etkili mücadele de Toraman'ın ailesi ve yoldaşları tarafından verilir. Öncesinde daha çok ailelerin ve avukatların yaptığı bireysel düzeyindedir. 1994 yılına gelindiğinde kayıp sayısı 229'a yükselir. Batı illerinde kayıp sayısı nispeten azken, Kürdistan'da daha fazladır. Olağanüstü Hal Bölgesi'nde 1991–2000 yılları arasında resmi rakamlara göre 750, insan hakları örgütlerine göre yaklaşık 2 bin 500 faili meçhul cinayet işlendi. Toplamda ise Türkiye'de yaklaşık bin 400 kişi kaybedildi, 5 bine yakın da faili meçhul cinayet işlendi.

Gözaltında kaybetme saldırısı, 1990'lı yıllarda köylerin boşaltılması-yakılması, kadınlara tecavüz edilmesi, işkence, kitle katliamları gibi tipik kirli savaş yöntemlerinden birisi olarak uygulandı.

NATO literatüründe *"gayrı nizami harp*" olarak adlandırılan kirli savaş suçu; evrensel hukuka göre insanlığa karşı suçlar kapsamına giriyor. Bu nedenle bu suçlarda zaman aşımının uygulanmaması gerekiyor. Ancak bu kural; Şili, Arjantin ve Yunanistan gibi çok az ülkede uygulandı. Türkiye'de devlet, gözaltında kayıp ya da faili meçhul cinayetlerin hiçbirinin hesabını henüz vermedi. Gözaltında kayıplar gerçeği ancak **Cumartesi Anneleri**'nin çeyrek asra dayanan mücadelesinden sonra devlet tarafından tanındı.

Cumartesi Anneleri'ni yaratan süreç ise Hasan Ocak'ın bulunması için yürütülen mücadele ile başladı. Hasan Ocak, 1995 yılının 12 Mart gecesi İstanbul Gazi Mahallesi'ndeki kontrgerilla saldırısına karşı yaşanan halk ayaklanmasının önderlerinden biriydi. Devlet ayaklanmanın intikamını almak için devrimcilere yöneldi. Hasan Ocak 21 Mart 1995 tarihinde Aksaray'da kaçırılarak gözaltına alındı. Aynı dönemde gözaltına alınarak Vatan Caddesi'ndeki İstanbul Emniyet Müdürlüğü'ne götürülen arkadaşlarından bazıları, gözaltı listesinde adını gördü. Ailesi ve arkadaşları, Hasan Ocak'ı bulmak için mücadele başlattı. Galatasaray'dan Bakırköy'e, Kadıköy'den İstanbul'un daha pek çok noktasına aynı slogan yankılandı: "***Sağ aldınız sağ istiyoruz.***" Kampanya, İstanbul'un yanısıra Türkiye ve Avrupa'daki pek çok kente de yayıldı. Hasan Ocak için kentin meydanlarında mumlar yakıldı, CHP binaları işgal edildi, açlık grevleri yapıldı, işçimemur sendikaları yürüyüşler düzenledi. İnsanların başını çevirdiği her yerde Hasan Ocak'ın fotoğrafını gördüğü bir süreçte, basın da ilgisiz kalamadı. Televizyonlarda hemen her gün Hasan Ocak için yapılan bir eylem haberi yer aldı. Oğlunun peşine düşen anne Emine Ocak, Ankara'daki bir duruşma sırasında "*benim oğlum nerede*" diye hakime

28 Haziran günü Arjantin'in Plaza Del Mayo Anneleri 1976-1983'de Cunta'nın "kaybettiği" 30 bin kişi için 1.000'inci kez yürüdü.

''Cumartesi Meydanı, Kürdistan ile Türkiye'yi birleştiren bir alan da oldu. Kürt anneler, Türk anneler, kaybetmenin yarattığı belirsizlik halini, devlete olan öfkelerini, zaman zaman yaşadıkları yalnızlığı, kendi dillerinde anlattılar. Söyledikleri gibi, "*Tüm kayıplar bulunana ve katilleri cezalandırılana kadar*" da bu mücadeleyi sürdürmekte kararlılar.''

sordu. "*Hakime hakaret*"ten tutuklandı, hapsedildi.

Sokaklardaki mücadelenin yanısıra Ocak'ın ailesinin İstanbul'dan Ankara'ya başvurmadığı resmi makam kalmadı. Ancak hep aynı yanıtı aldı: Kayıtlarda böyle biri yok.

Hasan Ocak ile ilgili haber, ancak 57. günün sonunda geldi. Vücudunda elektrik yanığı izleri, kesikler, kırıklar olan Hasan Ocak'ın cansız bedeni Altınşehir Kimsesizler Mezarlığı'ndaydı. Hasan Ocak, telle boğulmuştu. O dönem gözaltında uygulanan bir yöntem olarak parmak uçlarında parmak izi mürekkebi vardı. Kemeri ve ayakkabı bağları da alınmıştı. Aile cenazeyi 17 Mayıs günü Kimsesizler Mezarlığı'ndan aldı. Hasan Ocak'ın cenazesi 19 Mayıs'ta binlerce kişi tarafından toprağa verildi.

Hasan Ocak'ın bulunmasıyla devlet suç üstü yakalanmıştı. Aynı dönemde **Rıdvan Karakoç** ve **Ayşenur Şimşek**'in de cenazeleri bulundu. Gözaltına alınan Ayhan Uzala, 21 gün sonra gözleri bağlı bir şekilde sağ olarak "*Ölüm Üçgeni*" diye tanımlanan İzmit-Hendek'e bırakıldı. Tüm bunların failleri hala bulunmadı, ancak o dönemden sonra gözaltında kayıplarda azalma yaşandı.

Hasan Ocak'ın cenazesinin bulunmasıyla mücadele bitmedi. Artık sorumluların yargılanması ve diğer kayıpların bulunması isteniyordu. Kadıköy'den uğurlanan kayıplar otobüsü, Türkiye'nin pek çok iline ve Kürdistan'a giderek, kayıplara karşı duyarlılığı arttırma çalışmaları yürüttü. Emine Ocak ve diğer kayıp yakınları Ankara'da Meclis'in önünü mesken tuttu. Suçüstü yakalanan devlet, yavaş yavaş "*Bulunacak*", "*Devlet öldürmez*" şeklinde açıklamalar yapmaya başlamıştı.

İstanbul'da ise Kadıköy Meydanı'ndan Bakırköy Meydanı'na kadar oturma eylemleri sürdürülürken, **Plaze de Mayo Anneleri**'nin Perşembe eylemlerinden esinlenerek Cumartesi eylemleri başlatıldı.

Arjantin'de 14 kadın, evlatları gözaltında kaybedilen 14 anne, oğullarının ve kızlarının hesabını sormak için eylemler başlattı. Plaze De Mayo'da başlarında beyaz eşarpları ile daire çizerek sessizce yürüdüler. İlki 30 Nisan 1977 tarihinde başlayan bu eylem, zamanla kitleselleşti. Plaze De Mayo Anneleri, diktatörlerin gözaltında kaybetme politikasına karşı mücadelenin simgesi oldu.

Arjantin'den 18 yıl sonra bu kez İstanbul'da Ocak ailesi, Hüseyin Toraman'ın annesi Hatice Toraman, Hasan Gülünay'ın eşi Birsen Gülünay ile insan hakları savunucuları ve Hasan Ocak'ın arkadaşlarının öncülüğünde, 27 Mayıs 1995'te Galatasaray Lisesi önündeki ilk Cumartesi oturması gerçekleştirildi. Eylemler, 13 Mart 1999'a kadar devam etti. Her Cumartesi saat 12.00'de buluşan Cumartesi Anneleri, kayıpların sorumlusu olarak kontrgerillayı işaret etti, kaybedenlerin yargılanmasını istedi.

Ancak bu 200 hafta kolay geçmedi. Anneler saçlarından tutularak yerlerde sürüklendi, üzerlerine köpekler sürüldü, gözaltına alındı, tutuklandı. Eylem 200. haftaya ulaştığında yoğun saldırı ve baskılar nedeniyle sonlandırıldı.

Bu mücadelenin kazandırdığı şeylerden biri de ICAD gibi uluslararası bir örgüt, diğeri ise kayıplar mücadelesinin büyütülmesi için toplumsal belleğe kaydedilmesi amacıyla Kayıplar Haftası etkinlikleri kararının alınması oldu. 17-19 Mayıs 1996'da İstanbul'da, 1. Uluslararası Gözaltında Kayıplar Kurultayı toplandı. Dünyanın 14 ülkesinden bir araya gelen delegeler, Uluslararası Kayıplarla Mücadele Komitesi'ni (ICAD) kurdu. Kurultay sonucu alınan bir kararla Hasan Ocak'ın bulunduğu 17 Mayıs'tan 31 Mayıs'a kadar Uluslararası Gözaltında Kayıplarla Mücadele Haftası olarak ilan edildi. ICAD, gözaltında kayıplara karşı kurultaylarını sonraki yıllarda da sürdürdü. 1997'de Kolombiya'nın başkenti Bogota'da, 1999'da Filipinlerin başkenti Manila'da, 2006'da Diyarbakır'da ve 2010 yılında Londra'da kurultaylar düzenlendi. ICAD'ın ardından Kürdistan'da kaybedilen yurtseverlerin aieleleri tarafından 2001 yılında YAKAY-DER kuruldu. Böylece kayıplara karşı mücadelede bir mevzi daha kazanılmış oldu. 1999 yılından 2010 yılına kadar, kayıplara karşı mücadele daha çok hafta etkinlikleri ve anmalar şeklinde devam etti.

Ancak, Ergenekon iddianamesinde Gazi Katliamı'na ilişkin itiraflar yer alınca Ocak ailesi yeniden harekete geçti ve davaya müdahil olmak için iki kez başvuruda bulundu. Talepleri "*bu davanın kapsamında değil*" denilerek reddedildi. Ayrıca yaptıkları suç duyuruları da işleme konulmadı. Ancak mücadele yine adliyelerde sınırlı kalmadı. 2010 yılının başlarında, kayıp yakınları ve insan hakları savunucuları yeniden artık "*Cumartesi Meydanı*" olarak bilinen Galatasaray'a yeniden döndü. Bu kez sadece İstanbul değil, Amed, Batman, Cizre gibi Kürdistan kentlerinde de oturma eylemi başlatıldı.

Annelerin başkaldırısı ve devletin stratejisi

Aslında Türkiye tarihinde işkence, kayıplar, kıyımlar, zorunlu göç gibi yaşanmış ve yaşanmakta olan şiddete dayalı birçok olay ve süreç politik dilde bütünlüklü bir karşılık bulamıyor. Gündelikliğin rutini ya da tekilliği yok eden politik sloganlar içinde dehşetini yitiriyor. Toplumsal şiddete tanıklık ertelenmiş, parçalanmış, yabancılaşmış olarak kalıyor çoğu kez.

Şiddeti algılamak da onunla uğraşmak da çok zor. Her şeyden önce "*demokratik modern toplumun*" ideolojik kurgusu, şiddetin hep arizi ve sıradışı olduğunu vazeder. Yasa ve kurallar bütününün toplumu şiddetten arındırdığı ve devletin tekelinde topladığı varsayılır. Devletin kullandığı şiddet bir "güvenlik" sorunsalına çevrilmiştir. Böylelikle toplumdaki şiddetin ele alınması ve denetimi bizzat bir toplumsal iktidarın aracı haline gelir.

Batılı toplumlarda bilimsel söylemlerle şekillenen ve gerekçelenen bu "demokratik" şiddet politikasının "istisna"ları çok fazla olsa da nedense politika kuramlarında çoğunlukla görünmez kalmıştır. Birçok Avrupa toplumunun sömürgelerindeki açık şiddete dayalı iktidar etme biçimleri, yabancılara ve göçmenlere uyguladığı şiddeti merkeze alan yöntemler, belki de bunun en açık örneği olarak toplama kampları devlet şiddetinin kural koyucu "istisna"ları olarak durmaya devam ediyorlar.

Türkiye'de de devletin yasa ve şiddetle ilişkisinin bulanık yapısını ifade eden "derin devlet" terimi bu açıdan irdelenebilir; bir döneme ya da belirli gruplara işaret etmekten çok egemenliğin tarihsel ve tanımlayıcı bir boyutu olarak düşünülebilir.

"Rejim düşmanlarının" açıkça öldürülmesinden farklı olarak "kaybedilmesi" son derece bilinçli ve psikoloji biliminden yararlanılarak formüle edilmiş bir şiddet biçimi. Nazi Almanyası'ndan Şili'ye, Arjantin'e, Kürdistan'a, İran'a ve başka bir çok ülkeye taşınarak sistematik olarak uygulanan kaybetme yönteminin en belirgin özelliği bir insanın yaşamışlığını yoksayması. "Kayıp" sözcüğüyle bulanıklık yaratarak, kayıp yakınlarını belirsizlik içinde ve çaresiz bırakarak güçsüzleştirmeyi hedefliyor.

Aslında kaybetme stratejisinin psikolojik olarak en trajik yanı "*öldürme*" görevini kayıp yakınlarına, anneye vermesidir. "*Kayıp*" beyanı, hem yaşamı hem de bu yaşamın sona erişini inkar ederek, üstelik de bunu büyük bir pervasızlıkla yaparak egemen iktidarın mutlak gücünü dayatır. Ya kabul edeceksin ve yakınını kendin öldüreceksin ya da belirsizlik içinde ömür boyu bir psikolojik işkenceye mecbur kalacaksın.

Kayıp anneleri meydanlara çıktıklarında, sadece kendi çocuklarını ve yakınlarını değil, bütün "*kaybedilmişleri*" kucaklamaya aday oldular. Aynı zamanda toplumsallık kazandıkları için güçlü bir politik özne olabildiler.

Bu başkaldırı ve muhalefet biçiminin anneler ve kadınlar tarafından yaratılması bir tesadüf olamaz. İlginçtir ki tüm örneklerde bu süreçte erkeklerin ve babaların çok daha geri planda kaldığı görülüyor. Arjantin'de darbe sonrası çoğu kişinin sokağa çıkmaya cesaret edemediği bir dönemde hiçbir politik deneyimleri olmayan anneler Mayıs Meydanı'nda toplanmaya başladılar ve bugünlere değin süren bir hareketin öncüleri oldular. Aynı şekilde Kürdistan'da devlet terörüne karşı serihildan hareketini başlatan yine kadınlar oldu.

Türkiye'de darbe sonrası harekete geçen tutuklu anneleri, daha sonra da kayıp anneleri "işkence", "kayıp" gibi hayatları yok etmeye yönelik şiddet biçimlerine karşı önemli bir muhalefet alanı açtılar. Şiddeti iyi tanıyan kadınların sokağa çıkmaları aynı zamanda toplumsal şiddete karşı evrensel bir çıkıştı.

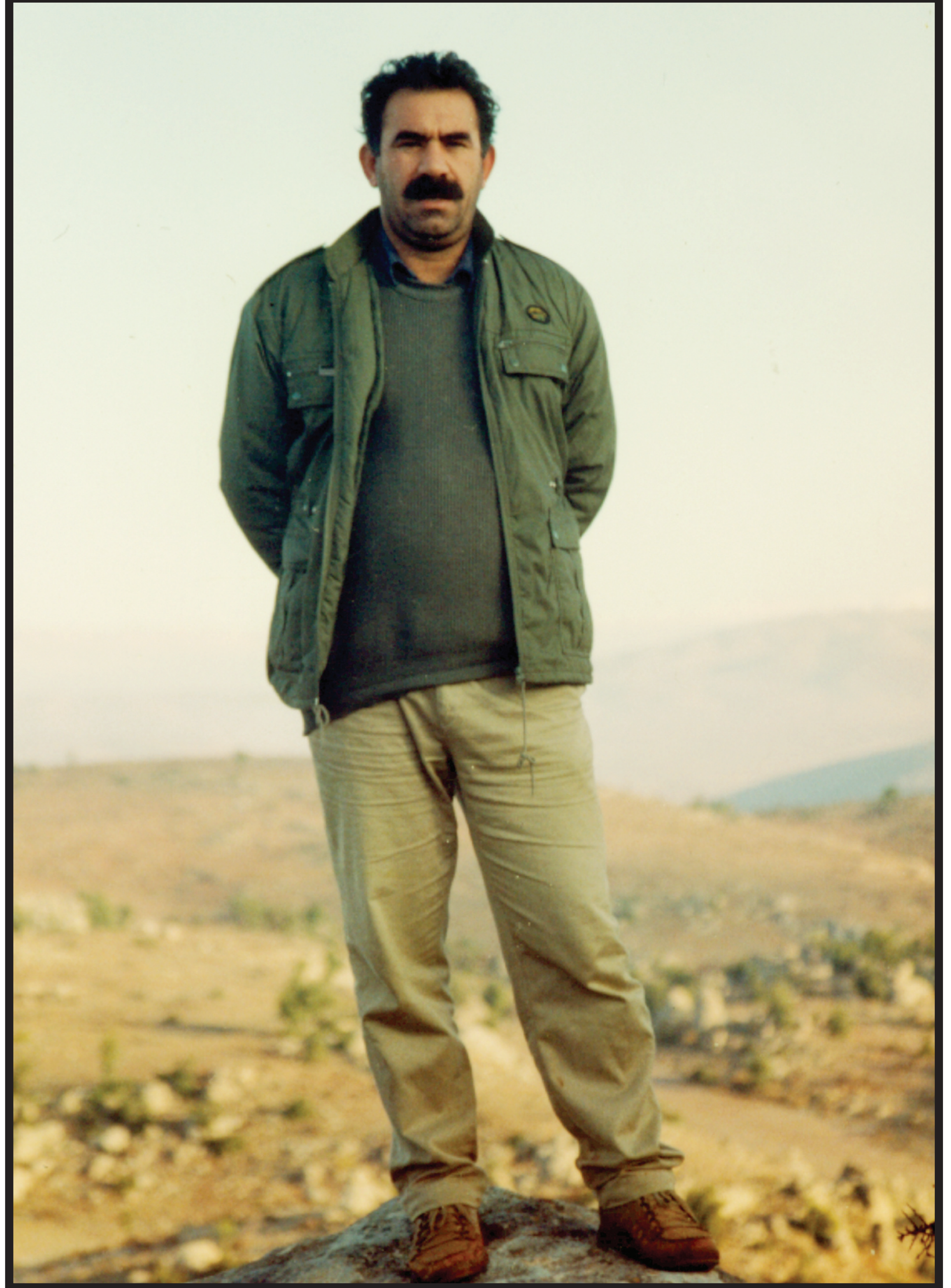
1995 yılı baz alınırsa 20 yılı geride bırakarak devam eden bu mücadele, devletin kaybetme politikasının önüne set çekebildi. Ancak devletin Kürt halkına karşı uyguladığı şiddet tüm dehşetiyle devam ediyor.

Bu anlamıyla, birkaç kayıp yakını kadının, 1990'ların ortası gibi, kirli savaşın yoğun olduğu dönemde başlattığı bu mücadele, bir buzkıran rolü oynadı. Cumartesi Meydanı, Kürdistan ile Türkiye'yi birleştiren bir alan da oldu. Kürt anneler, Türk anneler, kaybetmenin yarattığı belirsizlik halini, devlete olan öfkelerini, zaman zaman yaşadıkları yalnızlığı, kendi dillerinde anlattılar. Söyledikleri gibi, "*tüm kayıplar bulunana ve katilleri cezalandırılana kadar*" da bu mücadeleyi sürdürmekte kararlılar.

■■■

Bütün yaptıklarım, şehitlerin anısına biraz yanıt olmaktır

■ **Kürt Halk Önderi Abdullah Öcalan değerlendiriyor**

Zilan'ın şehadeti için de çok şeyler söyledik. Ve söylemeye devam edeceğiz... Dersim'de gösterilmesi gereken kişilik Zilan kişiliğidir. Ayakta kalacak olan, yaşayacak olan da bu. Biz bunu vurgulamıştık, bu ciddi bir işarettir dedik. Gerilla zor bir sürece girmiştir, düşman oldukça derli-toplu geliyor. Bu bir semboldür dedik, eğer ayakta kalmak istiyorsanız kendinizi şiddetlendirmeniz lazım, hatta her gerilla Zilan kişiliğiyle özdeşleşerek, -bir anda değil- sürekli patlayacak bir bomba halinde yürüyebilmelidir. Kürdistan üzerindeki bu büyük belanın, bu büyük afetin kaldırılması, gerilla kişiliğinin bu düzeye gelmesiyle mümkündür.

Duyarlılıklarınız, olup-bitenleri anlamanız zayıf. Ne şehadetlerin gerçeğinden, ne de düşmanın yönelimlerinden fazla anlamıyorsunuz. Oysa Zilan'ın eylemi düşmanı çok korkutmuştu.

Kim ne derse desin, Zilan kişiliğine bir anlam verilebilseydi, gereklerine vicdanen kendini yatırmış olsalardı büyük gelişmeler yaratılırdı. Diğer boyutlarda da böyledir: İdeolojik, moral ve cesaret olayında, kesinlikle herkesi kat be kat büyütecek bir anlama sahipti. Çağrısında bilindiği üzere büyük yaşam tutkusu, cesaret çok nettir. Bunun büyük bir şans olarak da görülmesi gerektiği vurgulanıyor.

Zilan'da insanlarımızın beynini, yüreğini açan, bencilliği yıkan, ideolojik etkileri çok çarpıcı ve ulusal düzeyde olan bir ufuk vardır. Siyasi olarak da güçlü olmanın nasıl olduğunu ortaya koymuştur. Küçük amaçlar için değil, büyük amaçlar için yaşamanın nasıl olduğunu kanıtlamıştır.

İster yaşayın, ister ölün, ister kaybedin, ister kazandırın. Ne olursanız olun, önderlik gerçeğinde verilen söz önemlidir ve söze kati bağlılık vardır. Bu da sizin söylediğiniz gibi değil, günlük, anlık pratik hazırlıklara, kendini kanıtlamakla olur. Şimdi, bunun Zilan kişiliğiyle bağlantısı nedir? Bu eyleme kalkan bir kişilikten anlam çıkarılsa, yenilgi olmayacak. Neydi o? Şiddetle kendini bomba olarak patlatırken, sen onu düşüncede şiddetlendireceksin. Politikada, örgütlemede, bizzat askeri yoğunlaşmada şiddeti göstereceksin ki, yenilmeyesin. Zilan; bunun işareti, sembolü, çağrısı ve gerçeğiydi. Ya böyle savaşçı bir kişiliğe ulaşırsınız, ya da yenileceksiniz.

Gerçekleştirilen eylem Dersim için olduğu kadar, bütün ülke için, halk içindir. Bu çok önemli ve değeri büyüktür. Aslında kendi payıma bazı sonuçlar çıkardım ve çok zor da olsa gereken cevabı vermeye çalışırız, dedim. Öyle ağlayarak, sızlayarak, imkanlarla oynayarak değil, kendi tarzımızdaki derinliği, çok yönlülüğü, yaratıcılığı eksik etmeden; verili kazanımlar kadar, yeni kazanımları da buna ilave ederek cevap vereceğiz. Bizim için bu artık önüne geçilemez bir emirdir. Başarı yürüyüşü zafere kadar sürdürülecektir.

Şehitlerini unutan, onlara gereken anlamı veremeyenler, lafta geçiştirenler fazla iflah olmazlar. Büyüklük, şehitlere verilen anlamla orantılıdır. Anlam vermek, bir ölüye gösterilen ilgi değildir; anlam vermek, onları yaşamsallaştırmakla mümkündür.

Zilan kişiliğine vereceğim en iyi karşılık; bir defa küçük içerikli yaşamları yerle bir etmektir. Ben bunu yaptım mı? Yaptığıma inanıyorum. Bütün küçük duyguları öldürdük. Diğer bir şey daha yaptık, büyüme işini geliştirdik, eylemi büyütmek, yaşamı büyütmek.

Sema Yüce...

Bu değerli kadın militan, 21 Mart Newroz akşamı işbirliği temelinde düşmana sığınan lanetli kişiliğe karşı bir eylem olarak, kendini yakmış ve uzun süre yaşam mücadelesi verdikten sonra 17 Haziran günü son nefesini vermiştir. Kahramanca bir eylem. Bu tarihte **Fikri Baygeldi** yoldaş da, bu arkadaşımızın anısına aynı türden bir eylem düzenleyerek sahip çıkmıştır. Şüphesiz üzerinde yoğunlaşılması, mutlak bazı dersler çıkarılması gereken eylemlerdir. Öz iradeleriyle bendenlerini ateşte yıkama gücünü ve güçsüzlüğünü, temizliğini ve kirliliğini ateşle ayrıştırma, netleştirme olarak da değerlendirebiliriz.

Sema'yı biz de tanıdık.

Alanımızda belli bir eğitim almıştı. Sanıyorum o zamanlar ismi de Serhildan'dı ve sürekli serhildan ruhunu yaşıyordu. Boyun eğmez, başkaldıran ve gittikçe kendisini anlamlılaştırmak isteyen bir kişilik olduğu kesin.

Zilan ile aynı tarzda bir kişilik. Eyleminde güçlü, güzel yönler fazlasıyla mevcut. Örgüt içi yetersizliklere tepkisi büyük. Düşmana ve ihanete sürekli tepki var. Tepkiden de öteye, sürekli bir savaş kişiliği var. Zindan yaşamındaki mücadele daha büyük bir önem taşıyor, onu rastgele bir yaşamdan çıkarmak için dolu dolu yaşadı sanıyorum. Bu kadar dayandı demeyeceğiz: Onunla bu kadar savaştı, savaşımını doruk noktasına taşıdı. Bu anlamıyla zindan direnişçiliğinde de kesin bir örnektir, "*nasıl yaşamalı*" sorusuna kesin yanıttır.

Büyük iş yapma, büyük düşünme, yaşama istemi tartışılmazdır. Büyük yaşam tutkusu kadar, onun bedeli olan büyük savaşımı sonuna kadar göze alma yiğitliğini gösteriyor. Asla emeksiz, ucuz, hastalıklı bir yaşamın sahibi olma fırsatını kendisine ve çevresine vermiyor. Bünyesiyle sürekli savaş halinde... Ama bilinci ve aydınlığı, ne kadar toplumsal bünyeden kaynaklanan zayıflıklar varsa, hepsini aşmaya da yetmiştir. Dışarıda olsaydı kesinlikle savaşımını çok daha kapsamlı, -örgütlü ve gerillasal tarz da dahil- sonuna kadar götüreceği de bir o kadar kesin. Bıkmak yok, tersine büyük özgürlük imkanlarının kullanılmamasına, kendisinin de bunu tam kullanamamasına tepkisi vardı.

En büyük özlemi, büyük özgürlük imkanlarıyla elde edip savaşmak... Birçok şehadet gerçeğinde olduğu gibi, bu şehadet gerçeğimizde de arzusu büyük olmasına rağmen gerçekleştirilme düzeyi arasındaki acı, trajik gerçek sözkonusu. Bu çelişkiyi çözememe, bu eylem tarzının çok önemli nedenidir. Çıkaracağınız en temel sonuç; özgürlük imkanlarıyla savaşmanın değerini mutlaka taktir etmek ve trajik biçimde sonuçlamamak. Eylemin kendisi de zaten bunu emrediyor. En değerli istem, özgürlük savaşını verebileceğimiz bir ortama sahip olmak.

Özgürlük imkanlarıyla doğru buluşamayanlar, bu anı karşısında ezilmek durumundalar. Yanlış karar, yetersiz yaklaşım, savaş gücünü ortaya çıkaramama, kullanamama bu şehit anıları karşısında mahkum edilmiştir. Savaşı basite almak, gayri ciddi yaklaşmak bu anı karşısında mahkum edilmiştir. Yaşama da savaşa da hafif yaklaşım, irade ve bilinçle hakkını verememek mahkum edilmiştir. Bu mahkumiyet partimizi bağlar, orduyu bağlar. Bunu mutlaka bir ilke olarak kişiliğinize nakşetmeniz gerekir, aksi halde asla sizi partili ve ordulu saymayacağız.

"*Bu ateşi söndürmeyin*" diyor. Bundan daha büyük cesaret, daha büyük

"Şehitlerini unutan, onlara gereken anlamı veremeyenler, lafta geçiştirenler fazla iflah olmazlar. Büyüklük, şehitlere verilen anlamla orantılıdır. Anlam vermek, bir ölüye gösterilen ilgi değildir; anlam vermek, onları yaşamsallaştırmakla mümkündür."

fedakarlık olur mu? Bunu, en değerli bilinç ışıklarıyla, aydınlığıyla yapıyor. Kendisine ilişkin en ufacık bir çıkarı yok. Siz partinin yetkilerini, savaşım olanaklarını bencil çıkarlarınız için böyle kullanırsanız; bu ateş nasıl düşmanı yakarsa, sizi de yakacaktır. Bu militan ateş hiçbirinizi sağlam bırakmaz, sıradan bir ateş değil. En büyük silahınız böyle bir ateşin olmadığını savunmak. Ama işte, bu ateş var ve bizim içimizde de cayır cayır yanıyor.

Bir militanın bu tarzdaki eylemini siz ne sanıyorsunuz? Utanmadan üzerine yatacağınızı sanıyorsunuz. Sıkılmadan onların yüce anıları üzerinde, özgürlük maskesi altında kendinizi yutturacağınızı sanıyorsunuz.

Bütün yaptıklarım, onların anısına biraz yanıt olmak. Bütün yaptıklarımı, onların anısına armağan ediyorum. Pek sizler neyi armağan edeceksiniz? Hafifliklerinizden, büyük özgürlük imkanlarını düşmanın karşısında boşa çıkarmaktan başka. Cevap böyle olabilir mi? Şehide saygılı olmayı bilmek gerekiyor, doğru bir saygı duruşuna geçmeliyiz. İşte, bu şehidimizin anısına vereceğim en keskin yanıt, çok dikkatli, duyarlı davranmaktır. Bir militanın yüce anısına bağlı olmak için ne gerekiyorsa o ilgilendirir beni.

Fikri Baygeldi yoldaşı da bir kez daha anmayı görev biliyorum. Bu arkadaşımız, Sema Yüce yoldaşın anısına anında cevap vermiştir. Benim de komutanımdır, diyor. Anıya bağlılığın çok seçkin bir örneğini göstermiştir, anı anına yanıt olmuştur. Bu, büyük cesaret ve fedakarlık ister. Büyük bir saygıyla anıyoruz. İkincisi bir kadın militanın anısına, bir erkek kişiliğin nasıl iyi bir asker olabileceğidir. Bundan da çıkarılacak diğer önemli bir sonuç; çoğunuzun şimdiye kadar, bir kadına gösteremediğiniz saygıyı, Fikri Baygeldi yoldaşımız mükemmel bir büyüklük biçiminde göstermiştir.

Mutlaka bütün partililerin, savaşçıların bu iki özellikten çok iyi sonuç çıkarması gerekir. Fikri Baygeldi yoldaşın anısı benim için çok değerlidir ve aynı zamanda bir görevdir. Söylediklerini, partiye ve orduya uygulamak için sonuna kadar çalışacağım. Kendini cayır cayır üstün bir fedakarlık ve cesaretle eyleme katmış olan birisine, herhalde "önderim" diyen birisinin yanıtsız kalacağı düşünülemez. Partiye, orduya, yaşama bu büyük değeri bir gelenek, bir çizgi olarak oturtmasını bilecektir. Eğer bundan bir şey anlamak istiyorsanız, kendi payınıza neyi bıraktığını bilmek zorundasınız. Yoksa erkekliğinizi kimse ciddiye alamaz.

İşte ilişki böyle olur. İşte komutan, işte savaşçı.

Güneş kadar yakıcı. Bunları gözardı edip, öyle ilişki, kadın-erkek ilişkisi, komutan-asker ilişkisi deyip kendinizi de kandırmayacaksınız. Eğer bu şehitlere biraz saygınız varsa, kendinizi bu yüce değerlere göre yeniden şekillendirmeyi, ilişki, yaşam, savaş kişiliği haline gelmeyi bileceksiniz. Eğer onların tarihi, bilinçli, emredici şehadetlerinden bir sonuç çıkarmak istiyorsanız, değerlendirmesi kesin böyle bağlayıcıdır, emirdir.

Sema gerçeği; aşka, güzelliğe, iddialı kimlik sahibi anlamına geliyor. Büyük özgürlük savaşçısı, erkeğe, aşksızlığa teslim olmamış kadın anlamına geliyor. Bu kişiliği kazanmanın dışında hiçbir şey sizi bu savaşta yürütemez. Savaşın özü bunu gerektiriyor. Hatta benim bile yaklaşımlarım yetersiz. Neden? Bu kadar yıl savaşı tek başıma yürütüyorum, ama buna rağmen amaç ve araç bütünlüğü veya yaşamla savaş bütünlüğü inanılmaz düzeydedir. Çok çarpıcı ve bir tartışmaya gelmeyecek kadar açıktır, gerisi yoğunlaşmadır. Bunun imkanları var. Dinle, tartış, oku, sana ne kadar gerekliyse o kadar al. Bizimkisi gerçek anlamda sadece savaş değil, yaşamın üretildiği bir okuldur.

Leyla Kaplan...

Bu kahraman kızın eylemini dile getirmek istiyorum. Neden eylemiyle bana trajik gibi geldi? Anlaşıldığı kadarıyla daha yeni yetişmiş. Zaten 17 yaşında ve düzenin çok ağır etkileri altında bir tutam yaşam arıyor.

Bir ilişki arıyor, PKK'yi arıyor. Dersim'e kadar gidiyor ve yüreğine göre bir özgürlük arıyor, ama yanılıyor. Belki de zorlanıyor, geri dönüyor. Belki de bocalama geçiriyor. Fakat genel PKK etkisiyle bile olsa eylemi inisiyatifiyle gerçekleştiriyor.

PKK'nin müthiş bir cesaretlendirici yönü var. Leyla bunu esas aldı ve amaca kesin bağlılığı var. Fakat bunlara her koşulda dayanan bir militanlığa dönüştürmeye sıra gelince zorlanıyor. Şimdi zorlananların bir kısmı işte sizler gibi oluyor. Sözde PKK içindedir, ama varlığı yokluk gibidir, faydası zararına göre çok azdır. Ne kadar düzen etkisi altında kalırsa kalsın o kahraman kız, son kez gücünü toparlayarak ve inancına ihanet etmeyerek bu kahramanlık eylemini gerçekleştiriyor.

Çaresiz de olsa, bu kahraman eylem tanrısallaşma yolundaki bir eylemdir. Çok yönlü esasları, gözlerimizin, yüreğimizin içine sokuyor. Ne kadar zayıf da olunsa amaçtan korkmayacaksın. Ne kadar tereddütlü olunsa bile gerektiğinde en kahramanca adımı atacaksın. Bu eylemler, bu kişilikler çok görkemlidir ve en zayıf bir kişilikte gerçekleşebiliyorsa bu çok daha önemli.

Önderlik tarzına bağlılık.

Hiç de sizler kadar eğitim görmüş değil. Deney-tecrübeden de geçmiş değil, ama hassasiyeti olduğu için, düşmanı düşman bildiği için, yüreğini de yürek bildiği için, bu ikiyüzlülüğü yapmıyor. Tereddüt geçiriyor. Hatta "*dönsem mi?*" diye içinden geçirdiği de oluyor. Bir mektupta bu sözleri söylüyor, "*yapamam*" diyor. Ama değerlere sıradan bir bağlılığı bile onu dürüst olmaya zorladığında ise o kahramanca eylemi gerçekleştirmeye götürüyor. Bu çok iyi bir PKK gerçeğidir.

Saygılı olmalıyız ve saygıyı yüreğinizde göstermeniz lazım. Kutsal değerlerdir, bağlı olmayı bilmek gerekir. Leyla gibi yüzlerce kahramanlık değerlerimiz var. Ben bile kendimi onları anlamanın bir pratikçisi, hizmetçisi olarak değerlendiriyorum. Kendime yakıştırdığım görev bu. Onların eyleminin büyüklüğü karşısında ben bile zorlanıyorum.

Tanrısal yolda olanlar, büyük ilkelere göre, çarpıcı bir olayla karşılık verenler ancak böyle olabilir. Tabii benim durumum daha farklı, ben onları kalıcılaştırmak, süreklileştirmek, büyütmek ve zafere götürmek durumundayım. Hizmetçilik ancak böyle anlam bulabilir, bunun dışında mümkün değil.

Böyle kahramanlıklar yaratanlar, PKK'de birer abide gibi ortadayken hala sıradan bir görevi bile başarıyla üstlenmemek ne demek?

PKK baba ocağını geliştirenlerin değil, emekçilerin, yaşamaya hakkı olanların ocağıdır. Bir halkın en insani hakkı olanı temsil ediyoruz. Yüceliğe davet ediyorum. Evet, sizleri yüceltmek istiyoruz. Sizleri bu işin büyüyen bir savaşçısı, militanı, komutanı kılmak istiyoruz. Başka türlü 17 yaşındaki Leyla gibi de olamazsınız. O bir trajik kahraman. Sizler ise komik olup çıkarsınız. Çünkü işler ciddi. Leyla komik olacağına trajik olmayı esas aldı. Elbette ki, kahramancadır.

''Kendi payıma, gücüm ölçüsünde en başta bir parti militanı, bir ordu savaşçısı olarak, hatta bir doğru komuta kişiliği olarak yaşatmaya, gereklerini daha da egemen kılmaya sadece özen göstermek değil, büyük bir örgüt tecrübesiyle oturtacağım ve bunu her kişide görmek isteyeceğim. Bu temelde bu yoldaşları anacağım. Anılarına yanıt olanı değerli bulacağım, selamlayacağım.''

Önderlik yoğunlaşma işinde sınır tanımamaktır.

Her el atışında mutlak başarı değil midir? Bu an'ın yoğunlaşma düzeyiyle bağlantılıdır. Bizde temsil edilen önderlik nereye giderse gitsin, yeter ki nefes alıp versin, mutlak başarır. En inanılmaz koşullarda bile biz başardık. Şimdi biz de insanız, gökten taş da düşer, fiziki olarak imha oluruz, ama yaşıyorsak fiziki olarak da başarırız.

Canlar gidiyor, sizler gidiyorsunuz. En değerli varlıklar bu kadar giderken, insan duyarlı olmaz mı? Partimiz içindeki yoldaşlar, değerler, bir halkın tek umut kaynaklarıdır. Eğer bu düzeyi yakalayamazsanız ve onların şahsında bir halk adına umut edinebilecek en son ne varsa, tümüyle bir daha dirilmemecesine elden gidiyor.

İlk defa yükselişi kesintisiz ve başarılı bir biçimde sürdürüyoruz. Bundan daha güzel ne olabilir ki. Bir halk ve bazı insani değerlere bağlı, hatta birey olarak da kendine saygılı olanlar için bundan daha ne kutsal olabilir ki. Tarzı da, temposu da bunun içindir, sizler içindir, halk içindir. Yoksa bizim kadar yoldaşa, kendi insanına değer biçen tarihte görülmemiştir.

Zorluklar sadece layık olunan yaşamı gerçekleştirmek içindir. Kanıtlanmıştır: En sıradan sempatizanımız bile, büyük bir kahramanlık eyleminin sahibidir.

İşte örnek: Leyla Kaplan. Bunun karşısında hiçbir düşman dayanamaz, anında çözülür. Bundan başka ne seçeneğimiz, ne de bizi affettirecek, sığınacağımız bir ilahımız var. PKK önderlik gerçeğinin, onun her sahaya anlam ve uygulama itibariyle temsil edilmesinin, günümüzde yakıcılığı daha da amansızlaşmıştır. Hem anlaşılabilme, özümseme imkanı artmıştır, hem de içinde oyun oynama durumunda bir gelişkinlik vardır. Biz olumlu temelde yükleneceğiz ve bu olumsuz temelde oynamaları da kesinlikle sürece yaymaksızın kesip atacağız, karar bu temeldedir. Önderlik gerçekliğinde uygulamalar yoğunlaşmış bu biçimde yürüyor. Yani olumluluğu, eskiden yıllarca sağlanamayacak bir düzeyi, birkaç ay içinde vermek durumunda. Çok kapsamlı olan olumsuzlukların da, çok kapsamlı aşılmasını birlikte götürüyor.

İçinizde kendine güvenen, yiğit olan, anlam vermeli. Bunun için yanlışlarla asla uzlaşmamak kadar, doğruların üzerinde amansız yürümenin olanakları vardır. Yiğitliğin kahramanlaşması, ancak bu tarzla olur ve bu mutlaka kazandırır. Katılım tarzınızı artık bu muğlaklıktan kurtarın. İddia ve uygulamadaki tarz ve tempo yetersizliğini aşın. Her zamankinden daha fazla keskinlik zaferi yakınlaştırır. Belki de tarihte ilk defa bu kadar amacı gerçekleştirme imkan dahiline girmiştir. Eskiden bile sığınabileceğiniz gerekçelerle asla bugünü böyle götüremezsiniz. Bunlar da taktik önderlik gerçeklerinin en çarpıcı yönleridir.

PKK'de yaşama götürecek tek tarz; kanıtlanmış başarı tarzıdır. Bunu hiç kimse, hiçbir gerekçeyle, ne önleme yeteneğindedir ne de buna hiçbir PKK militanı, hatta sempatizanı fırsat verecek durumdadır. Kanıtlanmış bu büyüklüklerle sahiplik etmek ve kimden nereden (bu ben de olsam), bir yetmezlik-olumsuzluk geliyorsa anında durdurmalısınız. Çünkü hiçbir parti PKK kadar bir halkın malını almaya layık değildir ve gerekli de değildir. Yani hem çok layık, hem çok gereklidir ki, bir halka kişilerin çok üstesinde, benden bile daha öteye katılım gerekiyor ki, tarihsel rol oynanabilsin. Benim bile bu kadar yoğunca katılmamın bu gerçeklikle bağlantısı var.

Zorluklarınız ne kadar olursa olsun, engeller ne kadar köklü olursa olsun irade keskinliğine sonuna kadar ulaşarak, kendinizde her türlü engeli, düşmanı kesecek kadar keskinleştirin. Bunun için gerekli bilinci edinin, uygulama gücünü kendinizde biriktirin. Böylece önderlik gerçeğimize musallat olmuş, hem içinde, hem dışında, ne varsa, silip süpürmekten, büyük bir tutkuyla gerek sözle, gerek eylemle hesap sorun. Böylece kendinizi hem hakkı olan, hem görevi olan ve ancak onunla başarabilecek olan, önderlik katılımınızı mutlaka gerçekleştirin.

Bu kızların militanlığı için çok şey söylenmiştir. Doğrultusu da verilmiştir, özü de gösterilmiştir. Bu değerlendirmemiz bile sorabileceğiniz bütün sorulara yanıttır. Şimdi bir savaştır içine girmişsiniz. Bunun dışında hiçbir işin metelik kadar değeri yoktur. Bu öyle bir iştir ki, biz tek başımızayken de büyük bir coşkuyla yürüme kararı verdik. Hatalarınızın, yeteneklerinizin temelinde devrim işini, onun büyük anlamını esas almamak yatıyor. Buna dava denilir, buna teori, devrimci teori denir, buna devrimin örgütü denir, buna devrimin eylem tarzı denir.

Her savaş, özellikle bizim gibi çok ağır katliamı durdurma savaşı, Sema, Zilan, Leyla, Fikri gibi bir kişiliği gerektirir.

Ne mutlu size ki bu üretim faaliyetlerinin içine girmişsiniz. Bu dünyada bundan daha değerli bir şans, iş olamaz. Bütün kitapları araştırın, bu dünyada benim kadar kılı kırk yararak adım atan bir kişi yoktur. Neden? Binlerce yıldır böylesi davalarla ilgilenen herkesin düştüğü, kaybettiği gözönünde bulundurulursa, en inanılmaz noktalardan alıp buralara getiren yenilmez tarzın sahibi olduğumuz görülecektir. Bu neyle izah edilebilir? Bu; bir, bu işin değerini keşfeden; iki, bu işi kılı kırk yararcasına yerine getiren olmakla izah edilebilir, sır diyorlar, sır budur işte.

Bu ülkede insanlık katlediliyor, katliam var. Hem de dünyada hiç denenmemiş bir katliam türü yürürlüktedir. Bunun dehşetiyle hareket ederseniz, korkunç militanlar olursunuz. Ben bunu söylemek, siz de göstermek zorundasınız. Başka hiçbir şey durumu kurtaramaz. Zor olabilir, ama bıçak altındasınız, biçiliyorsunuz.

Bu partiye böyle başladım. Bütün partili yoldaşlarım şimdiye kadar hep böyle olmuşlardır ve bu da başarılmıştır. Bu başarı tarzını hiç kimse önleyemez. Düşman bu kadar oyun denedi, önlemeye gücü yetti mi? Birçok oportünist, sahtekar neler neler yapmak istedi. Hiçbirisi başardı mı? Ben sizleri böyle değerlendirmek istemiyorum, siz ağırlıklı olarak dürüst, yanıt olmak isteyen kişilersiniz. Eksikliklerimiz var, kendi kendinizi kandırıyorsunuz, yüzeyselliğiniz var. Çok gerekli olan ve başarıya yakın düzeye geldiğimiz bu dönemde, bu şansı değerlendirin. Size ilgi gösteriyorum, size değer veriyorum, ama aynısını sizden de bekliyorum.

Kendi payıma, gücüm ölçüsünde en başta bir parti militanı, bir ordu savaşçısı olarak, hatta bir doğru komuta kişiliği olarak yaşatmaya, gereklerini daha da egemen kılmaya sadece özen göstermek değil, büyük bir örgüt tecrübesiyle oturtacağım ve bunu her kişide görmek isteyeceğim. Bu temelde bu yoldaşları anacağım. Anılarına yanıt olanı değerli bulacağım, selamlayacağım.

■■■

Örgüte göre eylem değil, eyleme göre örgüt esastır

■ **Duran Kalkan**

Özgürlük hareketimiz ve mücadelemizin bir bütünlüğü vardır. Dolayısıyla pratiğe bütünlüklü bakabilmek, bütün pratik çalışmaların derslerini çıkarmaya çalışmak önem arz etmektedir. Farklı faaliyet alanlarında benzerlikler çok, farklılıkları ise ayrıntıdadır. Özünde ise farklılık yoktur. Bu noktada somut durumumuzda her çalışma bölümü, her parça kendini ayırmaya çalıştığı gözlenmektedir. Bunu hata ve eksikliklerin sorumluluğunu kendi dışındakine yüklemek için yaptığı söylenebilir. Bunun yanlış bir yaklaşım ve anlayış olduğunu öncelikle belirtmek gerekir. Kendini doğruya en yakın görme, iyi ve başarılı görme, hatayı-eksikliği başkasında görme yaklaşımı doğru bir yaklaşım değildir. Bu bir bireycilik türüdür, kendini beğenmişliktir. Bir defa sonuçlar böyle değildir. İkincisi ise böyle bile olsa bunu ifade etmek, buraya dayanmak doğru değildir. O zaman şu soru gündeme gelir: Acaba siz kendinizi beğenerek, sorumluluğa ortak olmamak için mi parçalıyorsunuz, ayrı duruyorsunuz? Eğer öyle ise bu da doğru değildir. Bu da sonucu başta ayarlamaya götürür ki, anlayış ve yaklaşım olarak o da başlı başına yanlışlık ifade eder.

Kendini ayrı görmenin hiçbir anlamı da değeri de yoktur. Gençlik çalışmalarının iyi sorgulanması, analiz edilip derslerinin çıkartılması bizi bir bütün genel hareketi doğruya çekilmesine götürebilir. Genelde bu yapılabilse gençlik hareketi bundan yüzde yüz yararlanabilir. Nasıl olması gerektiği konusunda kendisini doğruya ulaştırabilir. Bu kadar birlik ve bütünlük var. Bu nedenle gençlik çalışmalarını irdeler, tecrübeyi inceler, derslerini çıkarmaya çalışırken genelden de yararlanabilir. Bütünlüklü bakmak daha zengin bir çözümlemeye, ders çıkarmaya götürülebilir. Hatta bir formül olarak şu da belirtilebilir: Kendi pratiklerini özeleştirel sorgulamada zorlanırlarsa kendi dışındaki pratikleri eleştirel bakabilirler ve sonucunu kendilerine uyarlayabilirler. O daha kolay olabilir, oradan da insan doğruya ulaşabilir. Ama sonucu kesinlikle kendine mal etmek kaydıyla. Kendini üstün gören öbürünü eleştiren olmak kaydıyla değil, o eleştirilerle ortaya çıkan sonuçları kendisi için bir özeleştiri olarak kabul etmek kaydıyla. Böyle olursa o da bir çözüm yöntemidir. Ders çıkarma, pratiğin derslerini edinme, dolayısıyla doğru çalışma tarzı ve yöntemlerine ulaşma işidir.

''Örgüte göre eylem değil, eyleme göre örgüt esastır. Önce eylemi belirleyeceksin; eylem görev demektir, neyi,, nasıl yapacağını belirlemek demektir. Sonra eylemi nasıl bir örgütle yapacağını belirleyeceksin. Örgüt eyleme göre şekillenecek. Fonksiyonel devrimci hareketler böyle olur. Eylemi örgüte göre belirleyenler ise bürokratik, devletçi hareketlerdir. Devrimci tarz kesinlikle eyleme göre örgütü şekillendirme tarzıdır.''

''Eylem çizgimiz eskiyi yıkıp, değiştirirken, yeniyi inşa etmeyi esas alır...''

Strateji düşünce, taktik ise uygulamadır

Teori aydınlatmak, ne yapacağını belirlemekken pratik ise onun yaşanılır kılınması, hayata geçirilmesidir. Dolayısıyla teori pratik bütünlüğü vardır. Belli pratiklere yönelirken ne yapacağı, nasıl yapacağı konusunda tartışma yürütmek, kararlar almak, planlama yapmak önemlidir. Biz buna '*perspektif*' diyoruz. Aslında örgütler buna '*karar ve plan*' derlerdi, daha doğru olan da budur. Kararsız, plansız pratik kılavuzsuz yürümeye benzer. Buna '*karanlıkta el yordamıyla yürümek*' diyorlar, yani tutuna tutuna yürümek. Karanlıkta ne kadar yürürsün? Normalde yarım saatte yürüyeceğini bir gecede yürürsün, o da başarıp başaramayacağın belli değildir. Bir yerde ayağın kayar uçar gidersin, başarısız oluşun. Demek ki karanlıkta el yordamıyla yürümek iyi bir yürüyüş tarzı değildir. Kılavuzsuz hedefe ulaşılmaz. Kılavuz genel hareket açısından partidir. Önder Apo savunmada PKK'yi özgürlük mücadelesinin kılavuzu olarak tanımladı. Parti öncülüğünü buraya oturttu. Kılavuz ile pratikleşmeyi doğru anlamak gerekiyor.

Örgütlü hareket edebilmek için karar ve plan lazım. Kararın ve planının olmaması bireyciliği getirir. Anında karar verip yapman lazım, o halde sen bir karar verirsin, ben bir karar veririm, öbürü bir karar verir ve herkes kendi kararı doğrultusunda yürür. Orada ortaklık, örgüt kalmaz. Ne karar vereceğimiz de belli olmaz. Herkes başka yöne gider ve paramparça oluruz. Öyle bir çalışmadan başarılı sonuç elde edemeyiz. O nedenle kararlı ve planlı olmak, kılavuzlu olmak şarttır. Önümüz aydınlık olmalı, bir tasarımımız olmalıdır. Düşünce gücü, zihniyet, aydınlatıcılık da bu bakımdan önemlidir. Önderlik genel hareketin böyle bir öncülüğüdür, aydınlatıcısıdır.

Bu esas kadar önem arz eden diğer esas konu da pratiktir. Karar almış, planlama yapmış olmak pratik yapmış olmak anlamına da gelmez. Kılavuzun olması hedefe ulaşıldığını ifade etmez. O kılavuz seni hedefe doğru götürecek mi götüremeyecek mi? Aldığın kararlar ve yaptığın planlar pratikte başarıyla uygulanabilecek mi? Seni zafere taşıyacak mı? Bu sorular henüz cevapsızdır. Bu soruların cevabını bulduğu alana da '*pratik alan*' diyoruz. Pratik alanın gelişebilmesi için örgüt ve eylem pratiği yapabilmek için düşünce açıklığı, kararlı ve planlı olmak, önünü görmek kesin gerekli. Fakat bu pratik yapmış olmak anlamına gelmiyor, zafer için bu yeterli değildir. Bu durumun örgüt ve eylem çalışmasıyla, yani pratik alanla tamamlanması gerekiyor.

Pratik alanda işler farklı yürür. Pratikte düşüncede ortaya çıkartıldığı, karar ve plan haline getirildiği gibi yürümez. Zafere ulaşabilmek için çetin bir mücadeleye, doğru bir çizgide örgüt ve eylem çalışmasına ihtiyaç vardır ki, örgüt ve eylem çizgisinin dili farklıdır. Bu ayrı bir çaba gerektirir. Birincisine daha çok önderlik ve strateji yönetim yaparken -çünkü Önder Apo strateji düşüncedir, dedi-, ikincisini bütün parti militanları, kadroları yaparlar. Çünkü orası taktik alandır, -Önderlik taktik uygulamadır, dedi. Strateji düşünce, taktik uygulama. Stratejiyi önderlik ya da stratejik düşünce çizer, taktiği bütün parti hatta bütün halk uygular.

Uygulama alanının kendine göre bir dili vardır. Bir iş pratik uygulamaya, yani örgüt ve eylem alanına geçti mi orada tarz önemlidir, üslup önemlidir, tempo önemlidir, yönetim önemlidir. Kadro öncülüğü bu alanda belirleyici konumdadır. Uygulamanın doğru ve başarılı yapılıp yapılmadığını belirleyen kadro gerçeğidir. Eğer kadro iyi eğitilmişse ve doğru katılmışsa, istekliyse, ne yapacağını ve nasıl yapacağını biliyorsa, bu konuda herhangi bir kaygısı, tereddüdü, yanılgısı, ikircikliği, endişesi yoksa o zaman kararını verir pratiği geliştirir. Nerede hangi tarzla ne iş yapmasını bilir; kimlerle yapması gerektiğini bulur, eğitir, örgütler, yapar, uygular ve sonuç alır. Uygulama alanı tartışıldığı, düşüncede karar ve plan haline getirildiği kadar kolay ve rahat gerçekleşen bir alan değildir. Düşünce alanı gibi düz bir çalışmayla olmaz. Pratik alanın ayrıntısı çoktur, girdisi-çıktısı fazladır, derinliği çoktur. O nedenle daha fazla yaratıcılık ister, girişkenlik, cesaret ve fedekarlık ister, çaba ister. Bazı temel değerlere bağlı olarak gerçekleşir.

Tarzda yaratıcı, üslupta kazanımcı, tempoda sürat

Eğer bu olmazsa bir düşünce ne kadar doğru olursa olsun, bir konuda ne kadar doğru ve yeterli karar alıp plan yaparsanız yapın o kararlar zafer getirmez, o düşünce başarı ortaya çıkarmaz. Düşünce ancak doğru bir tarz, üslup ve tempoyla pratiğe geçirilirse zafer kazanır, hayatla bütünleşir, bir işlevi ve anlamı olur. Bunun olması için tarzda yaratıcılık, üslupta kazanımcılık, girişkenlik, tempoda sürat önemlidir. Bunları doğru ve iyi ayarlamak, amaca göre ve görevin gereklerine göre bulmak kesinlikle gereklidir. Bir devrimci çalışmayı değerlendirirken demek ki bu iki boyutuyla ele almak lazım. Öncelikle genel bakmak gerekir. İkincisi ise hem düşünce hem de uygulama alanına bakmak lazım. Yani karar ve planlamayla pratik uygulamayı ayrı ayrı ele almak, değerlendirmek gerekir. Karar ve plan var mı yok mu, buna bakmadan sadece uygulamaya bakmak yetersizdir. Önce karar ve planlama neymiş, doğru muymuş yanlış mıymış, yeterli miymiş değil miymiş? Belki yanlış oradadır. Bir defa onu görmek gerekir. Ondan sonra sonuç çıktı mı, doğrular belirlendi mi, neyin nasıl yapılması gerektiği konusu netleştikten sonra pratiğe bakmak lazım. Peki, onun pratik uygulaması gerçekleşmiş mi, uygulanan tarzlar doğru mu, üslupta kazanımcı, koparıcı, girişken davranılmış mı, yoksa yıkıcı, kaçırtıcı, dağıtıcı mı olunmuş? Tempo yeterli mi, yoksa tembelce bir sürat-hız olmuş mu, yoksa tembelce durulmuş mu, avare-asi dolaşılmış mı? Bunların hepsine böyle bakmak ve irdelemek gereklidir.

Pratik alanı, kısaca örgüt ve eylem olarak tanımlayabiliriz. Yaşamla ilgiliyiz, birey ve toplumun değişimiyle uğraşıyoruz. Bu değişim eylem demektir. Bu değişimin her safhasına, her biçimine eylem diyoruz. Bu bakımdan eylem anlayışımız dar değildir. Bazıları bunu dar ele almaktadır. Eylemi savaşla özdeşleştirenler var, serhildanla özdeşleştirenler var. Kısaca eylemi salt kavga olarak gören yaklaşımlar var. Kuşkusuz ki bunlar eylemdir ama eylemin hepsi bu kadar değildir. Bu eylemi tek yanlı ele almaktır.

Eylemi bütünlüklü nasıl ele alacağız?

Birey ve toplumu devrimci-demokratik değişime uğratmak için yürütülen her türlü çabaya eylem diyeceğiz. Bu, kavgalı olur kavgasız olur, anlayışla olur kesip biçerek, yontarak olur, eğitimle olur kırıp-dökerek olur, savaşla olur… Bunlar eylem biçimleridir. Koşullara göre hangi biçimin gerektiğini bulmak da lazım ama bütün bunların hepsini eylem olarak ele almak gerekir. Eylemi tek bir boyut olarak ele almak eyleme de dar, yetersiz yaklaşmak olur. Eylemi dar ele alış en fazla gençlik örgütlenmelerimizde vardır. Genel hareketimizde de var ve gençlik hareketine genel hareketin duruşu yansımaktadır. Bunun gerillayla, devrimci halk savaşıyla bağı var. Onun da kültürel soykırım rejimiyle, Kürdistan'da Kürt toplumuna dayatılan sistemle bağı var. Topluma tam bir askeri hakimiyet, savaş ve terör dayatılmaktadır. Dolayısıyla ona karşı mücadele, bu temelde birey ve toplumu değiştirmek, devrimci, özgürlükçü, demokratik değişime uğratmak ancak savaşmakla oluyor. PKK örgütlenmeye adım attığı andan itibaren savaşıyor. Silahı eline böyle aldı, 1977'den bu yana, onu çeşitli profesyonel örgütlere kavuşturup büyüterek bugüne geldi. Şimdi hareketimizde '*eylem*' dendi mi hemen akla savaşın, yıkıcılık gelmesinin bununla bağı vardır. Dolayısıyla gençlik hareketimiz de böyle alıyor. Anlaşılır bir durum fakat doğru ve yeterli bir durum değildir. Geçtiğimiz süreçte ağırlıklı olan yaşanan bu oldu ve bu bir anlayış olarak gelişti, ama biz onu doğru görmemeliyiz. Buradan hareketle "*gözümü açtım savaş vardı, o halde demek ki her şey savaştır*" dememek lazım. O görgücülüğü-ampirizmi aşmamız gerekli. Bu nedenle eylemi doğru ve bütünlüklü tanımlamak, eylem biçimlerini doğru ve zengin bulabilmek açısından gerekli ve önemlidir.

Eylem-Örgüt İlişkisi

Eylemin doğru tanımlanması kadar eylemle örgüt ilişkisinin de doğru tanımlanması önemlidir. Biz örgütlü eylem yapan bir gücüz. Eylemin biçimlerine bütünlüklü, zengin baktığımız kadar eylemin yürütücü gücüne de doğru bakmamız gerekiyor. Burada bireysel eylemcilik var. Bireysel eylem de kesinlikle bir alandır, için yer almaktadır. Fakat şu eğilim yanlıştır: Eylemi bireysel olarak ele almak, bireysel tarzla, bireysel yiğitlikle, çabayla, çalışmayla gerçekleşebilecek bir olaymış gibi görmek yanlıştır. Bu başarı getirmez. Belki bazı zamanlarda, bazı devrilerde etkili olmuştur ama hareketimiz için bu böyle değildir. Koşullar gerektirdiğinde, zaman zaman bireysel eylemcilik gerekli olsa, öne çıksa ve rol oynuyor olsa da esas eylem çizgimiz örgütseldir. Eylem örgütle oluyor. En azından bireysel eylem yapabilmek için de örgütlü bir kişilik haline gelmek zorunludur. Son derece bilinçlenmiş, amaca bağlanmış, duygusunu, düşüncesini, davranışını tamamıyla hakimiyete almış olan kişilik olmak gerekiyor. Bu da örgüt

egitim.qxp_Layout 1 29/06/2015 15:27 Page 17

demektir. Buna da örgütlenmiş kişilik diyoruz. Örneğin Mazlum Doğan eylemciliği böyle, Zilan eylemciliği böyledir. Bunlar mücadele tarihimizin en kritik aşamalarında rol oynayan, ön açan, çizgi geliştiren, taktik oluşturan büyük tutumlar, eylemlerdir. Bireysel eylemler, ama son derece örgütlü kişiliklerin ortaya çıkardığı eylemlerdir. Öyle rastgele, can sıkıntılarının yol açtığı eylemler değildir. Bir toplumu, özgür toplum geleceğini ruhunda, düşüncesinde taşıyabilen, yaratabilen, onu yaşayabilen insanların ortaya koyduğu eylemlerdir. Bu denli kendini toplumsallaştırmış, örgütlü kılmış bireylerin eylemleridir. Bu anlamda rol oynuyorlar.

Bir de dikkat edilirse bireysel eylem her zaman geçerli değildir. Genel bir yöntem değildir. Kritik dönemlerde, zaman zaman, koşullar gerektirdiğinde ortaya çıkan eylemler olmaktadır. Tekrarlanmıyor, sık sık gündeme gelmiyor. Ne Mazlum Doğan direnişçiliği öyle tekrarlanabilecek bir direniştir; onu bazıları tekrarlamaya çalıştı, Önderlik sabır gösterdi, sonunda baktı ki, olmuyor ve reddetti, bunu tasvip etmiyorum, dedi. Aynı zamanda Zilan direnişçiliği de öyledir. Önderlik Zilan'ı büyük bir emir, komuta gücü olarak tanımladı ama tekrarlanamaz, dedi. Onu tekrarlamaya çalışan yaklaşımları intiharcılık olarak tanımladı. Bu tür eylemler kritik dönemeçlerde ender olarak gündeme geliyor, bunu fark eden kişilikler ki, çok öngörülü-yoğun kişilikler oluyor, o rolü oynuyorlar ve ön açıyorlar ama asla tekrarlanmıyorlar. Bunun dışındaki eylem örgütlü eylemdir.

Gerilla örgütlü, serhildan örgütlü, demokratik eylemlilikler örgütlü, tabi inşa da örgütlüdür. Pozitif eylemcilik, yani yapıcı eylemlilik de örgütlülük gerektiriyor. Bireysel çabayla, çalışmayla kurtarılacak eylemler değildir. O yüzden örgüt ve eylem ilişkisini, örgütün eylemle, eylemin örgütle bağını çok iyi, doğru, bütünlüklü kurmamız lazım. Koşullar oluştuğunda ender olarak gündeme gelmiş olan bazı bireysel eylemlilikleri genelleştirmemek, her zaman uygulanır görmemek, bir çizgi haline getirmemek gerekli. Dolayısıyla da eylemin örgütlü yürütülmesi önemlidir.

Ne kadar örgüt kurarsan o kadar eyleme yol açabilirsin. Ne kadar örgüt geliştirir, eğitirsen o kadar eyleme geçersin. Örgütü de eğittiğin kadar kurarsın. Eğitim, örgütlenme ve eylemin bu anlamda bağı vardır. Örgüt kurmadan eylem yapamazsın, eğitim yapmadan da örgüt kuramazsın. Fakat yalnız başına eğitim yapmak bir eyleme yol açmaz. Yalnız başına örgüt kurmak, bir topluluğu bir araya getirmek eyleme yol açmaz. Eyleme dönüşürse sonuç alınır, ama başarılı bir eylem olabilmesi için örgütlü olmaya kesinlikle ihtiyaç vardır. Örgüt yaratabilmek için de eğitici olmaya kesinlikle ihtiyaç vardır. Eğitim ve örgütlenmeyle birleşmeden biz eylem yapıp sonuç alamayız. O nedenle eğitim, örgütlenme ve eylem iç içeliğini esas alacağız. Bunları birbirinden kopuk süreçler olarak da ele almayacağız.

Süreçleri birbirinden koparan tarz Apocu tarz değildir. Eğitim, örgütlenme ve eylemi iç içe alan tarz Apocu tarzdır; yaparken düşünen, düşünürken yapan tarz. Fikir, zikir, eylem birliği; fikir eğitim, zikir örgütlenme, eylem ise uygulamadır. Bunlar bir birine ekli değil, iç içedir. Kemal Pir tarzı böyledir. Kemal Pir'i ayrı eğitim yaparken kimse görmemiştir. Önce örgüt kurayım da sonra eylem yapayım, dediğini de kimse duymamıştır. Tartışma, örgütlenme ve eyleme geçme anındadır, iç içedir, birlikte oluşur. Akışkan kişilik, yaratıcı kişilik her an fırsatları yakaladığında eyleme geçen kişilik böyle ortaya çıkıyor. Gerilla tarzı da buna deniliyor. Onun için belirleyici tarz, Kürdistan'da özgür insanın kendini ifade etme tarzı, özgürlük mücadelesinden zaferi yaratma tarzının gerillacılık olarak tanımlanması buradan ileri geliyor. Gerillacı eğitimi, örgütlenmeyi, eylemi iç içe yapan, 24 saat gerillacılık, 24 saat düşmanı takip ederek zayıf anını yakaladığında vurmayı bilen tarzdır. Bu bütün yaşamımızda, bütün çalışmamızda, bütün mücadelelerin hepsinde eylemde hakim olması gereken tarzdır. Bunun dışında farklı, bizi başarıya götürecek eylem tarzı yoktur.

Eyleme-göreve göre örgüt esastır

Apocu tarz olarak şunu da ele almalıyız: Eylem mi örgüte göredir, örgüt mü eyleme göredir? Bu soruya cevap vermemiz gereklidir. Çünkü çoğu zaman eylemi örgüte göre belirliyoruz. Eylem örgüte göre belirlendi mi, eylem yapma işidir, pratik alandır, politik alandır. Neyi uygulayacağını, içinde bulunduğu koşullara göre değil de o koşulların ortaya çıkardığı görevlere göre değil de kendi duruşuna göre belirledin mi kendini ağa, paşa, bürokrat yaparsın. Oradan devlet de doğar, iktidar da doğar, kendine göreliğin daniskası doğar. Bu kadar bireycilik ve kendine görelik buradan ortaya çıkıyor. "*Ben böyleyim, bu kadar eylem yaparım, diğerini yapmıyorum*" deniliyor, yapmıyoruz. Talimat geliyor, emir geliyor, değerlendirmeler oluyor, "*yapamıyoruz*" deniliyor. Yapamıyorsan o zaman yenilmişsindir, ne geziyorsun, çekil git! Ama gitmiyoruz da hem orada duruyoruz he de "*yapamıyoruz*" diyoruz. Burada kendimizi esas alıyoruz. Onun için eylem ve örgüt ilişkisinde örgüte göre eylem değil, eyleme göre örgüt esastır. Önce eylemi belirleyeceksin; eylem görev demektir, neyi nasıl yapacağını belirlemek demektir. Bu içinde bulunulan koşulların emrettiğidir. Politikanın ortaya çıkardığı sonuçtur, politik toplum olmanın gereğidir. O eylemi nasıl bir örgütle yapacağını belirleyeceksin. Örgüt eyleme göre şekillenecek. Fonksiyonel devrimci hareketler böyle olur. Eylemi örgüte göre belirleyenler ise bürokratik, devletçi hareketlerdir. Onun için önce görev belirlemek, planlamak ve örgütlenmeyi ona göre yapmak esastır. Buna "*pratiği kendinde hapsetme*" deniliyor.

Örgütlenmemiz her zaman esnek olmalıdır. Eylem neyi gerektiriyorsa ona göre her an değiştirebileceğiz, gerektiği kadar değiştirebileceğiz, örgütsel esnek olacak. Örgütsel esnekliğe dayanmayan bir eylem, örgüt yürütülemez. Oradan bürokrasi, devlet, iktidar doğar. Kendine göre yürüme çıkar, kendine göre belirleme çıkar. Hakim olma, mülkiyet çıkar. Yoksa politikanın gereklerini yerine getirme çıkmaz. Bu gerçeği de görmemiz gereklidir. Bu bakımdan da örgüt eylem ilişkilerini bu esasa göre ayarlayacağız. Devrimci tarz kesinlikle eyleme göre örgütü şekillendirme tarzıdır. Örgütlü eylemlilik esastır ama örgüt göreve göre şekillenmelidir, ne yapacağımıza göre şekillenmelidir. Ne yapacağımız görevin, eylemin belirlenmesidir, nasıl yapacağımız onun örgütlenmesinin ve planlanmasının belirlenmesidir.

> **▌Eylemin amaçla, hedefle bağını kurmalıyız. Hedefimiz birey ve toplumu değiştirerek yeniden inşa etmektir. İdeolojik, örgütsel, askeri, siyasi, toplumsal bütün çalışmalarımızın, mücadelemizin hedefi budur. Başka bir hedefimiz yoktur.**
>
> **▌Ne kadar örgüt kurarsan o kadar eyleme yol açabilirsin. Ne kadar örgüt geliştirir, eğitirsen o kadar eyleme geçersin. Örgütü de eğittiğin kadar kurarsın.**
>
> **▌Bir eylem var olanı yıktığı, onu değişime uğrattığı kadar yeniyi de yaratırsa, inşa ederse ona doğru eylem çizgisi denir, doğru eylem tarzı denir**
>
> **▌Birey ve toplumu değiştirip dönüştürme ve yeniden inşa etmek için gerçekleştiren her eylem biçimi doğrudur.''**

Eylem çizgimiz eskiyi yıkıp değiştirirken, yeniyi inşa etmeyi esas alır

Eylem, bireyin ve toplumun devrimci demokratik değişimi ise burada birey ve toplumu yeniden yaratılması vardır. Esas olan yapmadır. Ama nasıl yapmak ve yaratmak? Var olanı resmetmek değil, olduğu gibi tanımlama değil belli ilkeler doğrultusunda var etme, yaratma var. Hem yeniden yaratmak, var etmek esastır hem de değiştirmek. Eylem biçimleri de buna göre şekillenmektedir. Böyle bir sonuca götürmeyen, değiştirmeyen ve yeniden yaratmayan eylem çizgisi doğru bir eylem çizgisi değildir. O tarzdaki bir eylemcilik sapkındır. Amaca bağlı olmaz, insanı, bir hareketi bir sonuca götürmez. Onun içinde burada ne kadar yıkıcılık ne kadar yapıcılık konularını da tartışmak ve doğru anlamak gereklidir. Eylem biçimlerini belirlerken bunlar dikkate alınmalıdır. Her değiştirmede mutlaka yıkmak vardır. Eskiyi yıkmazsan yeniyi yaratamazsın, değiştiremezsin. O bakımdan yıkıcılık, kavga eylemin çok temel bir faktörü, fonksiyonudur. Bir şeyi ortadan kaldırmak değiştirmek yok etmeyi ifade eder. Yok etmeyi sağlayan çaba oluyor, ama eylem sadece bu değildir. Sadece var olanı yıkmak, yok etmek değildir.

Biz eylemi değişim olarak anlıyoruz. Değiştirmek için, yıktın, yok ettin ama ortada bir şey kalmadı. Daha ileri bir biçimde ortaya çıkartmayı gerektiriyoruz. Mesela eleştiriyi böyle ele alıyoruz. Elbette ki yıkıcı, kazanımcı, yaratıcı olmalıdır. Var olmayı yıkmaya yönelmeli ama sadece öyle kalmamalıdır. Sadece öyle kaldı mı yok eder, ortadan kaldırır, bizi amaçtan koparır. Yanlış olanı yıktığı kadar doğru olanı da inşa ederse bir eleştiriye eleştiri diyebiliriz. Aynı şey eylem için de geçerlidir. Bir eylem var olanı yıktığı, onu değişime uğrattığı kadar yeniyi de yaratırsa, inşa ederse ona doğru eylem çizgisi denir, doğru eylem tarzı denir. Böyle bir bütünlüklü eylem anlayışına, çizgisine ulaşmak gereklidir.

Bireye dönük mücadelelerde, eğitimle kadro oluşturmada, ideolojik-örgütsel mücadelenin esası da bu olmalı, toplumu değiştirip dönüştürme mücadelesi, siyasi-askeri çalışmalarımızın sosyal kültürel, ekonomik çalışmalarımızın esası da bu olmalıdır. Değişimi, dönüştürmeyi ön görmelidir. Bunun için var olanı değiştirmek için yıkmak kadar olması gerekeni yapmayı, inşa etmeyi de içermeli ve birlikte, bütünlüklü yapmalıdır. "Hele durun! Önce bir yıkalım, bir gün gelir yapmaya başlarız" bu çok yanlıştır. Yıkmakla yapmak iç içedir, bütünlüklüdür. Bu süreçleri birbirinden koparmak ya da eklemlenmiş süreçler gibi ele almak yanlıştır. Şimdi yıkma dönemindeyiz sonra yapma dönemine geleceğiz, hayır, hepsi anı anınadır. Yıkıldığı kadar yapıcılık da olmalıdır. O halde eylem biçimlerimizi, tarzımızı buna göre oluşturacağız. Bir şeyi yıktığı kadar hemen yenisini yerine koymalı, inşa etmeli, öldürmemeli, düzeltmeli, değiştirmeli, yeniden var etmeli. Sonuç daha değişik biçimde var olmak olmalıdır. Yoksa eylemimiz sadece yıkıyor, dağıtıyorsa biz ona doğru eylem çizgisi, anlayışı diyemeyiz.

Şu doğru bu yanlış eylem biçimi, diye bir şey yoktur. Birey ve toplumu değiştirip dönüştürme ve yeniden inşa etmek için gerçekleştiren her eylem biçimi doğrudur. İçinde bulunulan koşullara göre bu eylem uygulanmalıdır. Ona hizmet etmeyen eylem biçimi ise yanlıştır, yapılmamalıdır. Onun için sadece savaş doğrudur, sadece serhildan doğrudur, sadece yapıcı olacaksın, sadece yıkıcı olacaksın gibi tartışmalar doğru tartışmalar değildir. Bunlar sapkın tartışmalardır. Bunlar uydurmadır, demogojidir. Zihniyeti bozma, gerçeğinden uzaklaştırma yaklaşımıdır. Tersine şöyle tartışmalıyız: Eylemin amaçla, hedefle bağını kurmalıyız. Hedefimiz birey ve toplumu değiştirerek yeniden inşa etmektir. İdeolojik, örgütsel, askeri, siyasi, toplumsal bütün çalışmalarımızın, mücadelemizin hedefi budur. Başka bir hedefimiz yoktur. O halde bütün eylemlerimiz bu hedefi başarmayı içermeli, doğru eylem biçimlerini de buna bulmalıyız. Var olanı yıkıp yerine Önderlik çizgisi temelinde, demokratik modernite kuramı temelinde yeniyi var eden eylem biçimi doğrudur.

Bir de bu bakımdan eylem pratiğini değerlendirmemiz gerekiyor. Gençlik hareketimizin eylem pratiği de bu bakımdan fazlasıyla eleştirilmektedir. Özellikle de Bakur pratiği darlıkla, tek yanlılıkla, eylem çizgisini doğru ve bütünlüklü görememe konusunda eleştirilmektedir. Özellikle eylemi amaçla bütünleştirememe, amacı farklı ve yetersiz ele alma var. Amacı dar ele aldın mı eylemin de yarım kalmaktadır. Eylem tarzında yarım kalıyor ve yıkıcılık düzeyinde kalıyor. Var olanı eleştirmek düzeyinde kalıyor yenisini kurmaya adım atmıyor. Yeniyi kurmak daha zor olduğu için bu, bilinçli de yapılıyor. Yıkmak daha kolaydır ama inşa etmek, yapmak daha zordur. Bundan dolayı da yıkıcılığa daha fazla yaklaşıyoruz ve eylem=yıkıcılık olarak ele alıyoruz. Bu, dönemsel de değildir. Önderlik gerçeğinde yıkmakla yapmak iç içedir, bütündür. Önderliksel çıkıştan grup dönemi, partileşme, gerillalaşma, halklaşma hep bu çizgi içinde gelişti. Şimdi yeniden inşa da bu temeldedir. Egemen sömürgeci sistemi yıkmadan demokratik özerkliğini kuramayız. Elbette mücadele edeceksin, düşmanı yenilgiye uğratacaksın ama her yıkıp geriletikçe onun karşıtı olan özgürlükçü olanı da inşa edeceksin.

Demokratik ulus inşasının her boyutu eylem alandır

Eylemi sadece askeri boyut olarak düşünmek de yanlıştır. Buna salt askeri yaklaşım deniliyor. Gençlik hareketimiz deki yanlışlık da salt siyasi olarak ele alıyor. Serhildan ortaya çıkıyor, bu salt siyasi boyuttur. Eylem iki boyuta indirgeniyor. O zaman toplum iki boyuta indirgenmiş olur. Öyle yaparsak o zaman "*toplum=siyasi ve askeri bir varlıktır*" dememiz lazım. Ama öyle değil, bu işin ekonomisi var, eğitimi, sağlığı var, sosyal alanı var, kültürü, hukuku, diplomasisi var… Toplum bütün bu alanlardan oluşuyor. Toplumsal bütünlüğün tüm alanları eylem alanıdır. Önder Apo buna **Demokratik Ulus Boyutları**, dedi. Bu alanların tümünde eylemlilik olmalıdır. Demokratik ulus inşası bütünde eylemi gerektiriyor.

Toplumsal yaşamın tüm alanlarında eylemci olamayışımızın önemli bir nedeni eskide kalıyor olmamızdır. Uzun süre gerilla dönemi yaşadık. Eylemin temeli askeri eylem oldu. Arkasından 90'dan sonra serhildan gelişti. Askeri eyleme siyasi eylem eklendi. Eylem bu ikisi oldu ve bunlar eski olandır. Bu anlamda yeni döneme geçemiyoruz. Yeni paradigmaya geçememek, yeni stratejik çözüm sürecine geçememek buradan ileri geliyor. Demokratik ulus inşası sürecine geçemiyor, parti ve gerilla çalışma sürecinde kalıyoruz. Partileşme ve gerillalaşma döneminin temel eylem biçimlerinde kalıyoruz. Demokratik ulus inşasının temel eylem biçimleri sadece onlar değildir. Onlar da var, ama onlara eklenen ekonomik, kültürel, hukuki, sosyal, diplomatik eylemler de var. Bunları birlikte yürütebilmemiz gerekir.

Bu yeni eylem biçimlerine adım atılamadı ve bu konuda eylem güçlerimizin darlığı var. Komalen Ciwan temel eylem gücü olarak dardır ve yeniye geçememektedir. Eylem alanında tek boyutludur. Çok boyutlu demokratik ulus inşası boyutlarına tümden ulaşabilmiş değildir. Bu konuda da durumu değerlendirmek, var olanı eleştirerek düzeltmek kesinlikle gereklidir.

Araçlar ve yöntemler de tartışılmaktadır. Önderlik yurtdışına çıkarken kısa bir mesafe arabaya binmiş ve bu konuya savunmalarında değindi: Modernitenin araçlarıyla yürüyüş yaptım. Bu, moderniteye karşı mücadelede ne kadar doğruydu? Modernite araçlarıyla modernite karşı mücadele edilebilir mi? Bu soruyu sordu. Bu soru şu anlama geliyordu: Kapitalist modernitenin araçlarıyla, ilişki düzeniyle, yaşam tarzıyla kapitalist modernite karşı mücadele edip onu yıkmak mümkün mü? Hayır. Kesinlikle demokratik modernite kapitalist modernite alternatifidir ve dışındadır. İç içeliği onun araçlarını, yöntemlerini kullanma anlamına gelmemektedir; bir arada var olma, ama sürekli mücadele ederek bir arada olmak anlamına geliyor. Yani diyalektik varlık. Bu anlamda demokratik modernitenin araçları, yöntemleri kesinlikle kapitalist moderniteden farklı olmalıdır. Demokratik modernite kendi yöntemlerini ve araçlarını geliştirmelidir. Başarısı da buna bağlıdır. Kapitalist modernitenin araçlarıyla, yöntemleriyle, ilişkileri içerisinde kalarak kapitalist moderniteyi yıkmak mümkün değildir. Neyi yıkacaksın, kendin onu yaşıyorsun! Şimdi bizde durum biraz böyledir. Herkes ötekindeki modernite etkilerini görüyor, halbuki kendisi daha fazla onu yaşıyor, ama kendine bakmıyor. Kendine gözünü kapatmış dışındakini görüyor.

Bu nedenle çalışma yöntemlerini tartışırken burayı esas almak ve buradan çıkış yapmak gereklidir. İllegal-legal çalışma ayrımı çok önemli değildir. Kapitalist modernitenin araç ve yöntemleri dışına çıkıp çıkamamak önemlidir. Onun içinde kal, ama istediğin kadar kendini sakla! Takip eder, seni bilir. Dünyaya hakimiyetini yaratmış, hegemonya da bunu ifade ediyor. Bilimteknik devrimini bu temelde kapitalist modernite sistemi çok ustaca kullanıyor. Öyle ki dağ başında bile bunun dışında kalan bir nefer bile bırakmak istemiyor. Demokratik modernite toplumu olarak, özgür birey ve toplum olarak kalabilmek kapitalist modernite ağının dışına çıkmaya bağlıdır. Bir defa senin özgürce var olman buna bağlıdır.

Bazı sol çevreler, gece-gündüz "*emperyalizme karşıyız*" diyorlar, ama gırtlaklarına kadar emperyalizmin içinde yaşıyorlar. Avrupa'da, adına solcu denen bazı kişilerin durumu tartışılırken şu söyleniyordu: "*Avrupa'da yardım kuyruğunda, dizindeki laptopta emperyalizme karşı yazılar yazmakla uğraşıyorlar.*" Emperyalizmin yardım kuyruğunda, onunla besleniyor. Yardımı kesse acından ölecek, ama onu almak istediği yerde bile "*emperyalizm şöyle böyle*" diye yazı yazıyor. Sen emperyalizmden beslenen bir fukarasın! Yukarda izah etmeye çalıştığım bu duruma düşmek oluyor. İster yasal ol ister olma, sen onun dışına çıkmayı öngöreceksin. Yasal yapar sonuçlarını o sistemin dışına çıkarırsın. Bu bir ustalıktır, yasalardan faydalanmış olursun. Yasalara hiç girmezsin ama kapitalist modernite araçlarını, ilkelerini, tarzını kullanırsın, istediğin kadar ondan ayrı ol. Sen de ayrı bir kapitalist modernite olursun. Tarz bakımından esas olan kapitalist modernite sisteminin dışına ne kadar çıkıp çıkamadığımızdır.

Arkadaşlar bazı kavramlara kendilerini kapatıyor, ondan sonra onda ısrar ediyorlar. Önderlik de savunmalarının başına **Kavramsal Kurumsal Çerçeveyi** koydu. Kavramları doğru tanımlamamız gerekiyor, ama bu kadar kavramlarda ısrar etmek ve kavram kargaşası yaratmak da doğru değil. Sadeleşmek gerekiyor. Kendi bildiklerini, duygularını, anlayışını harekete geçirmek için kavramları o tarafa bu tarafa çekmek, yontmak doğru değildir. Bu gerçekten, özden uzaklaşmayı ifade ediyor. Öyle yaparak doğru anlayış geliştiremeyiz. Onun için kavramları da doğru ele almalıyız.

İllegal ve legalden kastedilen yasal ve yasal olmayandır. İllegal mevcut devlet yasalarına göre yasal olmayandır. Lenin'in bu konularda değerlendirmeleri, yazıları çoktur. **Yasa Dışı Parti ve Yasal Çalışma**, diye bir kitabı bulunmaktadır. Gizli parti yasalardan nasıl faydalanarak çalışma yapabilir? Tümüyle yasal düzende kalırsa o yasaların, düzenin partisi olur. Ama yasadışı çalışmalarını yürütürken, varlığını sürdürürken yasalardan yararlanmak önemlidir. Onun ağına düşmeden, araçlarına ve yöntemlerine teslim olmadan, ama onun yasalarının yarattığı boşluktan yararlanarak ortaya çıkardığın sonuçları kendine çekersen, sen o yasaları kullanmış olursun. Öyle değil de kendini yasalara boğarsan o kapitalizm seni fetheder, kazanır sen o yasalara göre var olan güç haline gelirsin, kapitalist modernitenin örgütü olursun.

■■■

PKK yeni, özgür yaşama çağırıyor

Kürdün aklı gözlerindeymiş, diyorlar. Yani görmediğine inanmıyor. Bu çok pozitivist bir yaklaşımdır. Doğru bir felsefe değildir. Öyle bile olsa o Kürdü değiştirmek gerekir. Aklı beyninde ve yüreğinde olan bir Kürtlüğü yaratmamız gerekiyor. Diğeri maddiyatçı, objektivist, olgucu, yaranmacı insan olur. O insanın da hayalleri olmaz, çünkü hayal göremez. Öyle insanın ütopyaları olmaz, projeleri olmaz, gelecek öngörüsü olmaz. Öyle bir insan küçük yaşar, hedefi dar olur ve dolayısıyla büyük mücadelelere giremez. Hayalleri büyük, ütopyaları olan, gelecek öngörebilen, beyniyle-yüreğiyle duyabilen, düşünebilen, beynini ve duygusunu düşünceye dönüştürebilen, düşüncesini örgütleyip eyleme geçirebilen insan gerçeğine ulaşmamız gerekir. Devrimimizin en temel amacı budur. Önder Apo kişilik devrimi derken kastettiği de budur. Zihniyet ve vicdan devriminin özü budur. Gördüğü kadar dünyası olan değil de gözlerinin görmediklerini de görebilen, duyabilen, hissedebilen, ona göre düşünce, duygu, davranış üretebilen büyük insanı yaratabilmektir esas hedeflenen.

HDP'nin seçim kampanyasının ana sloganı da büyük insanlıktı. HDP bunu slogan ederek kapitalizmin çürüttüğü insanlığı tersine çevirmek istedi. Bu yıkıntıyı gidermeye çalıştı. Bizim bunu daha kapsamlı biçimde ele almamız, düzeltmemiz gerekli. Kendimizi bu çerçevede ele almalıyız ve düzeltmeliyiz. Kendimizi nasıl eğiteceğiz? Nasıl değiştirip dönüştüreceğiz? Meksnın bunun üzerindeki etkisi ne kadardır? Sınıf mücadelesi nasıl yürütülebilir? Bir kişi de birden fazla sınıf eğilimi olabilir mi? Olursa o kişi nasıl tanımlanır? Bu sorular basit gibi görünen ama işin özüyle ilgili sorulardır.

Mücadeleye katılan genç arkadaşlarda kaygı ve endişe olması, bir davaya katılırken profesyonel devrimci militan olmak isterken bazen tereddüt ortaya çıkabilir. Bu, olmaz değildir. Olunca neden olduğu yadırganmamalıdır. Bu durumların olması ne kadar doğalsa hızla aşılmaması da o kadar tehlikelidir. Başaran militan olmak, görev ve sorumlulukların bilincine ulaşmak, onları başarıyla yürütecek tarzı, tempoyu yakalamak çaba gerektiriyor, duyarlılık istiyor, emek, cesaret ve fedakarlık istiyor. Fakat her şeyden önce doğru katılım istiyor. Kaygı, tereddüt, ikirciklik yaşamaksızın mücadeleyi, davaya, harekete katılmayı gerektiriyor.

Aslında bir devrimci militanın mücadele yaşamında onu zorlayan, zayıf bırakan en temel etken dıştan gelen zorluklar, eğitim eksikliği, emek-çaba gösterirken yaşadığı zorlanmalar olmuyor, duruş, inanma, benimseme durumu oluyor. Buradaki tereddütsüzlük, netlik, kesinlik, bir de fanatik değil de anlayarak, amaç birliği ederek, özgürlük, farklılıklara dayalı eşitlik davasına, demokrasiye, dayanışmaya, paylaşıma, adalete inanma; bunu yaşama ve yaşatma, bunun sadece yaşayanı değil militanı olarak yaşatanı olma, karar vererek kendini böyle bir amaca vermek, bu amaçla yaşamını bütünleştirmek büyük önem taşımaktadır.

Doğru düşünce, doğru karar, yaratıcı tarz, kazanımcı üslup, yüksek tempo böyle bir duruş ve kararlılıktan çıkar. Ortam, imkanlar ve çaba gibi hususlar belirleyici değil güçlendirici etkenlerdir. Belirleyici olan kişinin duruşu, katılımı, bu çerçevede amacı anlama, amaçla bütünleşme, amaca bağlanma, inanma durumudur. Onun dışında herhangi bir arayış içerisinde olmama, onun doğruluğundan ve yaşanmasından en küçük bir kuşku duymama durumu belirleyici olandır.

O bakımdan da sadece gördüğümüze inanarak Apocu hareketi, devrimi, geleceği doğru anlayamayız. Yarın ne olacağını gözle göremeyiz. Oysa yarın var ve gözlerimizin gördüğünün dışında da bir dünya, evren ve yaşam var. Bunların hepsi bizi ilgilendirmekte, biz onlarla ilişkiliyizdir. Onları etkiliyor, onlardan etkileniyoruz. İşte bu düzeyde sorunlara bakmak gerekiyor.

Bu belirlemelerden yola çıkarak sorularımızı arttırabiliriz. Örneğin, sadece gerillaya katıldı mı partili olunur mu? Doğru katılım nasıl olur? Bunlar tartışılan, arkadaşlarımızın kafalarında soru işareti yaratan konulardır. Bu sorular temelinde çözüm üretici, yol gösterici değerlendirmeler yapılabilir. Buradan çıkarılacak ilk sonuç doğru katılımdır. İçinden çıkılan sistemi, bütünlüklü, derinlikli, somut ve anlaşılır bir biçimde eleştirebilmek, öyle bir eleştiriyle ondan kopmak, uzaklaşmak ve yeniyi bulma ve yeniye bağlanmada kesin bir kararlılığa ulaşmak gerekmektedir.

İdeolojik sorunlar değil, buradan doğan sorunlarımız vardır. Doğru katılamamaktan, tereddüt-kaygı içinde olmaktan, ikircikliк yaşamaktan doğan sorunlar vardır. Aslında sınıf eğilimi de yok. "*Yoksul olan devrimci olur ve doğru anlar, zengin olan hiçbir şey anlamaz*" diye bir şey yoktur. Tabi bu kısmen etkileyici ama zihniyet oluşumu oradan kaynaklanmamaktadır. Onu esas alan kaba materyalizmdi, reel sosyalist ölçülerdi. Onun insanı ve toplumu tanımlayamadığı, doğru bir devrimci gelecek öngöremediği reel sosyalizmin çözülüşüyle ortaya çıktı.

Sınıflar eğilim, anlayış ve zihniyet olarak varlar ve o da insanların pratikleşme durumundan ortaya çıkmaktadır. Dolayısıyla bir kişinin şu veya bu sınıftan gelmesi belirleyici bir husus değildir. Önder Apo onu reddetti. Reel sosyalist ölçülere göre bu çok belirleyiciydi. Yoksulsan iyi devrimci olursun! İşçi olarak gelmişsen zaten hemen devrimci olmuşsun, senin eğitime, ölçüye ihtiyacın yok! Burjuva kesimden gelmişsen senden iş çıkmaz, ajan gibisin! Tabi gelinen sınıfın hiç etkisi yok, demiyorum, ama bir kişinin devrime katılımı ve devrimci militan olmasını belirleyen etkenler değildir. O gördüğüne inanan anlayıştır. O, çok daraltıcı, yanlış bir felsefedir. Oysa Önder Apo şöyle dedi: Bir kişinin profesyonel devrimci militan olması için hangi ulustan, cinsten, sınıftan olduğu ne bir artı puandır ne de eksi puandır. Belirleyici olan nasıl katıldığıdır. Davaya ne kadar inandığıdır, amaçla ne kadar bütünleştirdiğidir. Kendini davaya, felsefik-ideolojik çizgiye katıp katmadığıdır. Eğer bir kişi kaygısız, ikirciksiz kendini buraya katıyorsa ister süper burjuva ortamdan gelsin, ister açlıktan ölen bir toplumsal yapı içinden gelsin, ister kadın olsun ister erkek, ister Türk olsun ister Kürt isterse Arap isterse de Amerika'dan gelsin. Ki, zaten Rojava'ya Amerika'dan, Avusturya'dan geliyorlar. Biz Amerika'yı emperyalist sayıyoruz, devlet sistemini eleştiriyoruz, ama devletin ortamından gençler geliyor ve DAİŞ faşizmine karşı savaşın ruhu oluyorlar. En iyi anlayan ve en etkili mücadele eden militanı haline geliyorlar. Demek ki dünyanın öteki ucunda olmak da devrimci militan olmak açısından çok fazla bir farklılık arz etmiyorBurada belirleyici olan katılım durumu, ikircikliliktir. Amacı anlama ve amaca bağlanma düzeyidir. Dolayısıyla parti felsefesiyle, ilkeleriyle bütünleşme düzeyi belirleyici olandır.

Onun için Önder Apo şöyle bir ilke geliştı: Geçmişte insanlar ne yaşarsa yaşasın bunlar PKK'ye katılma ve militanlaşmada kesinlikle belirleyici değildir. PKK hiçbir kimseyi katılımdan önceki yaşamıyla yargılamaz. Ona bakarak olumlu ya da olumsuz demez. Bu anlamda kapısı herkese açıktır. Nereden gelirse gelsin, kim olursa olsun, hangi cinsten, ulustan, ülkeden gelirse gelsin, hangi yaşamdan çıkarsa çıksın kapısı açıktır. İsterse süper ajan bir ailenin çocuğu olsun. Kişiye şans verilirse sistemin kötülüklerini, o kötülüklerini yarattığı lekeyi temizleyebilir, dedi. O bakımdan PKK'yi de bütün bunlar için de bir çare olarak gördü. Devletçi-iktidarcı sistemin, kültürel soykırım rejiminin, kapitalist modernitenin ortaya çıkardığı bütün kötülüklerin, kirin, pasın temizlenmesi, insanın ve toplumun arındığı yer olarak gördü. Bu bakımdan kapıları açtı ve hala da öyledir. Kim isterse PKK'ye katılabilir, dedi.

"Lenin'in şu sözü çok ünlüdür: "Yoldaşlar! Yapamıyorum demeyin, yapmak istemiyorum, deyin." Yapmak istersen yaparsın. Bu kadar net ve açıktır. Doğru katılım da isteğe bağlıdır. Doğru militanlaşma, ideolojik-örgütsel sorunları aşma kesinlikle tereddütsüz, ikircіksiz katılmaya bağlıdır. Parti dışılıklarının, farklı sınıf eğilimlerinin kaynağı, oportünizmin, tasfiyeciliğin kaynağı burasıdır."

Doğru ölçü doğru katılımdır

Peki, Önderlik neyi eleştiriyor? Elbette ki eskiyi insanları eğitebilmek için değerlendirdi. İktidarcı-devletçi sistemi, kapitalist moderniteyi, kültürel soykırım rejimini, bunun geliştirdiği özel savaş sistemini, bütün bunların insanların ruhu, duygusu, düşüncesi, davranışları üzerindeki etkisini derinliğine çözümledi, eleştirdi ve mahkum etti. Yanlışları özgürlükçü, eşitlikçi, demokratik olmayan yönleri buldu, mahkum etti ve oradan özgürlük, farlılıklara dayalı eşitlik ve demokrasi çizgisini geliştirdi. Bu genel değerlendirme, çözümlemedir. Genel olarak sistemin yargılanması ve mahkum edilmesidir. Ama bundan dolayı aslında hiç kimseyi sorumlu tutmadı, bu durumun yaratıcıları, yöneticileri de dahil. Hepsine bir rol oynatılıyor, dedi. Aslında kader mahkumudurlar. Dolayısıyla hepsi oradan çıkabilir, kurtulabilir. Kurtulmak isteyenlere kapı açık olmalı. Eleştiriler, kötülükleri ortaya çıkarma, mahkum etme herkesin kendini oradan kurtarması için bir ön açma olur. Biz ön açarız, davet ederiz, dedi.

Bu anlamda Önderlik gerçeği özgürlüğe, eşitliğe, paylaşıma, dayanışmaya, demokratik yaşama bir çağrıdır. Bu çağrı herkes için geçerlidir. Burada bir insanlık çağrısı var; insanları özgürlüğe, farklılıklara dayalı eşitliğe ve demokrasiye çağırma var. Çağrıya olumlu cevap verilmesi için de var olan sistemin çözümlenip olumsuzlukların mahkum edilmesi var. Bu yaşamın nasıl olması gerektiği yönünde ilkelerin, ölçülerin ortaya çıkarılması var. Komünal yaşam ve kolektif çalışma tarzının yaratılması var. İnsanları buraya katıldıktan sonra gerçekten buraya katılım durumuna bakarak ölçüyor ve tartıyor. Çağrı yapıyor, gerçekleri gösteriyor, imkan veriyor, güç-destek veriyor, yön veriyor, eğitiyor ve ondan sonra bakıyor ki, insanlar bunları ne kadar benimsiyor, gerçekten ne kadar inanıyor, doğru katılıyor mu katılmıyor mu? Eleştiri-özeleştiri buradan başlıyor. Yargılama-sorgulama burada başlıyor. Gerçeği ne kadar görüyorsun, benimsiyorsun, kendini ne kadar doğru-yeterli katıyorsun? İşte eleştiri-özeleştiri buradadır. Aslında bir insanın içinden geldiği ortam değil de neyi temsil ettiğinin açığa çıktığı yer de devrimci mücadele içerisindeki duruşudur, tutumudur.

Bir kişinin hangi sınıfı temsil ettiği devrimci mücadele içerisindeki katılım ve pratikleşme durumuyla ortaya çıkar. O nedenle sınıfsal eğilimler önceden tespit edilmiyor. Reel sosyalizm, pozi-

tivist bakış açısı kişinin nereden geldiğine bakarak bunu tayin ediyordu. PKK gerçeğinde bunun doğru ve yeterli olmadığı ortaya çıktı. Kişi devrimci mücadele içerisinde netleşiyor. Hangi sınıf eğilimini taşıdığı mücadele içerisinde ortaya çıkıyor. Devrimci mücadele içerisinde devrimci militan özellikleri taşımayan, farklı sınıf eğilimlerini gösteren anlayışlar, tutum ve davranışlar doğru katılmamaktan ortaya çıkıyor. Bunu 40 yıllık PKK pratiğinin en temel dersi olarak ifade edebiliriz. Kesinlikle doğrularla yanlışlar katılım durumuyla bağlantılıdır. Tereddütlü, kaygılı, ikircikli olan duruştan her türlü yanlış eğilim, yetersizlik, hata, oportünizm ve tasfiyecilik çıkar. Ama kaygısız, tereddütsüz, ikirciksiz, amacı anlama ve yaşamını ona bağlama temelindeki katılım devrimin ruhu olur. Öyle birisi en yüksek profesyonel devrimci militan olur.

Burada doğru ölçü doğru katılımdır. Bunu da kişinin kendisi, isteği belirlemektedir. Kişinin nasıl katılmak istediği, karar durumu belirlemektedir. Gerçekten devrime katılıyoruz da nasıl katılmak istiyoruz? Eteklerinden tutarak sürüklenmek mi istiyoruz? Arkasında durup peşinden yürümek mi istiyoruz? Elinden tutum onun desteğiyle yürümek mi istiyoruz? Kol kola girip ilerlemek mi istiyoruz? Öne atılmak mı istiyoruz? Bunlar bir istek meselesidir ve kişinin kararıyla oluyor. O karar da istekle oluşuyor.

Düzenden ne kadar kopmak istiyoruz? İçinden çıktığımız kapitalist modernite düzenini ne kadar köklü ve derin eleştiriyoruz? Aynı anlamda özgür yaşamla, komünal yaşamla ne kadar köklü birleşiyoruz, bütünleşiyoruz? Bu yaşamı ne kadar doğru buluyoruz? Doğru katılmak da isteğe bağlıdır. Kişiler istek duyuyorlar, karar veriyorlar, cesaret ve fedekarlık gösteriyorlar, yepyeni bir yaşam oluşturuyorlar. Aslında katıldıktan sonra bir kişi için sorunlar yüzde doksan çözülmüş oluyor. Geriye kalan ise katıldığı yeri anlamaktır. Bunu bakarak da anlayabilir. Bir süre o ortamda olursa her şeyi öğrenebilir. İki kitabı okursa PKK'nin her şeyini öğrenir. O zaten doğruları almaya açıktır. Öyle bir kişinin kendini eğitmesi zor olmaz. Bu kadar eğitim sorunun ortaya çıkması, eğitimlerin bu kadar uzaması, bu kadar eğitim çalışması yapmamızın amacı katılımdaki bu ikircikli, tereddütlü duruş ve tutumlardan dolayıdır. Onlar olmasa bu kadar eğitime gerek kalmazdı.

Önderlik dedi, Kemal Pir yarım saat dinledi yaşamı boyunca düşüncelerimi uyguladı. Hiçbir toplantımıza bile katılmadı, ama PKK devrimciliğinin ruhu oldu, öncüsü oldu. Kemal Pir olduğu yerde örgütlenme, eğitim ve eylemi iç içe yürüttü, birbirinden koparmadı. Bu üç unsuru birbirinden koparan, dolayısıyla da eyleme geçene kadar koşulların değişmesine yol açan, her zaman geride kalan, ertelemeci olan tarzla insan eylem anında doğruyu yakalayamaz. Çünkü şu an değerlendirirsin, "*şöyle bir eylem yapmak gerekli*" dersin, kendini eğitene, örgütleyip hazırlayana kadar koşullar değişir. Eylem şeklinin de değişmesi gerekir ama sen hala eskisini uygulamaya kalkarsın.

Apocu tarz yaparken düşünen, düşünürken yapan tarzdır

Tarzımız bu oldukça her zaman sürükleniriz. Öncü değil artçı oluruz, arkadan gideriz. Düşünüp de tespit ettiğimizi uygulayamayız, çünkü kişi olarak onu uygulamaya hazır değiliz. Gerilla tarzı her an doğruyu uygulamaya, eyleme geçmeye hazır olma tarzıdır. Fakat böyle süreçleri birbirinden koparan, eğitimi, örgütlemeyi, eylemi birbirinden koparan tarz hiçbir zaman anında eyleme geçmeye hazır olan tarz değildir. O, eyleme hiçbir zaman zamanında geçemez. Doğru eylem tarzı ve taktiği yakalayamaz, hep geride kalır. O bakımdan Apocu tarz o değildir. O yüzden Önder Apo, yaparken düşünen, düşünürken yapan tarz, dedi. Militanı fikir-zikir-eylem birliği, olarak tanımladı. Eğitim, örgütlenme, eylem birliği; buna Kemal Pir tarzı deniliyor. Apocu militan tarz budur. Bu tarz doğru katılımla ortaya çıkar. Doğru katılan, tereddütsüz, ikirciksiz katılan bu tarzla kendini eğitir.

İnsan, istediğini yapabilen bir varlıktır. İnsanı diğer varlıklardan ayıran temel özellik budur. İstediğini yapamıyorsan insanlığından kuşku duymak gerekir. Demek ki insani duruşta zayıfsındır. Eğer böyle bir zayıflık yoksa o zaman istediğini yapan konumdasındır. O bakımdan da "yapamıyorum" dememek "yapmak istemiyorum" demek lazım. Lenin'in bu konudaki sözü çok ünlüdür: "*Yoldaşlar! Yapamıyorum demeyin, yapmak istemiyorum, deyin.*" Yapmak istersen yaparsın. Bu kadar net ve açıktır. Doğru katılım da isteğe bağlıdır. Doğru militanlaşma, ideolojik-örgütsel sorunları aşma kesinlikle tereddütsüz, ikirciksiz katılmaya bağlıdır. Parti yaşamı içerisindeki bütün ideolojik-örgütsel sorunlar dediğimiz aslında bu katılım tarzından kaynaklanmaktadır. Parti dışılıklarının, farklı sınıf eğilimlerinin kaynağı, oportünizmin, tasfiyeciliğin kaynağı burasıdır.

Bu bakımdan da katılım üzerinde daha iyi durulmalıdır. Arkadaşlarımız net, keskin olmalıdır. Katılım konusunda; bir, katılımda kesinlik ve keskinlik, ret-kabul ölçülerinde netlik, Önderlik gerçeğini doğru anlama, bu anlamda sistemi reddetme ve devrimi benimsemede keskinlik olmalıdır. İki, bununla bağlantılı olarak, insanın pratikte en zayıf olduğu konu dogmalarının ve güdülerinin esiri olmasıdır. Katılımdaki tereddüt ve kaygının önemli bir kaynağı da burasıdır. Düzen kendi kalıplarını kişi doğar doğmaz insanın kulağına üflemeye, gözünün önüne koymaya başlar. Aile öyle eğitiyor, sokak öyle eğitiyor, okul öyle eğitiyor. Böylece düzenin militanı yaratılıyor. Köle olan, düzeni özümseyen, ona göre yaşamayı tek yaşam olarak gören insan gerçeği ortaya çıkarılıyor. Dogmatizm buradan kaynaklıdır. Bütün bunlar iktidar ve devlet düzenine köle birey yaratmak için yaratılıyor. Sen özgür birey olmak istiyorsan o zaman bütün bunlarla mücadele edeceksin, aşacaksın, değiştireceksin.

Dogmaların etkisi insanın doğruları belirleme ve istekle onu yürütmede kendisine en çok engel olan husustur. Güdülerin zorlayıcılığı da daha fazla buradan, insanın zayıf olmasından kaynaklıdır. PKK pratiğinin ortaya çıkardığı en temel sonuç, söylendiği gibi biyolojik, fiziki zorlamalardan çok dogmaların güdüleri tahrik etmekteki etkisi daha fazlasıdır. Dogmalardan kasıt düzenin verdiği ölçülerdir: Şöyle kadın şöyle erkek olacaksın, 15'inde bilmem hangi çağa girer, 20'sinde evlenir, 40'ında ölür, kader! Üç-dört maddeyle belirlenmiş bir tekrar, bu devletçi ve iktidarcı düzenin tanımladığı kişiliktir. İnsanlığı bu kadar yüzeyselleşmiş, daralmış bir yapı olarak yaratıyorlar. Bunun etkisi, böyle bir yaşam ölçüsünün ruhta, duyguda, düşüncede, davranıştaki etkileri biyolojik, fiziki etkilerden, zorlamalardan kırk kat daha fazladır. Aslında yanılgılar, yanlışlar, zorlanmalar maddi olmaktan çok psikolojiktir, düşünseldir. PKK'nin 40 yıllık pratiğinin ortaya çıkardığı çok önemli bir ders de budur. Bu düzen ölçülerinin, zihniyetlerini kırdığı ölçüde insan bu zorlanmalardan kurtuluyor, yeni özgür yaşamın var olduğunu anladığı ölçüde onu yaşayabilir hale geliyor.

"Bu kadar eğitim sorunun ortaya çıkması, eğitimlerin bu kadar uzaması, bu kadar eğitim çalışması yapmamızın amacı katılımdaki bu ikircikli, tereddütlü duruş ve tutumlardan dolayıdır."

"Eğer bir yerde doğru karar veremiyorsanız, iş yapmanın doğru tarzını bulamıyorsanız o zaman inancınızı sorgulayın..."

Düzeni tüm kapsamı ve derinliğiyle eleştiriden geçirmek, ondan bütünlüklü ve keskin kopmak önemlidir. Düzeni tümüyle sorgulayabilmek önemlidir. Bu konuda açıklık, sorgulayıcılık olmalıdır. Ayıp-günah, diye bir şey yoktur. Düzen kendisini tek yaşam olarak sunuyor ve "*böyle insan olursan bu doğrudur, böyle olmazsan günahtır, haramdır, cehenneme gideceksin…*" diye insanı korkutuyor. Bunların hepsi insanları düzene bağlamayabilmek içindir. Düzenin kölesi haline getirebilmek ya da onun memuru, militanı yapabilmek içindir. Düzen karşıtı olabilmek, o düzenden kopup başka bir yaşamın uygulayıcısı, yürütücüsü olabilmek için bunların hepsini kesin ve keskin biçimde sorgulayabilmek lazım. Eleştirip aşabilmek, ona karşı mücadele edebilmek lazım. Düzenin bize verdiği anlayış kalıplarını, ölçüleri, oradan doğan psikolojileri kırabilmek gerekir.

Doğru yaşam 24 saat ideolojik örgütsel mücadele ister

Arkadaşlar başaran militan olmak istiyorlarsa katılımlarını, eğitimlerini bu temelde kesinleştirmeleri, keskinleştirmeleri gerekir. PKK ile sonuna kadar var olacaklarsa bu mücadeleyi her an anı anına yürütebilmeleri lazım. Öyle olmayan yapamaz. Ya bir intiharcı olur ya geriye çeker ya da kaçar. Öyle mücadele içerisinde yürümek kolay değildir. Yaşam kolay değil doğru yaşam ise hiç kolay değildir. İnsandan 24 saat mücadele ister. Ucuz, bedava, pazarlıkla, kaydolmakla, kimlik almakla gerçekleşmez. 24 saat ideolojik-örgütsel mücadeleyi gerektirir, çabayı gerektirir. İç düşmana karşı savaşı gerektirir. Öyle militanlaşma olur, gelişme olur. Onu yaptığın ölçüde, bunda tereddütü yıktığın ölçüde, bu temelde düzenin verdiği doğmaları, yaşam kalıplarını yıktığın ölçüde, bir de kendini halkın, devrimin işlerine 'bir lokma bir hırka' felsefesiyle öncü militan olarak katmayı öngördüğün ölçüde başarı olursun. Doğruları bilir, düşüncen doğru olur, doğru kararlar verirsin. Ne yapacağını bildiğin gibi nasıl yapacağını da bilirsin. Doğru tarz, yöntem, üslup geliştirirsin. Yanılgıya düşmezsin, hata az yaparsın. Dolayısıyla başaran militan olursun.

Başarılı pratiğe hazırlamak için önce böyle militan olmak gerekir. Herhangi bir çalışmayı yapabilmek için önce çalışmaya hazır, kendini doğru katmış, kararlaştırmış militan haline gelmek gerekiyor. Şurada şöyle olur, yoktur. Hiçbir şey ikinci kez tekrarlanmaz. Benzerlikler olur, ama tekrar olmaz. Dolayısıyla kişinin düşünce ve karar durumu, kendini yönetme ve yürütme durumu belirleyicidir. Bunlar önceden bilinmezler, yapılır ve yaşanırlar. Dolayısıyla neleri yapacağını öğrenmek değil de iş yapmaya hazır kişilik haline gelmek önemlidir. Şimdi bu bakımdan ne kadar devrimci mücadele yürütmeye, devrim amaçlarına, özgürlük mücadelesi amaçlarıyla birleştik, katıldık? Bunu ne kadar kendi varlığımız haline getirdik, bu önemlidir. Böyle bir noktaya gelmişsek gerisi pratikte yapılmış iştir. Öylesine söylenecek söz olmaz. O, her yerde ortamı değerlendirir, görev ve sorumluluklarının neler olduğunu ortaya çıkarır, onları nasıl yapacağını bilir, yolyöntem bulur ve yapar. Hiçbir yer tekrarlanmaz, her yer için ayrılık, yaratıcılık gerekir. Yaratıcılığı da kişi, militan gösterir.

Devrimci faaliyet birilerinin önceden belirlendiği, ezberlenen ya da hep yukarıdan emirle, talimatla yürütülen bir faaliyet değildir. Devrimci pratiğe yaklaşırken böyle yaklaşmalıyız. İdeolojiyle pratik arasında kopmaz bağ vardır. Bir devrimci pratiğe nasıl hazır olunur, sorusuna ilk verdiğimiz cevap bu olmalıdır. Yoksa bazı kalıpları ezberlemek hiçbir şeyi yaratmaz, insanı daha fazla da kötümser kılar. Öyle bir insan hep ezberlediği gibi ortamın oluşmasını ister ki, ona göre davransın, ama hiçbir zaman onu bulamaz. O halde yaratıcı davranamaz, doğru tarz ortaya çıkaramaz, doğru karar veremez. Öncü militanlığı da başarıyla yürütemez. Bu, bütün çalışmalar için gereklidir.

Bu bakımdan düşman saldırılarına açık çalışma sahalarındaki faaliyet daha fazla yaratıcılık istemektedir. Bu alanlara ilişkin faaliyet esaslarını yaşayanlar perspektif olsun diye yazıyorlar. Bazı temel kuralları çıkarmaktadırlar ki, bunlar genel kurallardır. Yine de bu kurallar yaşamda olduğu gibi gerçekleşmezler. Yaşam canlıdır. Onu okuyup doğru karşılayabilmeye hazır olabilmek önemlidir. Biz öyle militan olursak işleri yürütebiliriz. Önder Apo hep şunu söyledi: Eğer bu işe gerçekten inanmışsanız, tereddüttünüz yoksa vuruş tarzınız belirlenmiştir. Siz nerede ne yapacağınızı kesinlikle bilirsiniz. Doğru tarza kendinizi ulaştırırsınız. Eğer bir yerde doğru karar veremiyorsanız, iş yapmanın doğru tarzını bulamıyorsanız o zaman inancınızı sorgulayın, dedi. Demek ki bu işe doğru katılmamışsınız, tam inanmıyorsunuz. Katılımda ve inançta yeterli değilsiniz onun için ne yapacağınızı ve nasıl yapacağınızı bilemiyorsunuz. O nedenle ha bire 'eğitimsizim' diyorsunuz, ha bire emir-talimat bekliyorsunuz, ha bire 'hata yaptım, eksiklik oldu, özeleştiri veriyorum' diyorsunuz, diyordu. O nedenle çare nerede? Devrimci pratiğe bir militan nasıl hazırlanır, nasıl katılır? Sorularının cevaplarını iyi bilmemiz gerekir.

Yanlış yerlerde çözüm aramayalım. Eğer sorunu doğru ortaya koymazsak, doğru yolu baştan göstermezsek başarılı pratik geliştiremeyiz. Eksiklik, hataların doğru bulup gideremeyiz. Pratikte durmadan sözde eleştiri yapıp dur! Bunların hepsi şikayettir, gerekçe uydurmaktır. Hiçbir arkadaşımız öyle çalışmayı anlamlı ve değerli sanmamalıdır. Devrimci pratikte görevli olan sensin. "*Şu şunu yapmamış, örgüt görev vermedi, filan kişi şöyle yaptı…*" Örgüt sana görev vermiş zaten. Başka kişiye verseydi o zaman senin gereğin neydi? Filanın engel olması değil, biz düşmanla mücadele ediyoruz. Karşıtlarımız var, engelsiz bir ortam mı var? Zaten engelleri aşmak, zorlukları yenmek, düşmanı yenilgiye uğratmak için mücadele etmiyor muyuz? O halde "*düşman bizi engelliyor, saldırıyor, gücü fazla…*" Bunlar söylenecek sözler değildir. Sen de bunları yenmek için görev ve sorumluluk üstlenmiş insansın. Zaten pratik yapmanın amacı düşmanı yenilgiye uğratmaktır. Eğer öyle olmasa zaten görev almana gerek kalmazdı.

Gerçekçi olmamız ve doğru yaklaşmamız lazım. Pratik ile düşünce durumunun, teorinin bağını doğru kurmalıyız. Bir devrimci militanın pratikleşme durumunu doğru ve yeterli biçimde ölçebilmeliyiz. Onu ölçemeyecek durumlar, tutumlar üstlenmemeliyiz. O bakımdan engel karşısında, zorluklar karşısında gerileyen, hep gerekçe yapmaya çalışan anlayışların devrimci yaşamda hiçbir değeri yoktur. Hiçbir arkadaş *"durumu böyle izah edebilirim"* dememelidir. O izahların çizgi karşısında, tarih karşısında, yaşam karşısında hiçbir değeri yoktur. "*Öyle de yaparım, var olurum*" dememek lazım.

Yapılması gereken, gitmek, görmek, anlamak, doğruyu bulmak, örgütlemek, başarmak, zafer kazanmaktır. Bir devrimci göreve böyle gider. Militan öncülük böyle oluşur. Kemal Pir militanlığı böyle oluşmuştu. Zindandaki arkadaşlar Ali Çiçek pratiğini öyle değerlendirdi. Endişe etti mi? "*Ben gencim, küçüğüm, işkence ağır*" dedi mi, yok. Savaşa da öyle katılıyordu. Çok küçük yaşta olmasına rağmen büyüklerden daha etkili ve kendi isteğiyle katıldı. İşkencede de bir kelime bile söylemeyen kişi oldu, zindan direnişinin ruhu oldu. Sadece 14 Temmuz eyleminde değil öncesinde de bütün yaşam boyunca, daha 14 Temmuz eylemine girmeden PKK militanlığının işkencede denenen öncü sembolü, militanı oldu. Ali Çiçek hangi eğitimi gördü, kim onu yönlendirdi, hiçbirisi. Kendisi yaptı. Beyni ile yüreği ile yaptı. İradesiyle, isteği ve anlayışla yaptı. Ona başkası yaptırmadı. "*Başkası bize yaptırsın, şu imkan olsun şöyle hareket edelim*" demek devrimci militanlığı inkar etmektir. Ali Çiçek'i anlamak bile insanı her türlü devrimci pratiğe hazır hale getirir.

Aylarca tartışarak zamanı tüketmeye, kendini yormaya gerek yoktur. Anlayabiliyorsan, bir anda duyabilirsen onu rahatlıkla gerçekleştirebilirsin. Eğer sen öyle değilsen istediğin kadar okul oku, oku, tartış, kafanda davullar çalsın, oradan sonuç çıkmaz. Bu da katılıma, amaçla bütünleşmeye, Önderlik çizgisine amaç bağlılığı temelinde katılıp katılmamaya, bu katılımda kaygısız, tereddütsüz, ikircikli olup olmamaya bağlıdır.

Yaklaşık 45 yıldır mücadele eden bir hareket, bu kadar zindan, gerilla, serhildan deneyimlerinden geçmiş, tecrübe biriktirmiş bir hareket, deyim yerindeyse feleğin çemberinden geçmiş, dünya gericiliğiyle gırtlak gırtlağa savaşmış bir hareket olarak hala bu konular da "*neyin nasıl olacağını bilemiyorum*" denilemez. Ya da düşüncede hala muğlak, farklılık arz eden, net olmayan durumlarla ortaya çıkmak doğru, gerçekçi, anlamlı ve bizi doğruya çeken kesinlikle olmaz. Bu noktada çareyi bulduktan sonra diğeri eğitim işidir. İnsan doğru ve yeterli katılımı sağlamışsa gerisini iki saatte de öğrenir, iki günde de öğrenir. Parti tecrübesinden çıkarttığımız temel sonuç ve işin özü de budur.

■■■

Kadın bilgeliğinin bilimciliğe başkaldırısı

■ **Zozan Sima**

Jineoloji konferansımızı 11-15 Mayıs tarihleri arasında 120 kadın arkadaşın katılımı ile Medya Savunma Alanları'nda gerçekleştirdik. Dağlarda gerçekleştirdiğimiz ilk "*bilim konferansı*" olarak çok büyük bir heyecan, derin anlamlar ve önemli hedefleri barındıran bir konferans oldu. Önderliğimizin Özgürlük Sosyolojisi savunması ile önümüze koyduğu tarihsel görevi yerine getirmenin önemli bir adımıydı. Şehitler ayı olan Mayıs ayında ve Hozan Mizgin'in şehadet yıldönümüne denk gelen bir tarihi seçmemiz de Jineolojiyi geliştiren birikimin yaratıcılarına duyduğumuz minnetin ifadesidir. Bu vesileyle Hozan Mizgin, Leyla Qasım, Deniz Gezmiş, Haki Karer, Şirin Elemhuli ve Hewler katliamı şehitleri şahsında tüm şehitlerimizin anısı önünde bir kez daha saygıyla eğiliyoruz.

Jineoloji, Kürdistan Kadın Özgürlük Hareketimizin deneyiminden süzülen bilginin bilimi oluyor aynı zamanda. Reber Apo'nun "*Kadın sosyolojisini dünyada benden daha iyi yapacak kimse yoktur. Kadını güçlendirmek lazım*" belirlemesinin somutlaştığı binlerce kadın yoldaş gibi Hozan Mizgin hem sanatçı, hem kitle faaliyetlerinde başarılı bir toplumsal alan kadrosu, kadın ordulaşmasının komutanı olabilecek komple bir kadın kimliğini yaratmıştır kişiliğinde. **Sara**'dan, **Beritan**'a, **Zilan**'dan, **Sema**'ya ve **Arin Mirkan**'a kadar daha binlerce yoldaş da yaşamları ve eylemleri ile yarattıkları etik-estetik değerler, politikleşme düzeyi, örgütlü mücadele deneyimi jineolojinin teorisini geliştireceği, kuramlarını ortaya atacağı pratikler olarak değerlendiriyoruz. Şengal, Kobanê, Güney Kürdistan'da, Maxmur'da direnen kadın gerçeğini açığa çıkaran bilgi, deneyim ve sosyolojik gerçeklik de jineoloji de ifadesine kavuşacak. Konferansımız bu direnişten aldığı güç kadar bu direnişin yani Önderliğimizin kadın uygarlık çağı olarak tanımladığı demokratik modernitenin sosyal bilimi olma iddiasını da taşıyor.

''Kadın ve toplum kırımı karşısında kadını ve toplumu savunacak bir sosyal bilim anlayışı ancak kadın etrafında gelişecek bir bilimle gerçekleşebilir. Bu nedenle önderliğimiz "kadın etrafında gelişecek bilim, doğru sosyolojiye atılmış ilk adım olacaktır" belirlemesinde bulunmuştur."

Konferansın gerçekleştiği süreç aynı zamanda Önderliğimizle görüşmelerin kesildiği, tecridin gündemde olduğu bir zamana denk geldi. Bu nedenle Jineolojinin Birinci Konferansı bunun karşısındaki tutumunu "*Jineoloji ile kadın ve yaşam özgürleşecek hakikati ve tüm mesafelere inat Önderliğimizle fiziksel ve felsefi buluşma*" şiarıyla ortaya koydu. Bizlere jin ve jiyanın anlamını öğreten Önderliğimizin "*yarım kalan projem*" olarak tanımladığı kadın özgürlük çalışmalarında jineoloji ile yeni bir çıkış yapmak komplocu erkek egemen güçlere verilen en anlamlı yanıttır.

Katliamın her türünün dayatıldığı çağımıza yaşamla dokunmanın ve yaşamı dokumanın tartışmaları olan birinci jineoloji konferansımızı; erkek egemen zihniyetin ürünü olan DAİŞ ve Boko Haram çetelerinin saldırılarında yaşamlarını yitiren, kaçırılıp köleleştirilen kadınlara ve çocuklara atfettik. Mahabad'ta tecavüz saldırısına karşı direnerek yaşamını yitiren **Ferinaz Xusrewani**'ye, Afganistan'da **Ferhunde** ve Türkiye'de **Özgecan** başta olmak üzere katledilen kadınlara, zindanlardan duvarları, sınırları, tel örgüleri anlamsız kılarak bize seslerini ulaştıran ve konferansımızı selamlayan özgür yaşam direnişçilerine atfettik.

Konferansımız Kürdistan Kadın Özgürlük Hareketi olarak kadın bakış açısıyla sosyal bilimlerde devrim yaratma iddiamızı ortaya koydu. Kadın devriminin yüzyılı olarak tanımladığımız 21. Yüzyılda Kürdistan Kadın Özgürlük Hareketimizin öncülüğünde ve Ortadoğu topraklarında bu devrimin tohumları atılmış durumda. Ortadoğu'da öncülüğünü yapma iddiasında olduğumuz bu kadın devriminin biliminin jineoloji olduğunu iddia ediyoruz. Jineolojinin tanımlanması, kendisini nasıl kurumsallaştıracağı ve kadın özgürlük hareketlerine ve devrimci mücadeleye nasıl perspektif sunacağı konferansımızda tanımlanmaya çalışıldı. Konferansımız aynı zamanda bir özeleştiri konferansıydı. Koşullarımız, önceliklerimiz ve bir bilim alanına el atmadaki çekinceli yaklaşımımızın yarattığı gerekçelerle jineoloji tartışmalarını daha tempolu yürütmede, çalışmaları kurumsallaştırmada yaşadığımız gecikmenin özeleştirisi verildi. Ancak yaşanan süreç de önemli bir birikim ve bugün ortaya koyduğumuz iddianın alt yapısını oluşturacak bir yoğunlaşmayı yarattı.

PAJK 8. Kongresi'nde bir birim olarak örgütlenen jineoloji çalışmaları, daha sonrasında komite tarzında bir örgütsel işleyişe kavuşturulmuştu. Son dört yıllık süreçte PAJK Jineoloji Komitesi jineolojiye dair yoğunlaşma ve tartışmaların ortaklaştığı, biriktiği bir havuz rolü oynadı. Ancak sadece komite bünyesi ile sınırlı kalmadan jineolojinin tanımı, hangi ihtiyaca cevap olması gerektiği geniş bir arkadaş bileşimi tarafından tartışıldı, üzerinde yoğunlaşıldı, büyük beklenti ve anlamlar yüklendi. Askeri birliklerden toplumsal alana, diplomasi alanından cezaevine kadar kadın-erkek birçok yoldaşın düşünsel emeği de bu sürece dahil oldu. Jineoloji derslerinde gelen öneriler, genelgelerin tartışma sonuçları ekseninde elimize ulaşan raporlar, cezaevinde yazılan yazılar, basın-yayın alanı üzerinden ulaşan düşünsel yoğunlaşmalar, PAJK Jineoloji Komitemize yazılan bireysel raporlar kolektif bir yoğunlaşmayı yarattı. Yani tam da jineolojik bir tarzda bilim yapmak oldu. Tıpkı bilimin iktidar ve sermaye tekellerinin denetimine girmeden önceki toplumsal, kollektif ve yaşam deneyiminde süzülerek gelen bilgiyi esas alması gibi gerçekleştirdiğimiz konferans bu birikimin toplamını yansıtan bir karakterdeydi.

Konferansımız komite tarafından sunulan jineolojiye dair Önderlik değerlendirmeleri, PAJK Jineoloji Komitesi'nin dört yıllık faaliyetlerini değerlendiren rapor, 'Neden Jineoloji' sorusuna yanıt olma temelinde yazılan broşür, jineolojinin yapılanması ve kurumlaşmasına dair belge ve üç yıllık planlama belgesi eksenindeki gündemlerle tartışmalar yürüterek önemli kararlaşmalar yaşadı.

Neden Jineoloji?

Birinci jineoloji konferansında çokça sorulan "*neden jineoloji*" sorusuna yanıt geliştirecek tartışmalar yürütüldü. Jineolojiyi gerekli, zorunlu ve ihtiyaç haline getiren birçok konu, sorun ve husus olduğu da bu tartışmaların ortaya çıkardığı bir gerçeklik oldu. Anlamını yitiren yaşamı yeniden anlamlandırmak bunlardan biridir. Çünkü tüm bilimsel-teknik gelişmeye rağmen bilimin yanıtsız bıraktığı ya da bilinçli bir biçimde anlamını çarpıttığı toplumsal yaşamın yeniden anlamlandırılması gereği vardır. Jineoloji bir anlam bilim ve yaşam bilim olarak bu ihtiyacı yanıtlayacaktır.

Önderliğimizin ilk ilmi yapılması gereken alan olarak tanımladığı özgür eş yaşamın doğru geliştirilmesini sağlamak da jineolojinin kapsamında ele alındı. Bugüne kadar devletlerin, ekonomik çıkarların, dinlerin hizmetine sunulan bu alanın günlük cinnetlik haline ne sosyal bilimlerin, ne reel sosyalist, anarşist, feminist hareketlerin; ne de dinlerin bir çözüm bulamadığı ortadadır. Önderliğimizin evrenin en harika çifti olarak tanımladığı kadın-erkek ilişkisinin günümüzde güdülerin ötesinde bir anlam ifade edemez hale gelmesi, sürekli egemenlik ve iktidar üreten hali bu ilişkinin felsefi, etik-estetik temelde yeniden anlamlandırılması ihtiyacını ortaya çıkarmaktadır. Önderliğimizin "*eş yaşamların tarihsel gelişimi*", "*aşkın sosyolojisi*", "*kurnaz adam ve köle kadın arasındaki diyalektik*" olarak tanımladığı birçok konu jineolojinin üzerinde duracağı konular olacaktır.

Kadını eksik, akılsız, kusurlu tanımlayan, kadın aklının duygusallığını, sezgiselliğini küçümseyerek erkek aklını yücelten sistem de jineolojinin yaratacağı aydınlanma ile aşılacaktır. Duygusal ve analitik zeka dengesinin, sezgi ve hislerin, empati yeteneğinin dahil olmadığı düşünce biçimi erkek egemen karakterdeki bir bilme ve düşünce biçimidir. Feminist yazar Susan Bordo'nun da tanımladığı gibi kartezyen düşünce "*kadınsı olandan kaçış*"tır. Öncülüğünü ya da başka bir deyişle "*baba*"lığını F. Bacon ve R. Descartes'in yaptığı bilme biçimi hala da egemen olan epistemolojik yaklaşımdır. Jineoloji birinci doğa ile ikinci doğa arasında kartezyen düşüncenin derinleştirdiği karşıtlaşmayı her iki doğa arasındaki dengenin yeniden kurulması anlamına gelen üçüncü doğa ya da özgürleşmiş doğa temelinde yapılandırmayı da neden jineoloji sorusunun bir diğer yanıtı olarak ele aldı konferansta. Toplumsallığı ret ederek bireyciliği derinleştiren bilgi ve bilim anlayışları karşısında önderliğimizin "toplumun özü ve tortusu" ve "sosyolojinin özü" olarak tanımladığı kadın kimliği ve kadın etrafında gelişecek bilimle mücadeleyi esas almak tartışmalarımızın diğer bir başlığıydı.

Avrupa merkezli, eril sosyal bilimlerin siyaset anlayışı, etik-estetik değerleri, ekonomi modelleri, demografik planlamaları, tarihi ele alışının yarattığı sonuçlar bu sosyal bilimlerde bir devrimi zorunlu kılmaktadır. Kadınların, demokratik uygarlık güçlerinin deneyim ve bilgisini görmezden gelen, evrensellik adına Avrupalı, beyaz, erkek kimliğine dayalı tanımlarla toplumu tanımlayan yaklaşımlar da bu sosyal bilimin cinsiyetçi ve ırkçı karakterini ortaya koyar. Diğer yandan sonsuz sayıda tekillikler üreterek insanlığın ortak değer ve deneyimlerini yok sayan böylece toplumsal hakikati parçalama da bunun diğer ucunu teşkil etmektedir. Önderliğimizin "*Sosyal bilimde devrim açısından en önemli görev, toplumsal hakikat üzerindeki bu çarpıtma ve karartma gücünü tasfiye etmektir*" belirmesi temelinde bu çarpıtmanın en derinleştiği kadın doğasını aydınlatarak jineolojinin sosyal bilimler alanındaki devrime en büyük katkıyı gerçekleştireceği de tartışmalarımızda ortaya çıkan bir diğer sonuçtu.

Önderliğimizin "*toplumsal sorunları çözmeye çalışırken kadın olgusu üzerinde yoğunlaşmak, eşitlik ve özgürlük çabalarını kadın gerçekliğine dayandırmak, hem temel araştırma yöntemi hem de tutarlı bilimsel, ahlâki ve estetik çabaların temeli olmak durumundadır. Kadın gerçeğinden yoksun bir araştırma yöntemi, kadını merkezine almayan bir eşitlik ve özgürlük mücadelesi hakikate erişemez, eşitlik ve özgürlüğü sağlayamaz*" belirlemesi ışığında kadın gerçeğine dayalı bir araştırmanın gerçekleştirilmesi de jineolojinin diğer bir nedenini teşkil eder. Önderliğimizin paradigmasal yaklaşımını dayandırdığı kadın özgürlüğü, devrimin öncü gücü olarak kadını belirlemesi, sosyalizm anlayışı yukarıda ifade edilen sözün somutlaşmış, pratikleşmiş ifadesidir. Jineolojinin bunun daha da derinleşmesi ve önderliğimizin "*yarım kalan proje*"sini tamamlayacak bir kurumlaşmaya kavuşması da konferansımızın üzerinde durduğu bir diğer konu oldu.

Kadın özgürlüğü mücadelesinin son iki yüz yıllık önemli bir deneyimini temsil eden feminist hareketin başarısına engel olan modernist yaklaşımları, sistem içileşmeyi, kadın sorununu bir toplumsal sorun değil, salt cins sorunu olarak ele alan yaklaşımları aştırmak da jineolojinin nedenini oluşturan bir diğer konudur. Feminizmi de kapsayan, feminizme katkı sunan, dünyadaki kadın özgürlük hareketlerinin tümünün deneyimlerini kapsayan bir kadın bilimi olma hedefini taşır jineoloji. Kadının sosyal, siyasal, ekonomik her alanda güçlü bir öz savunma gücüne, örgütlenmesine, teorisine ve pratiğine kavuşturmak da jineoloji kapsamında değerlendirilen bir diğer konuydu.

Sosyal bilimlerin ilk işi kadın ve toplum kırımını durdurmaktır

Jineolojiyi öz olarak kadın, yaşam, toplumsal yaşam bilimi olarak tanımlamaktayız. Kadın ve yaşam birçok dilde aynı kelimelerle ifade edilmiştir. Yine neredeyse her kültürde kadın doğa ile özdeşleştirilmiştir. İlk toplumsallığın kadın etrafında geliştiril-

diğine dair arkeolojinin, antropolojinin, filolojinin sunduğu birçok kanıt var. Yaşamla, toplumla ve doğayla özdeşleştirilen kadının günümüzde şiddet, tecavüz, öldürme ve köleleştirme temelinde ölümle özdeşleştirilme çabasını bu tarihsel gerçeklikten intikam alma biçimi olarak yorumlayabiliriz. Kadın, yaşam ve toplumsallık arasındaki güçlü bağdan kaynaklı günümüzde insan yaşamının, doğanın ve toplumsallığın karşı karşıya olduğu kırımla kadın kırımlarının paralel yürümesi tesadüf değildir. Bu nedenle toplumsal sorunlara çözüm üretmek adına kurumsallaşan sosyal bilimlerin ilk işinin bu kırımları durdurmak olduğu açıktır. Günlük olarak gerçekleşen kadın katliamları karşısında Avrupa merkezli ve cinsiyetçiliğin damgasını vurduğu sosyolojinin söyleyecek bir sözünün olmaması da bu sosyal bilimlerde çok yönlü bir dönüşüm ve devrimin yaşanmasını zorunlu kılmaktadır.

Önderliğimizin "*entelektüel çabalar, bilgi ve bilim çalışmaları öncelikle bu gidişatı durdurmayı amaçlamak zorundadır. Çünkü yok edilen bir şeyin bilimi olamaz. Belki hatırası olabilir ama hatıra bilim değildir. Bilim yaşayan, var olanla ilgilidir. Bu durumdaki toplum tümüyle yok olmak istemiyorsa, tüm unsurlarıyla birlikte kapitalistik moderniteye karşı direnmek zorundadır*" belirlemesi sosyal bilimlerde devrim yaratma hedefini taşıyan jineolojinin perspektifini de netleştiriyor. Sosyal bilimlerde yenilenme yaşanması gerektiğine dair tartışmalar yeni değil. Ancak bu yenilenmenin ya da devrimin hangi noktalarda, hangi yöntem ve araçlarla, hangi zeminlerde yaşanması gerektiği konusunda görüşler birbirinden farklı. Jineoloji kavramı işte tam da bu noktada bağrında birçok devrimci dönüşüm dinamiğini taşıyor. Çünkü sosyal bilimlerde toplumun yarısının -ki bu yarısı en yaşamsal ve en toplumsal kimlik olmasına rağmen- deneyimi, bilgisi, sorunları gündemde değildir. Bu nedenle de sosyal bilimlerde kadına ilişkin bir dal, araştırma söz konusu değildir. Sınıfları, devleti, dini, etnisiteyi, ulusu, çocukları her yönüyle inceleyen, sorunlarını tanımlayan sosyal bilimlerin kadına bir yer ayırmaması ve günlük olarak her sınıf, inanç ve coğrafyadan kadınların karşı karşıya olduğu kırım karşısında söyleyecek sözü olmaması da onun cinsiyetçi karakterini ve sorun çözme kabiliyetindeki zayıflığı açığa vurmaktadır.

Diğer yandan sosyal bilim alanları olarak tanımlayabileceğimiz ekonomi, eğitim bilimleri, tarih bilimleri, siyaset bilimi, demografya, felsefe, sosyoloji, teoloji, antropoloji, filoloji, hukuk…vb alanlarda kadınların durumu ele alındığında ortaya çıkan tablo ve sonuçlar bambaşka olmaktadır. Kadın bakış açısının sadece kadınlar için kadınlar yararına sonuçlar açığa çıkarmanın ötesinde toplumsal gerçekliği açıklama gücü sınıf, devlet, ekonomi çözümlemelerinden daha derinlikli bir toplumsal analizi mümkün kıldığı ortaya çıkmaktadır. Örneğin, ekonominin kavramsal anlamından, ana emeğini yok saymasına, kadının görünmeyen emeğinin tanımlanmasından, dünyanın en yoksulları kadınların oluşturmasına kadar tüm veriler mevcut ekonomik sistemin ne kadar anti-ekonomik olduğunu ortaya koyar. Reel sosyalist teoride dahi kapital ve kapitalizm çözümlemelerine kadınların durumunun dahil edilmemesi, kadınların emeğinin "*üretken olmayan emek*" olarak tanımlanması emek tanımını sakat bırakmıştır. Yani ekonomi çözümlemelerinin sınıf eksenli yapılması sistemin gerçeğini tüm yönleri ile ortaya koyamadığı gibi çözüm üretmede de yetersiz kalmıştır. Önderliğimizin de tanımlamasıyla kadının emeği altından çekildiğinde bir gün bile karnını doyuramayacak olan tavizci işçiliğin öncülüğüne dayalı devrim anlayışının sonuçları ortadır. Kadının ilk ve son sömürge olarak kapitalist sistemde metaların kraliçesi sayılması karşısında analık emeğine dayalı emek teorisi, tarihsel ve güncel olarak da kadının etrafında şekillenen bir ekonomi modeline dayalı çözümler üretmek ekonomi biliminin görevi olmalıdır. Feminist hareketin çıkışı ile birlikte bu konularda tartışmalar yapılsa da asıl odaklanılan husus mevcut ekonomik sistem içerisinde kadınların haklarını savunmak, kadınlara alan açmak temelinde olmuştur. Ev işinin maaşa bağlanması, fuhuş yapan kadınlara sosyal haklar aranması gibi kadınların yaşadıkları sömürü gerçeğine daha da mahkum eden talepler bu konudaki dar yaklaşımı ortaya koyar. Demografya, siyaset, hukuk başta olmak üzere daha birçok alanda jineoloji ihtiyacını ortaya koyacak bir çok örnek vardır. Kadınların mücadele ile kazandığı hukuksal haklar, eğitim-öğrenim hakkı, ekonomik bağımsızlık kadınların sorunlarına köklü çözümler üretememiştir. Dolayısıyla ısrarla kadına yönelik şiddeti kadınların eğitimsizliğine, yoksulluğuna, sosyal haklarını bilmemesine bağlamak, yaşanan olayları münferit olaylar olarak ele alıp sistemi sorgulamamak mevcut sosyal bilimlerin kadın ve toplum sorunları karşısındaki iflasını ortaya koyar. Kadın ve toplum kırımı karşısında kadını ve toplumu savunacak bir sosyal bilim anlayışı ancak kadın etrafında gelişecek bir bilimle gerçekleşebilir. Bu nedenle önderliğimiz "*kadın etrafında gelişecek bilim, doğru sosyolojiye atılmış ilk adım olacaktır*" belirlemesinde bulunmuştur.

"Bir kadın bilimi olma hedefini taşır jineoloji. Kadının sosyal, siyasal, ekonomik her alanda güçlü bir öz savunma gücüne, örgütlenmesine, teorisine ve pratiğine kavuşturmak da jineoloji kapsamındadır. Jineolojiyi kadın, yaşam, toplumsal yaşam bilimi olarak tanımlamaktayız."

Sosyal bilime dayalı devrimcilik ve jineoloji

21. yüzyıl devrimci partilerinin özellikleri, sosyalizm anlayışları, devrim anlayışları konusunda Önderliğimiz yeni tanımlamalar yapmıştır. Partinin sosyal bilimi, ahlakı ve politikayı birlikte sürekli kullanarak toplumsal dönüşümü kendi kendine yürüyen bir olgu haline getirinceye kadar, kapitalist sistem altında yaşadıkça gerekli olduğunu dile getiren Önderliğimiz "*Parti zihniyetinin sosyal bilimi çok iyi kavraması gereği açıktır. Tüm bilimsel gelişmeyi kapsayan, bilimlerin en son tamlayanı olarak sosyal bilim, dönüştürülmek istenen toplumun aydınlatıcı gücüdür*" demektedir. Partimizin ideolojisini "*bilimsel sosyalizm ya da demokratik sosyalizm*" tanımlamaları ekseninde ele alırken Önderliğimizin kastettiği "*bilimsellik*" reel sosyalizmin ya da birçok sistem karşıtı hareketin toplum tahlillerini sakatlayan pozitivizm değildir. Pozitivizmi aşmış bir sosyal bilim yaklaşımına ulaşmak da öncelikle kendi sosyal bilim ekollerimizi, akademilerimizi oluşturarak gerçekleşecektir. İşte jineoloji partimizin kendisini dayandıracağı sosyal bilim olma iddiasını taşır. Önderliğin son savunmasında, "*İdeolojiyle sosyoloji arasındaki mesafe kısalmıştır. Sosyolojiyle bilimsel sosyalizm arasındaki fark da azalmıştır. İdeolojik, sosyolojik ve bilimsel sosyalist düşünce arasındaki alışveriş bütünlük kazanmış olup, giderek daha tutarlı bir toplumsal bilime doğru evrilmektedir*" belirlemesi ekseninde bir yaklaşım geliştirmek mümkündür. Sosyolojik kapasite ya da bilimsellik payesinin gelişmesi aynı zamanda dogmatizmin de panzehri ve ideali kurulan yaşamın bu günden pratikleştirilmesinin de yol-yöntemlerinde yaratıcılığı açığa çıkarmaktadır.

Devrim ve devrimcilik anlayışımız ideal bir toplum yaratmak, bir devrim gerçekleştirip sihirli değnek değmişçesine sorunları çözüleceğini propaganda etmek değildir. Devrimcilerin sosyal bilimlerin gerçeklerine ulaşmadan devrimci sorumluluklarını yerine getirebilmeleri güçleşmiştir. Sorunlara sosyolojik yaklaşmamak sadece toplumsal alandaki inşa çalışmalarında, güncel siyasette değil örgütsel ortamda da kendisini farklı biçimlerde bizim pratiğimizde de kendisini yansıtmaktadır. Çoğu kez olay ve olguları sosyolojik, tarihsel dayanakları ile çözümlemek, gerisindeki zihniyetle ele almak yerine Önderliğimizin "*avami bilgi*" olarak tanımladığı yani ilk anda aklımıza gelen değerlendirme temelinde ele almanın yarattığı sonuçlar devrimciliğimizi zaafa uğratan temel etmenlerden birini teşkil eder. Yeterince öngörülü olamama, zamanında ve yerinde devrimci görevleri yerine getirememek, yaratıcı olamamak gibi daha sayabileceğimiz birçok örgütsel sorunumuzun altında bu bilinci yeterince edinmemiş olmamız rol sahibidir.

Dogmatizm de kaynağını ideoloji ile sosyoloji arasındaki mesafenin açılmasından alır. Kendini tanımlama, irade haline gelmiş ortak fikirler olarak tanımlanan ideolojinin dogmatikleşmesinin panzehiri toplumsallıkla, toplumla arasındaki mesafeyi kısaltabilmesinden geçer. PKK'yi reel sosyalist partilerin akıbetinden kurtaran en önemli gerçeklik Önderliğimizin sosyal bilim anlayışını pozitivist etkilerden kurtararak kendi sosyolojik yaklaşımını ortaya koymasından kaynaklanmıştır. Kürtlerin yaşadığı ağır sorunlara batı merkezli sosyolojinin bir cevap verememesi gibi kadın konusunda da benzer bir durum vardır.

Önderliğimizin PKK deneyimi ile kendi sosyalist teorisini şekillendirmesi gibi özgürlük mücadelemiz içerisinde açığa çıkan Kürdistan kadın özgürlük mücadelesi deneyimi de benzer bir birikimi kadın özgürlüğü konusunda yaratmıştır. Kadın özgürlük mücadelemizin deneyimlerini teori, örgüt ve en son kadın etrafında geliştirilecek bilim olan jineoloji tanımına kavuşturan Önderliğimiz, "*Kadın hareketi 21. yüzyıl hareketidir. 19. yüzyıl nasıl işçi hareketi damgalıysa, 21. yüzyıl da kadın hareketi için öyle olacaktır… Kadın yüzyılı olacak diyorlar, kadın meselesi sosyal bir meseledir. 21. yüzyılın ideolojisi kadın özgürlüğüdür*" diyerek nasıl ki 19. yüzyılda devrimlerine öncülük eden işçi partileri varsa 21. yüzyılda devrimlerine öncülük edecek kadın partileşmelerine de ihtiyaç olduğunu ortaya koyarak Kadın Kurtuluş İdeolojisi ve Kadın Partileşmesi adımlarının atılmasına öncülük yapmıştır. Günümüzde PAJK'ın rolünü bu temelde anlamak mümkündür. Önderliğimiz heyetle yaptığı görüşmelerden birinde "*PAJK'ın jineoloji temelinde bir temsiliyeti var*" belirlemesinde bulunmuştur. Jineoloji bu anlamıyla partinin ve onun devrimci pratiğini açığa çıkaracak militanlarının kendisini dayandıracağı sosyal bilim olacaktır.

Kürdistan kadın özgürlük deneyimi açısından jineolojinin yaratacağı çıkış

Önderliğimiz jineolojiyi bir çıkış olarak tanımlamıştır. Kürdistan kadın özgürlük deneyimimiz açısından da jineoloji hem yeni bir aşama oluyor. Ordulaşma, partileşme, konfederal sistem deneyimlerimizin yarattığı birikimin sonuçlarının toplumsallaşması, sosyolojik ifadeye kavuşması ve sorunlara bilimsel çözüm üretme kapasitesine ulaşmasıdır aynı zamanda. Bu açıdan tıkanma yaşanan hususlarda da bir açılımı ifade ediyor jineoloji. Önderliğimiz bu durumu "*Kadın cephesinde biriken büyük özgürlük ve eşitlik potansiyelini yeni etik ve estetik değerlerle demokratik toplumsal gelişmeye katmaya çalışmaları büyük anlam ifade edecektir. Bu yönlü bir tıkanıklık var. Çözmeleri ve pratikleşmeleri büyük önem taşıyor. Hem ulusal toplum hem de bölgesel öncülük için bu gereklidir*" biçiminde ifade ederek jineolojinin rolünü de tanımlamış oldu.

Kürdistan Kadın Özgürlük Hareketi olarak Ortadoğu'nun kadın devrimine öncülük etme iddiasını ortaya koyan ve hiçbir dönemde olmadığı kadar bunun olanaklarına sahip bir hareketiz. Bu görevlerin jineoloji eksenindeki bir sosyal bilim birikimi olmadan, el yordamı ile yerine getirilemeyeceği açıktır. Zihniyet alanından, ekonomiye, siyasetten, sosyal alana, demografyadan, etik-estetiğe kadar her alandaki düşünce ve pratikleşme gücümüz jineolojinin de bir bilim olarak başarısını kanıtlaması anlamına gelecektir. Kürdistan Kadın Özgürlük Hareketimizin askeri, eylemsel yanı ile öne çıkarılırken bu gücü yaratan ve mimarlığını Önderliğimizin yaptığı teorik, paradigmasal yan görmezden gelinmektedir. Bizim de kadın özgürlük hareketi olarak bu alandaki çabalarımız Önderliğimizin önümüze koyduğu hedeflere, yaptığı açılımlara denk olamamıştır. Kürdistan kadın özgürlük deneyimimiz kadın-erkek ilişkilerinden, kadının düşünce ve duygu dünyasında yarattığı devrim, kadın doğasına, kadın etrafında gelişen toplumsallıkta muazzam bir külliyat oluşturmuştur. Ancak bunlar henüz tüm dünya kadınlarına ulaşacak tanımlamalara, materyallere dönüştürülememiştir. 1. Jineoloji Konferansı'nda özeleştirisi verilen bu durumu aşabilmek için kadın akademilerini yaygınlaştırma, akademik kadro yetiştirme, kırk yıllık mücadele deneyimimizin materyallerini oluşturma temelinde cevaplanacak bir planlamaya kavuşturulmalıdır. Ortadoğu zemininde kendi dinamikleri gelişen bir hareket olarak deneyimimizin akademik ifadesi ile dünyadaki kadın özgürlük hareketlerinin ihtiyacı olan bilginin, mücadele iradesinin gelişmesine de önemli bir katkı sunulmuş olacaktır. Askeri, örgütsel, siyasal alandaki kazanımlarımızın, Ortadoğu'da şekillenen yeni kadın kimliğini yaratan paradigma ve düşünceyi ifadeye kavuşturmak da jineolojinin en temel görevlerinden birini teşkil ediyor.

Jineoloji konferansımızda da dile geldiği biçimde kavram olarak yeni olsa da ana tanrıçalık geleneğinin, kadınların binlerce yıllık direnişinin ve onun en güçlü halkası olan Kürdistan Kadın Özgürlük Hareketi'nin kırk yıllık deneyiminde süzülüp gelen bir bilim. Henüz daha ilk tartışmalarını yürütmesine rağmen kadın-erkek herkesin heyecanla ve ilgiyle karşıladığı bir kavram. Bu heyecan jineolojiye duyulan ihtiyaçtan kaynaklanıyor. Tıkanmış olan kanalın açılması ile gürül gürül akan su misali beklentiler de oldukça yoğunlaşıyor jienoloji çalışmalarına dair. Bir ilk adım olarak 1. Jineoloji Konferansı bu konuda sağlam bir başlangıç yapacak bir tartışma düzeyini açığa çıkardı. Bu tartışmaların pratikleşeceği, jineolojinin kurumsallaşacağı bir planlamayı da gerçekleştirdi. Önümüzdeki süreçte daha jineolojiye dair sorulacak, tartışılacak birçok şeyin olduğunu da belirtmek mümkün.

bilimfelsefe.qxp_Layout 1 29/06/2015 15:30 Page 22

‘İktidarlaşmış bilime karşı felsefeye dönüş özgür toplumun çıkış ilkesidir’

Şiyar Koçgiri

Nietzsche "*soğukkanlı canavarların en soğukkanlısı devlet*" demektedir. Günümüzde bu soğukkanlı canavar en fazla bilime ihtiyaç duymaktadır. Bilim özelikle 20. yüzyıldan itibaren dev bir sektör, kar ve iktidar sağlayan büyük bir güç haline getirilmiştir. Bilim artık bireysel, tek kişilik bir çalışma değildir. Artık büyük bir sektördür ve işleyebilmek için sürekliliği olan bir örgütsel yapıya ihtiyaç duymaktadır. Çok miktarda paraya ihtiyaç duymaktadır. Günümüzde hükümetlerin ya da büyük tekellerin sağlayacakları para olmaksızın bilimsel bir proje geliştirmek çok zordur. Diğer taraftan iktidar ve sermaye güçleri bilimsel araştırmaya dayandırmadan, bilimin meşrulaştırıcı desteğini sağlamadan hiçbir karar almamaktadır. Bilim, kârın ve iktidarın meşrulaştırılmasının temel kaynağıdır. Bilimin bu rolüne ihtiyaç her geçen gün artmakta ve bu da bilimin kar ve iktidar güçleri karşısında elini güçlendirmektedir. Aralarındaki bu ilişki feodal dönemde kilisenin ve din adamlarının artan etkisine benzer bir duruma yol açmakta yine sorgulayıcı ve özgürlükçü bilimsel yaklaşımların gelişmesi için elverişli zeminleri geliştirmektedir.

Bu kapsamda bilimin ilişkileri birkaç başlık üzerinden sorgulanmalıdır;

Bilim toplum ilişkisi

Bilim bulunduğu toplum ve onun özelliklerinden etkilenir. Bir bilim insanının yaşadığı toplum onun kişiliğini, düşüncelerini, değerlerini etkiler. Ayrıca günümüzde bilimsel araştırmalar için büyük bütçeler gerekmekte; bu kâr ve iktidar güçleri tarafından belli bir miktar da sivil toplum örgütlerince sağlanmaktadır.

Diğer taraftan bilimin ortaya koyduğu bilgiler de toplumu etkilemektedir. Bilim insanlarının topluma zararlı ürünler ve görüşler ortaya koyduğu ileri sürülebilir. Bu doğrudur da. Bunun nedeni pozitivist bilimin ortaya koyduğu bilgilerin insanlar tarafından nasıl ve hangi amaçlar için kullanılacağıyla ilgilenmemesi bunu bilimin dışında bir yaklaşım olarak değerlendirmesidir.

Oysa bilim, insanın örgütlü olarak geliştirdiği, toplumsal bir etkinliktir. Bu etkinliğin gelişimi, her zaman, toplumsal etkinliğin de bir parçası olmuştur. Dolayısıyla örgütlü olsun olmasın, bir ideolojiyle bir zihniyet yapısıyla bağlara sahiptir. Bilim başlangıcından günümüze soru sorarken, anlamaya çalışırken, toplumsal yaşamı geliştirmeye çalışırken bunun için doğayı tanımlar ve sistemleştirirken toplumun hakim ideolojisinden ve hakim zihniyet yapısından kopuk hareket etmemiştir.

Bu nedenle bilim üretimi, bilimin sistemleşmesi, bilim eğitiminin örgütlenmesi toplumun zihni-siyasi-kültürel ve ekonomik sistemiyle yakından ilişkilidir ve bunlar bilimin yapısına önemli ölçüde etkide bulunmaktadır. Doğayı ve toplumu tanımlama ve değiştirme uğraşı yürüten bilim insanı bir yere kadar doğanın dışında değerlendirilebilir ama toplumun içindedir. Toplum nesne bilim ve bilim insanı özne değildir. Aralarında karşılıklı bir etkileşim söz konusudur ve bilim gibi bilim insanı da toplumdan etkilenir. Kuantum fiziğinde gözlenen ve gözleyen ilişkisinde olduğu gibi toplum ile bilim insanı arasındaki ilişki ve etkileşim de çift yönlüdür. Bir yanda nesne, öbür yanda özne yoktur. İkisi arasında karşılıklı bir etkileşim vardır ve bu görülmeden, anlaşılmadan aslında toplum hakkında bir şey bilinemez. Çünkü toplum bir özneler arası ilişkiler sistemidir; her ne kadar sınıflara, kastlara ayrıştırılmış, parçalanmış olsa da toplumda her birey ve toplumsal birim bir öznedir. Bu öznelerin varlıkları ve eylemleri dışında kendi başına bağımsız bir toplum yoktur. Yine hiçbir bilim insanı toplumsallığın dışına çıkarak toplumu anlayamaz.

Pozitif bilimcilik doğayı bilmek ve dönüştürmek için uyguladığı yöntemleri toplum içinde esas almakta ve önermektedir. Bilim insanının toplumu oluşturan ilişkileri olduğu gibi, hiçbir öznel yanılgıya, eksiltmeye, eklemeye yer vermeden, kendinden bağımsız olarak kavrayabileceğini ileri sürmektedir. Bu kesinlikle yanlıştır ve özellikle sosyal bilim gerçeğine aşılması zorunludur. Kaynağını ölü-cansız doğa ve nesneleştirilmiş toplum anlayışından almaktadır. Bu yaklaşımı esas alan bir bilim insanı nesne gördüğü toplumun ve doğanın bir parçasıdır. Yani kendisi bu nesneler yığınının bir parçasıdır. İşe baştan inkar ile başlamakta, doğayı ve toplumu nesne olarak gördüğü oranda kendisinin özneliğini de inkar etmektedir.

Toplum, bu yaklaşımla incelenemez. Toplumu oluşturan insanlar arası ilişkiler nesneler arası olarak ele alınamaz. İnsanlar arasındaki ilişkiler sanki sabit yasa ve kurallarla işleyen cansız-ruhsuz ilişkiler gibi tanımlanamaz. Günümüz sosyal biliminin temel açmazı toplum-bilim arasındaki ilişkiyi böyle ortaya koymasından kaynaklanmaktadır.

Toplumu bir nesnel ilişkiler sistemine indirgeyen pozitivist bilimin temel varsayımı, toplumun nesneler yığını olduğudur. Onlara göre toplumun yasaları nesneldir ve toplumu oluşturan her birey ve birim -aynen doğadaki bir taşın doğa yasalarına uyması gibi- bu yasalara edilgin bir biçimde uyar. Bu tamamen saçmalıktır. Toplum bir taş gibi ele alınamaz, onun gibi tanımlanamayacağı gibi bir taş gibi de değiştirilemez. Buradan da anlaşılacağı gibi pozitivist bilimcilik doğal varlığı ve ilişkileri olduğu kadar toplumsal varlığı ve ilişkileri de yanlış görür; bunların nasıl değişeceğini de.

Bilim iktidar ilişkisi

Bilim ve iktidar tarih boyunca ilişki içinde olmuştur. Olumlu ve olumsuz yanlarıyla kimi zaman bilim iktidarın kimi zaman da iktidar bilimin etkisi altında kalmıştır.

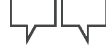
Her çağda ilerleyen insan, aklını kullanmayı öğrenmiş ve kendinden başlattığı aydınlanmayı geleceğe taşımıştır. İnsanın aklını kullanması bilimin sistemli olarak ilerlemesine büyük katkıda bulunmuş, bunun yanında bilim çeşitli dallara ayrılmış, bilimde uzmanlaşmaya gidilmiş ve modernleşme ile günümüzde hemen her alanda kullanılan teknoloji bilime hız kazandırmıştır. Günümüzde bilimin temeli deney ve gözleme dayanmaktadır.

Elbette bilim, günümüzdeki düzeyine rahat bir şekilde gelmemiştir. Ezberleri bozarak toplumsal yaşama yön vermeye başladığı andan itibaren engellenmeye çalışılmış, yok sayılmış, doğaşıyla oynanmış, saptırılmıştır. Fakat her seferinde toplum lehine gelişimini sürdürmüş, büyümüş ve toplumsal bunalımlara çıkış sunabilecek bir düzeye ulaşmıştır. Bir zamanlar bilime karşı çıkanlar, onun önünde boyun eğmek zorunda kalmış, hatta ondan faydalanmaya giderek denetim altına almaya çalışmışlardır.

İktidar, toplumsal değerlere el koyan güçlerin buna dayanarak toplumsal yaşamı düzenleme, denetleme ve yönetme erki olarak tanımlanabilir.

Bu gücü eline geçiren kesimler ne adına olursa olsun öncelikle kendi çıkarlarını esas almışlardır. Bunu yaparken zor ve ikna başvurdukları temel yöntemlerdir. İktidar sahipleri, ellerindeki bu gücü sadece zor ile koruyamayacaklarını tarihlerinden bilmektedir. Korku tek başına iktidar tesis etmeye yetmez. Kontrole alınmış ve hizmet koşturulmuş bilim ve zihniyet çalışmaları olmaksızın, bunun sağlayacağı toplumsal rıza ve ikna sağlanmaksızın iktidarların ayakta kalması düşünülemez.

İktidar güçlerinin geçmişte dini kullanarak sağladıkları ikna günümüzde kontrole alınmış bilim eliyle sağlanmaktadır. İktidarlar ancak bilimin sağladığı zihniyet dünyası ve araçları denetimlerine aldıkları ölçüde var olabilir, savaşabilir ve kendilerini sürdürebilirler. Toplumun olduğu gibi bilimin gelişmesi önünde de en büyük engel yine bu kontrole alınmış bilim olmaktadır.

"Kapitalist modernite güçleri geniş halk yığınlarının uysal köleler gibi davranmalarını sağlamak ve buna ikna etmek için geçmişte dinin oynadığı rolü oynayan bir otorite olarak bilimciliği inşa etmişlerdir. Kapitalist modernitenin teslim aldığı bilim geçmişte dinin gördüğü işlevi görmektedir."

Günümüzde tarihin tüm dönemlerine göre gerçek bilim insanlarına ve bilim dünyasına karşı iktidarcı güçlerin müdahalesi çok çeşitli ve son derece pervasızdır. Özellikle sosyal bilimler alanında bu gözle görülür niteliktedir. Katledilen, hapsedilen, sürgün edilen, çalışma koşulları daraltılan bilim insanlarının hikayeleri adeta günlük olaylardandır. Oysa bilim özgür düşüncenin var olduğu yerde gelişebilir. Bilimin ve bilim insanlarının iktidar güçlerinin kontrolü, denetimi ve korkusunun olmadığı yerlere ihtiyacı içinde bulunduğumuz çağda tüm çağlardan daha fazladır.

Kapitalist modernist toplumda bilgi ve bilim hayati bir rol oynamaktadır. Artık bilgi toplumsal gelişmenin günlük vazgeçilmezidir. Bu yüzden günümüz toplumuna bilgi toplumu da denilmektedir. Ancak günümüz toplumu yalnızca bilgi toplumu olarak tanımlanamaz. Bunun yanında birçok özelliğiyle tanımlanmaktadır.

Bilim insanı günümüzde artık çok bağımsız değildir. İktidara yakın bir konumda olma ve araştırmalarını yürütebilmek için ihtiyaç duyduğu maddi araçlara sahip olma karşılığında özerkliğinden vazgeçmiştir. Bilim insanı sistemin temel bir dişlisi durumuna getirilmiştir. Dönüşmek ve değişmek zorunda olan toplumun sorunlarına yanıt verememektedir. Aynı oranda sistemin giderek erezyona uğrayan meşruiyetini tesis etmede zorlanmakta ve bu da bilim-bilim insanı-bilimsel faaliyet nedir sorularının daha yüksek sesle sorulmasına yol açmaktadır.

Geleneksel bilim ölçüleri iletişim araçlarının yaygınlaşmasıyla ve sistemin sorgulanmasına paralel zayıflamaktadır. Sistemin meşruiyet kaynağı olarak pozitivist bilim artık iflası yaşamaktadır. Meşruiyet sağlama gücünü kaybetmekte, ciddi sorgulamalara ve eleştirilere maruz kalmaktadır. Sistem için temel kaygı artık şudur, pozitivist bilim çöktükten sonra meşruluk için kime başvurulacak? Bilimin rolünü yüklenecek yeni araç ne olabilir, nerede bulunabilir? Toplum köleliği aşmayacak yeni bir statüye neyle ikna edilebilir?

Yenilik denenmiş sınanmış ve kanıtlanmış bilgiye dayanmak durumundadır. Üstelik yenilik çok istisnai durumlarda tek bir olağanüstü birey tarafından yaratılabilir ve örgütlenebilir.

Yenilik ve bilimsel alanda bütünlüklü bir yaklaşıma, tutarlılığa, sürekliliğe, teori-pratik uyumuna bağlıdır. Yeni toplum yalnızca yeni bir yaşam tarzı ile tanımlanamaz; yeni bir bilim ve bilme yaklaşımına yani yeni bir zihniyet dünyasına yaslandığı için yenidir. Ahlak-politika başta olmak üzere toplumsal yaşamın her alanında devletçi uygarlığın dogmalarının aşıldığı, yerini özgür bilim ve zihniyet değerleri aldığı için yenidir. Bundan dolayı yeni ve özgür toplumu niteleyecek temel güçlerden biri özgür bilim olacaktır

Bilim, toplumsal yaşamı barajlayan zihniyet yapılarının aşılması süreci içinde gelişir. Eski bilim ve zihniyet yapıları çözemedikleri ve yol açtıkları toplumsal sorunlar temelinde yeni bilim ve zihniyet yapıları tarafından sorgulanırlar. Yeni zihniyet yapıları bilim tarafından bu temelde ortaya konulur ve eski zihniyet yapılarının çözemediği sorunları çözdüğü sürece kabul görür.

"Korku tek başına iktidar tesis etmeye yetmez. Kontrole alınmış ve hizmet koşturulmuş bilim ve zihniyet çalışmaları olmaksızın, bunun sağlayacağı toplumsal rıza ve ikna sağlanmaksızın iktidarların ayakta kalması düşünülemez."

Toplumsal yaşamda ortaya çıkan ve yığılan sorunlar yeni bir zihniyet yapılanmasını gerektirir. Bu durumda eski zihniyet yapısı aşılmayla karşı karşıya kalır. Toplumsal gelişmeyi bu şekilde ele alabiliriz.

Kapitalist modernite güçleri geniş halk yığınlarının uysal köleler gibi davranmalarını sağlamak ve buna ikna etmek için geçmişte dinin oynadığı rolü oynayan bir otorite olarak bilimciliği inşa etmişlerdir. Kapitalist modernitenin teslim aldığı bilim geçmişte dinin gördüğü işlevi görmektedir. Örneğin liberal-neoliberal kalkınma teorileri toplumsal sorunlara tek bilimsel çözüm olarak sunulmaktadır. Genetiği değiştirilmiş yiyecekler artan dünya nüfusunun doyurulması için tek çözüm olarak dayatılmaktadır. Eşitlik ve adalet için güvenlik politikaları ve önlemleri tek çıkar yol gösterilmektedir. Ekolojik sorunların çözümü için tekel kârına dayalı sömürü sisteminin değiştirilmesi değil, teknik kimi düzenlemeler önerilmektedir. Bin bir bağla kâr ve iktidar tekellerine bağımlı olan üniversiteler ve diğer bilimsel kuruluşlar ister istemez bu amaçlara hizmet etmektedir.

Dolayısıyla **topluma hizmet edebilmesi için bilimin özgürleşmesi zorunludur. Bu da bilimin kâr ve iktidarın etkilerinden çıkıp toplumun özgür zihniyet alanını büyütmesiyle mümkündür.** Egemen güçler, izledikleri politikaların alternatifsiz olduğunu kanıtlamak için bilimi kullandıkları sürece bu özgürleşme mümkün olmayacaktır. Kapitalist moderniteyi her yönden aşmak durumunda olan demokratik modernite güçleri, işe bilimi özgürleştirerek başlamak zorundadır.

Bilim teknik ilişkisi

Teknik bilimsel araştırmalardan elde edilen somut ve yararlı sonuçları ve bunlara ilişkin araç, yöntem ve süreçlerin bütününü ifade eder. Esas olarak da alet yapımı ve alet kullanarak sonuç alma yöntemleri anlamına gelir. Alet yapma yeteneği, insan türünü öteki canlılardan ayıran temel özelliğidir. Bu niteliği nedeniyle insan, en başından beri teknoloji üreten bir varlıktır ve teknolojinin tarihi insanlığın tüm evrimini içerir

Bu anlamda teknik, bilimden önce ortaya çıkmıştır. "*Pratik*"le "*Kuram*" hep aynı hizada ilerlememişlerdir, bilime dair herhangi bir kuram oluşmadan önce toplumların tekniği çok gelişkin biçimlerde kullandığını gösteren yüzlerce örnek vardır. Normalde teknik, bilimin ortaya koyduğu bilgilerin bir sonucu gibi görünse de öyle değildir. Bilim ve tekniğin tarihi, daha farklı gelişmiştir.

Örneğin doğal toplum insanı bilim denebilecek bir bilime sahip değildir. Onların doğa hakkındaki kuramları totemizm-animizm-düalizm düzeyindedir ve bunların doğayı tanımlama gücü son derece zayıftır. Bununla birlikte doğal toplum insanı son derece usta tekniklere sahiptir. Yaptıkları taş-metal ve ahşap aletler ile ihtiyaçlarını son derece verimli ve işlevli bir biçimde karşılayabildikleri anlaşılmaktadır. Buradan görüldüğü kadarıyla kuram pratiğin çok gerisindedir. Bu dönemlerde tekniğin günümüzdeki biçimiyle kuram-

sallaşmış bilimden önce gelmesinin nedeni içgüdüye, sezgiye dayalı olmasıdır. Elle ve bedenle yapılamayan ya da zor yapılan işlerin aletlerle yapılmaya çalışılması tekniğin başlangıcını oluşturur. Bu durumda aletler bedene eklenen şeyler gibidir. Yunanca'da organ (organon), alet anlamına gelir. Yani sopa ya da balta kolun devamıdır; el değirmeni avuçlarımızla yapamadığımızı yapandır. Tekerlek sırtımız ve ayaklarımız üzerinde taşıyamadığımız yükleri taşımak içindir. Ve bunlar binlerce yılın sezgileriyle ve deneyimleriyle edinilen ustalığın ürünleri olarak bilimsel bilginin oluşumundan önce gerçekleşmişlerdir.

Bu konuda Voltaire, "*Sanatların çoğunluğunu sağlıklı felsefeye değil, mekanik bir içgüdüye borçluyuz. Eğer kuramın kaldıraçların kullanılmasından önce gelmesi gerekseydi iri bir taşı yerinden oynatabilmek için kaç asır geçecekti*" demiştir. Bugün bile çoğu kez gücümüz bilimimizi aşmaktadır. Denebilir ki bilim, tekniğin ihtiyaçlarına cevap vermek için doğmuştur. Tarihsel bakımdan pratik kuramdan, teknik bilimden önce gelmektedir. Tarihe baktığımızda bilimsel gelişme, teknik gelişmeyi izlemekte ve bütün bilimlerin kaynağında pratik kaygılar, ihtiyaçlar ve sorunlar yer almaktadır.

İlk matematikçiler, Mısırlı yer ölçümcüleridir. İlk geometriciler, Nil'in taşmasından sonra toprak parçalarını yeniden paylaştırmaları gereken "*toprak ölçümcüleri*"dir. Aritmetik ticaretten, alış-veriş sürecinden doğmuştur. Bu örnekler daha da çoğaltılabilir.

Bilime atak yaptıran ve bilimsel çabayı geliştiren şey yine tekniktir. Tekniğin başarısızlıkları ve tıkanmaları bilimin öne geçmesini ve sezgiyle, deneyimle oluşan ve gelenekle taşınan bilgiyi aşmasını beraberinde getirmesidir. Bu anlamda bilim sadece sezgiler ve denemelerle elde edilen araçların ve yöntemlerin teorize edilmesinden ibaret değildir.

Dolayısıyla bilimsel etkinlikle teknik etkinlik, ilke bakımından birbirinden farklıdır. Bilim doğa ve toplumun tanımıyla, olanın ortaya konulması ve tarif edilmesiyle ilgilenir. Teknik ise alet yapımı ve alet kullanarak sonuç alma yöntemleridir. Teknik, olması gerekeni, olması istenileni yani gerçekte olmayanı meydana getirmek için çabalar. Bilim ise olanı bilmek, açıklamak için çabalar.

Bilim bize doğa yasalarını, olayların ilişkilerini açığa vurur; teknik ise arzu edilen bir sonucu elde etmek için bu yasaların bilgisinden yararlanır. Teknik, uygulamalı bir bilgidir. Bilim olayları ortaya konup yasaları formüle eder etmez toplum ihtiyaçlarını, sorunlarını, istemlerini gidermek için bunlardan yararlanmaya çalışır. İşte o zaman sanat veya teknik dediğimiz şey ortaya çıkar. Fizik ve kimyadan yararlanan mühendis makineler imal eder. Fizik, kimya, biyolojiden yararlanan hekim reçete yazar. Matematik ve geometriden yararlanan mimar proje çizer ve daha birçok alanda bilimin sonuçları yaşamı kolaylaştırmak üzere değerlendirilir. Tabi iktidar güçleri de aynı toplumsal güçler gibi bu sonuçları kendi kârları ev iktidarlarını korumak ve büyütmek için kullanır ve hem de bunu toplumdan daha etkili bir biçimde kullanır.

Gündelik yaşamda çoğunlukla bilim ve teknik birbirine karıştırılır. Çünkü bilimi maddeler, olaylar, süreçler üzerinde etkide bulunma imkanı verdiği kadar, pratik uygulamaya geçtiğimiz zaman tanırız. Teknik ile günün her anında iç içeyizdir ve bilim ağırlıkla teknik sonuçları üzerinden tanırız. Mesela Pasteur adını bilen birçok insan onun hekim olduğunu zanneder. Oysa Pasteur bir kimyacıdır. Ancak onun bilimsel çalışmaları çok verimli tıp tekniklerine yol açmıştır.

Bilimsel ilkelere bağımlı olmasına karşın teknoloji ile bilim arasında yakın bir ilişki kurulması yeni bir durumdur. Eski

toplumlarda bilim din adamları ya da filozofların elindeydi. Ama teknoloji, işçi, usta ve zanaatkârın işiydi. Bu durum kuramsal bilim ile uğraşanlarla örneğin bir değirmenci, kuyumcu, demirci ya da semercinin sorunları arasında hiçbir ilişkinin kurulamayışından kaynaklanıyordu. Bilim ile teknoloji ancak ortaçağda birbirine yakınlaşmaya başladı. Bilim insanlarının usta ve zanaatkârların yöntemlerini incelemeleri, zanaatkârların ise bilimden yararlanmaları çok sonraları gerçekleşti.

Teknolojinin bilim temeline oturtulması ise 19. yüzyılda başladı. 19. yüzyılın mucitlerinin hemen tümü, çalışmalarını bilim insanlarının bulgularına dayandırdılar. Bilim-teknoloji işbirliğinin kurumsallaşması da bu dönemde gerçekleşti. Bundan sonraki süreçte teknolojide bilimsel bilgiden yararlanıldı, teknolojik çalışmalara bilimsel ilkeler uygulanmaya başladı.

Teknolojik gelişmede toplumsal ihtiyaçlar temel itici güç olmuştur. Bu ihtiyaçlar, örneğin, daha keskin bir bıçak ya da balta, emeği daha verimli kılan bir alet örneğin tırpan, daha iyi bir kaldırma, taşıma, daha hızlı ulaştırma araçları vb. olabilir.

"Bilim dünyası ve bilim insanları aynı zamanda toplumsal ahlakı gözetme, bu temele bilimsel etkinliklerinde ahlaki ve etik ilkeleri gözetmek zorundadır. Bilim etiğinin temel iddiası budur. Bilim ahlakla kopardığı ilişkisini yeniden kurmak zorundadır."

Teknolojik ilerlemede toplumsal kaynakların (para, araç-gereç ve vasıflı işçi) büyük önemi vardır. Bir teknolojik gelişimin ortaya çıkarılabilmesi için uygun araç gereçlerin, uygun yöntem ve tekniklerin ve bunları uygulamaya yetenekli insanların bulunması gerekir.

Teknolojik ilerlemenin bir başka şartı da toplumsal ortamın yeniliklerini benimsemeye açık olması, iktidar güçlerinin yenilikler karşısındaki olumsuz tavırlarının kırılmasıdır. Tarihe baktığımızda iktidar güçleri ancak yeni silahlar ya da iktidarlarını güçlendirecek yeni yöntemler ve buluşlar söz konusu olduğunda teknolojik çalışmaları desteklemişlerdir. Onun dışında teknolojinin gelişmesi önünde her zaman engel olmuşlardır.

Teknolojik gelişme, günümüzde pek çok sorunu da beraberinde getirmiştir. Demokratik toplum güçleri bu gelişmeler karşısında önemli kararlar almak, tedbirler geliştirmek durumundadır. Teknolojik gelişmeyi toplumsal amaçlarla uyumlu olacak biçimde denetleyip düzenlemenin gerekliliği ve teknolojinin günümüzde çok büyük bir hızla ilerlediği de göz önüne alındığında, demokratik toplum güçlerine büyük bir sorumluluk düşmektedir.

Kâr ve iktidar odaklı teknolojinin yol açtığı sorunlar doğamızı ve toplumsallığımızı yok oluşa sürüklemektedir. Nükleer teknolojinin yol açtığı sorunlar, nüfus patlaması, kar kaynaklı sorunlar ve çevre sorunları başta olmak üzere altından kalkılamaz düzeye gelmiştir. Ve özünde tüm bu sorunlar siyasal sorunlardır. Teknolojinin kâra ve iktidara güdülenmiş olması bunun temel nedenlerinden birini oluşturmaktadır. Örneğin nükleer teknolojinin denetimi bu anlamda siyasal bir sorundur. Kâra endeksli teknolojinin denetlenmesi siyasal bir sorundur. Silahlanma, nüfus artışı, tüketim çılgınlığı, işsizlik ve açlık, çeşitli hastalıkların yayılmasının önlenmesi ve daha sıralayabileceğimiz birçok sorun siyasaldır ve demokratik toplum güçlerinin müdahalesini gerektirmektedir.

Teknolojinin yalnızca bir araç olduğu, yapıcı amaçlar için de yıkıcı amaçlar için de kullanılabileceği genel olarak kabul gören bir görüştür. Buradaki temel sorun, bu kullanımın biçimini, nasıl ve ne için olacağını kimin belirleyeceğidir. Elimizdeki teknoloji dünyayı yıkıma da götürebilir, yeniden ve daha güzel bir yaşamın inşasını da sağlayabilir.

Toplumsal sorunların ulaştığı krizli duruma yol açan temel neden teknolojinin kendisi değil, kapitalist modernite güçleri tarafından kullanılış ve uygulanış biçimidir. Tarihin bu noktasında insanlık yok olmaya ya da sağlıklı gelişmeye giden yollardan biri arasında bir seçim yapma durumundadır ve bunda teknoloji toplum ilişkisini yeniden tanımlayan demokratik, ekolojik ve kadın özgürlükçü paradigma belirleyici olacaktır.

Bilim etik ilişkisi

Bilim etiği, bilimsel çalışmalarda değer sorunlarının ele alındığı ve sorgulandığı etiğin bir alt dalıdır. Onu, kısaca, bilim etkinliği sırasında ortaya çıkan sorular ve sorunlarla uğraşan ve bunlara çözüm üretmeyi hedeflemiş bir alan olarak tanımlayabiliriz.

Kuram geliştirme aşamasından araştırmaların yapılmasına, verilerin toplanmasından yayınlanmasına kadar, bilimsel bilgi üretiminin tüm aşamaları bilim etkinliğinin kapsamındadır. Bilim üretimini meslek edinmiş insanların, sadece uğraştıkları bilim dalı ile ilgili yöntemlerin, bilgilerin yine bu konuda ulaştıkları uzmanlık düzeyinin yeterli olamayacağı her geçen gün daha fazla ortaya çıkmaktadır. Bilim dünyası ve bilim insanları aynı zamanda toplumsal ahlakı gözetme, bu temele bilimsel etkinliklerinde ahlaki ve etik ilkeleri gözetmek zorundadır. Bilim etiğinin temel iddiası budur. Ahlaki ve etik duyarlılığa sahip olmak, bilim insanları için olmazsa olmaz bir koşul olarak karşımıza çıkmaktadır. Bir başka deyişle, bilim ahlakla kopardığı ilişkisini yeniden kurmak zorundadır. Yoksa kapitalist modernitenin yarattığı bu kopukluk bilimi ve bilim insanlarını, kârın ve iktidarın topluma dönük en yıkıcı ve tahrip edici saldırısında en ön saflara itmekte, en tahrip edici konuma getirmektedir.

Tamam, bilim kendisine konu seçtiği ve sınırlarını da belirlediği bir alanda geçerli neden-sonuç ilişkilerini, yasaları ve ilkeleri bulmayı amaçlar. Bu anlamda öncelikle "*pratik*" sonuçlar peşinde koşmaz. Bilimden sadece böyle bir konumda olması beklenemez. Bu bilimi daraltır ve sınırlayarak pratik sorunlar ve ihtiyaçlara yanıt arayan bir derekeye indirir. Bu bilimin doğasına ve amacına terstir. Bilim uzun erimli, objektiflik ve sabır gerektiren bir alandır. Yine bilmek kendi başına bir amaç ve etkinliktir. Ancak bilimsel bilgi üretimi bilim insanının toplumsal sorumluluğu ekseninde gerçekleşmesi gereken bir süreçtir. Toplumsal sorumluluk dışında yani ahlaki ve etik ilkelerden koparılarak gerçekleştirilen bilimsel faaliyet günümüz insanlığının yaşadığı krizi en fazla derinleştiren olgulardan biri durumuna gelmiştir. Bu durumun sorgulanması ve ne adına olduğu, toplumsal yaşama nasıl etkide bulunacağı gözetilmeden gerçekleştirilen bilimsel etkinliğin, yani toplumsal ahlak ve etikten kopuk bilgi üretme yaklaşımının önüne geçilmesi gerekmektedir.

Zira bilim de kâr ve iktidarı elinde bulunduran güçler için (devletler-büyük tekeller) birçok başka kurum gibi, bir araç olarak ele alınmaktadır. Bilimi denetim altına alan, sınırlayan ve onu toplumsal ahlak ve etikten koparak özünden boşaltan tekeller ve iktidar güçleri kendilerini işveren bilim insanlarını ise işçi konumuna düşürmüştür. İktidar ve kâr güçleriyle bilim dünyası arasında böyle bir ilişkinin varlığı açık ve nettir. Birçok bilim insanı ve bilimsel kuruluş bu ilişki tarzını kanıksamış, benimsemiş durumdadır ve bu durumu bilimin toplumsal ahlak ve etikten kopukluğuyla izah etmektedirler. Sermaye ve iktidar güçleriyle kurdukları bu ilişkinin sonuçları daha fazla kâr daha fazla iktidar yaratır ve toplumu doğasıyla birlikte tahrip ederken kendilerini de iktidarın taraftarı, destekçisi kimi zamanda iktidarın askeri konumuna sürüklemektedir. Bu kar ve iktidar sahiplerine bilim alanı ve bilim insanına sonuna kadar müdahale etme, yönlendirme gücü vermektedir. Bu müdahalenin içeriği ve biçimi, sınırları ve kapsamı iktidarın ihtiyaçları ve çıkarları temelinde belirlenmektedir. Oysa bilim dünyası toplumsal kaygıyı esas almak, bunun için gerektiğinde toplumu dahi eleştirmek ve düzeltmeye çağırmak zorundadır. Zira toplumsal tarihin bir ürünüdür ve ona bağlı olmak durumundadır.

Tüm bu sorunları tanımlamak, bilim felsefesi kadar bilim etiğini daha kapsamlı ele almayı gerekli kılmaktadır. Öncelikle bilim toplumsal ahlak ve onunla ilişkili olarak politikadan kopuk ele alınamaz. Yeniden ve özüne uygun bir biçimde tanımlanmış politika gerçeğiyle bilim dünyası arasındaki ilişkinin içeriği ve biçimi tanımlanmak, aralarında karşılıklı toplum yararına bir ilişki kurulmak durumundadır.

Özgür bilim anlayışımız

Sosyal var oluşumuzun nasıl işlediğinin bilgisine ulaşmak kadar onun doğru inşasında bilim, özellikle de sosyal bilim, önemli bir alanı oluşturur. Dahası bütün toplumsal yaşam sosyal bilim kapsamına girer ve bu da doğrudan ahlak ve politika ile bağlantılıdır. Mademki özgür ve demokratik bir yaşamı amaçlıyoruz, o zaman bilim üzerinde özellikle de sosyal bilim üzerinde çok daha fazla durmamız gerekir.

Aslında her insan bilimle şu veya bu düzeyde ilişkili ve ilgilidir. Özellikle sosyal bilimler çok yabancısı olduğumuz bir konu değildir. Günlük yaşamımızda sosyal bilimin esasları, tespitleri ve yöntemlerini bilerek bilmeyerek yoğunca kullanırız. Dolayısıyla bilim ve sosyal bilimi doğru tanımlamak ona anlamlı bir rol ve işlev yükleyerek kullanmak gereği öne çıkıyor.

Bilime dair kesin olarak bir tanım dile getirmek oldukça güçtür. Üzerinde herkesin hemfikir olduğu bir tanım söz konusu değildir. Ancak en genel anlamda, kendine özgü yol ve yöntemlerle doğayı, evreni ve toplumu anlamaya ve izah etmeye çalışan etkinliklerin toplamı olarak tanımlanabilir. Günümüzde bilime damgasını vuran esas özellik, deney ve gözlem yoluyla gerçeğe ulaşmayı esas almasıdır. Günümüzde bilim gerçeğe ulaşma çabasında esas aldığı yöntem ile (deney ve gözlem) farkını koymakta diğer bilmelerden (mitoloji-din-ahlak, metafizik, felsefe, matematik, mantık) bu temelde ayrılmaktadır. Günümüz bilimini (pozitivizm) diğer bilme biçimlerinin karşısına koyup tanımladığımızda onu farklı kılan

şey kendine özgü olan yöntemidir. Ama neticede diğer tüm bilme biçimleri gibi pozitif bilim de düşünsel bir etkinliktir. İnsanların olay ve olguları anlamlandırma ya da olay ve olgularda işlerlikte olan ilke, işleyiş ve yasaların bilgisini bulup ortaya çıkarma çabasıdır.

Elbette bilim diğer bilmelere izah biçimlerine oranla gerçeğe daha yakın bir izah getirmektedir ve bu konuda gözle görülür bir üstünlüğe sahiptir. Fakat unutulmamalıdır ki bilim de hiçbir zaman son sözünü söylemiş denilemez. Zira en bilimsel kuram ya da kuramların gerçek karşısında iyi birer tahmin olmaktan öte bir anlamı yoktur.

Kapitalist moderniteyle birlikte bilimin tanımı çok bariz bir şekilde deneyciliğin şartına bağlanmıştır. Deneylenemeyen hiçbir bilgi, kuram ya da kavramlaştırma '*bilimsel*' olarak kabul edilmemekte, bilimin tanımı bu temelde yapılmaktadır. Aksi hiçbir biçimde doğru bir bilim tanımlanmasının yapılamayacağı dayatılmaktadır.

Bilim kavramının kendisini tarihsel anlamı içinde incelediğimizde iki anlamda yorumlanmakta olduğunu görmekteyiz. Bir, bilmek anlamında bilim; iki, ya doğrudan ya da duyumlar ve deney yoluyla elde edilen bilgi anlamında bilim. Birinci anlamda bilim, olay ve olgular arasında var olan ilişkilerin, ilişki sistematiğinin bilinmesi, yani bu anlamda bilinen her şeye karşılık gelmektedir. Kısaca buna bilmek anlamında bilim diyebiliriz. Buna göre ahlak, metafizik, felsefe, matematik, mantık, dilbilgisi vb. bilgi kategorisine giren tüm bilme alanları birer bilim olarak kabul edilir. Bu anlamda bilen kişiye bilge ya da filozof denilmiştir.

İkinci anlamda ise bilim deney yoluyla doğruladığımız bilgidir ki, buna göre hiçbir şey deneyle ispat edilmediği sürece bilim değildir. Bu anlamda bilim, örneğin mutlak varlığın bilgisi olarak tanımlanan metafiziğin, yine iyi ve kötünün bilgisi olarak tanımlanan ahlaktan farklıdır ve onların karşısındadır. Felsefe, teoloji, mitoloji, animizm vb. kategoride tanımladığımız tüm bilmelerin karşısında durur.

Bilimin bu tanımından ve anlamından hareket ettiğimizde sezgilerimize dayanarak olay ve olguları asla izah edemeyiz. Varsayımlarımız ve önermelerimiz deney ve gözlem yoluyla kanıtlanmış olmak durumundadır. Yani deney ve gözlem yoluyla ispatlanmamış olan bilgi bilimsel değildir ve bunun dışındaki bir bilme biçimi de bilim kategorisine giremez. Buna göre örneğin felsefe, ahlak ve metafizik gibi bilgi yapıları bilim olamazlar. Birer bilgi alanı olabilirler ama asla bilimsel bilgi yerine konulamazlar. Kapitalist moderniteyle birlikte gelişen ve deneycilik şartına indirgenmiş bu bilim yaklaşımına pozitif bilim denilmektedir.

Pozitif bilim özellik ve ilkelerini belirttiğimiz deney ve gözlem esasları üzerine kurmuştur, buna göre;

- Bilimsel bilgi; deneyle ispatlanmış bilgidir. Somut, deney ve duyumlarımızla doğrudan ya da dolaylı olarak algılayamadığımız bilgi bilimsel bilgi değildir.

- Aksi ispat edilmediği sürece şeyler hakkındaki bilgimiz tek geçerli bilgi olma konumunu sürdürmek durumundadır.

- Bilim olgusaldır. Olgu özelliğinde olmayan şeyler bilimin konusu değildir. Bilim olgularla ilgilenir, bu anlamda bilimsel bilgi somut, doğrudan ya da dolaylı olarak gözlemlenebilir olan olay ve olguların bilgisi demektir.

- Bilim üniterdir.

- Bilim genelleyici ve evrenseldir. Bilim tek-tek olaylarla ya da özel bir durumla değil, olgularla ilgilenir. Tekil bir durum ya da olay bilim için fazla bir anlam ifade etmez. Bu yüzden bilim genelleyicidir, bilimin açığa çıkardığı yasalar, genel ve evrensel niteliktedir.

- Bilim, '*ölçülebilirlik*' ilkesine dayanır. Bilim açısından var olan her şey '*ölçülebilirlik*' ilkesine göre olmaktadır. Bir şey ölçülebiliyorsa vardır, varsa ölçülebilir.

- Bilim eleştireldir, eleştiriye açıktır. Bilimsel yöntem her türlü dogmatizme karşıdır. Bu bakımdan '*doğrulanabilirlik*' ölçütü, bilimde kullanılan en temel ölçütlerden biridir.

- Bilim objektiftir. Araştırılan konu, araştırmacı kişinin inançlarından ve değer yargılarından '*bağımsız*' olarak ele alınmalıdır. Bilim insanı tarafsız bir bakış açısına sahip olmalı, olması gerekeni değil, olanı bulmaya çalışmalıdır. Yani bilimin görevi olması gerekeni değil, sadece olanı açıklamaktır.

- Bilimin araştırma konusu olan her şey zaman ve mekan içinde var olur.

Pozitif bilime ilişkin yapılan değerlendirmeleri incelediğimizde bu içerikte bir ilke ve özellikler tablosu çıkmaktadır. Tanımlanan bu özellikler kimi yönleriyle doğru kabul edilebilir ve eleştirilebilir niteliktedir. Örneğin objektiflik konusunda araştırmacı kişinin olguları kendi inançlarından ve değer yargılarından bağımsız ve tarafsız olarak ele alması dile getirilmektedir. Bunu objektiflik açısından geçerli olan biricik ilke olarak kabul etsek bile bu ne kadar gerçekleşebilir? Bunun gerçeklik götürür bir yanı var mıdır? Bu, oldukça dikkate değer bir sorudur ve bir hayli tartışma götürür. Çünkü söz konusu edilen özelliklerde buna benzer sormamız gereken bir dizi soru vardır. Örneğin her şeyin '*ölçülebilir*' olduğu varsayımı oldukça abartılı bir iddiadır? Yine '*ölçülebilir*' olmayan bilimin konusu olamaz mı? Peki, '*ölçülebilir*' olmayan gerçeklikler için bilim nasıl bir izah getirmektedir? Bu temelde bir hayli soru sorabiliriz.

Bilimde belki de en can alıcı konu, yöntem sorunudur. Bilimde yöntem sorunu her zaman şiddetli tartışmalara da neden olmuş ve bu tartışma halen de sürmektedir. Genel olarak yöntem, amaca varmak için başvurulan yoldur. Şeylerin ne olduğunu açıklamayı amaçlayan bilim yöntemsel açıdan şimdiye kadar üç temel yaklaşımı esas almaktadır. Bunlardan biri tümdengelimcilik; ikincisi, tümevarımcılık; üçüncüsü ise analitik yöntemdir.

Tümdengelimcilik, genel bir önermeden tek-tek durumları açıklama yöntemidir. Bunun anlamı şudur: Önce genel bir varsayımdan ya da genel bir ilkeden yola çıkılır. Söz konusu varsayım ve ilke eğer hayatın somut olguları ile mantıksal bir tutarlılık içinde ise o zaman bilimsel izahı yapılmış demektir. Daha yalın bir ifadeyle önce genel bir kuram oluşturulur, bu kuram yaşamın tek-tek durumlarına, olay ve olgularına uygulamak suretiyle tatbik edilir. Tatbik etme yoluyla da doğruluğu ya da yanlışlığı ortaya konulur. Tümden gelimcilik denilince, böyle genelden özele doğru olguların bilgisine ulaşmayı veya olguları açıklamayı öngören mantıksal bir yöntem anlaşılmalıdır. Yöntemi bu anlamda ilk kullanan Aristoteles'tir. Bu yöntem sıkça verilen bir örnekle şöyle formüle edilmektedir. '*Bütün insanlar ölümlüdür, X şahsı da bir insan olduğuna göre o da ölümlüdür.*'

Tümevarımcı yöntem, tümdengelimci yöntemin tersinden bir yol izlemesidir. Olay ve olgular üzerinde deneyler yapmak, bu deneyleri daha sonraki deneylerde sınamak ve böylece daha genel sonuçlara varmak tümevarımcı yöntemin karakteristiğidir. Tek-tek olay ve olguların deney ve gözlemden geçirilmesi neticesinde burada elde edilen sonuçlar eğer sonraki olay ve olgularda kendisini tekrarlıyor ve dolayısıyla denetlenebiliyor ise genel bir ilkeye ulaşılmış ya da bilimsel izahı yapılmış demektir. Tümevarımcı yöntem böylece özelden genele doğru, somut olguların deneyinden genel sonuçlar çıkarmak üzere bir yol izler.

Bilime bu şekilde deneysel yöntemi ilk kazandıran kişi Francis Bacon'dur. Tümevarımcı yöntem ile Bacon bilime yeni bir yaklaşım getirmiştir. Bu yöntemi de kısaca şöyle formüle edebiliriz: '*X şahsı bir insan ve ölümlüdür. O halde tüm insanlar ölümlüdür.*'

Analitik yöntem ise olay ve olguları izah etmede daha farklı bir yaklaşıma sahiptir. Analitik yöntem, bir çözümleyici akıl yürütme yöntemidir. Bu çözümleyici akıl yürütme yöntemi, olay ve olguları en yalın bileşenlerine indirgemek sureti ile anlaşılmalarının mümkün olabileceğini ileri sürer. Bu yöntem olay ve olguları böler, parçalar ve kendi mantıksal yapıları içinde düzenler. Esasen de bu yöntem bilime, karmaşık olan bütünlerin, olayların kendi basit parçalarına ayrıştırılmaları sureti ile anlaşılabileceği inancını sokmuştur. Her ne kadar karmaşık süreçlerin, sorunların, olay ve olguların anlaşılmasında bu yöntemin, Descartes'in bilime kazandırdığı önemli bir yöntem olduğu kabul edilse de en başta bu yöntem varlığın bütünlüğünü bozduğu için sorunlu bir yöntemdir.

Sadece analitik yöntem değil, yukarıda sıraladığımız diğer iki yöntemin de olguları ve sorunları izah etmede sınırlı ve yetersiz kaldıkları, sorunlu sonuçlara yol açtıkları, bilimsel izaha tek başına muktedir olmadıkları artık anlaşılmıştır.

''Toplum, bu yaklaşımla incelenemez. Toplumu oluşturan insanlar arası ilişkiler nesneler arası olarak ele alınamaz. İnsanlar arasındaki ilişkiler sanki sabit yasa ve kurallarla işleyen cansız-ruhsuz ilişkiler gibi tanımlanamaz. Günümüz sosyal biliminin temel açmazı toplum-bilim arasındaki ilişkiyi böyle ortaya koymasından kaynaklanmaktadır.''

Bilim yönteminde böyle farklı yaklaşım biçimleri olmakla birlikte, bilakis bilgi yapısının kendisinde de parçalı bir durum söz konusudur. Bugün bütüncül bir bilgi yapısından bahsedemeyiz. En genelde bilgi yapısı üç temel kategoriye ayrıştırılmış, her kategoride ise onlarca bilgi disiplini bulunmaktadır. Mevcut durumda bir bilimler hiyerarşisi olmakla beraber bilgi yapılarının birbirinden ayrıştırılması şu şekildedir:

- Doğal bilimler ki bu kategoride fizik, kimya, biyoloji vb. disiplinler yer alır.

- Sosyal bilimler; bu kategori siyaset, iktisat, sosyoloji, tarih gibi disiplinlerden oluşur.

- Beşeri bilimler; bu kategori ise felsefe, edebiyat vb. disiplinlerden oluşmaktadır.

Bugün bilim dünyasında ve akademi çevrelerinde bilgi yapıları bu üç kategori içinde tanımlanmakta ve birbirinden ayrıştırılmaktadır. Bu kategorik ayrıştırma altında ismini sıralamadığımız bir dizi alt disiplinler daha vardır. Bilimsel yapıda bilginin bu denli birbirinden ayrıştırılmasının ve parçalı kılınmasının ne kadar doğru ve gerekli olduğu son derece tartışmalıdır. Tüm bilim yapısında yaşanan bu sorun, doğal olarak sosyal bilimde de yaşanmaktadır. Zira genel bilim açısından ortaya koyduğumuz bu çerçeve hem sosyal bilimleri doğru tanımlama hem de bu alanda yaşanan sorunları daha doğru görmemiz açısından önemlidir.

Sosyal bilim, doğrudan toplumsal alanla ilgili olan bilim demektir. Bundan hareketle toplumu bütün ilişkileri içerisinde araştıran, inceleyen ve böylelikle toplumsal ilişkilerin tümümü açıklamaya çalışan düşünsel etkinliklere ya da disiplinlere sosyal bilim denilmektedir. Toplumun herhangi bir yanını değil, toplumu var eden ekonomik, sosyal, siyasal ve zihni yapısı ile bir bütün olarak toplumsal yapıyı kendi sistematiği içinde inceleyen ve ortaya koyan düşünsel etkinliklerin tümünü kapsar. Sosyal bilimin konusu birey değil, toplumdur/toplumsal varlıktır. Tek tek bireyleri incelemez, tek tek bireyler üzerinden sonuçlara varmaz. Araştırma öğesi dar bir anlama indirgense bile yine de inceleme konusu olan sosyal insandır, sosyal varlıktır. Sosyal insan demek, toplumsal ilişkilerin ve hatta toplumsal tarihin tümünü kapsayıcı nitelikte olan insan demektir.

Söz konusu insan ve insan davranışı olduğunda verili sosyal bilim bunu iki modele dayandırarak açıklar. Bu modelin birisine biyolojik model, diğerine ise sosyolojik model denilmektedir.

Biyolojik model: İnsanın biyolojik davranışlarıyla ilgilidir. Bu modele göre insan biyolojik bir varlıktır ve şartların etkilemesi durumunda irade dışı davranışlarda bulunur. Şartlardan kaynaklı olarak herhangi bir dış etki durumunda organizma ona göre tepki gösterir. Bu tür davranışlar içgüdüsel olarak vardır ve organizmanın en temel savunma mekanizmalarıdır. Biyolojik davranışın kökeni tam olarak evrimin hangi halkasında oluştuğu bilinmez ama bilinen şu ki, bu tür davranışların organizma ile birlikte var olduğudur. Ama biyolojik modele göre insan, biyolojik yapısı gereği şartlı ortamın bir ürünü olduğundan şartların etkilemesi oranında bir davranış içine girmektedir. Örneğin insan soğuğa karşı bir reflekste ve davranışta bulunur. Bir tehlike anında, söz gelimi bir ateşin insanı yakması durumunda organizma bilinçten bağımsız olarak anında refleks gösterir. Bu tür davranışlara neden olan biyolojik yapının tepkimeleridir, dolayısıyla bu tür davranışlar daha çok da insanın biyolojik yapısı ile izah edilir.

Sosyolojik model: Bu modele göre ise insan sosyal bir varlıktır; sosyal nedenlerden ötürü bir takım davranışlar edinir ve buna göre de bir davranış özelliğini gösterir. İnsan, sosyal bir çevre içinde varlığını idame etmekte, tüm öz niteliklerini bu sosyal çevre içinde edinmektedir. Düşünce yapısını, ruhi şekillenmesini, kimliğini, kişiliğini, kültürünü, yani her şeyini bu sosyal çevre içinde kazanmaktadır. İnsanın tüm sosyal davranış özellikleri, davranış biçimleri içinde şekillendiği sosyal çevrece belirlenmekte, bu çevreyle bağlantılı olarak gelişmektedir. Yani insan hangi sosyal çevrede ve ortamda yetişmiş ise ona göre davranış özelliklerini kazanmaktadır.

İşin aslına bakılırsa insan hem biyolojik, hem sosyolojik ve hem de biyolojik davranışın az çok ortak ve karmaşık bir örgüsünü oluşturur. Bazen bir davranışın kökeni biyolojik, psikolojik ya da sosyolojik bir nedene dayandırılabilir; ama bu insanda o kadar iç içe ve karmaşık bir örgüyü meydana getirmiştir ki, bazen bir davranışın kökenini herhangi bir nedene dayandırmak nerdeyse olanaksızdır. Bu yüzden insan davranışlarını açıklayan kimi modeller ileri sürülse bile yine de insanda dile gelen bu karmaşık gerçek gözardı edilemez. Modeller belki de gerçekliğin anlaşılmasında kolaylık sağlayabilir, ama gerçeğin yerine konulamaz.

Bu nedenlerle sosyal bilimin tanımı bağlamında, sosyal bilimin kendisi eğer bir yönüyle toplumsal varlığı tüm davranışları ve ilişkileri içinde açıklamak ise verili bir zaman ve mekan sınırları içinde toplumsal varlığı ne kadar açıklayabilir? Bu ana kadar yapılagelen biçimi ile mevcut verili bir toplumu araştırmak ve incelemekle gerçekten bilimsel sonuçlara varabilir miyiz?

Sosyolojik zaman

Elbette her toplum belirli bir zaman ve mekana dayanır. Toplum biçimleri ve çeşitlenmeleri belirli bir zaman ve mekan içinde gerçekleşir. Zamansız ve mekansız bir toplumsal gerçeklik tanımlanamaz. Ne var ki tek başına verili bir zaman ve mekan, toplumsal varlığı incelemeniz için yeterli bir koşul değildir. Son yıllarda sosyal bilimler konusunda bilim çevrelerinde çok yoğun bir tartışma yaşanmaktadır. Bunlar içinde Önder Apo'nun önemli bir yeri bulunmaktadır. Toplumları, hatta tarihi tanımlarken, yalnızca verili olan bir zaman ve mekanda olup bitenleri açıklayarak doğru bir sosyal bilimin yapılamayacağını öne sürmekte ve toplumsal tarihi şu başlıklar altında tanımlamaktadır:

- İlkel zaman ve toplum sosyolojisi
- Devletçi zaman ve toplum sosyolojisi
- Kaos dönemi sosyolojisi
- Özgürlük dönemi sosyolojisi

Toplumsal tarihi bu dört ana başlık altında tanımlamaktadır. Bunun dışındaki yaklaşımlarda tarih ve toplumlar; ya zihniyet biçimlerine ya ekonomik üretim tarzlarına ya da çağlara göre tanımlanmaktadır. Gerçekte şimdiye kadar sosyolojik zamana dayalı bir tarih tanımlaması, bir tarih bölümlenmesi ortaya çıkmış değildir. Aslında '60'lı yıllardan bu yana başta Fernand Braudel ve bu ekolden gelen kimi tarihçi ve sosyologlar ile en son olarak Önder Apo, toplumsal tarihin sosyolojik bir zaman kavramı ile açıklanması gerektiğinin önemini ortaya koymaktadırlar. Sosyolojik zaman kavramı sosyal bilimi ya da bilimleri açıkça şuna davet etmektedir: Verili ve somut olan bir toplumsal durum veya yapıdan hareketle hiçbir zaman toplumsal varlığa dair anlamlı ve doğru bir izah yapılamaz.

Çünkü toplumsal varlık gerçekte kendi toplam tarihinin bir sonucu ve ürünüdür. Toplumsal tarih sadece geçmişte olup bitenlerin bir toplamı değildir. Son derece canlı ve dinamik olan bir organizma gibidir. Sosyolojik var oluşun kuralına göre işlemektedir. An'da yaşamakta ve süreklileşmektedir. Bu yüzden her toplumsal gerçeklik kendi tarihsel ve evrimsel zamanı içinde tanımlanmak durumundadır. Sosyal bilimin bir amacı toplumsal varlığı ve davranışı sosyolojik modele göre açıklamak ise eğer, bunun da tarihsel bir bütünlük içinde anlam bulacağı açıktır. Bu nedenle sadece verili olan ekonomik, siyasal ve sosyal yapı çözümlemelerini esas alarak davranışlarını ve yaşam biçimlerini açıklayamayız.

Tanımlama kapsamında ikinci bir sorumuz şu olabilir: Sosyal bilimin görevi sadece olup bitenler temelinde toplumsal varlığın ne olduğunu, hangi özellikler temelinde kendisini var ettiğini açıklamak mıdır? Sosyal bilimin toplumun beyni olma gibi bir rolü ve işlevi yok mudur? Toplumsallıkta olup bitenlerin ne olduğunu, neden olduğunu açıklamak kadar nasıl olması gerektiği de sosyal bilimin bir sorusu olamaz mı? "*Bilimin görevi olanı açıklamak, olması gerekeni değil*" yargısı, acaba sosyal bilim için de geçerli olabilir mi?

Sosyal bilimin bir "*nasıl*?" sorusu olmak durumundadır. Nasıl sorusu sanıldığı gibi bilimin sadece metafizik bir alana girmesi de değildir. Toplumsal tarih gibi sapmalara ve yanlış yapmalara son derece elverişli, dolayısıyla insan eyleminin bir ürünü olması gerçekliği dikkate alındığında; tarihi yanlışlıkları ve sapmaları ile birlikte kabul etmek durumunda değiliz. Nasıl sorusu burada doğru ve özgür bir seçim yapmamıza ve yanlış olanı düzeltip doğru olanı

bulmamıza yol açmaktadır. Daha iyi, daha yaratıcı, daha güzel ve daha özgür bir toplum yaratma ve inşa etme çabalarımız, sanıldığı gibi yalnızca sanatın ve ahlakın görevi değildir. Bu, çok daha fazla sosyal bilimin görevi olmak durumundadır. Elbette bu konuda sanat ve ahlak üzerine düşeni yapacaktır. Ama sosyal bilimin daha fazla bunu yapması gerekmektedir. Hatta toplumsal ahlakı ve bilim etiğini konu edinmeyen bir sosyal bilim bize neyin bilgisini verecektir? Sosyal bilim bu görevini "*metafizik bir alandır*" deyip bir kenara itemez. Kaldı ki bu durumda sosyal bilim, sosyal bilim olamaz, olsa-olsa pozitif bilimlerin en kötüsünden bir kopyası olur.

Tanımlama konusunda gündeme gelen bir diğer sorun, daha doğrusu tüm bilimsel yapı açısından gündeme gelen ve üzerinde çokça tartışılan bir sorun da bilimde '*nesnellik*' (objektiflik) sorunudur. '*Genelde bilim özelde sosyal bilim ne kadar nesnel olabilir*' sorusu daha çok da bilim çevrelerinde tartışılan bir konudur. Şimdi kimi bilim insanlarının nesnellik ile ileri sürdüğü şey bilimin tarafsızlığı, değerden ve inançtan bağımsızlığıdır. Gerçekten tarafsız ve değerden bağımsız bir bilim olabilir mi? Nitekim bir takım bilim insanları '*değer tarafsızlığı*' denilen kavramı şiddetle eleştirmekte, hiçbir düşünce yapısının ve disiplininin değerden bağımsız olamayacağını belirtmektedir. Aslında bu kavramlaştırmayla amaçlananın gerçeği olabildiğince saptırmak olduğu şiddetle vurgulanmaktadır. Bunlara göre bilim insanı da dahil hiçbir insan içinde bulunduğu ve şekillendiği sosyal değerlerden ve yaşam ilkelerinden bağımsız düşünemez. Az çok bu değerler ile yaşama bakmakta ve bu değerler sayesinde yaşamı anlamaya çalışmaktadır. Bu açıdan değerden bağımsız olunabileceğini düşünmek imkansızdır. '*Nesnellik*' ile kastedilen eğer değerden bağımsızlık ise bu ne mümkündür ve ne de kabul edilebilir. Bunun için üç neden ileri sürülmektedir.

Birincisi; araştırmacı kişi, yani bilgi kaynaklarıyla uğraşan, önceden edindiği bir takım değer yargılarına ve bakış açısına sahiptir. Kendisi bu bakış açısının dışına çıkarak olguları ve olayları inceleyemez, araştıramaz. Çünkü araştırmacı insan önceden bir bilgi ve birikime sahiptir. Bu bilgi birikimi tarihsel olarak vardır, kuşaktan kuşağa ve toplumdan bireye geçmektedir. Birey önceden edindikleriyle bakmaktadır.

İkincisi; insanın içinde bulunduğu yaşam şartlarının, statünün ve o çağın etkileri vardır. İnsan içinde bulunduğu statünün, hayat şartlarının dışında düşünemez. Hayat şartları, statü, içinde olunan çağın genel zihniyet yapısı ve paradigması birey üzerinde etkide bulunmaktadır.

Üçüncüsü; araştırmacı kişinin, yani bilgi yapan öznenin kendi şahsi özellikleri ve geçmişi söz konusudur. Sıraladığımız bu üç neden, objektiflik noktasında birer engelleyici etken olarak görülmektedir. Buna karşın "*bilim insanı mümkün olduğunca kendisini bu etkilerden arındırarak bilim yapmalı*" denilmektedir.

Ancak biz insanı geçmişinden, tarihinden, geleneklerinden ve geçmiş bilgi ve birikiminden, yine bulunduğu hayat şartlarından koparıp ele alamayız. Çünkü insanlar geçmişin etkileri ile düşünmektedir, bulundukları ortamın ve şartların etkilemesi altında olay ve olgulara bakmaktadır. İnsan, yeni düşünce yapılarına geçmişine ket vurarak ulaşmıyor. Nesnellikle kastedilen gerçeğin tam bilgisi ise o zaman bu asla mümkün değildir. Yine kast edilen değer tarafsızlığı ise bu da mümkün değildir.

Peki, hiçbir biçimde nesnel olunamaz mı? Bilim gerçeğe ve doğruya daha yakın olabileceği gibi, insanlığın ortak iyileri ve ortak değerleri üzerinden baktığı oranda nesnelliğe yakın durabilir. Herhangi bir grubun, herhangi dar bir ideolojinin, dar bir kesimin çıkarlarını hesaba katarak, onun değerlerine göre düşünerek değil, genel ve evrensel insanlık için geçerli olan ortak değerler ve doğrular çıkış noktası olduğunda bilim özelde de sosyal bilim nesnelliğe yaklaşabilir. Sosyal bilimleri ele alırken bu boyutu daha fazla öne çıkarmak gerekir.

Modern sosyal bilimler, Batı merkezlidir, Batı eksenlidir ve onun değer yargılarıyla hareket etmektedir. Bunu yaparken kendisini tek ve biricik evrensel gerçeklik olarak görmekte ve bu şekilde yansıtmaktadır. Ama nesnellik sorunu tartışıldığında en azından dar kişisel özelliklerden ve bakış açısından mümkün olduğunca arınmak, gerçeğe daha yakın bir sonucu getirebilir.

Gerçekte bilim tüm insanlığı ilgilendiren bir olaydır. Tek-tek kişilere ve değer yargılarına göre tespitlere gidemez. Her toplumun ve her toplumsal kesimin kendisine göre bir bilimi olamaz. Doğayı, toplumları incelerken ortak ölçülere ve bilgi yapılarına ulaşmak mümkündür. Bu temelde bilim tüm insanlığın ortak değerlerini gözeterek herkes için geçerli olan ortak ölçüler getirebilir. Yeter ki verili bir zaman ve mekanla sınırlı kalınmasın, yeter ki bütün insanlığın ortak yaşam biçimleri gözetilerek bunun üzerinden kimi sonuçlara ulaşılsın. İlle de nesnelliğin bir anlamı olacaksa bu şekilde bir anlamı olabilir.

Sosyal bilimin kapsamı, toplumsal varlığın oluşum ve gelişim özelliklerinin, etkinliğinin ve faaliyet alanının tümünün bilgi alanına taşırılmalı, kuramlaştırılmalıdır. Her ne kadar verili olan sosyal bilim kendisini bu faaliyet alanlarına dayandırarak gerçekleştirse de hiçbir bilgi yapısı ile kıyaslanmayacak kadar bütünlüklü bir bilgi yapısı gerçekleştirmek durumundadır. Toplumsal varlık gibi parçalanamaz bir yapının herhangi bir alanının koparılarak tanımlanması ve kavranılması olanaksızdır. Olguları birbirinden kopararak kavramak matematikte geçerli olabilir. Ama söz konusu olan toplum olduğunda bu yaklaşım geçerliliğini yitirir. Her ne kadar tekil bir disiplini kendi başına ele almak sakıncalı olsa da bütün ile olan ilişkisini koparmadan kendine has yönleri ile kavramsallaştırmak, karmaşık olan toplumsal gerçeği belki daha yalın ve kolay kavramayı sağlayabilir. Toplumun tüm alanları, birbirinden koparılarak kavranmayacak kadar karmaşıktır, iç içedir. Bu yüzden toplum biliminde her hangi bir disiplini ele alırken, onun bütün ile olan ilişkisini ve bütün içindeki oluşum özelliklerini hep dikkate almak ve bunu hep gözönünde bulundurmak gerekir.

Bu konuda verili sosyal bilim, kendisini altı ana disiplin şeklinde ortaya koymaktadır. Bunlar tarih, ekonomi, siyaset, sosyoloji, antropoloji ve oryantalizmdir. İdeoloji ve felsefe gibi toplumsal yapıların oluşum süreçlerinde etkin bir rol oynayan ya da oynayabilecek olan zihniyet alanları, günümüz sosyal biliminde pek yer bulamazlar. "*Tek bilimsel gerçek maddi olan gerçektir*" anlayışı temel alındığında, toplumun zihni yanına dolaylı ya da ikincil bir önem verilmekte ve bu alan kurgusal bir alan görülerek sosyal bilimin konusu yapılmamaktadır. Bu temelde ve bu nedenle günümüz resmi akademi ve bilim çevreleri ideoloji ve felsefeyi sosyal bilim alanı içinde görmemektedirler. Oysa, toplumsallığımız anlam dünyası ve buna dayalı ilkeler olmadan sadece maddi değerler üzerinden bir araya gelemez, bir arada kalamaz. Bu açıdan pozitivist bilimciliğin bu yaklaşımını şiddetle reddetmek gerekir.

Felsefe, en genel anlamda insanın evrene dair görüş açısı olarak tanımlansa da insanın kendi toplumsallığına ve yaşamına bakışından başka bir şey değildir. Felsefenin her zaman şöyle bir sorusu da vardır: Daha iyi ve daha güzel bir toplum nasıl olabilir? Bu soruya yanıt aramak felsefenin temel arayışıdır. Tarih içinde felsefeyi incelediğimizde temelde üç alanla ilgilendiğini görürüz. Bunlar doğa felsefesi, ahlak felsefesi ve estetiktir.

Doğa felsefesi ile yanıtı aranan, "*ilk neden*" ya da "*yaşamı mümkün kılan güç, ilke ne*" sorusudur. Felsefenin klasik bir sorunu olan madde ve ruh ikilemi bu temelde ortaya çıkmıştır.

Ahlak felsefesi ile yanıtı aranan, neyin iyi ve neyin kötü olduğudur.

Estetik felsefesi ile de güzellik ve çirkinlik ölçütlerine yanıt aranır.

Felsefenin konuları ve sorunları sonuç itibariyle her ne kadar metafizik sınırlarda cereyan etse de bu sorunlara yanıt arama, sanıldığı gibi insan toplumsallığının oluşum ve gelişim özelliğinin dışında değildir. İnsan toplumsallığı, maddi bir oluşum olmanın ötesinde daha fazla kendisini anlam gücü ile var eder. İnsan toplumsallığının kendisini anlam gücü ile var etmesi, onun zihni yaratım etkinliği ile bağlantılıdır. Felsefe bu anlamda insan için en temel zihni etkinliklerden biridir. İnsanın en yaratıcı, sorgulayıcı, sınırları aştırıcı ve özgür düşünme gücüdür.

"Toplumsal ahlakı ve bilim etiğini konu edinmeyen bir sosyal bilim bize neyin bilgisini verecektir? Sosyal bilim bu görevini "metafizik bir alandır" deyip bir kenara itemez. Kaldı ki bu durumda sosyal bilim, sosyal bilim olamaz, olsa-olsa pozitif bilimlerin en kötüsünden bir kopyası olur."

"Sistemin meşruiyet kaynağı olarak pozitivist bilim artık iflası yaşamaktadır. Meşruiyet sağlama gücünü kaybetmekte, ciddi sorgulamalara ve eleştirilere maruz kalmaktadır. Sistem için temel kaygı artık şudur, pozitivist bilim çöktükten sonra meşruluk için kime başvuracak?"

Kaldı ki iyilik ve kötülük bilgisi dediğimiz ahlak, güzellik ve çirkinlik bilgisi dediğimiz estetik olmadan hiçbir insan toplumsallığı kendisini doğru temeller üzerinde inşa edemez.

Bütün bu bakımlardan bir zihniyet biçimi olarak felsefe, insan toplumsallığının doğru oluşum, anlam ve düşünüş sorunlarına yanıt arayan bir bilgi alanıdır. Günümüz itibariyle felsefenin oynaması gereken role ilişkin Önder Apo şunları belirtmektedir: "*Sosyal bilim olarak felsefe tıpkı doğuş sürecindeki gibi bir rolü günümüzde de oynamak durumundadır. İktidarlaşmış bilime karşı felsefeye dönüş özgür toplumun çıkış ilkesidir.*"

Felsefe bugünkü bilim çevrelerinde ve bilgi yapılarındaki parçalı yaklaşımı da birleştirebilir. Hem doğa ve hem toplum alanı ile ilgili olması bakımından, sosyal bilimler ile doğal bilimlerini bir kanalda buluşturabilir.

Felsefi düşüncenin aşındıramayacağı bir sınır, sorgulayamayacağı bir tabu yoktur. Felsefe bu anlamda insanın en özgür düşünme ve en özgür çıkış yapabilme dünyası olarak tanımlanabilir. Daha fazla da ilgilendiği alanlar itibariyle insanın manevi dünyasını şekillendirir. Eğer durum buysa neden günümüz bilimcileri felsefi düşünceyi gözden düşürme yaklaşımı içindedir? Neden felsefeyi salt metafizik ve "*boş*" bir düşünce alanı olarak tanımlıyorlar? Felsefeyi somut toplumsal yaşamla ve sorunlarıyla ilgili değilmiş gibi yansıtıyorlar? Neden sürekli felsefenin varsayımsal, metafizik yanını öne çıkarıp toplumsal yanını görmezlikten geliyorlar? Bunlar anlaşılmaz değildir.

Kuşkusuz bunun nedeni, bilimsel düşüncenin gelişim ve oluşum özellikleri ile yakından bağlantılıdır. Bilimsel bilgiye getirilen tanımlama ile bağlantılıdır. Örneğin pozitif bilimciliğin kurucularından Francis Bacon, bilimi '*insan için somut pratik yarar getiren bir faaliyet*' olarak tanımlamıştır. Ona göre, "*insana en yararlı olan bilgi yarara dayalı olan bilgidir.*" Yine "*bilgi egemen olmak içindir.*" Bilgi edinmenin amacı doğaya ve çevresine egemen olmaktır. Batı biliminin kökeninde, geleneğinde esas olarak bu düşünce yatar. Bacon bilime böylesine faydacı bir yaklaşım getirmiştir ve bu sonrasında kutsal bir doğruya dönüştürülmüştür. Bunun anlamı esasen şudur; eğer bilgi insanlara maddi bir yarar getiriyorsa faydalıdır; yok, insana maddi bir yarar getirmiyorsa "*boş*" ve "*gereksiz*" bir şeydir. Bilimsel bilgi bu şekilde maddi bir yararcılık anlayışına dayandırılarak tanımlanmaktadır.

Yine Bacon "*insanlara en gerekli olan bilgiler teknolojiye dayalı olan bilgilerdir*" demektedir. İşte modern bilimin temelleri esasen bu anlayış temelinde kurulmuştur. Bilginin temeli '*maddi çıkar ve yarar*' üzerinde kurulduğunda, felsefe gibi insan toplumunun manevi dünyası ile ilgilenen, özgür sorgulama dünyasını teşkil eden bir bilgi yapısı doğal olarak "*boş*" ve "*gereksiz*" sayılacaktır. Çünkü felsefe karın doyurmamaktadır. Bilginin temeli maddi çıkar ve yarara oturtulduğunda, felsefeye dayalı, doğaya daha özgürce bakan, insan toplumunun ahlaki ölçütleri ve değerleri üzerinden görüş getiren, estetik bakmayı öngören, daha iyi, daha güzel ve daha özgür bir toplum sorusunu hep canlı tutan bir bilgi yapısı doğal olarak önemsizleştirilecektir. Hem gereksiz, hem çok tehlikeli hem de gözden düşürülmesi gereken bir alan haline getirilecektir. Daha köklü olarak araştırıldığında resmi bilim dünyasının felsefeyi bir sosyal bilim olarak görmemesinin altında yatan nedenin, onun maddi yarar ötesinde hep nasıllara yanıt arayan özgürlükçü doğasından kaynaklandığı rahatlıkla anlaşılacaktır.

Halbuki bir bilgi yapısı olarak felsefe, toplum biliminin dışında değildir. Dar anlamda evrene dair bir bakış açısı olarak tanımlansa da insan toplumsallığının oluşum özellikleri ile yakından ilgilidir. Bu nedenle insana dair tüm bilgi yapılarını ortak bir perspektif ve anlayış içinde değerlendirmek gerekir. Çünkü insan doğaya bakarken farklı, topluma bakarken farklı düşünmez. Bakış açısı bir bütündür ve bu bütünlük içinde gelişmektedir.

Şöyle bir kural vardır: İnsan, evreni ve doğayı nasıl algılıyor ise toplumsal ilişkilerini ona göre kurmakta, toplumsal ilişkilerini nasıl kuruyor ise bunu da doğaya yaklaşımına yansıtmaktadır.

Önder Apo özgürlük paradigmasında bu kural temelinde ilk sınıflı uygarlık sistemi olan Sümer uygarlığını çözümlemiş; bu kuralın bir gereği olarak o dönem mitolojisini, o dönem sosyolojik olaylarının, çelişki ve çatışmalarının dili olarak tanımlamıştır. Örneğin Sümer devletli toplumunun ilk kurucu rahibi, göksel düzeni statik ve değişmez bir şekilde tasarlıyor. Bu dogmatik algılayışı olduğu gibi toplumsal ilişkilere taşırıyor. Yeni doğmakta olan sınıflı toplum ilişkilerinin, göksel düzenin bu statik ve değişmezlerine göre olması gerektiğine inanıyor.

Sümer devletli toplumunun doğuş sürecinde rahip, toplumun maddi birikimi artık-ürün düzeyine ulaştığında ve bu sürdüğünde buna dayalı olarak doğan yeni eliti görüyor. Hem göksel düzen algılayışını, hem yeni doğmakta olan sınıf ilişkilerini mitolojik düşünüş temelinde buluşturduğunda, yeni doğan devletli toplumun ideolojik temellerini atıyor. Yaptığı elitleşme ve toplumda baş gösteren hiyerarşiyi göksel düzene benzetmek, göksel düzendeki sabitliği toplumsal yaşama yani toplumsal yarılmayla ortaya çıkan sınıf ilişkilerine uyarlamaktır. Doğa olaylarının arkasında büyük bir güç -tanrıvardır –ki bu giderek erkek bir tanrı olacaktır- onun altında ise daha alt tanrı ve tanrıçalar vardır. Göksel düzen esas alınarak kurgulanan bu denklemin toplumsal yaşamdaki karşılığı, tanrı kral başta olmak üzere oluşan hiyerarşik tanrı-kul düzenidir. Toplumsal hiyerarşi ve sınıf ilişkileri böyle meşrulaştırılmış ve kurumlaştırılmıştır.

Aslında doğaya ve topluma bakış aynı ölçüler içinde oluşuyor. Birine bakış ne ise diğerine de bakış öyledir. Her ikisi de ortak ölçüler temelinde oluşmaktadır. Bu nedenle, eğer felsefe insanın doğaya, evrene ve topluma dair bakış açısı ise genelde bilim özelde toplum bilim dışında bir zihniyet durumu olarak tanımlanamaz.

Felsefeye ilişkin bu tespiti ideoloji için de yapabiliriz. Sosyal bilimlerin kapsamı dahilinde felsefeye ilişkin bu perspektif ideoloji için de geçerlidir. Ancak ideoloji felsefeden farklıdır ve farklı bir işlevselliğe de sahiptir.

İdeoloji, çoğu zaman tanımlandığı gibi sadece dar çıkarlar formülasyonu değildir. Bu onun bir yanıdır. İdeoloji, daha fazla da insan toplumunun moral değerleri dediğimiz inanç, ahlak ve ütopyası ile ilgilidir. Bu temelde oluşan tüm değerler sistemidir. İnsan toplumu, bir moral değerler sistemi olarak ideolojisiz yaşayamaz. Tarihin hangi dönemine bakarsak bakalım, insan toplumunun yaşadığı her yerde ve her dönemde, o toplumun kendine has oluşan bir değerler silsilesi ortaya çıkmıştır. Tarih ve toplum yaşamı bize göstermiştir ki, tarihin hiçbir döneminde moral değerlerden kopuk, bu değerlerin dışında bir toplumsal form ve yaşam şekli vücut bulmuş değildir. Bu özelliklerinden ötürü ideoloji, toplum biliminde önemli bir yer tutar. Ve bu nedendir ki, gerek toplumsallığın kendisini var ediş ve sürekli kılışında, gerekse de toplumsal tarihin gelişiminde moral değerlerin yeri ve önemini toplum bilim asla göz ardı edemez.

Bilimsel düşüncenin bu kadar gelişmişlik gösterdiğini ileri sürdüğümüz bir çağ ve dönemde yaşıyor olmamıza rağmen insanların ezici bir çoğunluğunda eğer hala din çok belirgin bir moral ilke, inanç şekli olarak varlığını koruyor ise bunu neyle izah edeceğiz? Tek başına maddi olgu çözümlemelerini yaparak insanda dile gelen bu gerçeği asla izah edemeyiz. İnsan, hiçbir zaman tamı tamına pozitif bilimselliğin sınırlarında yürümez. Her zaman manevi alana, manevi ilkeye ihtiyaç duyar. Toplum biliminde ideolojinin önemi de insanın bu gerçeğiyle ilgilidir.

Sonuç olarak günümüz bilimi özellikle de sosyal bilimi pozitivizmin ağır etkisi altındadır. Pozitivizmin öngördüğü yöntemlerin dışında bir araştırma ve inceleme yöntemi geliştirebilmiş değildir. Bu nedenle günümüzün sancılı toplumsallığına bir çözüm, alternatif bir yaşam bilgisi ve zihniyeti sunmak yerine devletçi uygarlık güçlerine hizmet etmektedir.

Bu durum günümüzde yoğun olarak eleştiriye tabi tutulmakta bu eleştiriler Önder Apo'da da görüleceği üzere büyük bir zihniyet çabasını gerektirmektedir.

■■■

Cudi'ye geçikmiş bir uğurlama

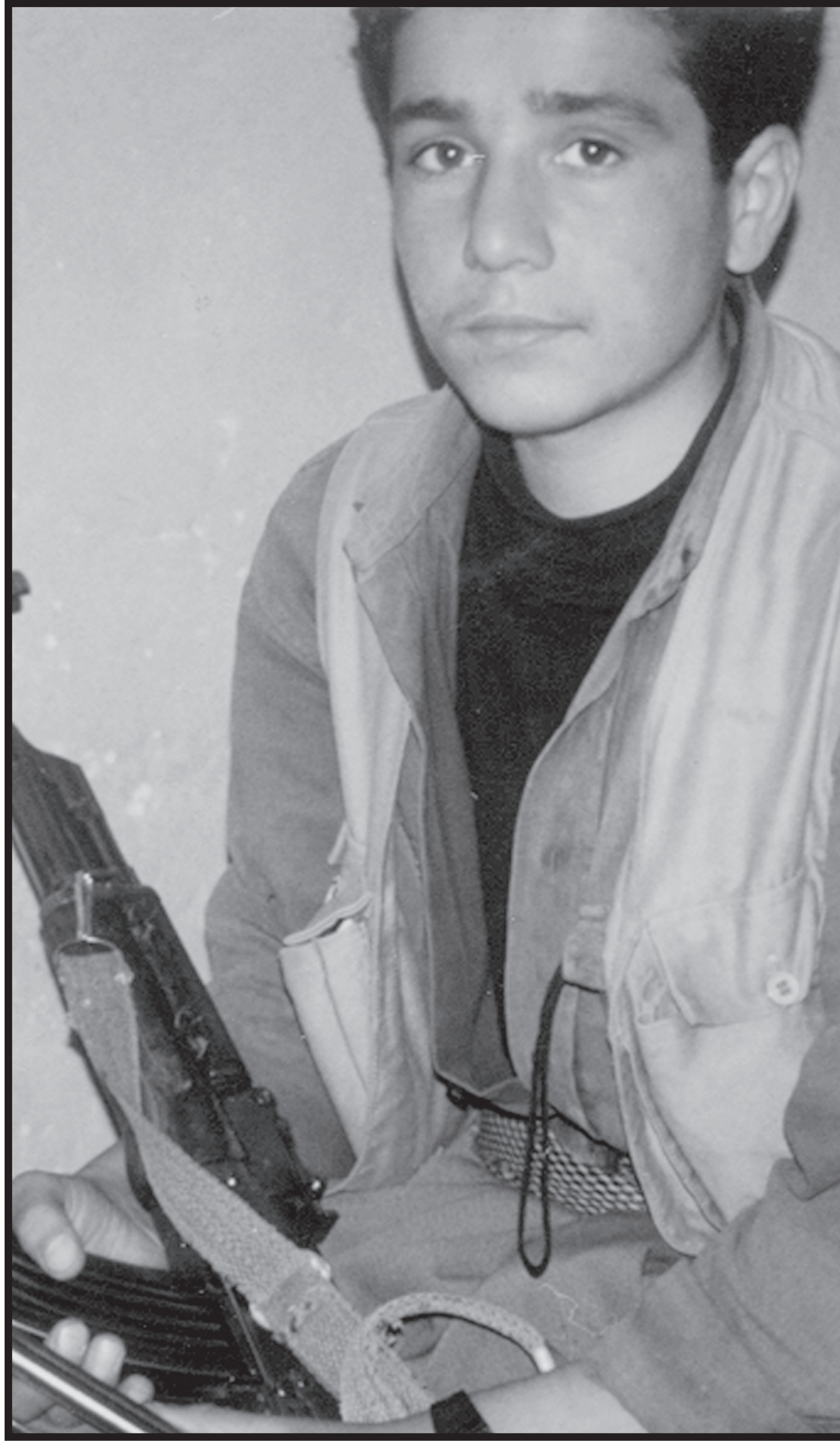
Susuzluğa…

Akşamın gizli elleri vardır senden çıkan, soğuk külde sana doğru ayak sesleri. Alkış bekleyen ıslığa yakın; yankısı dinince susar, susar. Böyle gerçeğe sokulmaya benzer ölüm kalım anı, tiz çığlığına sessizlik arar. Bir kere olur, öyle bir kesişim noktası daha yoktur gitmek ya da dönmek arasında. Doğrusu çoğu ölüm yalana kaçar. Bir zehir artığıdır doğaçlama harikası yalan, kahin efendisi için sevmek zorunda yalanı. Sahibin kula armağanıdır, yaklaşık hayat öpücüğü, yalan söylemin hiyeroglifi, çivi yazısıdır, binlerce yıllık şifrenin ilk yanıtı.

Gecikmiş itiraf itiraf sayılmaz. Bunu bilir. Yüzlerimiz değişir, kelamın asal ışığı muma döndükçe göz aydınlığa şaşırır. Niye kısılır uğursuz bir kehaneti fısıldar gibi; bilir, çünkü kahinler yanlış yetişir. Öngörünün sık dalları arasında gizlenir hayatın tuzakları. Öyle kurutur, öyle kurutur ki birkaç ömür kesmez susuzluğu. Büyükler derler, çocuksu istek susuzlukta gelir. Su varsa tutku yarımdır, tek yanlı ve anlaşılmaz, uzaklara dalar, büyüsü yiter. Başka yollar denenecektir. Hem artık büyümektedir çocuk.

Sıkılgandır aslında savurgan değildir, zamanı ardına takar, çok koşar çocuk cam kürede ateş topu gibi ama ağır geçer günleri. Kapını çaldığında henüz bir şey yitirdiğini düşünmese de sen bu saatte kimlerin geldiğini bilirsin. Ona neler kazanacağını söylersin ve yolları bir bir. Artık durmadan gidecektir.

Kodlanmış kapılarda kan bağı, azıcık akraba şansı çözülür anlam yoksa. Ham hayaller boyu zehirli, işgal korkusunda düş benzeri başkalarının olur. Varlığımız kendi varoşlarında bizim bilmediğimiz susuzluğu anımsatan jestlerle sınarken tertemiz niyetlerini, oyunbaz şıklığında ve risk mekaniği gibi gizemlidir.

Kod Adı: **Cudi**
Adı Soyadı: **Sinan Kaya**
Doğum Tarihi-Yeri: **1979 Hozat**
Şehadet Tarihi-Yeri: **16 Haziran 1998 Sivas Divriği**

Yapacak bir şey yoksa ruhumuzla aramıza güncel alışkanlıklarıyla uzak bir çağın albenisi giriyordur.

Oysa en umursamazı değil mi eller açlığın, besinleri bulan ve sofradan uzakta? Bu bilgiyle ilerde bir gün direncinden aşağı saldın bedenini, yukarı tırmandın ve onu ölçtün. Gördüklerin birileri hep düşüyor, birileri hep tırmanıyor diye özetlenebilirdi. Ne düşüşün ne tırmanışın sonu görünüyor. "Düşüş daha kolay, yanına birini daha alabilir insan. Yükselmekse dert, tek başına yolculuk en güvenli olanı. Acaba ikisinin çığlığı aynı yerden duyulur mu?" diye sormadan edemezdin. Yılan gömleğini değiştirirken ışıklar söner ya, yağmur diner bir an; ne çok şey yazılıp çizildi bir bilsen, neler konuşuldu bilmediğin dışarıda sana dair. Yoksa sen hepsini bir düşü önceden bilir gibi biliyor muydun? Kimdi, neydi elini bağlayan, söyle, ya bunu, yani geçmişi biliyor muydun? Bir gün bu soruların hepsini önemsiz buldun ve gittin.

Sürgünde içinden konuşulur, senin de dilin varmadı, buna sürgün denilemezdi. Haberin geç yetişti. Sezgi yollu, "*verecek bir şey kalmadıysa ölüme ağlar gözlerin, bana ağlama*" dediğini duyar gibi oldum. Orası gözünün görmediği anayurt, adımladığın dolaylı bir patikası; şartsız, kestirme yolu değil umutlarının. Yaşamdan oldum olası korkan ben, ölüme karşı duygusuzdum. Belki düşünmek istemiyordum. Ne kimsesiz çocukların övülesi umudu vardı bende ne de umut yayanların çıldırtan öfkesi. Garip gelecek sana, ölümden korkmadığım o biricik anda korkuttu beni her kılıkta azrail. Silahsızdım. Yapraksız bir bahardı. Bir şiir pat diye düştü aklıma;

Rüyana yattım içinden bulut geçmeyen
üç beş ay
Dilimde mayınlı bozkır ve onun şarkısı
Seni şiirimde düşlerken
İçten, yapmacıksız, tepeden tırnağa
Kardan adam intiharı ağlamaklı
Yaz yağmuru dedim sana, naz yağmuru
Karlarımda bırakarak patiklerini
İstedim rastlantım yaşadıkların olsun
Dallarında sonbahar salındı, sarardın
İşte böyle yatağını yapar önce
Suları alsın diye eşsiz bir baharın
Sen uyudun yeterince çıplak
İri yalnızlığının gölgesinde
Yaprak düşerken ısınır

Üşüyordum. Yarı uykuluydum. Kendimi elinde kafesini taşıyan bir genç kız gibi düşledim. Ölüm bu genç kıza yazılmış incecik bir delikanlıydı, ona sıcak baktı. Daha önce ölümün bu kadar eğlenceli, bunca konuşkan olduğunu düşünemezdim. Bazen uzaklara gömülüp ansızın ağaçların arasından çıkacağını bilmem olanaksızdı. Buna kurt ölümü dedim. Anlam da verdim dişi kurdun ölümüne; "*Kurt gözlerinde ölse de en son, annelik başladığı yerde biter*" diye. Başka yürekler atıyordu yalnızlığıma. Bir suç, bir yasa gerekti, başka türlü yazılmazdı. Bırakmazsa devrim demekti; tanrıların yaptığı bir devrim!

Karşı karşıyaydı yatağımız. O gün ne düşlerimizden konuştuk, ne anılardan ne de yemek pişirme genetiğinin değişiminden. Oldum olası büyük şeylerden söz ettim sana devrim gibi; karşısı olmayan devrimleri nasıl yapabileceğimizden filan. Devrimin ürkek, çocuksu yanları yani, hepsi palavra, tümü susuzlukta, benim kurmacamdı. Duyuyor musun, benim kaygılarımın eseri?

Daha da korkusuzsun ya sen bu sesi işitemezsin. Ancak her seher, yele dönük bir serinlik soluğunu bir şeylere çarptığını sana duyumsatacak. Bilmemek korkutur derler, bildiğinden korkarak... Hakikat bilgi dağarcığının beşiğini inceden sallar iken, biliyorum, o saatlerde hep uyanık kalacaksın. Dişlerinde sıkılmış bir uykunun borç yükü, karanlığa dikili kocaman gözlerin olacak seher. Seherle bakınca günün geri kalanını görmüş kadar olur insan. Geceden de arta kalanları. Bu güneşin avansı, koy cebine; sonra göreceklerine seni hazır tutar. Kimseye şaşırmaz, hiçbir şeyi yadırgamazsın. Utancın ikilemi sararsa dönüp gündelik yaşama bak. Yasanın kollarına bıraktığında kendini, mağrur çocuk adımlarını nasıl kuşkun, hınçlı ellerini nasıl savunmasız bulduysan... Bir silahla ödeşmenin yasasında yazan ben gibi. Seni on dördünde, seni on dokuzunda düşlerinden ne çıkarıp aldıysa.

Çoğu kaçarken vurulur, kimi kaçmamak için bile bile, her şey kurbanını çıkartırken. Zor yoktur kimine göre, olamaz. En sevgilisi sevgililerin zevk almaz yıkılışını izlerken dilsiz bir babanın, boynu bükük de karşılamaz. Bir söylence bir başkasına eklendiğinde söylence dil değiştirir. Bitmez, efsane olur. Bir gün, bir dağdan bir kaya yuvarlandığında, önce istemeden, sonra koşar adım, kopan bir duygusuyla benliğinin içi ürpermeden yaşamak mı, bu mu istek? Sorulmamış ihanetin seyir defteri mi yazıtlarımız, ne dersin? Böyle yaşamlarda yalnız zaman geçirilir. Ömür doyuma ertelenmiş her şeydir. İbadet geleceğe ertelenmiş zamanı ömrün. Bir çocuk rahatlığında karşılamak bırakılmayı? Alışıklıkta zaman yalnızca geçirilir. Çocuklara özel avluları var yasal tapınakların. İllegal tapınakların umutsuz söylencelere ardına dek açık kırık dökük kapıları. Hangi düş söyle hangi düş tutar seni?

Azalırsa hikmeti seni tutan inancın, kuşku dalgaları vurursa göğüs kafesine dikenlerini, aç kaldığın öğünleri topla ve Hızır'a bir gün daha ver. Nefessizlik ne kısa, açlık çok uzun. Susuzluğa kur yarım aylar gibi iki yarısından saklanan bilincinin gececi sorgularını. Bir dağ al gittiğin yerlerde, adıyla sanıyla bir dağ. Bir günlük ırmakla taşısın sana tanıdık kar şansını. Geçit ver çamurlu sularına, sen celladını seç, o akıtsın bilinmeyen deltalara içinden yaşamak arzusunu. Toprağa çökeltir tortuları, yaşadığını değilse de acılarını kavrarlar belki. Yaşadığını bilmeyen acı çektiğini de bilemez ya, bu çelişki sonsuzluğa dek sürüp gidecektir. Susuzluğa dek… Boğazımızda silahıyla mevzilenmiş sen olarak.

***

Bu yazı, 1993 yılında on dört yaşında Askerlik Yasası uygulamasıyla gerilla saflarına katıldıktan sonra inanılmaz bir duruş sergileyerek kısa sürede yaşayan bir efsane haline gelen Cudi yoldaşa gecikmiş bir uğurlamadır. Sayısız eyleme katılmış, yaşının çok ötesinde kişilik özellikleri geliştirmiş, on dokuzunda Koçgiri eyalet komutanı olarak sıra dışı bir duruma da imza atmış bu özel yoldaşı gidişinin yıldönümünde anmamak olmazdı.

Kod adı Cudi'ydi. Hozat'lıydı. O kısa ama çok uzun mücadelesine büyük dağları sığdırmıştı. Dersim, Karadeniz ve Koçgiri'de destanı bir savaş sergiledi.

Sivas'ın Divriği ilçesi Darıseki köyü yakınlarında bir nokta baskını sonucu girdikleri bir çatışmada Piran ve yine eyalet yönetiminde yer alan Erivan-Gülşen Karan yoldaşlarla birlikte sonsuzluğa yol aldı.

İşitme ve konuşma engelli bir babanın içine gömdüğü bir çığlık gibi sadece derin bir uykuda şimdi, üstelik doğduğu topraklara döndüğünün de bilincinde...

Mücadele Yoldaşları

'Ölümden bir korkum yok, ama böyle bir şehadeti istememiştim...'

■ Şehit Reşit Serdar'ın kaleminden bir anı...

1996'nın sonunda Gabar'dan Haftanin'e yeni gitmiştik. 1997 baharında Haftanin sınırında Kela Spî ile Şivan ve Bêzenik tepelerinde tabur olarak konumlanmış, Türk ordusunun Güney'e operasyon yapma ihtimaline karşı hazırlık yapıyorduk. Hazırlıklarımız, kanal ve mevzi yapmak, erzak ve cephaneyi araziye dağıtmaktı. Mart ayından itibaren düşmanın gelebileceği yerlere, o yüksek zozanların tepelerine iki metreye varan karları kazarak mevzi, kanal yapıyor ve tuzaklı mayınlar döşüyorduk.

Mayıs ayının ikinci haftasında operasyon çıktı. Bu, beklediğimiz bir şeydi. Buna hazırlıklıydık fakat hesaba katmadığımız KDP olmuştu. Türk devleti KDP ile işbirliği yaparak, operasyona ortak olmuştu. Bu yaptığımız bazı planlamaları sabote etti. Çünkü ağırlıklı olarak Kuzeye göre mevzilenmiş ve Güneye karşı fazla tedbir almamıştık. Bu yüzden KDP, Derkarê boğazından gelerek çok rahat Haftanin alanına girdi ve Xantur tepesine yerleşti. Bu sırada bizim tabur Şîvan ve Bêzenik tepelerinde çatışıyordu. Arka tarafımızda KDP olunca bir kademe daha kuzeye çekilmek durumunda kaldık. Elimizdeki tepelere Partizan ve Qesrok boğazında pusular attık.

Ben kendim de bir grup arkadaşla bu pusu gruplarımızın savunmasındaydım. O zaman bazı azılı çeteler en önde yürüyerek Türk ordusuna öncülük yapıyordu. Bir asker kolu Şivan tepesinden kendini bırakıp, Qesrok tepesine çıkmak istediği sırada arkadaşlar vurdular. Üstüne gidip silahlarını kaldırdılar. Ardından pusuya düşen askerleri de vurdular. Ancak askerlerin hepsi pusu alanına girmediği için pusu grubu geri çekilmek zorunda kaldı. Bu kez savunma grubu olarak biz devreye girdik. Ağır silahlarımızla bir süre askerlere ateş ettik. Fakat yerimiz onların bulunduğu yere göre biraz alçak olduğu için onların bir kısmı mevzilenerek bize ateş ettiler. Bir süre karşılıklı çatışma böyle devam etti.

Pusu atan arkadaşlar denetimden çıktıktan sonra oradan çekilmek istedik. Bunun için yanımdaki dört arkadaşı mesafeli göndermeye başladım. Manga komutanı Eylem ve başka bir arkadaş kalmıştı. En son Eylem arkadaşa "*ben biraz geri gideyim, sizi savunacak pozisyon aldığımda, siz de benim çekildiğim yere, geriye doğru gelin*" dedim. Ancak geri çekileceğimiz yer çok açıktı. Üç-dört metre kadar bir mesafe vardı. Askerler bizi görebiliyordu. Orayı geçerken çok hızlı ve dikkat etmek gerekiyordu. Ben silahımı alıp geri çekilmeye çalıştığımda Eylem arkadaş kendi yerini bırakıp başka bir yerde mevzilendi. Ben "*orası daha iyiydi, neden yerini değiştirdin*" diye sordum. Bana, "*sen bizim komutanımızsın, seni korumak zorundayım. Sana bir şey olursa, bölüğümüz bu operasyon içinde komutansız kalırsa iyi olmaz*" dedi. Ben tehlikeli yeri geçtikten sonra, onları savundum, onlar da sağlam geldiler.

KDP ve Türk ordusu bütün Haftanin alanını ele geçirdiği için çatışma ve manevra alanımız daralmıştı. Bu durumu daha önce düşünmüş olmamızdan dolayı Haftanin'i bırakmayacaktık. Alanda saklanarak doğacak fırsatları değerlendirecek, askerlerin tuttuğu tepelere saldırı eylemleri yapacaktık.

Üç gün süren çatışmadan sonra uygun bir yere gidip saklandık. Yaklaşık on gün kadar orada kaldık. Türk ordusu bu arada alanın bütün stratejik tepelerine yerleşmişti. Onların hareket tarzını ve taktiğini takip etmeye ve anlamaya çalıştıktan sonra gördük ki, Türk ordusu bizi bulup imha etmek için sabahtan arazi arama ve tarama faaliyeti yapıyor ve öğleden sonra tepeye çekiliyor. Bu yüzden yeni bir planlama yaparak, gece için Partizan tepesine saldırı kararı aldık. Bu amaçla üç gün boyunca tepenin keşfini yaptık. Şehit Partizan tepesinde bir taburluk askerin yerleştiğini tespit ettik. Biri geniş ve düz, biri dar ve daha yüksek olan bu iki başlı tepenin yüksek olan ucuna saldırı, geniş ve düz olan ucuna da taciz eylemi yapmayı planladık. Düzenlemeleri de buna göre yaptık.

Eylem arkadaş düzenleme sırasında saldırı grubuna katılmak için çok ısrar etti. Onun eyleme katılmasına taraftar değildim. Çünkü geçen yılki Kıryareş kuşatmasında yaralanmıştı. Ağır yaralandığı için kış süreci boyunca tedavi görmüş ve tedaviden sonra bizim tabura gelmişti. Baharda yapılan bütün operasyon hazırlıklarına, daha tam iyileşmemiş olmasına rağmen çok aktif katılmıştı. Bu yüzden kimse onun, o haliyle saldırı eylemine gitmesinden yana değildi. Ama çok ısrar ettiği için kendisine, "*saldırı olmaz ama savunma grubunda yer alabilirsin*" dedim. Bu temelde savunma komutanı Eylem arkadaş oldu.

Yanına ağır silahlarımızdan iki BKC ve iki bisivig dört kleş ile sekiz arkadaş verdik. Ben de koordine olarak yanlarındaydım. Saldırı grubu planlanan tepeye sızma yaptı ancak o tepe boş çıktı. Bu durumda savunma grubu olarak boş çıkan tepeye yerleşip orayı savunma yeri olarak belirledik. Biz yerimize yerleştikten sonra saldırı grubu, askerlerin bir tabur güç olarak konumlandığı geniş tepeye sızmak için çıktı. Çok gizli mevzilerin önüne kadar yaklaştıkları sırada askerler onları fark etti. Ancak bulunduğumuz yüksek tepeden savunma grubumuz hemen askerleri vurarak arkadaşları korudu. Bu çatışma sırasında sızma grubu mevzileri yoğun olarak bombaladı. Arkadaşlar, ilk sırada bulunan yedi mevziiyi düşürdüler. B-7'lerle çadırları vurdular. Askerler neye uğradığını şaşırdı ve savunma sistemleri altüst oldu. Ne yapacaklarını bilemediler. Ancak tepenin bir uzantısında bulunan askerler atış alanlarımızın dışında kalmıştı. Oradan savunma yerine ateş açılıyordu.

Ben eylemi koordine etmeye çalışırken, Eylem arkadaş da mevzilendirdiği kendi grubunun mevzilerini dolaşarak arkadaşları kontrol ediyordu. Bunu yaparken fazla dikkat etmeden, eğilmeden dolaşıyordu. Bazen de ağır silah kullanıyor ve başını mevziinin üstüne kaldırarak çatışıyordu. Bu da onu askerlere hedef haline getiriyordu. Onun bu durumuna kaç defa müdahale ederek uyardım. Ama yine de fazla dikkat etmiyordu.

Saldırı grubu tepede Türk askerlerinin belini önemli oranda kırdı. Takım komutanı Ramazan Goyi arkadaş öncülüğünde birçok tepe ve mevzi düşürdüler. Artık tepe genişlediği ve kontrol edilmesi zorlaştığı için savunmasız bir biçimde bir mevzinin üstüne giden Ramazan arkadaş, öndeki askerlerin ateş açması sonucu başından yaralandı. O yaralanınca gruba, "*düşürdüğünüz mevzilerdeki silahları kaldırın Ramazan arkadaşı alın çekilin*" dedim. Grup geri çekilinceye kadar savunma grubu çatışmayı uzatmak zorunda kaldı.

Sonra biz de yerimizi bırakıp aşağıda buluştuk. Ramazan arkadaşı aşağıya indirdik. Geliyê Pisaga denen noktamıza ulaşmadan

Devrimci Halk Savaşının büyük komutanı heval Reşit Serdar ((Mehmet Can Gürhan)...

Ramazan arkadaş yolda şehit düştü. Geçici bir başka noktamız vardı. Biz noktaya ulaştığımız zaman, önceki noktada bıraktığımız arkadaşlarında buraya geldiğini gördük. Sayımız böylece seksen-doksana kadar çıktı. Arkadaşlara, "*siz niye noktayı bıraktınız*" diye sorunca bana, bölge komutanın talimat verdiğini söylediler. Türk ordusu çekilme yerimizi tahmin ettiği için, bulunduğumuz vadiye havan topları atmaya başladı. Arkadaşları kayaların arasında saklayarak havan saldırısından korumaya çalıştık. Havan atışları biraz kesilince şehit Ramazan arkadaşın cenazesini sakladık. Askerlerin üzerinde kaldırılan silahları sağlama aldık. Gece vadiden çıkmaya karar verdik. Çünkü yerimiz deşifreydi. Toplar tümden kesilince hemen çıktık. Yolumuz uzundu.

Gece boyunca varmak istediğimiz yere ulaşamadığımız için bir yerde durmak zorunda kaldık. Arkadaşlara '*oturun, bekleyin*' dedim. Bütün arkadaşlar oturdular. Ben öndeydim, benim önümde de öncülerimiz vardı. Bu arada Eylem ve Selim arkadaş yanıma geldiler. Saate baktım, sabaha bir saat vardı. "*Çatışmamak için nereye gidebiliriz*" birlikte düşündük, tartıştık. Tam bu sırada birkaç obüs topu birden tam aramıza düşerek patladı. Sağımda ve solumda bulunan Eylem ve Selim arkadaşlar yere düştüler. Grubun en arka tarafına, Eleniş deresinin yakınına bir top düştü. Xebatkar arkadaşa denk gelen şarapnel parçası sonucu birkaç dakika içinde şehit düştü. Eylem arkadaşın da iki ayağı koptu. Herhalde askerler görüntümüzü almış oldukları için topları bu kadar isabetli atmışlardı. Sabah olmak üzereydi. Askerler, Xantur'dan kendini bırakıp Geliyê Pisaga'ya doğru geliyordu. Kendimizi orada bulunan bir derenin içine attık. Bir süre derede ilerleyerek saklandık.

Şehit Çiya arkadaş yanına üç arkadaş alarak gidip Xebatkar arkadaşın cenazesini kaldırdı. Selim ve Eylem arkadaşları da yanımızda götürüp suyun karşı tarafına geçirdik. Kayaların altında uygun bir yere yerleştirdik ve yanına da bir kadın arkadaş verdik. Arkadaşların toprağa dökülen kanlarını da askerler görmesin diye temizledik. Gündüz olduğu için artık o derede kalmamamız gerekiyordu. Öte yanda dere içinde bir şey olduğunda kendimize mevzilenecek ve çatışacak yerler bulmam, bunun için de dolaşmam gerekiyordu. Gitmeden önce yaralanan takım komutanımız Selim ve Eylem arkadaşların yanına gittim. Selim arkadaşa "*ben gidiyorum, gitmeden bir şey söylüyor musun*" dedim. Bana "*yok, bir şey belirtmiyorum, arkadaşlara iyi bak*" dedi. "*Arkadaşları mevzilendireceğim ama rahat olun, askeri yanınıza yaklaştırmayacağız*" dedim. Aynı şeyi Eylem arkadaşa da sordum. Eylem arkadaş ise, "*Benim ölümden bir korkum yok, ama çok ısrar etmeme rağmen sen, beni saldırı eylemine göndermedin ya, o içimde bir yara olarak kaldı. Türk ordusunun yaptıkları karşısında intikamımı alamadım. Şimdi içimde kalan bu yarayla şehit düşeceğim. Oysa bu biçimde bir şahadeti istememiştim. Şehadetim olacaksa bir saldırıda olsun istemiştim*" dedi. Eylem arkadaşın söyledikleri beni çok etkilemişti. Kendi içimde, "*bir insan şehit düşmek üzereyken bile hayıflandığı şey, kendi yaşamı değil, sömürgecilikten yeterince intikamını alamaması oluyor*" dedim. Bu bana göre soylu bir duyguydu. Onurlu bir ölümle yüz yüze olan bu yoldaşlarımla vedalaşıp oradan ayrıldım. Arkadaşları mevzilendirdikten sonra derenin yol veren girişine kendim mevzilendim. Eylem arkadaşların kaldığı kaya altı bir yerdi.

Herkesi uyararak "*Kimse hareket etmesin, asker geldiğinde ben kurşun sıkmayana kadar kimse kurşun sıkmayacak*" dedim. Sonra mevzilenip bekledik. Gündüz olunca baktık, asker hareket ediyor. Xantur tarafından kendini bırakıp mevzilendiğimiz dere yamacının üst tarafındaki kayalıkların üstüne kadar geldi. Orada M-G3'ü kurdu ve beklemeye başladı. Sonra Partizan tepesinden de bir kol kendini bırakıp havanların ilk atıldığı ve arkadaşların yaralandığı yere geldi. Orayı kontrol ederek kan izlerini buldu. Etrafı aramaya başladılar ancak sakladığımız küçük dereye gelmediler. Çünkü biz çekilirken suyun içinden yürüyerek dereye çekilmiş ve izlerimizi kaybettirmiştik. Bu yüzden bulamamışlardı. Saat öğleden sonra dört civarında asker geri çekildi. Ama çekildiği ana kadar, gün bizim için öyle uzamıştı ki yüreği ağzında, ölümle kalım arasında bir gün beklemek, sanki bir aylık bir zamana bedeldi. Türk ordusunun çekilmesinden sonrada görüntü vermeyelim diye yerimizde kaldık.

Akşam karanlık çökmeden yerimden çıkıp yaralı arkadaşların yanına ulaştım. Gülnaz arkadaş yanlarındaydı ama arkadaşlar şehit düşmüştü. Arkadaşların cenazelerini orada sakladık. Sonra o gece çıkıp başka bir yere giderek kendimizi sağlama aldık. Sonraki gün toplantı yaptık. Operasyonlar devam ediyordu. Eylem ve Selim arkadaşı yitirmiştik. Şehit Ramazan ve Xebetkar'dan sonra onları da yüreklerimize gömdük. Birlikte kaldığımız süre içinde hiçbir fedakarlıktan çekinmeyen, yoldaşlarına hep moral ve destek olan ve tehlikeli anlarda kendini yoldaşlarının önüne atan Eylem arkadaş küçük yaşta 1993 yılında örgüte katılmış ve parti kültürü ve ahlakıyla bir kişilik kazanmıştı. Yaşamda çok yapıcı, olgun ve ölçülüydü. O genç yaşında çok şey görmüş, yaşamıştı. Pek konuşmazdı. Konuşunca, konuşmaları ağır ve içerik olarak anlamlı olurdu. Daha on sekiz yaşındayken manga komutanı olmuştu. Şahsında taşıdığı ve yaşamda pratikleştirerek başardığı birçok olumlu ve militan özellikleriyle kendini savaşta da kabul ettirmiş ve şahsında kadının nasıl başarılı bir militan olduğunu kanıtlamıştı. Bizim o dönem kadına karşı yaşadığımız önyargılarımızla kadını küçümseyen yaklaşımlarımızın ne kadar yanlış olduğunu fark etmemizi sağlamıştı.

Yaşamda örgütçü ve yoldaşlarına destek veren değerli bir yoldaş olarak Eylem, Ramazan, Xebatkar ve Selim arkadaşların şehadetleri beni çok etkiledi. Sümürgeciliğe karşı daha büyük ve sonuç alan eylemler yapma arayışına sürükledi. Öte yandan mücadelemize, şehitlerimizin özgürlük davasına her anlamda sıkı sarılmamızın gerekçesini daha da güçlendirdi. Bu şehit yoldaşlarımın gerçeklikleri, özellikle Eylem arkadaşın yaşamı ve yoldaşlarını anlama çabası ve yaşamda tutarlı ve soğukkanlı, savaşta çok sıcak ve hep en önde olan cesaretli duruşu bizim için her zaman örnek oluşturan bir hakikat oldu.

■■■

'Mezarımdan bir avuç toprağı Zekiye yoldaşın mezarına serpin'

Her dönemin unutulmaz kahramanları vardır. Kahramanlar salt kendi halkları, kendi ülkeleri ya da kendi kökleri için değil, inandıkları değerler uğruna tüm insanlığın yaşamına yeni bir şeyler katmak amacıyla kendini feda edebiliyorsa dilden dile dolaşarak efsaneleşir, destanlaşır. İnsanlar ruhların dehlizlerindeki imanla kendisine niyaz eder. Aslında inananları için bir ibadetgah, aşkgah, kıblegahtır artık, yüzlerin döndüğü.

Kod adı: **Serhildan, Leyla**
Adı Soyadı: **Sema Yüce**
Doğum Tarihi-Yeri: **1971 Ağrı Tutak Kargalık köyü**
Şehadet Tarihi-Yeri: **17 Haziran 1998 İstanbul**

Yazılmayan kadın tarihinde böyle yaşamış kendini ve yaşamı doğru tanımlamak için müthiş bir çaba vermiş adı belli olmayan sayısız kahraman vardır. Küllenmiş bu tarihin üstü temizlendikçe daha ne kadarı çıkacaktır bilinmez.

Ama ben bir tanesini biliyorum. Büyük bir gurur ve onurla söyleyebilirim ki, ben bu değerde yaşamış bir tanrıçayı tanıdım. Kadında bilincin ne kadar sancılı geliştiğini kendi şahsında yaşamış, bu sancının ardından zihninde yaşanan yeni doğumun ismini özgürlük koymayı başarmış bir kadın o.

Evet, Ararat'ın yücelerindeki 'Sema'nın enginliğindeki derinliği, büyüleyiciliği, etrafındakileri kendine hayran bıraktıran, adeta bir mıknatıs gibi kendine doğru çekmeyi becerebilen üslubuyla tanıdım, bildim onu.

Özgürlük felsefesiyle kendini dirhem dirhem yıkamış bir hakikat arayışçısı olarak, bakışlarıyla konuşan, karşısındakini de bu özgürlük denizinin sihrine çekerek yüzmeye davet eden etkileyici, türkü tadındaki aşklı, tutkulu yaşamın ismi Sema Yüce'den bahsediyorum. 20. yüzyılın son yıllarına adını altın harflerle yazdırarak özgürlük tarihine nakşedilen unutulmaz bir kişilikten.

Kendini ateş topu yapıp, erkek aklının ve sisteminin kadına bahşettiği statüyü, psikolojiyi, itaat kodlarını, ona tapınma saflığını, düşünememeyi ve başkalarının onun yerine karar vermesini, aşk sahteliklerine kanmayı, zavallılık ve masumiyet edebiyatını, lallığı, körlüğü, sağırlığı bu ateş topunda yakarak, küllerinden kendini yeniden yaratmayı başarmış bir kadın Sema.

Sistemin kadına dayattığı tüm kodları kişiliğinde muazzam bir biçimde çözüp gerileten ve köleleştirenle amansız mücadele ederek, bağımsız ve özgür bir ruh, bir zihniyet yaratan Sema Yüce 1990'lı yılların Kürt ulusal mücadelesinin tırmanışından etkilenip gerilla saflarına katılmıştır. Bu mücadelenin salt ulusal mücadele olmadığını anlayarak bu mücadelenin özü olan özgür kadın mücadelesi ile özgür bir toplum yaratma mücadelesinde en aktif bir biçimde rol oynamıştır.

Sema yoldaş, Önder Apo'nun yanında gördüğü eğitim sayesinde büyüyen ufku ile Kürt kadınının tarihi misyonunu iliklerine kadar hissettiğinden bu mücadeleyi hem kendi kişiliğine karşı hem de yanı başındaki kadın geriliklerine karşı vermiştir.

Sema, bizim gibi kitapsız, salt dengbêjleriyle varlığını korumaya çalışan, elinde hiçbir şeyi kalmamış olan bir halkı mucizevi bir biçimde yeniden dirilten Önder Apo'nun kitaplarını en iyi ve en doğru okumayı başaran, kendini bu öğretiye göre yapılandıran, yurtseverliğinin özünü özüne yediren bir kadın.

Salt etnik sorunları değil, varlık olarak bile tartışmalık haldeki kadın olmanın acısını derinden yaşadığından, yüreği sınır tanımaz bir tay gibi, sonsuzluğa koşan bir çağlayan gibi özgür kadın mücadelesine akan bir kavgacı. Özgür yaşamın, aşklı yaşamın, hakikatin arayışçısı...

Kendisini tanıdığımda Çanakkale cezaevinde özgürlük davası adına tutuklanmış bir özgürlük mahkumuydu. Ne mahkumu? Orada kurdukları sistem ve yaşam tarzı ile bedenleri tutsak alınsa da ruhların ve yüreklerin asla tutuklanamayacağını derinden biliyordu. O koşullara inat, ideolojik-teorik düzeyde kendini yetkinleştirerek ve bunları yazıya dökerek, yine şiir, tiyatro ve edebi yazılarla dışarıya, karanlık zihinlere ulaşarak aydınlanma mücadelesi veriyordu.

İnandığı değerler uğruna yaşayan Sema yoldaşın öngörülü oluşu, zeka kıvraklığı ve kapasitesi karşısında hayran olmamak mümkün müydü? Üslubundaki ikna kabiliyeti ile tüm çelişkilerimizi çözdüğünden Sema arkadaş bizim de yaşam öğretmenimizdi.

Önder Apo, henüz kadın partileşmesinden bahsetmeden önce bu konuda fikir yürütüp tartışmalarda bunu dile getiren Sema yoldaş zamanın çok ilerisinde yaşıyordu. Bu nedenle Önder Apo 8 Mart 1998 yılında Kadın Kurtuluş İdeolojisi'ni ilan ettiğinde bu ideolojinin anlamına vararak, özgür kadın kimliğinin partileşmesini en çabuk anlayan kişi olmuştu.

Sema en çok Zekiye Alkan yoldaştan etkilenir. Zekiye Alkan arkadaş, eyleminden sonra tedavi amacıyla Hacettepe Üniversitesi'ne getirilir. Sema arkadaş hastanede Zekiye arkadaşın nöbetini tutanlar arasındadır. Yine şehit düştükten sonra anısına gerçekleştirilen eylemin öncülerinden ve örgütleyicilerindendir. Zekiye yoldaşın eylemini anlama süreci yaşadığı tartışmalara son verir ve netleşmesini sağlar. Sema yoldaşın kendini Newrozlaştırma eylemi anında dile getirdiği "benim göbek bağımı Zekiye kesti" sözü devrimcileşmesinde Zekiye yoldaşın eyleminin oynadığı rolü gösteriyor.

Sema Yoldaş, vasiyet olarak "mezarımdan bir avuç toprak alarak Zekiye yoldaşın mezarına serpin" diyor. Bu istemi, Zekiye yoldaşla buluşma ve onun iyi bir öğrencisi olma, onun izinden gitme isteminin ne kadar güçlü olduğunu gösteriyor.

İçimizde yaşanan tasfiyeci, özgürlüğün kazanacağına karşı inançsız olan, ruhu teslim olmuş herkese bu ideolojinin yaşamsallaşması gerektiğini 21 Mart gecesi bedeninde ördüğü kızıl köprü ile göstermişti.

Yurtsever duygularla ülkesine bağlı, onurlu yaşamaktan yana tercih koymuş her kadın özgür iradesi ile örgütlenirse müthiş bir güç olabilirdi ve bunun için ideolojik bir kimlik olan partileşme kadın için şarttı.

Sema arkadaş bunları herkesten önce fark etmiş, eylemiyle bu hakikatin mesajını vermiş ve tüm kadınları harekete geçiren eylemiyle özgür kadın mücadelesinin katalizör gücü olmuştu. Eğer bugün salt parti biçiminde değil de büyük bir yaşam ordusu, siyasal ve sosyal anlamda iradeye kavuşmuş, özgür iradesinde ısrarlı ve kadının yaşamın her alanda özneleşmesi için müthiş örgütlü bir kadın kitlesi varsa, bunu Sema Yüce gibi mücadele eden kadın yoldaşlarımıza borçluyuz.

Sema'nın farkı Önder Apo'yu erkenden fark edip, özgürlük savaşımını yeni bir aşamaya taşımasıydı. Çünkü Sema yoldaş amacında netti ve onun için amaçlarına göre yaşamak ve yaşatmak her koşul altında bir ilkeydi. Ve bunu başardı.

Anlamlı, güzel ve büyük yaşamanın, sevginin kanunlarını koyan baş tanrıça Zekiye ve Zilan'ın takipçisiydi. Yaşarken de büyük yaşadı, yaşama veda ederken de. Aylarca yanmış bedeninin ağrılarıyla yaşadı. Ama yanına giden herkese "*Önder Apo'yu yalnız bırakmayın*" demişti. Onun amacı yaşamak değil eyleminin amacına ulaşmasıydı.

Şehit düşmeden kısa bir süre önce hastanede kendisini ziyaret eden bir yoldaşa "Parti Önderliği'ni görürsen çok çok selamımı söyle, saygılarımı ilet. Son hücreme kadar direneceğim ve layık olacağım" diyor. Layık olmak ve önderlik çizgisini uygulama konusundaki çabası gerçekten sonsuzdu. Sema yoldaşın Parti Önderliği'ne yaklaşımı O'nu anlama çabası ayrıca ele alınması ve mutlaka irdelenmesi gereken bir konu.

Hayatı bilinçli yaşayanlar yaşamın anlamına varırlar. Ve nasıl bir ölümü seçeceğine de...

Şahadetinin yıldönümünde Sema arkadaş şahsında özgürlük kahramanlarımız olan Kürdistan şehitlerini saygı ve minnetle anıyor, özgür yaşam mücadelesinde onlara layık bir mücadele verme ve yarım kalan özgürlük hayallerini gerçekleştirme sözünü yineliyoruz.